Учредитель —
Конституционный суд
Республики Татарстан

ВЕСТНИК
КОНСТИТУЦИОННОГО СУДА
РЕСПУБЛИКИ ТАТАРСТАН
1 (34)'2017

Редакционная коллегия:

Ф.Г. ХУСНУТДИНОВ
(председатель)
Р.А. САХИЕВА
Л.В. КУЗЬМИНА
А.Р. ШАКАРАЕВ
А.Г. НУРИЕВ

Адрес редакции:
420060, г. Казань,
ул. Пушкина, д. 66/33.
Тел.: 264-74-97

Адрес электронной почты:
KS.RT@tatar.ru

Адрес официального сайта:
www.ks.tatarstan.ru

В НОМЕРЕ:
Решения Конституционного суда Республики Татарстан

(на государственных языках Республики Татарстан)

Постановление Конституционного суда Республики Татарстан от 17 марта 2017 года № 72-П по делу о проверке конституционности пункта 3.3 Порядка формирования и использования бюджетных ассигнований муниципального дорожного фонда города Казани, утвержденного решением Казанской городской Думы от 29 ноября 2013 года № 2-27 «О муниципальном дорожном фонде города Казани»; подпункта 1 пункта 54 Правил благоустройства города Казани, утвержденных решением Казанской городской Думы от 18 октября 2006 года № 4-12; отдельных положений подразделов 2.1 и 2.2 Регламента проведения работ по содержанию автомобильных дорог общего пользования и элементов обустройства города Казани, утвержденного постановлением Исполнительного комитета муниципального образования города Казани от 13 августа 2014 года № 4735 «О порядке содержания автомобильных дорог общего пользования г. Казани», в связи с жалобами граждан Л.И. Новоселовой, П.П. Гурова и Т.А. Мироновой 5

Постановление Конституционного суда Республики Татарстан от 28 апреля 2017 года № 73-П по делу о проверке конституционности пункта 3 части 1 статьи 74 и абзаца третьего части 9 статьи 79 Устава Пестречинского муниципального района Республики Татарстан, принятого решением Совета Пестречинского муниципального района Республики Татарстан от 21 мая 2015 года № 14/235; подпункта 3.4.1 пункта 3.4 и раздела 3 Положения о порядке создания, реорганизации и ликвидации образовательных организаций Пестречинского муниципального района, утвержденного постановлением Исполнительного комитета Пестречинского муниципального района Республики Татарстан от 30 мая 2016 года № 762; подпункта 8.1 пункта 8 и подпункта 5 пункта 11 Положения о комиссии по оценке последствий принятия решения о реорганизации, ликвидации, изменении статуса, реконструкции, модернизации, изменении назначения образовательной организации Пестречинского муниципального района, утвержденного постановлением Исполнительного комитета Пестречинского муниципального района Республики Татарстан от 8 июня 2016 года № 881; пунктов 1.3, 2.14 и 2.19 Порядка проведения оценки последствий принятия решения о реорганизации или ликвидации образовательной организации, находящейся в ведении Республики

Ответственный за выпуск:
Э.Р. ЗАГРИЕВА

Номер подготовили:
И.Ж. ЕДИХАНОВ
Г.Г. КАМАЛОВА

Татарстан, муниципальной образовательной организации, включая критерии этой оценки (по типам данных образовательных организаций), в том числе порядка создания комиссии по оценке последствий такого решения и подготовки ею заключений, утвержденного постановлением Кабинета Министров Республики Татарстан от 5 февраля 2014 года № 63; а также названных Устава и постановлений Исполнительного комитета Пестречинского муниципального района Республики Татарстан в целом в связи с жалобами граждан Г.И. Волковой и Р.Х. Маликова ... 32

Определение Конституционного суда Республики Татарстан от 26 января 2017 года № 1-О по жалобе гражданки М.Н. Павловой 87

Определение Конституционного суда Республики Татарстан от 2 февраля 2017 года № 2-О по жалобе гражданина Р.М. Равилова 95

Определение Конституционного суда Республики Татарстан от 2 февраля 2017 года № 3-О по жалобе гражданина Р.М. Равилова 103

Определение Конституционного суда Республики Татарстан от 6 февраля 2017 года № 4-О по жалобе гражданки Л.И. Новоселовой 111

Определение Конституционного суда Республики Татарстан от 6 февраля 2017 года № 5-О по жалобе гражданина П.П. Гурова ... 125

Определение Конституционного суда Республики Татарстан от 6 февраля 2017 года № 6-О по жалобе гражданки Т.А. Мироновой ... 139

Определение Конституционного суда Республики Татарстан от 9 февраля 2017 года № 7-О по жалобе гражданки Г.С. Халиуллиной ... 153

Определение Конституционного суда Республики Татарстан от 10 мая 2017 года № 11-О по жалобе гражданки Г.З. Галимзяновой 159

Определение Конституционного суда Республики Татарстан от 15 мая 2017 года № 12-О по жалобе гражданки А.С. Насыровой ... 165

Определение Конституционного суда Республики Татарстан от 15 мая 2017 года № 13-О по жалобе гражданки О.М. Зиятдиновой 171

Определение Конституционного суда Республики Татарстан от 15 мая 2017 года № 14-О по жалобе гражданки Д.В. Кузнецовой 177

Определение Конституционного суда Республики Татарстан от 15 мая 2017 года № 15-О по жалобе гражданки З.И. Михайловой 183

Определение Конституционного суда Республики Татарстан от 15 мая 2017 года № 16-О по жалобе гражданки Р.Х. Кашаповой 189

Подписано в печать с оригинал-макета 20.06.2017 г. Формат 70х108 1/16.
Бумага офсетная № 1.
Объем 12,25 печ. л. Тираж 170 экз.

Отпечатано в типографии
ООО «Офсет-сервис».

420012, г. Казань, ул. Щапова, д. 26.
Тел.: 260-60-75.

РЕШЕНИЯ КОНСТИТУЦИОННОГО СУДА РЕСПУБЛИКИ ТАТАРСТАН

ИМЕНЕМ
РЕСПУБЛИКИ
ТАТАРСТАН

ПОСТАНОВЛЕНИЕ КОНСТИТУЦИОННОГО СУДА РЕСПУБЛИКИ ТАТАРСТАН

по делу о проверке конституционности пункта 3.3 Порядка формирования и использования бюджетных ассигнований муниципального дорожного фонда города Казани, утвержденного решением Казанской городской Думы от 29 ноября 2013 года № 2-27 «О муниципальном дорожном фонде города Казани»; подпункта 1 пункта 54 Правил благоустройства города Казани, утвержденных решением Казанской городской Думы от 18 октября 2006 года № 4-12; отдельных положений подразделов 2.1 и 2.2 Регламента проведения работ по содержанию автомобильных дорог общего пользования и элементов обустройства города Казани, утвержденного постановлением Исполнительного комитета муниципального образования города Казани от 13 августа 2014 года № 4735 «О порядке содержания автомобильных дорог общего пользования г. Казани», в связи с жалобами граждан Л.И. Новоселовой, П.П. Гурова и Т.А. Мироновой

17 марта
2017 года
город Казань

Конституционный суд Республики Татарстан в составе Председателя Ф.Г. Хуснутдинова, судей Л.В. Кузьминой, Р.А. Сахиевой, А.А. Хамматовой, А.Р. Шакараева,

руководствуясь статьей 109 (часть четвертая) Конституции Республики Татарстан, частями пятой и девятой статьи 3, частью первой и пунктом 1 части второй статьи 39, статьями 68, 83, 100, 101 и 103 Закона Республики Татарстан «О Конституционном суде Республики Татарстан»,

рассмотрел в открытом судебном заседании дело о проверке конституционности пункта 3.3 Порядка формирования и использования бюджетных ассигнований муниципального дорожного фонда города Казани, утвержденного решением Казанской городской Думы от 29 ноября 2013 года № 2-27 «О муниципальном дорожном фонде города Казани»; подпункта 1 пункта 54 Правил благоустройства города Казани, утвержденных решением Казанской городской Думы от 18 октября 2006 года № 4-12; отдельных положений подразделов 2.1 и 2.2 Регламента проведения работ по содержанию автомобильных дорог общего пользования и элементов обустройства города Казани, утвержденного постановлением Исполнительного комитета муниципального образования города Казани от 13 августа 2014 года № 4735 «О порядке содержания автомобильных дорог общего пользования г. Казани».

Поводом к рассмотрению дела явились обращения в форме жалоб граждан Л.И. Новоселовой, П.П. Гурова и Т.А. Мироновой. Основанием к рассмотрению дела явилась обнаружившаяся неопределенность в вопросе о том, соответствуют ли оспариваемые заявителями нормативные правовые акты Конституции Республики Татарстан.

Поскольку жалобы касаются одного и того же предмета, Конституционный суд Республики Татарстан, руководствуясь частью второй статьи 50 Закона Республики Татарстан «О Консти-

туционном суде Республики Татарстан», соединил дела по этим жалобам в одном производстве.

Заслушав сообщение судьи-докладчика Р.А. Сахиевой, объяснения сторон — граждан Л.И. Новоселовой, П.П. Гурова и Т.А. Мироновой, представителей органов, издавших оспариваемые нормативные правовые акты, — начальника отдела нормотворческой работы и правовой экспертизы Нормативно-правового управления аппарата Казанской городской Думы А.Г. Ибрагимовой, начальника юридического отдела Комитета внешнего благоустройства Исполнительного комитета муниципального образования города Казани Е.А. Макаровой, выступления приглашенных в судебное заседание: представителя Президента Республики Татарстан — главного советника отдела по законопроектной работе Государственно-правового управления Президента Республики Татарстан Р.В. Сидакова, представителя Государственного Совета Республики Татарстан — начальника Правового управления Аппарата Государственного Совета Республики Татарстан М.Б. Сунгатуллина, полномочного представителя Кабинета Министров Республики Татарстан — Правительства Республики Татарстан — заместителя начальника Правового управления Аппарата Кабинета Министров Республики Татарстан Ю.Н. Олоновой, представителя Председателя Верховного суда Республики Татарстан — судьи Верховного суда Республики Татарстан Ш.Ш. Гафиятуллина, представителя Председателя Арбитражного суда Республики Татарстан начальника отдела анализа и обобщения судебной практики Арбитражного суда Республики Татарстан Р.Р. Шкаликова, представителя Прокурора Республики Татарстан — начальника отдела по надзору за законностью нормативных правовых актов Управления по надзору за исполнением федерального законодательства прокуратуры Республики Татарстан А.Р. Валиахметова, представителя Уполномоченного по правам человека в Республике Татарстан — начальника отдела по вопросам восстановления прав граждан аппарата Уполномоченного по правам человека в Республике Татарстан А.Г. Бартенева, исследовав представленные документы и иные материалы, Конституционный суд Республики Татарстан

установил:

1. В Конституционный суд Республики Татарстан обратились граждане Л.И. Новоселова, П.П. Гуров и Т.А. Миронова с жалобами на нарушение их конституционных прав и свобод пунктом 3.3 Порядка формирования и использования бюджетных ассигнований муниципального дорожного фонда города Казани, утвержденного решением Казанской городской Думы от 29 ноября 2013 года № 2-27 «О муниципальном дорожном фонде города Казани» (далее также — Порядок); подпунктом 1 пункта 54 Правил благоустройства города Казани, утвержденных решением Казанской городской Думы от 18 октября 2006 года № 4-12 (далее также — Правила); отдельными положениями подразделов 2.1 и 2.2 Регламента проведения работ по содержанию автомобильных

дорог общего пользования и элементов обустройства города Казани, утвержденного постановлением Исполнительного комитета муниципального образования города Казани от 13 августа 2014 года № 4735 «О порядке содержания автомобильных дорог общего пользования г. Казани» (далее также — Регламент).

Согласно пункту 3.3 Порядка распределение утвержденного объема бюджетных ассигнований муниципального дорожного фонда города Казани по целевым направлениям расходов на очередной финансовый год утверждается Исполнительным комитетом муниципального образования города Казани.

Подпункт 1 пункта 54 Правил устанавливает, что содержание территорий дорог включает в себя ремонт дорог, тротуаров, искусственных дорожных сооружений, внутриквартальных проездов.

Положения подразделов 2.1 и 2.2 Регламента определяют основные задачи и технологические операции летней и зимней уборки дорог общего пользования города Казани.

Как следует из жалоб и приложенных к ним копий документов, асфальтовое покрытие дороги и тротуаров двора многоквартирного дома, в котором проживают заявители, не ремонтировалось с 1983 года, со времени сдачи дома в эксплуатацию, и в настоящее время находится в крайне изношенном состоянии. С просьбой о ремонте асфальтового покрытия дворовой территории, проезжей части и тротуаров они обращались в администрацию Авиастроительного и Ново-Савиновского районов Исполнительного комитета муниципального образования города Казани, Государственную жилищную инспекцию Республики Татарстан, общество с ограниченной ответственностью «Управляющая компания “Уютный дом”». Однако ремонтные работы асфальтового покрытия дороги и тротуаров двора произведены не были. Такое состояние дорог, они считают, угрожает их безопасности и здоровью.

По мнению заявителей, пункт 3.3 Порядка, предоставляя Исполнительному комитету муниципального образования города Казани полномочие по распределению бюджетных ассигнований дорожного фонда, не устанавливает критерии, которыми местная администрация должна руководствоваться, осуществляя такое распределение, что приводит к произвольному распределению средств данного фонда и необъективному выбору ремонтируемых дорог и внутриквартальных проездов.

Они также полагают, что подпункт 1 пункта 54 Правил благоустройства города Казани, устанавливая, что содержание территорий дорог включает в себя ремонт дорог, тротуаров, искусственных дорожных сооружений, внутриквартальных проездов, не определяет порядок проведения такого ремонта. Кроме того, заявители отмечают, что положения подразделов 2.1 и 2.2 Регламента не относят к перечню основных технологических операций летней и зимней уборки дорог общего пользования города Казани ремонт дорог, тротуаров и внутриквартальных проездов.

На основании изложенного граждане Л.И. Новоселова, П.П. Гуров и Т.А. Миронова просят Конституционный суд Ре-

спублики Татарстан признать пункт 3.3 Порядка формирования и использования бюджетных ассигнований муниципального дорожного фонда города Казани, утвержденного решением Казанской городской Думы от 29 ноября 2013 года № 2-27 «О муниципальном дорожном фонде города Казани»; подпункт 1 пункта 54 Правил благоустройства города Казани, утвержденных решением Казанской городской Думы от 18 октября 2006 года № 4-12; отдельные положения подразделов 2.1 и 2.2 Регламента проведения работ по содержанию автомобильных дорог общего пользования и элементов обустройства города Казани, утвержденного постановлением Исполнительного комитета муниципального образования города Казани от 13 августа 2014 года № 4735 «О порядке содержания автомобильных дорог общего пользования г. Казани», не соответствующими статьям 28 (часть первая) и 58 (часть вторая) Конституции Республики Татарстан, согласно которым все равны перед законом и судом; в Республике Татарстан не должны издаваться законы, отменяющие или умаляющие права и свободы человека и гражданина.

В силу части девятой статьи 3 Закона Республики Татарстан «О Конституционном суде Республики Татарстан» Конституционный суд Республики Татарстан решает исключительно вопросы права и при осуществлении конституционного судопроизводства воздерживается от установления и исследования фактических обстоятельств во всех случаях, когда это входит в компетенцию других судов или иных органов государственной власти Республики Татарстан.

В соответствии с частями второй и третьей статьи 68 Закона Республики Татарстан «О Конституционном суде Республики Татарстан» Конституционный суд Республики Татарстан принимает решение по делу, оценивая как буквальный смысл рассматриваемого акта, так и смысл, придаваемый ему официальным и иным толкованием или сложившейся правоприменительной практикой, а также исходя из его места в системе нормативных правовых актов. Конституционный суд Республики Татарстан принимает постановление только по предмету, указанному в обращении, и лишь в отношении той части акта, конституционность которой подвергается сомнению в обращении, и при принятии решения не связан основаниями и доводами, изложенными в обращении.

Таким образом, предметом рассмотрения Конституционного суда Республики Татарстан по настоящему делу являются пункт 3.3 Порядка формирования и использования бюджетных ассигнований муниципального дорожного фонда города Казани, утвержденного решением Казанской городской Думы от 29 ноября 2013 года № 2-27 «О муниципальном дорожном фонде города Казани», в той мере, в какой он, наделяя Исполнительный комитет муниципального образования города Казани полномочием распределять бюджетные ассигнования дорожного фонда, не устанавливает критерии, которыми должна руководствоваться местная администрация при осуществлении такого распределения; подпункт 1

пункта 54 Правил благоустройства города Казани, утвержденных решением Казанской городской Думы от 18 октября 2006 года № 4-12, в той мере, в какой он, устанавливая, что содержание территорий дорог включает в себя ремонт дорог, тротуаров, искусственных дорожных сооружений, внутриквартальных проездов, не определяет порядок проведения такого ремонта; отдельные положения подразделов 2.1 и 2.2 Регламента проведения работ по содержанию автомобильных дорог общего пользования и элементов обустройства города Казани, утвержденного постановлением Исполнительного комитета муниципального образования города Казани от 13 августа 2014 года № 4735 «О порядке содержания автомобильных дорог общего пользования г. Казани», в той мере, в какой они не относят ремонт дорог и тротуаров к основным технологическим операциям летней и зимней уборки дорог общего пользования города Казани.

2. Оспариваемые заявителями правовые положения затрагивают вопросы дорожной деятельности, содержания и ремонта дорог, в том числе тротуаров, внутриквартальных проездов, а также полномочия органов местного самоуправления по распределению бюджетных ассигнований муниципального дорожного фонда.

В силу взаимосвязанных положений статей 10, 116 (часть первая) и 118 (часть первая) Конституции Республики Татарстан в Республике Татарстан признается и гарантируется местное самоуправление, которое в пределах своих полномочий самостоятельно и обеспечивает решение населением вопросов местного значения, органы местного самоуправления самостоятельно управляют муниципальной собственностью, формируют, утверждают и исполняют местный бюджет. Аналогичные положения закреплены в статьях 12, 130 (часть 1) и 132 Конституции Российской Федерации.

Указанному правовому регулированию корреспондирует положение Европейской хартии местного самоуправления от 15 октября 1985 года (вступила в силу для Российской Федерации 1 сентября 1998 года), согласно которому органы местного самоуправления в пределах, установленных законом, обладают полной свободой действий для реализации собственной инициативы по любому вопросу, который не исключен из сферы их компетенции и не находится в ведении какого-либо другого органа власти (пункт 2 статьи 4).

Федеральный закон от 6 октября 2003 года № 131-ФЗ «Об общих принципах организации местного самоуправления в Российской Федерации» (далее также — Федеральный закон № 131-ФЗ) определяет правовую основу местного самоуправления и регулирует общие принципы организации местного самоуправления, включая предметы ведения, полномочия и компетенцию. Взаимосвязанные положения пунктов 1, 5 и 25 части 1 статьи 16, статьи 17 данного Федерального закона к вопросам местного значения городского округа относят утверждение и исполнение бюджета городского округа, дорожную деятельность в отношении автомобильных дорог местного значения, включая осущест-

вление контроля за их сохранностью, утверждение правил благоустройства территории городского округа, а также предусматривают полномочия органов местного самоуправления по решению вопросов местного значения. Идентичное регулирование содержится в пункте 5 части 1 статьи 17, статье 18 Закона Республики Татарстан от 28 июля 2004 года № 45-ЗРТ «О местном самоуправлении в Республике Татарстан».

Приведенные положения федерального и республиканского законодательства нашли отражение в Уставе муниципального образования города Казани, утвержденном решением представительного органа муниципального образования города Казани от 17 декабря 2005 года № 3-5 (далее также — Устав), который к числу полномочий Казанской городской Думы — представительного органа муниципального образования города Казани — отнес полномочие по установлению общеобязательных правил на территории города Казани в соответствии с законодательством, а также по принятию решения об определении порядка формирования и использования бюджетных ассигнований муниципального дорожного фонда (часть 1 статьи 28).

На основании указанных положений Устава решениями Казанской городской Думы от 18 октября 2006 года № 4-12 и от 29 ноября 2013 года № 2-27 утверждены соответственно Правила благоустройства города Казани и Порядок формирования и использования бюджетных ассигнований муниципального дорожного фонда города Казани.

В силу отдельных положений части 14 статьи 40 Устава к полномочиям Исполнительного комитета муниципального образования города Казани относятся установление порядка осуществления муниципального контроля за обеспечением сохранности автомобильных дорог местного значения, дорожная деятельность в отношении автомобильных дорог местного значения, а также утверждение нормативов финансовых затрат на капитальный ремонт, ремонт, содержание автомобильных дорог местного значения и правил расчета размера ассигнований местного бюджета на указанные цели. Во исполнение названных полномочий Исполнительный комитет муниципального образования города Казани постановлением от 13 августа 2014 года № 4735 утвердил порядок содержания автомобильных дорог общего пользования.

Таким образом, Казанская городская Дума и Исполнительный комитет муниципального образования города Казани, принимая оспариваемые нормативные правовые акты, правомерно реализовали свои полномочия, принадлежащие им в силу федерального и республиканского законодательства и основанные на взаимосвязанных положениях статей 116 (часть первая) и 118 (часть первая) Конституции Республики Татарстан.

3. Провозглашая Республику Татарстан правовым государством, Конституция Республики Татарстан возлагает на Республику Татарстан обязанность признавать, соблюдать и защищать права и свободы человека и гражданина как высшую ценность (статья 1, часть первая; статья 2). Вместе с этим Конституция

Республики Татарстан закрепляет в числе гарантий, обеспечивающих исполнение данной конституционной обязанности, положения, согласно которым в Республике Татарстан не должны издаваться законы, отменяющие или умаляющие права и свободы человека и гражданина (статья 58, часть вторая); правовые акты органов местного самоуправления не должны противоречить Конституции Республики Татарстан (статья 24, часть первая).

Данные конституционные положения предопределяют содержание и смысл в том числе нормативных правовых актов органов местного самоуправления, регламентирующих порядок содержания и ремонта автомобильных дорог местного значения в границах города Казани.

Как следует из содержания Постановления Конституционного Суда Российской Федерации от 31 мая 2016 года № 14-П, строительство и модернизация транспортной инфраструктуры общего пользования, доступность и содержание ее в надлежащем состоянии создают необходимые предпосылки для реализации гражданами закрепленных Конституцией Российской Федерации прав и свобод.

3.1. В силу положений частей 1 и 3 статьи 52 Федерального закона «Об общих принципах организации местного самоуправления в Российской Федерации» каждое муниципальное образование имеет собственный бюджет (местный бюджет); бюджетные полномочия муниципальных образований устанавливаются Бюджетным кодексом Российской Федерации.

Часть 1 статьи 179.4 Бюджетного кодекса Российской Федерации предусматривает создание дорожного фонда и определяет его как часть средств бюджета, подлежащую использованию в целях финансового обеспечения дорожной деятельности в отношении автомобильных дорог общего пользования, а также капитального ремонта и ремонта дворовых территорий многоквартирных домов, проездов к дворовым территориям многоквартирных домов населенных пунктов; к дорожным фондам относятся в том числе муниципальные дорожные фонды.

В рамках реализации предоставленных законодательством полномочий Казанской городской Думой 29 ноября 2013 года принято решение о создании с 1 января 2014 года муниципального дорожного фонда города Казани (далее также — дорожный фонд) и утвержден Порядок формирования и использования бюджетных ассигнований муниципального дорожного фонда города Казани. Согласно данному Порядку муниципальный дорожный фонд города Казани — часть средств бюджета города Казани, подлежащая использованию в целях финансового обеспечения дорожной деятельности в отношении автомобильных дорог общего пользования местного значения, капитального ремонта и ремонта дворовых территорий многоквартирных домов, проездов к дворовым территориям многоквартирных домов города Казани (раздел I); объем бюджетных ассигнований дорожного фонда утверждается решением Казанской городской Думы о бюджете города Казани на очередной финансовый год и плановый период (пункт

2.1). При этом в пункте 3.1 Порядка установлен исчерпывающий перечень направлений использования бюджетных ассигнований данного фонда, а именно проектирование, строительство, реконструкция автомобильных дорог общего пользования местного значения и искусственных сооружений на них; капитальный ремонт и ремонт автомобильных дорог общего пользования местного значения и искусственных сооружений на них; содержание автомобильных дорог общего пользования местного значения и искусственных сооружений на них; капитальный ремонт и ремонт дворовых территорий многоквартирных домов, проездов к дворовым территориям многоквартирных домов города Казани.

По смыслу взаимосвязанных положений статей 17 и 18 Федерального закона от 8 ноября 2007 года № 257-ФЗ «Об автомобильных дорогах и о дорожной деятельности в Российской Федерации и о внесении изменений в отдельные законодательные акты Российской Федерации» (далее также — Федеральный закон № 257-ФЗ) порядок содержания и ремонта автомобильных дорог устанавливается нормативными правовыми актами Российской Федерации, нормативными правовыми актами субъектов Российской Федерации и муниципальными правовыми актами, а также техническими регламентами, в соответствии с требованиями которых владельцами автомобильных дорог проводится оценка их технического состояния; при этом в случае несоответствия транспортно-эксплуатационных характеристик автомобильных дорог требованиям технических регламентов осуществляется капитальный ремонт или ремонт автомобильных дорог, а классификация работ по содержанию и ремонту автомобильных дорог устанавливается федеральным органом исполнительной власти, осуществляющим функции по выработке государственной политики и нормативно-правовому регулированию в сфере дорожного хозяйства.

Перечень и допустимые по условиям обеспечения безопасности движения предельные значения показателей эксплуатационного состояния автомобильных дорог, улиц и дорог городов и других населенных пунктов, а также требования к эксплуатационному состоянию технических средств организации дорожного движения установлены Государственным стандартом Российской Федерации «ГОСТ Р 50597-93. Автомобильные дороги и улицы. Требования к эксплуатационному состоянию, допустимому по условиям обеспечения безопасности дорожного движения», утвержденным постановлением Госстандарта Российской Федерации от 11 октября 1993 года № 221.

Обязанность по обеспечению соответствия состояния дорог местного значения при их содержании установленным техническим регламентам и другим нормативным документам в силу взаимосвязанных положений части 3 статьи 15 Федерального закона № 257-ФЗ и пункта 2 статьи 12 Федерального закона от 10 декабря 1995 года № 196-ФЗ «О безопасности дорожного движения» (далее также — Федеральный закон № 196-ФЗ) возложена на уполномоченные органы местного самоуправления. Как сле-

дует из содержания статьи 12 Федерального закона № 196-ФЗ, соответствие состояния дорог техническим регламентам и другим нормативным документам удостоверяется актами контрольных осмотров либо обследований дорог, проводимых с участием соответствующих органов. Согласно абзацу четвертому пункта 3 и пункту 4 Порядка проведения оценки технического состояния автомобильных дорог, утвержденного приказом Министерства транспорта Российской Федерации от 27 августа 2009 года № 150, оценка технического состояния автомобильных дорог общего пользования местного значения проводится органом местного самоуправления в области использования автомобильных дорог и осуществления дорожной деятельности либо уполномоченной им организацией; оценка проводится не реже одного раза в год.

Тем самым основными критериями, предопределяющими выделение денежных средств из дорожного фонда, являются несоответствие технического состояния автомобильных дорог общего пользования местного значения, дворовых территорий многоквартирных домов, внутриквартальных проездов нормативным требованиям, а также объективная необходимость обеспечения сохранности и восстановления дорожного полотна.

Анализ пункта 3.3 Порядка во взаимосвязи с приведенными нормативными положениями показывает, что установленное им правовое регулирование по своей правовой природе направлено на определение конкретного органа местного самоуправления, который на основании результатов оценки технического состояния автомобильных дорог общего пользования местного значения, дворовых территорий многоквартирных домов, внутриквартальных проездов осуществляет организационные функции по распределению и эффективному использованию средств дорожного фонда с учетом финансовых возможностей бюджета города Казани.

Это означает, что распределение бюджетных ассигнований дорожного фонда и выбор автомобильных дорог общего пользования местного значения, дворовых территорий многоквартирных домов, внутриквартальных проездов, ремонт которых подлежит финансированию из дорожного фонда, не являются произвольными, поскольку Исполнительный комитет муниципального образования города Казани при принятии решения о распределении объема бюджетных ассигнований муниципального дорожного фонда должен исследовать весь комплекс вопросов, в том числе связанных с оценкой их технического состояния, с учетом принципа соразмерности распределяемых средств преследуемым целям.

На основании изложенного установленное пунктом 3.3 Порядка правовое регулирование вытекает из единого комплекса норм, юридическая сила которых реализуется только путем применения их в совокупности, включая критерии распределения утвержденного объема бюджетных ассигнований дорожного фонда по целевым направлениям расходов, и не может рассматриваться

как нарушающее конституционные права и свободы человека и гражданина, в том числе и заявителей.

Вместе с тем Конституционный Суд Российской Федерации в своих решениях неоднократно отмечал, что конституционное предназначение местного самоуправления наряду с решением социально-экономических задач в пределах муниципального образования как территории совместной жизнедеятельности населения определяется также в эффективной реализации задач по соблюдению и защите прав и свобод человека и гражданина, созданию условий для достойной жизни и свободного развития человека (постановления от 29 марта 2011 года № 2-П, от 13 октября 2015 года № 26-П, от 26 апреля 2016 года № 13-П).

В этой связи Конституционный суд Республики Татарстан обращает внимание на то, что применение оспариваемого положения не должно посягать на само существо предоставленного гражданам права на достойную жизнь, в том числе в части обеспечения содержания автомобильных дорог общего пользования местного значения, дворовых территорий многоквартирных домов, внутриквартальных проездов в надлежащем состоянии, а также допускать нарушения принципов верховенства закона, равенства и справедливости, поддержания доверия граждан к закону и действиям государства. Закрепление более полного и детализированного перечня условий и критериев, в соответствии с которыми осуществляется распределение бюджетных ассигнований дорожного фонда города Казани, непосредственно в оспариваемом акте способствовало бы определенности, ясности и недвусмысленности рассматриваемого правового регулирования. Подобный подход согласуется с правовой позицией Конституционного Суда Российской Федерации (постановления от 13 декабря 2001 года № 16-П, от 17 июня 2004 года № 12-П и от 27 ноября 2008 года № 11-П), а также практикой Европейского Суда по правам человека (постановления от 24 мая 2007 года по делу «Игнатов (Ignatov) против Российской Федерации»; от 24 мая 2007 года по делу «Владимир Соловьев (Vladimir Solovyev) против Российской Федерации»).

3.2. Как следует из абзаца 18 части 1 статьи 2 Федерального закона № 131-ФЗ, благоустройство территории городского округа — это комплекс предусмотренных правилами благоустройства территории городского округа мероприятий по содержанию территории, а также по проектированию и размещению объектов благоустройства, направленных на обеспечение и повышение комфортности условий проживания граждан, поддержание и улучшение санитарного и эстетического состояния территории.

Правила благоустройства города Казани, устанавливающие в том числе требования к содержанию дорог местного значения, разработаны во исполнение данного Федерального закона, по своему целевому назначению и юридической природе направлены на организацию благоустройства территории городского округа в целом.

Дальнейшее развитие положения Правил получили в Регламенте проведения работ по содержанию автомобильных дорог

общего пользования и элементов обустройства города Казани. Анализ Регламента показывает, что по своему правовому смыслу он представляет собой организационно-процедурный механизм, направленный на поддержание в надлежащем порядке и чистоте автомобильных дорог города Казани в летнее и зимнее время года для обеспечения их беспрепятственной эксплуатации.

Приводимые заявителями доводы свидетельствуют о том, что нарушение своих конституционных прав они связывают с отсутствием непосредственно в тексте оспариваемых Правил, а также в Регламенте конкретных положений, детально регламентирующих весь перечень работ по осуществлению ремонта автомобильных дорог общего пользования местного значения, дворовых территорий многоквартирных домов, внутриквартальных проездов.

Между тем по смыслу правовой позиции Конституционного Суда Российской Федерации степень определенности правового регулирования должна оцениваться путем выявления всей системы взаимосвязей правовых предписаний и с учетом особенностей реализуемых прав и законных интересов граждан (постановления от 23 сентября 2014 года № 24-П, от 17 февраля 2015 года № 2-П и от 16 июля 2015 года № 22-П).

Это означает, что само по себе отсутствие как в Правилах, так и в Регламенте специальных норм, непосредственно регулирующих процедуру ремонта автомобильных дорог, не может рассматриваться как противоречащее Конституции Республики Татарстан, поскольку не ставит под сомнение возможность и необходимость осуществления такого ремонта в порядке, предусмотренном иными нормативными правовыми актами, в частности приказом Министерства транспорта Российской Федерации от 16 ноября 2012 года № 402, которым утверждена Классификация работ по капитальному ремонту, ремонту и содержанию автомобильных дорог, предназначенная для использования при планировании объемов дорожных работ и устанавливающая состав и виды дорожных работ.

Вместе с тем Конституционный суд Республики Татарстан считает необходимым отметить следующее. В силу взаимосвязанных положений абзаца пятидесятого пункта 6 и оспариваемого подпункта 1 пункта 54 Правил содержание территорий дорог представляет собой комплекс работ, в результате которых поддерживается транспортно-эксплуатационное состояние дорог, и включает в себя помимо прочего ремонт дорог, тротуаров, искусственных дорожных сооружений, внутриквартальных проездов.

При этом Федеральный закон № 257-ФЗ разделяет понятия содержание и ремонт автомобильной дороги. Так, по смыслу статьи 3 указанного Федерального закона содержание автомобильной дороги — это комплекс работ по поддержанию надлежащего технического состояния автомобильной дороги, оценке ее технического состояния, а также по организации и обеспечению безопасности дорожного движения (пункт 12), а ремонт автомобильной дороги — это комплекс работ по восстановлению транспортно-эксплуатационных характеристик автомобильной дороги, при

выполнении которых не затрагиваются конструктивные и иные характеристики надежности и безопасности автомобильной дороги (пункт 11).

Конституционный суд Республики Татарстан полагает, что установление подпунктом 1 пункта 54 Правил правового регулирования, при котором ремонт дороги является составной частью содержания такой дороги, не выходит за рамки предоставленных действующим федеральным законодательством органам местного самоуправления правотворческих полномочий в этой сфере и обусловлено необходимостью придания нормативным положениям Правил единого и универсального характера в вопросах содержания и ремонта дорог.

Однако такой подход требует соблюдения логико-правовой связи и на уровне правовых актов, принимаемых в целях дальнейшего развития и конкретизации общих требований Правил. Из содержания подразделов 2.1 и 2.2 Регламента следует, что они регламентируют перечень мероприятий, направленных только на поддержание в надлежащем порядке и чистоте автомобильных дорог и их беспрепятственную эксплуатацию в летний и зимний период, а не на ремонт таких дорог, целью которого является восстановление транспортно-эксплуатационных характеристик автомобильных дорог.

В связи с этим Конституционный суд Республики Татарстан обращает внимание на то, что приведенная логико-правовая связь оспариваемых нормативных положений Регламента с подпунктом 1 пункта 54 Правил, включающим ремонт дорог в перечень мероприятий по их содержанию, обязывает Исполнительный комитет муниципального образования города Казани с необходимой полнотой урегулировать рассматриваемую сферу правоотношений с учетом единообразного подхода в вопросах обеспечения сохранности автомобильных дорог общего пользования местного значения, дворовых территорий многоквартирных домов, внутриквартальных проездов. Этим не затрагиваются дискреционные полномочия Исполнительного комитета муниципального образования города Казани на выбор вида нормативного правового акта, форм и способов для установления такого правового регулирования.

Таким образом, оспариваемые правовые положения пункта 3.3 Порядка формирования и использования бюджетных ассигнований муниципального дорожного фонда города Казани, утвержденного решением Казанской городской Думы от 29 ноября 2013 года № 2-27 «О муниципальном дорожном фонде города Казани»; подпункта 1 пункта 54 Правил благоустройства города Казани, утвержденных решением Казанской городской Думы от 18 октября 2006 года № 4-12; подразделов 2.1 и 2.2 Регламента проведения работ по содержанию автомобильных дорог общего пользования и элементов обустройства города Казани, утвержденного постановлением Исполнительного комитета муниципального образования города Казани от 13 августа 2014 года № 4735 «О порядке содержания автомобильных дорог общего пользования

г. Казани», находятся в системном единстве и затрагивают единый комплекс правоотношений, сами по себе не отменяют, не умаляют и иным образом не нарушают конституционные права человека и гражданина, в том числе права заявителей, и тем самым не противоречат статьям 28 (часть первая) и 58 (часть вторая) Конституции Республики Татарстан.

На основании изложенного, руководствуясь статьей 6, частями первой и второй статьи 66, частями первой, второй и шестой статьи 67, статьями 68, 69, 71 и 73, пунктом 1 части первой статьи 104 Закона Республики Татарстан «О Конституционном суде Республики Татарстан», Конституционный суд Республики Татарстан

постановил:

1. Признать пункт 3.3 Порядка формирования и использования бюджетных ассигнований муниципального дорожного фонда города Казани, утвержденного решением Казанской городской Думы от 29 ноября 2013 года № 2-27 «О муниципальном дорожном фонде города Казани»; подпункт 1 пункта 54 Правил благоустройства города Казани, утвержденных решением Казанской городской Думы от 18 октября 2006 года № 4-12; отдельные положения подразделов 2.1 и 2.2 Регламента проведения работ по содержанию автомобильных дорог общего пользования и элементов обустройства города Казани, утвержденного постановлением Исполнительного комитета муниципального образования города Казани от 13 августа 2014 года № 4735 «О порядке содержания автомобильных дорог общего пользования г. Казани», соответствующими Конституции Республики Татарстан.

2. Настоящее Постановление окончательно, не подлежит обжалованию, вступает в силу немедленно после его провозглашения, действует непосредственно и не требует подтверждения другими органами и должностными лицами.

3. Согласно статье 72 Закона Республики Татарстан «О Конституционном суде Республики Татарстан» настоящее Постановление подлежит незамедлительному опубликованию в газетах «Ватаным Татарстан» и «Республика Татарстан». Постановление должно быть опубликовано также в «Вестнике Конституционного суда Республики Татарстан».

№ 72-П

Конституционный суд
Республики Татарстан

ТАТАРСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ ИСЕМЕ БЕЛӘН

ТАТАРСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ КОНСТИТУЦИЯ СУДЫ

гражданнар Л.И. Новоселова, П.П. Гуров һәм Т.А. Миронова шикаятьләренә бәйле рәвештә «Казан шәһәренең муниципаль юл фонды турында» Казан шәһәр Думасының 2013 елның 29 ноябрендәге 2-27 номерлы карары белән расланган Казан шәһәренең муниципаль юл фонды бюджет ассигнованиеләрен формалаштыру һәм куллану тәртибенең 3.3 пунктының; Казан шәһәр Думасының 2006 елның 18 октябрендәге 4-12 номерлы карары белән расланган Казан шәһәрен төзекләндерү кагыйдәләренең 54 пунктындагы 1 пунктчасының; «Казан шәһәренең гомуми кулланылыштагы автомобиль юлларын карап тоту тәртибе турында» Казан шәһәре муниципаль берәмлеге Башкарма комитетының 2014 елның 13 августындагы 4735 номерлы карары белән расланган Казан шәһәренең гомуми кулланылыштагы автомобиль юлларын һәм төзекләндерү элементларын карап тоту буенча эшләр башкару регламентының 2.1 һәм 2.2 бүлекчәләрендәге аерым нигезләмәләрнең конституциячеллеген тикшерү турындагы эш буенча

2017 ел
17 март
Казан шәһәре

КАРАРЫ

Татарстан Республикасы Конституция суды, Рәисе Ф.Г. Хөснетдинов, судьялары Л.В. Кузьмина, Р.Г. Сәхиева, А.А. Хамматова, А.Р. Шакараев составында,

Татарстан Республикасы Конституциясенең 109 статьясына (дүртенче өлеш), «Татарстан Республикасы Конституция суды турында» Татарстан Республикасы Законының 3 статьясындагы бишенче һәм тугызынчы өлешләренә, 39 статьясындагы беренче өлешенә һәм икенче өлешенең 1 пунктына, 68, 83, 100, 101 һәм 103 статьяларына таянып,

ачык суд утырышында «Казан шәһәренең муниципаль юл фонды турында» Казан шәһәр Думасының 2013 елның 29 ноябрендәге 2-27 номерлы карары белән расланган Казан шәһәренең муниципаль юл фонды бюджет ассигнованиеләрен формалаштыру һәм куллану тәртибенең 3.3 пунктының; Казан шәһәр Думасының 2006 елның 18 октябрендәге 4-12 номерлы карары белән расланган Казан шәһәрен төзекләндерү кагыйдәләренең 54 пунктындагы 1 пунктчасының; «Казан шәһәренең гомуми кулланылыштагы автомобиль юлларын карап тоту тәртибе турында» Казан шәһәре муниципаль берәмлеге Башкарма комитетының 2014 елның 13 августындагы 4735 номерлы карары белән расланган Казан шәһәренең гомуми кулланылыштагы автомобиль юлларын һәм төзекләндерү элементларын карап тоту буенча эшләр башкару регламентының 2.1 һәм 2.2 бүлекчәләрендәге аерым нигезләмәләрнең конституциячеллеген тикшерү турындагы эшне карады.

Эшне карауга гражданнар Л.И. Новоселова, П.П. Гуров һәм Т.А. Миронованың шикаять формасындагы мөрәҗәгатьләре сәбәп булды. Мөрәҗәгать итүчеләр тарафыннан дәгъва белдерелә торган норматив хокукый актларның Татарстан Республикасы

Конституциясенә туры килү-килмәве мәсьәләсендә килеп туган билгесезлек эшне карауга нигез булды.

Шикаятьләр бер үк предметка кагылышлы булганга күрә, «Татарстан Республикасы Конституция суды турында» Татарстан Республикасы Законының 50 статьясындагы икенче өлешенә таянып, Татарстан Республикасы Конституция суды әлеге шикаятьләр буенча эшләрне бер башкаруга берләштерде.

Докладчы судья Р.Г. Сәхиева мәгълүматын, яклар — гражданнар Л.И. Новоселова, П.П. Гуров һәм Т.А. Миронова, дәгъва белдерелә торган норматив хокукый актларны чыгарган органнар вәкилләре — Казан шәһәр Думасы аппаратының Норматив-хокукый идарәсенең норма чыгару эшчәнлеге һәм хокукый экспертиза бүлеге башлыгы Ә.Г. Ибраһимова, Казан шәһәре муниципаль берәмлеге Башкарма комитетының Тышкы төзекләндерү комитеты юридик бүлеге башлыгы Е.А. Макарова аңлатмаларын, суд утырышына чакырылган: Татарстан Республикасы Президенты вәкиле — Татарстан Республикасы Президенты Дәүләт-хокук идарәсенең закон проектлары эшләү бүлеге баш киңәшчесе Р.В. Сидаков, Татарстан Республикасы Дәүләт Советы вәкиле — Татарстан Республикасы Дәүләт Советы Аппаратының Хокук идарәсе башлыгы М.Б. Сөнгатуллин, Татарстан Республикасы Министрлар Кабинеты — Татарстан Республикасы Хөкүмәтенең вәкаләтле вәкиле — Татарстан Республикасы Министрлар Кабинеты Аппаратының Хокук идарәсе башлыгы урынбасары Ю.Н. Олонова, Татарстан Республикасы Югары суды Рәисе вәкиле — Татарстан Республикасы Югары суды судьясы Ш.Ш. Гафиятуллин, Татарстан Республикасы Арбитраж суды Рәисе вәкиле — Татарстан Республикасы Арбитраж судының суд практикасын анализлау һәм гомумиләштерү бүлеге башлыгы Р.Р. Шкаликов, Татарстан Республикасы Прокуроры вәкиле — Татарстан Республикасы прокуратурасы Федераль законнар үтәлешенә күзәтчелек итү идарәсенең норматив хокукый актларның законлылыгына күзәтчелек итү бүлеге башлыгы А.Р. Вәлиәхмәтов, Татарстан Республикасында Кеше хокуклары буенча вәкаләтле вәкилдән — Татарстан Республикасында Кеше хокуклары буенча вәкаләтле вәкил аппаратының гражданнар хокукларын торгызу мәсьәләләре бүлеге башлыгы А.Г. Бартенев чыгышларын тыңлап, тапшырылган документларны һәм башка материалларны өйрәнгәннән соң, Татарстан Республикасы Конституция суды

билгеләде:

1. Татарстан Республикасы Конституция судына гражданнар Л.И. Новоселова, П.П. Гуров һәм Т.А. Миронова «Казан шәһәренең муниципаль юл фонды турында» Казан шәһәр Думасының 2013 елның 29 ноябрендәге 2-27 номерлы карары белән расланган Казан шәһәренең муниципаль юл фонды бюджет ассигнованиеләрен формалаштыру һәм куллану тәртибенең (алга таба шулай ук — Тәртип) 3.3 пункты; Казан шәһәр Думасының 2006 елның 18 октябрендәге 4-12 номерлы карары белән рас-

ланган Казан шәһәрен төзекләндерү кагыйдәләренең (алга таба шулай ук — Кагыйдәләр) 54 пунктындагы 1 пунктчасы; «Казан шәһәренең гомуми кулланылыштагы автомобиль юлларын карап тоту тәртибе турында» Казан шәһәре муниципаль берәмлеге Башкарма комитетының 2014 елның 13 августындагы 4735 номерлы карары белән расланган Казан шәһәренең гомуми кулланылыштагы автомобиль юлларын һәм төзекләндерү элементларын карап тоту буенча эшләр башкару регламентының (алга таба шулай ук — Регламент) 2.1 һәм 2.2 бүлекчәләрендәге аерым нигезләмәләр белән үзләренең конституциячел хокуклары һәм ирекләре бозылуга карата шикаятьләр белән мөрәҗәгать иттеләр.

Тәртипнең 3.3 пункты нигезендә чыгымнарның максатчан билгеләнеше буенча Казан шәһәренең муниципаль юл фондының расланган бюджет ассигнованиеләре күләме бүленеше алдагы финанс елына Казан шәһәре муниципаль берәмлеге Башкарма комитеты тарафыннан раслана.

Кагыйдәләрнең 54 пунктындагы 1 пунктчасы юл территорияләрен карап тоту юлларны, тротуарларны, ясалма юл корылмаларын, квартал эчендәге машина юлларын ремонтлауны үз эченә ала дип билгели.

Регламентның 2.1 һәм 2.2 бүлекчәләрендәге нигезләмәләр Казан шәһәренең гомуми кулланылыштагы юлларын җәйге һәм кышкы җыештыруның төп мәсьәләләрен һәм технологик операцияләрен билгелиләр.

Шикаятьләрдән һәм аларга кушымта итеп бирелгән документлар күчермәләреннән аңлашылганча, мөрәҗәгать итүчеләр яши торган күпфатирлы йортның ишегалдындагы юлның һәм тротуарларның асфальт түшәмәсе 1983 елдан, йорт кулланылышка тапшырылганнан бирле ремонтланмаган һәм хәзерге вакытта бик нык таушалган хәлдә. Ишегалды территориясе, машина үтә торган юл өлеше һәм тротуарларның асфальт түшәмәсен ремонтлауны сорап, алар Казан шәһәре муниципаль берәмлеге Башкарма комитетының Авиатөзелеш һәм Яңа Савин районнары администрациясенә, Татарстан Республикасы Дәүләт торак инспекциясенә, «“Уютный дом” идарәче компаниясе» җаваплылыгы чикләнгән җәмгыятенә мөрәҗәгать иткән. Ләкин ишегалдындагы юл һәм тротуарларның асфальт түшәмәсен ремонтлау эшләре башкарылмаган. Юлларның шундый хәлдә булуы, алар санавынча, аларның иминлегенә һәм сәламәтлегенә яный.

Мөрәҗәгать итүчеләр фикеренчә, Тәртипнең 3.3 пункты, юл фондының бюджет ассигнованиеләрен бүлү вәкаләтен Казан шәһәре муниципаль берәмлеге Башкарма комитетына тапшырып, андый бүленешне башкарганда җирле администрация таянырга тиешле критерийлар билгеләми, бу әлеге фондтагы акчаларның ирекле бүленешенә һәм ремонтланырга тиешле юлларны һәм квартал эчендәге машина юлларын объектив булмаган сайлауга китерә.

Алар шулай ук Казан шәһәрен төзекләндерү кагыйдәләренең 54 пунктындагы 1 пунктчасы юл территорияләрен карап тоту юлларны, тротуарларны, ясалма юл корылмаларын, квар-

тал эчендәге машина юлларын ремонтлауны үз эченә ала дип билгеләп, андый ремонт башкару тәртибен җайга салмый дип уйлыйлар. Моннан тыш, мөрәҗәгать итүчеләр билгеләгәнчә, Регламентның 2.1 һәм 2.2 бүлекчәләрендәге нигезләмәләр Казан шәһәренең гомуми кулланылыштагы юлларын җәйге һәм кышкы җыештыруның төп технологик операцияләре исемлегенә юллар, тротуарлар һәм квартал эчендәге машина юлларын ремонтлауны кертмиләр.

Бәян ителгәннәр нигезендә гражданнар Л.И. Новоселова, П.П. Гуров һәм Т.А. Миронова Татарстан Республикасы Конституция судыннан «Казан шәһәренең муниципаль юл фонды турында» Казан шәһәр Думасының 2013 елның 29 ноябрендәге 2-27 номерлы карары белән расланган Казан шәһәренең муниципаль юл фонды бюджет ассигнованиеләрен формалаштыру һәм куллану тәртибенең 3.3 пунктын; Казан шәһәр Думасының 2006 елның 18 октябрендәге 4-12 номерлы карары белән расланган Казан шәһәрен төзекләндерү кагыйдәләренең 54 пунктындагы 1 пунктчасын; «Казан шәһәренең гомуми кулланылыштагы автомобиль юлларын карап тоту тәртибе турында» Казан шәһәре муниципаль берәмлеге Башкарма комитетының 2014 елның 13 августындагы 4735 номерлы карары белән расланган Казан шәһәренең гомуми кулланылыштагы автомобиль юлларын һәм төзекләндерү элементларын карап тоту буенча эшләр башкару регламентының 2.1 һәм 2.2 бүлекчәләрендәге аерым нигезләмәләрне Татарстан Республикасы Конституциясенең 28 (беренче өлеш) һәм 58 (икенче өлеш) статьяларына туры килми дип тануны сорыйлар, алар нигезендә закон һәм суд каршында һәркем тигез; Татарстан Республикасында кеше һәм гражданның хокукларын һәм ирекләрен юкка чыгара яисә киметә торган законнар чыгарылмаска тиеш.

«Татарстан Республикасы Конституция суды турында» Татарстан Республикасы Законының 3 статьясындагы тугызынчы өлеше нигезендә Татарстан Республикасы Конституция суды фәкать хокук мәсьәләләрен генә хәл итә һәм конституциячел суд эшләрен башкарганда башка судлар яисә Татарстан Республикасы дәүләт хакимиятенең бүтән органнары компетенциясенә кергән барлык очракларда факттагы хәлләрне ачыклаудан һәм тикшерүдән тыелып кала.

«Татарстан Республикасы Конституция суды турында» Татарстан Республикасы Законының 68 статьясындагы икенче һәм өченче өлешләре нигезендә Татарстан Республикасы Конституция суды, карала торган актның мәгънәсен сүзгә-сүз, рәсми рәвештә һәм башкача шәрехләп яки хокук куллану практикасындагы мәгънәсен дә бәяләп, шулай ук норматив хокукый актлар системасындагы урынын исәпкә алып, эш буенча карар кабул итә. Татарстан Республикасы Конституция суды бары тик мөрәҗәгатьтә күрсәтелгән предмет буенча һәм мөрәҗәгатьтә күрсәтелгән актның конституциячеллеге шик тудыручы өлешенә карата гына карар кабул итә һәм карар кабул иткәндә мөрәҗәгатьтә бәян ителгән сәбәпләргә һәм дәлилләргә бәйле булмый.

Шулай итеп, «Казан шәһәренең муниципаль юл фонды турында» Казан шәһәр Думасының 2013 елның 29 ноябрендәге 2-27 номерлы карары белән расланган Казан шәһәренең муниципаль юл фонды бюджет ассигнованиеләрен формалаштыру һәм куллану тәртибенең 3.3 пункты ул юл фондының бюджет ассигнованиеләрен бүлү вәкаләтен Казан шәһәре муниципаль берәмлеге Башкарма комитетына тапшырып, андый бүленешне башкарганда җирле администрация таянырга тиешле критерийлар билгеләми торган дәрәҗәдә; Казан шәһәр Думасының 2006 елның 18 октябрендәге 4-12 номерлы карары белән расланган Казан шәһәрен төзекләндерү кагыйдәләренең 54 пунктындагы 1 пунктчасы ул юл территорияләрен карап тоту юлларны, тротуарларны, ясалма юл корылмаларын, квартал эчендәге машина юлларын ремонтлауны үз эченә ала дип билгеләп, андый ремонт башкару тәртибен җайга салмый торган дәрәҗәдә; «Казан шәһәренең гомуми кулланылыштагы автомобиль юлларын карап тоту тәртибе турында» Казан шәһәре муниципаль берәмлеге Башкарма комитетының 2014 елның 13 августындагы 4735 номерлы карары белән расланган Казан шәһәренең гомуми кулланылыштагы автомобиль юлларын һәм төзекләндерү элементларын карап тоту буенча эшләр башкару регламентының 2.1 һәм 2.2 бүлекчәләрендәге аерым нигезләмәләр алар Казан шәһәренең гомуми кулланылыштагы юлларын җәйге һәм кышкы җыештыруның төп технологик операцияләренә юллар һәм тротуарлар ремонтлауны кертми торган дәрәҗәдә әлеге эш буенча Татарстан Республикасы Конституция судының карау предметы булып торалар.

2. Мәрәҗәгать итүчеләр тарафыннан дәгъвалана торган хокукый нигезләмәләр юл эшчәнлеге, юлларны, шул исәптән тротуарларны, квартал эчендәге машина юлларын карап тоту һәм ремонтлау мәсьәләләренә, шулай ук җирле үзидарә органнарының муниципаль юл фондының бюджет ассигнованиеләрен бүлү буенча вәкаләтләренә кагылалар.

Татарстан Республикасы Конституциясенең 10, 116 (беренче өлеш) һәм 118 (беренче өлеш) статьяларындагы үзара бәйле нигезләмәләр буенча Татарстан Республикасында җирле үзидарә таныла һәм гарантияләнә, ул үз вәкаләтләре чикләрендә мөстәкыйль һәм җирле әһәмияткә ия мәсьәләләрне халыкның хәл итүен тәэмин итә, җирле үзидарә органнары муниципаль милеккә мөстәкыйль идарә итәләр, җирле бюджетны төзиләр, раслыйлар һәм үтиләр. Тиңдәш нигезләмәләр Россия Федерациясе Конституциясенең 12, 130 (1 өлеш) һәм 132 статьяларында беркетелгән.

Күрсәтелгән хокукый җайга салуга 1985 елның 15 октябрендәге Европа җирле үзидарә хартиясе (Россия Федерациясе өчен 1998 елның 1 сентябрендә үз көченә керде) нигезләмәсе тәңгәл килә, аның нигезендә җирле үзидарә органнары үзләренең вәкаләтләре өлкәсендәге һәм нинди дә булса башка хакимият органы карамагында булмаган теләсә нинди мәсьәлә буенча үз инициативасын гамәлгә ашыру өчен законда билгеләнгән чикләрдә тулысынча ирекле эш итәләр (4 статьяның 2 пункты).

«Россия Федерациясендә җирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 6 октябрендәге 131-ФЗ номерлы Федераль закон (алга таба шулай ук — 131-ФЗ номерлы Федераль закон) карамактагы мәсьәләләрне, вәкаләтләрне һәм компетенцияне кертеп, җирле үзидарәнең хокукый нигезен билгели һәм җирле үзидарә оештыруның гомуми принципларын җайга сала. Әлеге Федераль законның 16 статьясындагы 1 өлешенең 1, 5 һәм 25 пунктларының, 17 статьясындагы үзара бәйле нигезләмәләре шәһәр округының җирле әһәмияттәге мәсьәләләренә шәһәр округы бюджетын раслау һәм үтәүне, җирле әһәмияттәге автомобиль юлларына карата юл эшчәнлеген, аларның сакланышына контрольне гамәлгә ашыруны кертеп, шәһәр округы территориясен төзекләндерү кагыйдәләрен раслауны кертәләр, шулай ук җирле үзидарә органнарының җирле әһәмияттәге мәсьәләләрне хәл итү буенча вәкаләтләрен күздә тоталар. Тиңдәш җайга салу «Татарстан Республикасында җирле үзидарә турында» 2004 елның 28 июлендәге 45-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы Законының 17 статьясындагы 1 өлешенең 5 пунктында, 18 статьясында каралган.

Федераль һәм республика законнарының китерелгән нигезләмәләре Казан шәһәре муниципаль берәмлеге вәкиллекле органының 2005 елның 17 декабрендәге 3-5 номерлы карары белән расланган Казан шәһәре муниципаль берәмлеге Уставында (алга таба шулай ук — Устав) чагылыш тапкан, ул Казан шәһәр Думасы — Казан шәһәре муниципаль берәмлеге вәкиллекле органы вәкаләтләренә Казан шәһәре территориясендә законнар нигезендә һәркем өчен үтәү мәҗбүри булган кагайдәләрне билгеләү, шулай ук муниципаль юл фонды бюджет ассигнованиеләрен формалаштыру һәм куллану тәртибен билгеләү турында карар кабул итү вәкаләтен керткән (28 статьяның 1 өлеше).

Уставның күрсәтелгән нигезләмәләренә таянып, Казан шәһәр Думасының 2006 елның 18 октябрендәге 4-12 номерлы һәм 2013 елның 29 ноябрендәге 2-27 номерлы карарлары белән тиешенчә Казан шәһәрен төзекләндерү кагыйдәләре һәм Казан шәһәренең муниципаль юл фонды бюджет ассигнованиеләрен формалаштыру һәм куллану тәртибе расланган.

Уставның 40 статьясындагы 14 өлешенең аерым нигезләмәләреннән күренгәнчә, Казан шәһәре муниципаль берәмлеге Башкарма комитеты вәкаләтләренә җирле әһәмияттәге автомобиль юлларының саклануын тәэмин итүгә муниципаль контроль башкару тәртибен билгеләү, җирле әһәмияттәге автомобиль юлларына карата юл эшчәнлеге, шулай ук җирле әһәмияттәге автомобиль юлларын капиталь ремонтлау, ремонтлау, карап тотуга финанс чыгымнар нормативларын һәм күрсәтелгән максатларга җирле бюджет ассигнованиеләре күләмен исәпләү кагыйдәләрен раслау керә. Аталган вәкаләтләрне үтәү йөзеннән Казан шәһәре муниципаль берәмлеге Башкарма комитеты 2014 елның 13 августындагы 4735 номерлы карары белән гомуми кулланылыштагы автомобиль юлларын карап тоту тәртибен раслаган.

Шулай итеп, дәгъвалана торган норматив хокукый актларны

кабул итеп, Казан шәһәр Думасы һәм Казан шәһәре муниципаль берәмлеге Башкарма комитеты федераль һәм республика законнары нигезендә үзләренә караган һәм Татарстан Республикасы Конституциясенең үзара бәйле 116 (беренче өлеш) һәм 118 (беренче өлеш) статьяларына нигезләнгән вәкаләтләрен законлы рәвештә гамәлгә ашырганнар.

3. Татарстан Республикасын хокукый дәүләт дип игълан итеп, Татарстан Республикасы Конституциясе Татарстан Республикасына кеше һәм граждан хокукларын һәм ирекләрен иң зур хәзинә буларак тану, үтәү һәм яклау бурычын йөкли (1 статья, беренче өлеш; 2 статья). Шуның белән бергә Татарстан Республикасы Конституциясе әлеге конституциячел бурычның үтәлешен тәэмин итә торган гарантияләр исәбендә шундый нигезләмәләр беркетә ки, алар буенча Татарстан Республикасында кеше һәм гражданның хокукларын һәм ирекләрен юкка чыгара яисә киметә торган законнар чыгарылмаска тиеш (58 статья, икенче өлеш); җирле үзидарә органнарының хокукый актлары Татарстан Республикасы Конституциясенә каршы килмәскә тиеш (24 статья, беренче өлеш).

Әлеге конституциячел нигезләмәләр шул исәптән җирле үзидарә органнарының Казан шәһәре чикләрендә җирле әһәмияттәге автомобиль юлларын карап тоту һәм ремонтлау тәртибен регламентлаштыра торган норматив хокукый актларының эчтәлеге һәм мәгънәсенә нигез булалар.

Россия Федерациясе Конституция Судының 2016 елның 31 маендагы 14-П номерлы Карары эчтәлегеннән аңлашылганча, гомуми кулланылыштагы транспорт инфраструктурасын төзү һәм модернизацияләү, аннан куллану мөмкинлеге һәм аны тиешле хәлдә карап тоту гражданнарга Россия Федерациясе Конституциясе белән беркетелгән хокукларны һәм ирекләрне гамәлгә ашыру өчен кирәкле алшартлар тудыралар.

3.1. «Россия Федерациясендә җирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында» Федераль законның 52 статьясындагы 1 һәм 3 өлешләре нигезләмәләренә күрә һәр муниципаль берәмлекнең үз бюджеты бар (җирле бюджет); муниципаль берәмлекләрнең бюджет вәкаләтләре Россия Федерациясе Бюджет кодексы белән билгеләнә.

Россия Федерациясе Бюджет кодексының 179.4 статьясындагы 1 өлеше юл фонды булдыруны күздә тота һәм аны гомуми кулланылыштагы автомобиль юлларына карата юл эшчәнлеген, шулай ук торак пунктлардагы күпфатирлы йортларның ишегалды территорияләрен, күпфатирлы йортларның ишегалды территорияләренә керү юлларын капиталь ремонтлау һәм ремонтлауны финанс яктан тәэмин итү максатыннан тотылырга тиешле бюджетның бер өлеше буларак билгели; юл фондларына шул исәптән муниципаль юл фондлары карый.

Законнар белән бирелгән вәкаләтләрне гамәлгә ашыру кысаларында 2013 елның 29 ноябрендә Казан шәһәр Думасы тарафыннан 2014 елның 1 гыйнварыннан Казан шәһәренең муниципаль юл фондын (алга таба шулай ук — юл фонды) бул-

дыру турында карар кабул ителгән һәм Казан шәһәренең муниципаль юл фонды бюджет ассигнованиеләрен формалаштыру һәм куллану тәртибе расланган. Әлеге Тәртип буенча Казан шәһәренең муниципаль юл фонды — гомуми кулланылыштагы җирле әһәмияткә ия булган автомобиль юлларына карата юл эшчәнлеген, Казан шәһәрендәге күпфатирлы йортларның ишегалды территорияләрен, күпфатирлы йортларның ишегалды территорияләренә керү юлларын капиталь ремонтлау һәм ремонтлауны финанс яктан тәэмин итү максатыннан тотылырга тиешле Казан шәһәре бюджетының бер өлеше (I кисәк); юл фондының бюджет ассигнованиеләре күләме Казан шәһәр Думасының чираттагы финанс елына һәм план чорына Казан шәһәре бюджеты турындагы карары белән раслана (2.1 пункт). Шул ук вакытта Тәртипнең 3.1 пунктында әлеге фондның бюджет ассигнованиеләрен куллану юнәлешләренең тулы исемлеге билгеләнгән, атап әйткәндә, алар: гомуми кулланылыштагы җирле әһәмияткә ия булган автомобиль юлларын һәм алардагы ясалма корылмаларны проектлаштыру, төзү, реконструкцияләү; гомуми кулланылыштагы җирле әһәмияткә ия булган автомобиль юлларын һәм алардагы ясалма корылмаларны капиталь ремонтлау һәм ремонтлау; гомуми кулланылыштагы җирле әһәмияткә ия булган автомобиль юлларын һәм алардагы ясалма корылмаларны карап тоту; Казан шәһәрендәге күпфатирлы йортларның ишегалды территорияләрен, күпфатирлы йортларның ишегалды территорияләренә керү юлларын капиталь ремонтлау һәм ремонтлау.

«Россия Федерациясендә автомобиль юллары һәм юл эшчәнлеге турында һәм Россия Федерациясенең аерым закон актларына үзгәрешләр керту хакында» 2007 елның 8 ноябрендәге 257-ФЗ номерлы Федераль законның (алга таба шулай ук — 257-ФЗ номерлы Федераль закон) 17 һәм 18 статьяларындагы үзара бәйле нигезләмәләренең мәгънәсе буенча автомобиль юлларын карап тоту һәм ремонтлау тәртибе Россия Федерациясенең норматив хокукый актлары, Россия Федерациясе субъектларының норматив хокукый актлары һәм муниципаль хокукый актлар, шулай ук техник регламентлар белән билгеләнә, соңгыларының таләпләре нигезендә автомобиль юлларының хуҗалары тарафыннан аларның техник торышын бәяләү үткәрелә; шул ук вакытта автомобиль юлларының транспорт-эксплуатация сыйфатламалары техник регламентлар таләпләренә туры килмәгән очракта автомобиль юлларына капиталь ремонт яки ремонт ясала, ә автомобиль юлларын карап тоту һәм ремонтлау буенча эшләр классификациясе башкарма хакимиятнең дәүләт сәясәтен булдыру һәм юл хуҗалыгы өлкәсендә норматив-хокукый җайга салу функцияләрен башкаручы федераль органы тарафыннан билгеләнә.

Автомобиль юллары, шәһәрләр һәм башка торак пунктларның урамнары һәм юлларының эксплуатацияләнү торышының хәрәкәт иминлеген тәэмин итү шартлары буенча мөмкин булган чик күрсәткечләрен һәм исемлеген, шулай ук юл хәрәкәтен

оештыручы техник чараларның эксплуатацияләнү торышына таләпләр Россия Федерациясе Госстандартының 1993 елның 11 октябрендәге 221 номерлы карары белән расланган «ГОСТ Р 50597-93. Автомобиль юллары һәм урамнар. Юл хәрәкәте иминлегеен тәэмин итү шартлары буенча мөмкин булган эксплуатация торышына таләпләр» Россия Федерациясе Дәүләт стандарты белән билгеләнгән.

Җирле әһәмияттәге юлларның торышын аларны карап тотканда билгеләнгән техник регламентларга һәм башка норматив документларга туры килүен тәэмин итү бурычы 257-ФЗ номерлы Федераль законның 15 статьясындагы 3 өлешенең һәм «Юл хәрәкәте иминлеге турында» 1995 елның 10 декабрендәге 196-ФЗ номерлы Федераль законның (алга таба шулай ук — 196-ФЗ номерлы Федераль закон) 12 статьясындагы 2 пунктының үзара бәйле нигезләмәләренә күрә вәкаләтле җирле үзидарә органнарына йөкләнгән. 196-ФЗ номерлы Федераль законның 12 статьясы эчтәлегеннән аңлашылганча, юллар торышының техник регламентларга һәм башка норматив документларга туры килүе тиешле органнар катнашында башкарыла торган юлларны контроль карау яки тикшерү актлары белән расланган. Россия Федерациясе Транспорт министрлыгының 2009 елның 27 августындагы 150 номерлы боерыгы белән расланган Автомобиль юлларының техник торышын бәяләүне үткәрү тәртибенең 3 пунктындагы дүртенче абзацы һәм 4 пункты буенча гомуми кулланылыштагы җирле әһәмияткә ия булган автомобиль юлларының техник торышын бәяләү автомобиль юлларын куллану һәм юл эшчәнлеген башкару өлкәсендәге җирле үзидарә органы яки ул вәкаләтләгән оешма тарафыннан үткәрелә; бәяләү кимендә елга бер тапкыр үткәрелә.

Шулай итеп, юл фондыннан акчалар бүлеп бирүнең төп критерийлары булып гомуми кулланылыштагы җирле әһәмияткә ия булган автомобиль юлларының, күпфатирлы йортларның ишегалды территорияләренең, квартал эчендәге машина юлларының техник торышының норматив таләпләргә туры килмәве, шулай ук юл полотносының саклануын һәм торгызылуын тәэмин итүнең объектив кирәклеге тора.

Тәртипнең 3.3 пунктын китерелгән норматив нигезләмәләр белән үзара бәйләнештә анализлау шуны күрсәтә: аның белән билгеләнгән хокукый җайга салу үзенең хокукый табигате буенча гомуми кулланылыштагы җирле әһәмияткә ия булган автомобиль юлларының, күпфатирлы йортларның ишегалды территорияләренең, квартал эчендәге машина юлларының техник торышын бәяләү нәтиҗәләре нигезендә, Казан шәһәре бюджетының финанс мөмкинлекләрен исәпкә алып, юл фонды акчаларын бүлү һәм нәтиҗәле куллану буенча оештыру функцияләрен башкара торган конкрет җирле үзидарә органын билгеләүгә юнәлгән.

Бу юл фонды бюджет ассигнованиеләрен бүлү һәм ремонтланулары юл фондыннан финансланырга тиешле гомуми кулланылыштагы җирле әһәмияткә ия булган автомобиль юлларын,

күпфатирлы йортларның ишегалды территорияләрен, квартал эчендәге машина юлларын сайлап алу ирекле түгел дигәнне аңлата, чөнки Казан шәһәре муниципаль берәмлеге Башкарма комитеты муниципаль юл фонды бюджет ассигнованиеләре күләмен бүлү турында карар кабул иткән вакытта, бүленә торган акчаларның каралган максатларга ярашлы булу принцибын исәпкә алып, бөтен мәсьәләләр комплексын, шул исәптән аларның техник торышын бәяләү белән бәйле булганнарын өйрәнергә тиеш.

Бәян ителгәннәр нигезендә Тәртипнең 3.3 пункты белән билгеләнгән хокукый җайга салу, юл фонды бюджет ассигнованиеләренең расланган күләмен чыгымнарның максатчан юнәлешләре буенча бүлү критерийларын кертеп, юридик көче аларны бары тик бергә куллану юлы белән генә гамәлгә ашырыла торган бердәм нормалар комплексыннан чыга һәм кеше һәм гражданның, шул исәптән мөрәҗәгать итүчеләрнең конституциячел хокукларын һәм ирекләрен боза торган итеп карала алмый.

Шул ук вакытта Россия Федерациясе Конституция Суды үзенең карарларында берничә тапкыр билгеләп үткәнчә, җирле үзидарәнең конституциячел билгеләнеше халыкның уртак көнкүреше территориясе буларак муниципаль берәмлек чикләрендә социаль-икътисади бурычларны чишү белән беррәттән кеше һәм гражданның хокукларын һәм ирекләрен саклау һәм яклау, кешегә лаеклы тормыш һәм ирекле үсеш өчен шартлар тудыру бурычларын нәтиҗәле гамәлгә ашыруда чагыла (2011 елның 29 мартындагы 2-П номерлы, 2015 елның 13 октябрендәге 26-П номерлы, 2016 елның 26 апрелендәге 13-П номерлы карарлар).

Моңа бәйле рәвештә Татарстан Республикасы Конституция суды шуңа игътибар итә: дәгъвалана торган нигезләмәне куллану гражданнарга бирелгән лаеклы тормыш хокукы асылына шул исәптән гомуми кулланылыштагы җирле әһәмияткә ия булган автомобиль юлларын, күпфатирлы йортларның ишегалды территорияләрен, квартал эчендәге машина юлларын тиешле хәлдә карап тотуны тәэмин итү өлешендә кагылмаска, шулай ук закон өстенлеге, тигезлек һәм гаделлек, законга һәм дәүләт гамәлләренә гражданнарның ышанычын саклау принципларын бозуны булдырмаска тиеш. Казан шәһәренең юл фонды бюджет ассигнованиеләре бүленешенә нигез булган шартлар һәм критерийларның тулырак һәм тәфсиллерәк исемлеген турыдан-туры дәгъвалана торган актта беркетү карала торган хокукый җайга салуның билгелелегенә, ачыклыгына һәм мәгънә берлегенә ярдәм итәр иде. Мондый алым Россия Федерациясе Конституция Судының хокукый позициясенә (2001 елның 13 декабрендәге 16-П номерлы, 2004 елның 17 июнендәге 12-П номерлы һәм 2008 елның 27 ноябрендәге 11-П номерлы карарлар), шулай ук Кеше хокуклары буенча Европа Судының практикасына (2007 елның 24 маендагы «Игнатов (Ignatov) Россия Федерациясенә каршы» эше; 2007 елның 24 маендагы «Владимир Соловьев (Vladimir Solovyev) Россия Федерациясенә каршы» эше буенча карарлар) туры килә.

3.2. 131-ФЗ номерлы Федераль законның 2 статьясындагы 1 өлешенең 18 абзацыннан аңлашылганча, шәһәр округы территориясен төзекләндерү — шәһәр округы территориясен төзекләндерү кагыйдәләре белән каралган территорияне карап тоту, шулай ук төзекләндерү объектларын проектлау һәм урнаштыру буенча гражданнарның яшәү шартларының уңайлыгын тәэмин итү һәм күтәрүгә, территориянең санитар һәм эстетик торышын яхшыртуга юнәлдерелгән чаралар комплексы ул.

Җирле әһәмияткә ия булган юлларны карап тотуга да таләпләр билгели торган Казан шәһәрен төзекләндерү кагыйдәләре әлеге Федераль законны үтәү йөзеннән эшләнгән, үзләренең максатчан билгеләнеше һәм юридик табигате буенча гомумән шәһәр округы территориясен төзекләндерүне оештыруга юнәлгән.

Кагыйдәләрнең нигезләмәләре Казан шәһәренең гомуми кулланылыштагы автомобиль юлларын һәм төзекләндерү элементларын карап тоту буенча эшләр башкару регламентында үсеш алган. Регламентка анализ ясау шуны күрсәтә: үзенең хокукый мәгънәсе буенча ул Казан шәһәренең автомобиль юлларын җәйге һәм кышкы чорда аларны киртәсез эксплуатацияләүне тәэмин итү өчен тиешле тәртиптә һәм чисталыкта тотуга юнәлдерелгән оештыру-процедура механизмы булып тора.

Мөрәҗәгать итүчеләр китергән дәлилләр күрсәткәнчә, үзләренең конституциячел хокукларының бозылуын алар турыдан-туры дәгъвалана торган Кагыйдәләрнең текстында, шулай ук Регламентта гомуми кулланылыштагы җирле әһәмияткә ия булган автомобиль юлларын, күпфатирлы йортларның ишегалды территорияләрен, квартал эчендәге машина юлларын ремонтлау буенча бөтен эшләр исемлеген тәфсилләп регламентлаштыра торган конкрет нигезләмәләрнең булмавына бәйлиләр.

Шул ук вакытта Россия Федерациясе Конституция Судының хокукый позициясе мәгънәсе буенча хокукый җайга салуның билгелелек дәрәҗәсе хокукый күрсәтмәләрнең үзара бәйләнешенең бөтен системасын ачыклау юлы белән һәм гражданнарның гамәлгә ашырыла торган хокуклары һәм законлы мәнфәгатьләре үзенчәлекләрен исәпкә алып бәяләнергә тиеш (2014 елның 23 сентябрендәге 24-П номерлы, 2015 елның 17 февралендәге 2-П номерлы һәм 2015 елның 16 июлендәге 22-П номерлы карарлар).

Бу Кагыйдәләрдә дә, Регламентта да автомобиль юлларын ремонтлау процедурасын турыдан-туры җайга сала торган махсус нормаларның булмавы үзеннән-үзе Татарстан Республикасы Конституциясенә каршы килә торган итеп карала алмаганны аңлата, чөнки андый ремонтның башка норматив хокукый актлар белән, аерым алганда, Россия Федерациясе Транспорт министрлыгының юл эшләре күләмен планлаштырганда куллану өчен каралган һәм юл эшләре составын һәм төрләрен билгели торган Автомобиль юлларын капиталь ремонтлау, ремонтлау һәм карап тоту буенча эшләр классификациясен раслаган 2012 елның 16 ноябрендәге 402 номерлы боерыгы белән каралган тәртиптә башкару мөмкинлеген һәм кирәклеген шик астына куймый.

Шул ук вакытта Татарстан Республикасы Конституция суды

түбәндәгене билгеләп үтәргә кирәк дип саный. Кагыйдәләрнең 6 пунктындагы илленче абзацның һәм 54 пунктындагы дәгъвалана торган 1 пунктчасының үзара бәйле нигезләмәләренә күрә юллар территорияләрен карап тоту юлларның транспорт-эксплуатация торышын тәртиптә тоту буенча эшләр комплексы булып тора һәм үз эченә бүтән эшләрдән башка тагын юлларны, тротуарларны, ясалма юл корылмаларын, квартал эчендәге машина юлларын ремонтлауны кертә.

257-ФЗ номерлы Федераль закон исә автомобиль юлын карап тоту һәм ремонтлау төшенчәләрен аера. Шулай, күрсәтелгән Федераль законның 3 статьясы мәгънәсенә күрә автомобиль юлын карап тоту — автомобиль юлының техник торышын тиешле тәртиптә тоту, аның техник торышын бәяләү, шулай ук юл хәрәкәте иминлеген оештыру һәм тәэмин итү буенча эшләр комплексы (12 пункт), ә автомобиль юлын ремонтлау — автомобиль юлының транспорт-эксплуатация сыйфатламаларын яңадан торгызу буенча эшләр комплексы, аларны башкарганда автомобиль юлы ышанычлылыгы һәм иминлегенең конструктив һәм башка сыйфатламаларына кагылмыйлар (11 пункт).

Татарстан Республикасы Конституция суды, Кагыйдәләрнең 54 пунктындагы 1 пунктчасы белән юлны ремонтлау андый юлны карап тотуның состав өлеше була торган хокукый җайга салуны билгеләү гамәлдәге федераль законнар белән җирле үзидарә органнарына бирелгән әлеге өлкәдәге хокук чыгару вәкаләтләре чикләреннән чыкмый һәм Кагыйдәләрнең норматив нигезләмәләренә юлларны карап тоту һәм ремонтлау мәсьәләләрендә бердәм һәм универсаль булу сыйфатын бирү кирәклеге белән аңлатыла, дип саный.

Ләкин мондый алым Кагыйдәләрнең гомуми таләпләрен үстерү һәм конкретлаштыру максатларында кабул ителә торган хокукый актлар дәрәҗәсендә дә логик-хокукый бәйләнешнең саклануын таләп итә. Регламентның 2.1 һәм 2.2 бүлекчәләре эчтәлегеннән аңлашылганча, алар максаты автомобиль юлларының транспорт-эксплуатация сыйфатламаларын яңадан торгызу булган шундый юлларны ремонтлауга түгел, ә автомобиль юлларын тиешле тәртиптә һәм чисталыкта тотуга һәм аларны җәйге һәм кышкы чорда киртәсез эксплуатацияләүгә генә юнәлдерелгән чаралар исемлеген регламентлаштыралар.

Моңа бәйле рәвештә Татарстан Республикасы Конституция суды шуңа игътибар итә: Регламентның дәгъвалана торган норматив нигезләмәләренең Кагыйдәләрнең 54 пунктындагы юллар ремонтлауны аларны карап тоту буенча чаралар исемлегенә кертә торган 1 пунктчасы белән логик-хокукый бәйләнеше Казан шәһәре муниципаль берәмлеге Башкарма комитетына, гомуми кулланылыштагы җирле әһәмияткә ия булган автомобиль юлларының, күпфатирлы йортларның ишегалды территорияләренең, квартал эчендәге машина юлларының саклануын тәэмин итү мәсьәләләрендә бердәм алым кулланып, карала торган хокукый мөнәсәбәтләр өлкәсен кирәгенчә тулысынча җайга салуны йөкли. Бу Казан шәһәре муниципаль берәмлеге

Башкарма комитетының норматив хокукый акт төрен, андый хокукый җайга салуны билгеләү өчен формалар һәм ысуллар сайлауга дискрецион вәкаләтләренә кагылмый.

Шулай итеп, «Казан шәһәренең муниципаль юл фонды турында» Казан шәһәр Думасының 2013 елның 29 ноябрендәге 2-27 номерлы карары белән расланган Казан шәһәренең муниципаль юл фонды бюджет ассигнованиеләрен формалаштыру һәм куллану тәртибенең 3.3 пунктының; Казан шәһәр Думасының 2006 елның 18 октябрендәге 4-12 номерлы карары белән расланган Казан шәһәрен төзекләндерү кагыйдәләренең 54 пунктындагы 1 пунктчасының; «Казан шәһәренең гомуми кулланылыштагы автомобиль юлларын карап тоту тәртибе турында» Казан шәһәре муниципаль берәмлеге Башкарма комитетының 2014 елның 13 августындагы 4735 номерлы карары белән расланган Казан шәһәренең гомуми кулланылыштагы автомобиль юлларын һәм төзекләндерү элементларын карап тоту буенча эшләр башкару регламентының 2.1 һәм 2.2 бүлекчәләренең дәгъвалана торган хокукый нигезләмәләре системалы берлектә торалар һәм бердәм хокукый мөнәсәбәтләр комплексына кагылалар, үзләреннән-үзе кеше һәм гражданның конституциячел хокукларын, шул исәптән мөрәҗәгать итүчеләрнең хокукларын юкка чыгармыйлар, киметмиләр һәм башкача бозмыйлар һәм шуның белән Татарстан Республикасы Конституциясенең 28 (беренче өлеш) һәм 58 (икенче өлеш) статьяларына каршы килмиләр.

Бәян ителгәннәр нигезендә, «Татарстан Республикасы Конституция суды турында» Татарстан Республикасы Законының 6 статьясына, 66 статьясындагы беренче һәм икенче өлешләренә, 67 статьясындагы беренче, икенче һәм алтынчы өлешләренә, 68, 69, 71 һәм 73 статьяларына, 104 статьясындагы беренче өлешенең 1 пунктына таянып, Татарстан Республикасы Конституция суды

карар чыгарды:

1. «Казан шәһәренең муниципаль юл фонды турында» Казан шәһәр Думасының 2013 елның 29 ноябрендәге 2-27 номерлы карары белән расланган Казан шәһәренең муниципаль юл фонды бюджет ассигнованиеләрен формалаштыру һәм куллану тәртибенең 3.3 пунктын; Казан шәһәр Думасының 2006 елның 18 октябрендәге 4-12 номерлы карары белән расланган Казан шәһәрен төзекләндерү кагыйдәләренең 54 пунктындагы 1 пунктчасын; «Казан шәһәренең гомуми кулланылыштагы автомобиль юлларын карап тоту тәртибе турында» Казан шәһәре муниципаль берәмлеге Башкарма комитетының 2014 елның 13 августындагы 4735 номерлы карары белән расланган Казан шәһәренең гомуми кулланылыштагы автомобиль юлларын һәм төзекләндерү элементларын карап тоту буенча эшләр башкару регламентының 2.1 һәм 2.2 бүлекчәләрендәге аерым нигезләмәләрне Татарстан Республикасы Конституциясенә туры килә дип танырга.

2. Әлеге Карар катгый, шикаятькә дучар ителә алмый, игълан ителү белән үз көченә керә, турыдан-туры гамәлдә була һәм баш-

ка органнар һәм вазыйфаи затлар тарафыннан раслануны таләп итми.

3. «Татарстан Республикасы Конституция суды турында» Татарстан Республикасы Законының 72 статьясы буенча бу Карар «Ватаным Татарстан» һәм «Республика Татарстан» газеталарында кичекмәстән басылып чыгарга тиеш. Карар шулай ук «Татарстан Республикасы Конституция суды хәбәрләре»ндә басылып чыгарга тиеш.

№ 72-П

Татарстан Республикасы
Конституция суды

ИМЕНЕМ
РЕСПУБЛИКИ
ТАТАРСТАН

ПОСТАНОВЛЕНИЕ КОНСТИТУЦИОННОГО СУДА РЕСПУБЛИКИ ТАТАРСТАН

по делу о проверке конституционности пункта 3 части 1 статьи 74 и абзаца третьего части 9 статьи 79 Устава Пестречинского муниципального района Республики Татарстан, принятого решением Совета Пестречинского муниципального района Республики Татарстан от 21 мая 2015 года № 14/235; подпункта 3.4.1 пункта 3.4 и раздела 3 Положения о порядке создания, реорганизации и ликвидации образовательных организаций Пестречинского муниципального района, утвержденного постановлением Исполнительного комитета Пестречинского муниципального района Республики Татарстан от 30 мая 2016 года № 762; подпункта 8.1 пункта 8 и подпункта 5 пункта 11 Положения о комиссии по оценке последствий принятия решения о реорганизации, ликвидации, изменении статуса, реконструкции, модернизации, изменении назначения образовательной организации Пестречинского муниципального района, утвержденного постановлением Исполнительного комитета Пестречинского муниципального района Республики Татарстан от 8 июня 2016 года № 881; пунктов 1.3, 2.14 и 2.19 Порядка проведения оценки последствий принятия решения о реорганизации или ликвидации образовательной организации, находящейся в ведении Республики Татарстан, муниципальной образовательной организации, включая критерии этой оценки (по типам данных образовательных организаций), в том числе порядка создания комиссии по оценке последствий такого решения и подготовки ею заключений, утвержденного постановлением Кабинета Министров Республики Татарстан от 5 февраля 2014 года № 63; а также названных Устава и постановлений Исполнительного комитета Пестречинского муниципального района Республики Татарстан в целом в связи с жалобами граждан Г.И. Волковой и Р.Х. Маликова

28 апреля
2017 года
город Казань

Конституционный суд Республики Татарстан в составе Председателя Ф.Г. Хуснутдинова, судей Л.В. Кузьминой, Р.А. Сахиевой, А.Р. Шакараева,

руководствуясь статьей 109 (часть четвертая) Конституции Республики Татарстан, частями пятой и девятой статьи 3, частью первой и пунктом 1 части второй статьи 39, статьями 68, 83, 100, 101, 103 и 113 Закона Республики Татарстан «О Конституционном суде Республики Татарстан»,

рассмотрел в открытом выездном судебном заседании дело о проверке конституционности пункта 3 части 1 статьи 74 и абзаца третьего части 9 статьи 79 Устава Пестречинского муниципального района Республики Татарстан, принятого решением Совета Пестречинского муниципального района Республики Татарстан от 21 мая 2015 года № 14/235; подпункта 3.4.1 пункта 3.4 и раздела 3 Положения о порядке создания, реорганизации и ликвидации образовательных организаций Пестречинского муниципального района, утвержденного постановлением Исполнительного комитета Пестречинского муниципального района Республики Татар-

стан от 30 мая 2016 года № 762; подпункта 8.1 пункта 8 и подпункта 5 пункта 11 Положения о комиссии по оценке последствий принятия решения о реорганизации, ликвидации, изменении статуса, реконструкции, модернизации, изменении назначения образовательной организации Пестречинского муниципального района, утвержденного постановлением Исполнительного комитета Пестречинского муниципального района Республики Татарстан от 8 июня 2016 года № 881; пунктов 1.3, 2.14 и 2.19 Порядка проведения оценки последствий принятия решения о реорганизации или ликвидации образовательной организации, находящейся в ведении Республики Татарстан, муниципальной образовательной организации, включая критерии этой оценки (по типам данных образовательных организаций), в том числе порядка создания комиссии по оценке последствий такого решения и подготовки ею заключений, утвержденного постановлением Кабинета Министров Республики Татарстан от 5 февраля 2014 года № 63; а также названных Устава и постановлений Исполнительного комитета Пестречинского муниципального района Республики Татарстан в целом по порядку их официального опубликования.

Поводом к рассмотрению дела явились жалобы граждан Г.И. Волковой и Р.Х. Маликова. Основанием к рассмотрению дела явилась обнаружившаяся неопределенность в вопросе о том, соответствуют ли оспариваемые заявителями нормативные положения Конституции Республики Татарстан.

Поскольку жалобы касаются одного и того же предмета, Конституционный суд Республики Татарстан, руководствуясь частью второй статьи 50 Закона Республики Татарстан «О Конституционном суде Республики Татарстан», соединил дела по этим жалобам в одном производстве.

Заслушав сообщение судьи-докладчика А.Р. Шакараева, объяснения сторон — граждан Г.И. Волковой и Р.Х. Маликова, представителей органов, издавших оспариваемые нормативные правовые акты, — начальника юридического отдела Министерства образования и науки Республики Татарстан Д.Д. Абдуллина, начальника юридического отдела аппарата Совета Пестречинского муниципального района Республики Татарстан С.М. Павловой, специалиста, приглашенного в судебное заседание по ходатайству представителя Совета и Исполнительного комитета Пестречинского муниципального района Республики Татарстан, — ведущего специалиста по правовым вопросам МУП «Центр капитального строительства Пестречинского района Республики Татарстан» Э.А. Жигановой, специалистов, приглашенных в судебное заседание по инициативе Конституционного суда Республики Татарстан, — начальника отдела общего образования и итоговой аттестации обучающихся Управления общего образования Министерства образования и науки Республики Татарстан Л.И. Саубановой, начальника отдела по вопросам нормативных правовых актов субъекта Российской Федерации и ведения федерального регистра, ведения реестра муниципальных образований, регистрации и ведения реестра уставов муниципальных

образований Управления Министерства юстиции Российской Федерации по Республике Татарстан Р.Н. Рахимова, выступления приглашенных в судебное заседание: представителя Президента Республики Татарстан — главного советника отдела по законопроектной работе Государственно-правового управления Президента Республики Татарстан Л.К. Валиуллиной, представителя Государственного Совета Республики Татарстан — начальника Правового управления Аппарата Государственного Совета Республики Татарстан М.Б. Сунгатуллина, представителя Кабинета Министров Республики Татарстан — Правительства Республики Татарстан — заведующего сектором административного права и систематизации законодательства Правового управления Аппарата Кабинета Министров Республики Татарстан К.А. Козновой, представителя Председателя Верховного суда Республики Татарстан — судьи Верховного суда Республики Татарстан Ш.Ш. Гафиятуллина, представителя Председателя Арбитражного суда Республики Татарстан — заместителя начальника отдела анализа и обобщения судебной практики Арбитражного суда Республики Татарстан Т.Р. Гиззятова, представителя Прокурора Республики Татарстан — прокурора отдела по надзору за законностью нормативных правовых актов Управления по надзору за исполнением федерального законодательства прокуратуры Республики Татарстан А.А. Яруллина, представителя Уполномоченного по правам человека в Республике Татарстан — начальника отдела по вопросам восстановления прав граждан аппарата Уполномоченного по правам человека в Республике Татарстан А.Г. Бартенева, представителя Уполномоченного по правам ребенка в Республике Татарстан — ведущего консультанта отдела по защите прав и законных интересов детей аппарата Уполномоченного по правам ребенка в Республике Татарстан А.Н. Хамитовой, исследовав представленные документы и иные материалы, Конституционный суд Республики Татарстан

установил:

1. В Конституционный суд Республики Татарстан обратились граждане Г.И. Волкова и Р.Х. Маликов с жалобами на нарушение их конституционных прав и свобод пунктом 3 части 1 статьи 74 и абзацем третьим части 9 статьи 79 Устава Пестречинского муниципального района Республики Татарстан, принятого решением Совета Пестречинского муниципального района Республики Татарстан от 21 мая 2015 года № 14/235 (далее также — Устав); подпунктом 3.4.1 пункта 3.4 и разделом 3 Положения о порядке создания, реорганизации и ликвидации образовательных организаций Пестречинского муниципального района, утвержденного постановлением Исполнительного комитета Пестречинского муниципального района Республики Татарстан от 30 мая 2016 года № 762 (далее также — Положение); подпунктом 8.1 пункта 8 и подпунктом 5 пункта 11 Положения о комиссии по оценке последствий принятия решения о реорганизации, ликвидации, изменении статуса, реконструкции, модернизации, изменении

назначения образовательной организации Пестречинского муниципального района, утвержденного постановлением Исполнительного комитета Пестречинского муниципального района Республики Татарстан от 8 июня 2016 года № 881 (далее также — Положение о комиссии); пунктами 1.3, 2.14 и 2.19 Порядка проведения оценки последствий принятия решения о реорганизации или ликвидации образовательной организации, находящейся в ведении Республики Татарстан, муниципальной образовательной организации, включая критерии этой оценки (по типам данных образовательных организаций), в том числе порядка создания комиссии по оценке последствий такого решения и подготовки ею заключений, утвержденного постановлением Кабинета Министров Республики Татарстан от 5 февраля 2014 года № 63 (далее также — Порядок); а также названными Уставом и постановлениями Исполнительного комитета Пестречинского муниципального района Республики Татарстан в целом.

Согласно пункту 3 части 1 статьи 74 Устава руководитель Исполнительного комитета Пестречинского муниципального района Республики Татарстан издает постановления и распоряжения руководителя Исполнительного комитета Пестречинского муниципального района Республики Татарстан. Абзацем третьим части 9 статьи 79 Устава определено, что официальное опубликование (обнародование) муниципальных правовых актов осуществляется посредством размещения текста правового акта или проекта правового акта на официальном сайте Пестречинского муниципального района Республики Татарстан на Портале муниципальных образований Республики Татарстан в информационно-телекоммуникационной сети Интернет, а также на «Официальном портале правовой информации Республики Татарстан».

Разделом 3 Положения установлен порядок реорганизации образовательной организации. Подпунктом 3.4.1 пункта 3.4 Положения предусмотрено, что при необходимости реорганизации Исполнительный комитет Пестречинского муниципального района Республики Татарстан проводит оценку последствий принятия решения о реорганизации муниципальной образовательной организации в соответствии с Федеральным законом от 24 июля 1998 года № 124-ФЗ «Об основных гарантиях прав ребенка в Российской Федерации», постановлением Правительства Российской Федерации от 6 февраля 2014 года № 84 «Об утверждении Правил проведения оценки последствий принятия решения о реорганизации или ликвидации федеральной государственной образовательной организации и Правил создания комиссии по оценке последствий принятия решения о реорганизации или ликвидации федеральной государственной образовательной организации и подготовки указанной комиссией заключений».

Подпункт 8.1 пункта 8 Положения о комиссии предусматривает критерии, на основании которых комиссия по оценке последствий принятия решения о реорганизации, ликвидации, изменении статуса, реконструкции, модернизации, изменении назначения образовательной организации Пестречинского муни-

ципального района проводит оценку последствий принятия решений о реорганизации или ликвидации образовательной организации, относящейся к типу общеобразовательных организаций.

Подпункт 5 пункта 11 Положения о комиссии определяет, что оценка последствий принятия решения о реорганизации или ликвидации образовательной организации проводится на основании решения собрания жителей сельского поселения.

Пунктами 1.3, 2.14 и 2.19 Порядка установлены механизм проведения оценки последствий принятия решения о реорганизации или ликвидации образовательной организации и содержание заключения комиссии по оценке последствий принятия решения о реорганизации или ликвидации образовательной организации.

Как следует из жалоб, дополнений и приложенных к ним копий документов, постановлением Исполнительного комитета Пестречинского муниципального района Республики Татарстан от 30 июня 2016 года № 931 муниципальное бюджетное общеобразовательное учреждение «Белкинская основная общеобразовательная школа» Пестречинского муниципального района Республики Татарстан (далее — Белкинская школа) было реорганизовано путем присоединения в качестве филиала к муниципальному бюджетному общеобразовательному учреждению «Ленино-Кокушкинская средняя общеобразовательная школа» Пестречинского муниципального района Республики Татарстан с реализацией программы начального общего образования. При этом, как указывают заявители, не было учтено мнение жителей села Белкино и педагогического состава Белкинской школы, которые были против такой реорганизации.

Граждане Г.И. Волкова и Р.Х. Маликов полагают, что принятие решения о реорганизации Белкинской школы стало возможным, поскольку органами местного самоуправления Пестречинского муниципального района Республики Татарстан при издании оспариваемых нормативных правовых актов допущен ряд грубых нарушений, приводящих к ограничению конституционных прав и свобод граждан, в том числе заявителей.

Так, они указывают, что раздел 3 Положения не содержит требования о необходимости учета мнения жителей сельского поселения при принятии решения о реорганизации или ликвидации муниципальной общеобразовательной организации, расположенной в данном сельском поселении, обязательный характер которого вытекает из содержания положений части 12 статьи 22 Федерального закона «Об образовании в Российской Федерации» и части 4 статьи 13 Закона Республики Татарстан «Об образовании».

Граждане Г.И. Волкова и Р.Х. Маликов также отмечают, что подпункт 3.4.1 пункта 3.4 Положения определяет в качестве нормативной основы своего регулирования положения федерального законодательства, которые распространяются только на федеральные государственные образовательные организации. Между тем, поскольку рассматриваемое правовое регулирование осуществляется в отношении муниципальной образовательной

организации, оспариваемое Положение, по их мнению, должно основываться на нормах постановления Кабинета Министров Республики Татарстан от 5 февраля 2014 года № 63.

Оспаривая подпункт 5 пункта 11 Положения о комиссии, заявители указывают, что учет мнения граждан сельского поселения в соответствии со статьей 31 Федерального закона от 6 октября 2003 года № 131-ФЗ «Об общих принципах организации местного самоуправления в Российской Федерации» (далее — Федеральный закон № 131-ФЗ) проводится в форме опроса, а не в форме собрания жителей сельского поселения, как это предусмотрено оспариваемым подпунктом.

В обоснование своей позиции относительно неконституционности подпункта 8.1 пункта 8 Положения о комиссии граждане Г.И. Волкова и Р.Х. Маликов отмечают, что Исполнительный комитет Пестречинского муниципального района Республики Татарстан установил в нем собственные критерии оценки последствий принятия решения о реорганизации образовательной организации, которые не согласуются с критериями, предусмотренными нормативным правовым актом, имеющим большую юридическую силу, а именно обжалуемым Порядком, утвержденным постановлением Кабинета Министров Республики Татарстан от 5 февраля 2014 года № 63.

Кроме того, заявители полагают, что предусмотренное пунктами 1.3, 2.14 и 2.19 указанного Порядка правовое регулирование, в свою очередь, допускает возможность произвольного применения данных норм, поскольку четко не регламентирует механизм принятия комиссией заключения в тех случаях, когда предполагаемая реорганизация образовательной организации не отвечает всем установленным критериям. По их мнению, пункты 2.14 и 2.19 не предусматривают необходимость указания в таком заключении комиссии всех критериев, определенных пунктом 1.3 Порядка, а также каким должно быть заключение в случаях, когда с одними критериями реорганизация или ликвидация согласуется, а с другими нет.

Граждане Г.И. Волкова и Р.Х. Маликов также обращают внимание на то, что была нарушена процедура опубликования Устава и оспариваемых постановлений Исполнительного комитета Пестречинского муниципального района Республики Татарстан.

Заявители считают, что Устав не опубликован официально для всеобщего сведения в установленном порядке, поскольку на «Официальном портале правовой информации Республики Татарстан» (далее также — Портал) размещено только решение Совета Пестречинского муниципального района Республики Татарстан от 21 мая 2015 года № 14/235 «О принятии Устава Пестречинского муниципального района Республики Татарстан», а самого текста Устава как на Портале, так и в других источниках официального опубликования не содержится.

Граждане Г.И. Волкова и Р.Х. Маликов также отмечают, что на официальном сайте района на Портале муниципальных образований Республики Татарстан в информационно-телекомму-

никационной сети Интернет (далее также — официальный сайт района) невозможно определить, когда были размещены оспариваемые постановления Исполнительного комитета Пестречинского муниципального района Республики Татарстан и, следовательно, когда они были опубликованы официально и вступили в силу, поскольку на сайте нет информации об их официальном опубликовании. Такая ситуация, по их мнению, возникла по причине отсутствия в абзаце третьем части 9 статьи 79 Устава требования о необходимости указания даты официального опубликования нормативного правового акта в информационно-телекоммуникационной сети Интернет, что приводит к нарушению их конституционных прав и свобод. Кроме того, они указывают, что данные постановления как на Портале, так и на официальном сайте района размещены без всех необходимых реквизитов (дата, номер, подпись и печать), а постановление Исполнительного комитета Пестречинского муниципального района Республики Татарстан от 30 мая 2016 года № 762 размещено под наименованием «Об утверждении нормативных актов, регламентирующих проведение процедуры реорганизации или ликвидации образовательной организации Пестречинского муниципального района», притом что в тексте самого постановления указано иное наименование — «Об утверждении Положения О порядке создания, реорганизации и ликвидации муниципальных образовательных организаций Пестречинского муниципального района».

Заявители обращают внимание в том числе и на несогласованность пункта 3 части 1 статьи 74 Устава с положениями части 6 статьи 43 Федерального закона № 131-ФЗ в той части, в которой оспариваемой нормой установлено, что руководитель Исполнительного комитета Пестречинского муниципального района Республики Татарстан издает муниципальные правовые акты в форме постановлений и распоряжений руководителя Исполнительного комитета. Между тем в силу названной федеральной нормы глава местной администрации издает постановления местной администрации.

На основании изложенного граждане Г.И. Волкова и Р.Х. Маликов просят Конституционный суд Республики Татарстан признать:

— пункт 3 части 1 статьи 74 и абзац третий части 9 статьи 79 Устава Пестречинского муниципального района Республики Татарстан, принятого решением Совета Пестречинского муниципального района Республики Татарстан от 21 мая 2015 года № 14/235; подпункт 3.4.1 пункта 3.4 и раздел 3 Положения о порядке создания, реорганизации и ликвидации образовательных организаций Пестречинского муниципального района, утвержденного постановлением Исполнительного комитета Пестречинского муниципального района Республики Татарстан от 30 мая 2016 года № 762; подпункт 8.1 пункта 8 и подпункт 5 пункта 11 Положения о комиссии по оценке последствий принятия решения о реорганизации, ликвидации, изменении статуса, реконструкции, модернизации, изменении назначения образова-

тельной организации Пестречинского муниципального района, утвержденного постановлением Исполнительного комитета Пестречинского муниципального района Республики Татарстан от 8 июня 2016 года № 881; пункты 1.3, 2.14 и 2.19 Порядка проведения оценки последствий принятия решения о реорганизации или ликвидации образовательной организации, находящейся в ведении Республики Татарстан, муниципальной образовательной организации, включая критерии этой оценки (по типам данных образовательных организаций), в том числе порядка создания комиссии по оценке последствий такого решения и подготовки ею заключений, утвержденного постановлением Кабинета Министров Республики Татарстан от 5 февраля 2014 года № 63, не соответствующими статьям 2, 3 (части первая и вторая), 10, 28 (части первая и вторая), 29 (часть первая), 38 (части первая и третья), 56 (части первая и вторая) Конституции Республики Татарстан, согласно которым человек, его права и свободы являются высшей ценностью; признание, соблюдение и защита прав и свобод человека и гражданина — обязанность Республики Татарстан; носителем суверенитета и единственным источником власти в Республике Татарстан является ее многонациональный народ; народ осуществляет свою власть непосредственно, а также через органы государственной власти и органы местного самоуправления; в Республике Татарстан признается и гарантируется местное самоуправление; местное самоуправление в пределах своих полномочий самостоятельно; все равны перед законом и судом; государство гарантирует равенство прав и свобод человека и гражданина независимо от места жительства и иных обстоятельств; любые формы ограничения прав и свобод запрещаются; семья, материнство, отцовство, детство и старость находятся под защитой государства; государство проявляет заботу о семье, обеспечении здоровья матери и ребенка и воспитании детей; каждый в Республике Татарстан имеет право на образование; в Республике Татарстан гарантируются общедоступность и бесплатность основного общего образования в муниципальных образовательных учреждениях.

— Устав Пестречинского муниципального района Республики Татарстан, принятый решением Совета Пестречинского муниципального района Республики Татарстан от 21 мая 2015 года № 14/235; постановление Исполнительного комитета Пестречинского муниципального района Республики Татарстан от 30 мая 2016 года № 762 «Об утверждении нормативных актов, регламентирующих проведение процедуры реорганизации или ликвидации образовательной организации Пестречинского муниципального района»; постановление Исполнительного комитета Пестречинского муниципального района Республики Татарстан от 8 июня 2016 года № 881 «Об утверждении Положения о комиссии по оценке последствий принятия решения о реорганизации, ликвидации, изменении статуса, реконструкции, модернизации, изменении назначения образовательной организации Пестречинского муниципального района» в целом не соответствующими

статье 24 (часть третья) Конституции Республики Татарстан, согласно которой любые нормативные правовые акты, затрагивающие права, свободы и обязанности человека и гражданина, не могут применяться, если они не опубликованы официально для всеобщего сведения.

В соответствии с частями второй и третьей статьи 68 Закона Республики Татарстан «О Конституционном суде Республики Татарстан» Конституционный суд Республики Татарстан принимает решение по делу, оценивая как буквальный смысл рассматриваемого акта, так и смысл, придаваемый ему официальным и иным толкованием или сложившейся правоприменительной практикой, а также исходя из его места в системе нормативных правовых актов. Конституционный суд Республики Татарстан принимает постановление только по предмету, указанному в обращении, и лишь в отношении той части акта, конституционность которой подвергается сомнению в обращении, и при принятии решения не связан основаниями и доводами, изложенными в обращении.

Таким образом, предметом рассмотрения Конституционного суда Республики Татарстан по настоящему делу являются:

— Устав Пестречинского муниципального района Республики Татарстан, принятый решением Совета Пестречинского муниципального района Республики Татарстан от 21 мая 2015 года № 14/235, а также постановление Исполнительного комитета Пестречинского муниципального района Республики Татарстан от 30 мая 2016 года № 762 и постановление Исполнительного комитета Пестречинского муниципального района Республики Татарстан от 8 июня 2016 года № 881 в целом по порядку их официального опубликования;

— пункт 3 части 1 статьи 74 и абзац третий части 9 статьи 79 Устава Пестречинского муниципального района Республики Татарстан, принятого решением Совета Пестречинского муниципального района Республики Татарстан от 21 мая 2015 года № 14/235;

— пункты 1.3, 2.14 и 2.19 Порядка проведения оценки последствий принятия решения о реорганизации или ликвидации образовательной организации, находящейся в ведении Республики Татарстан, муниципальной образовательной организации, включая критерии этой оценки (по типам данных образовательных организаций), в том числе порядка создания комиссии по оценке последствий такого решения и подготовки ею заключений, утвержденного постановлением Кабинета Министров Республики Татарстан от 5 февраля 2014 года № 63;

— подпункт 3.4.1 пункта 3.4 и раздел 3 Положения о порядке создания, реорганизации и ликвидации образовательных организаций Пестречинского муниципального района, утвержденного постановлением Исполнительного комитета Пестречинского муниципального района Республики Татарстан от 30 мая 2016 года № 762;

— подпункт 8.1 пункта 8 и подпункт 5 пункта 11 Положения

о комиссии по оценке последствий принятия решения о реорганизации, ликвидации, изменении статуса, реконструкции, модернизации, изменении назначения образовательной организации Пестречинского муниципального района, утвержденного постановлением Исполнительного комитета Пестречинского муниципального района Республики Татарстан от 8 июня 2016 года № 881.

2. В соответствии со статьей 24 (часть третья) Конституции Республики Татарстан и статьей 15 (часть 3) Конституции Российской Федерации любые нормативные правовые акты, затрагивающие права, свободы и обязанности человека и гражданина, не могут применяться, если они не опубликованы официально для всеобщего сведения.

Как указал Конституционный Суд Российской Федерации, требование обнародования нормативного правового акта от имени государства компетентным органом публичной власти обусловлено общепризнанным принципом правовой определенности, на основе которого устанавливаются отношения государства и индивида, и означает всеобщее оповещение о том, что данный нормативный правовой акт принят и подлежит действию в изложенном аутентичном содержании. Только в этом случае на лиц, подпадающих под его действие, распространяется общеправовая презумпция, в силу которой незнание закона не освобождает от ответственности за его нарушение. Неопределенность же относительно того, действует или не действует нормативный правовой акт, не может обеспечить единообразие в его соблюдении, исполнении и применении и, следовательно, порождает противоречивую правоприменительную практику, создает возможность злоупотреблений и произвола, ослабляет гарантии защиты конституционных прав и свобод, ведет к нарушению принципов равенства и верховенства права (Постановление от 27 марта 2012 года № 8-П).

Конституционный суд Республики Татарстан также неоднократно отмечал, что данное конституционное предписание является одной из гарантий защиты прав и свобод человека и гражданина и носит императивный характер (постановления от 7 марта 2006 года № 19-П и от 21 февраля 2012 года № 47-П).

В силу пункта 3 части первой статьи 83 и статьи 103 Закона Республики Татарстан «О Конституционном суде Республики Татарстан» Конституционный суд Республики Татарстан устанавливает соответствие Конституции Республики Татарстан законов Республики Татарстан и иных нормативных правовых актов в том числе по порядку их принятия, издания, подписания, опубликования или введения в действие.

Порядок официального опубликования уставов и иных нормативных правовых актов муниципального образования регламентирован положениями Федерального закона № 131-ФЗ. Согласно части 8 его статьи 44 устав муниципального образования подлежит официальному опубликованию (обнародованию) после его государственной регистрации и вступает в силу после его официального опубликования (обнародования). Из содержания частей 2

и 3 статьи 47 в их взаимосвязи с пунктом 6 части 1 статьи 44 данного Федерального закона следует, что нормативные правовые акты органов местного самоуправления, затрагивающие права, свободы и обязанности человека и гражданина и не содержащие сведения, распространение которых ограничено федеральным законом, могут быть признаны опубликованными официально для всеобщего сведения только при условии опубликования их полного текста в порядке, установленном уставом соответствующего муниципального образования, которым должны определяться в том числе порядок принятия (издания), официального опубликования (обнародования) и вступления в силу муниципальных правовых актов.

Порядок опубликования (обнародования) и вступления в силу муниципальных правовых актов Пестречинского муниципального района Республики Татарстан регулируется Уставом Пестречинского муниципального района Республики Татарстан, принятым решением Совета Пестречинского муниципального района Республики Татарстан от 21 мая 2015 года № 14/235. Согласно части 9 статьи 79 Устава официальное опубликование (обнародование) муниципальных правовых актов осуществляется посредством:

— опубликования текста правового акта в печатных средствах массовой информации, учрежденных органами местного самоуправления района, либо иных печатных средствах массовой информации, распространяемых на территории района; при опубликовании текста правового акта в иных печатных средствах массовой информации должна быть отметка о том, что данное опубликование является официальным;

— размещения текста правового акта или проекта правового акта на официальном сайте Пестречинского муниципального района Республики Татарстан на Портале муниципальных образований Республики Татарстан в информационно-телекоммуникационной сети Интернет, а также на «Официальном портале правовой информации Республики Татарстан».

При этом в силу взаимосвязанных частей 4 и 8 статьи 79 Устава каждый муниципальный правовой акт должен содержать его реквизиты, а именно наименование, дату его подписания, регистрационный номер, наименование должностного лица, подписавшего правовой акт, которые указываются при опубликовании (обнародовании) муниципального правового акта.

Из материалов дела, выступлений представителя органов, издавших оспариваемые муниципальные правовые акты, а также специалистов, приглашенных в судебное заседание, следует, что на официальном сайте района Устав после его государственной регистрации был размещен 6 июля 2015 года, постановление Исполнительного комитета Пестречинского муниципального района Республики Татарстан от 30 мая 2016 года № 762 и утвержденное им Положение — 30 мая 2016 года, постановление Исполнительного комитета Пестречинского муниципального района Республики Татарстан от 8 июня 2016 года № 881 и утвержденное им

Положение о комиссии — 10 июня 2016 года. Кроме того, указанные постановления Исполнительного комитета Пестречинского муниципального района Республики Татарстан были размещены 30 мая 2016 года и 14 июня 2016 года соответственно и в ином источнике официального опубликования — на «Официальном портале правовой информации Республики Татарстан».

Относительно вопроса о том, что графические изображения рассматриваемых нормативных правовых актов, размещенных в информационно-телекоммуникационной сети Интернет, не содержат установленных частью 4 статьи 79 Устава реквизитов, а именно дату их подписания и регистрационные номера, Конституционный суд Республики Татарстан отмечает следующее. Как разъяснил Пленум Верховного Суда Российской Федерации в своем постановлении от 29 ноября 2007 года № 48 «О практике рассмотрения судами дел об оспаривании нормативных правовых актов полностью или в части», при проверке соблюдения порядка опубликования нормативного правового акта необходимо учитывать, что целью официального опубликования нормативного правового акта является обеспечение возможности ознакомиться с содержанием этого акта тем лицам, права и свободы которых он затрагивает; если при обнародовании акта в порядке, предусмотренном учредительными документами публичного образования, населению данного образования и иным лицам, чьи права и свободы затрагивает принятый акт, была обеспечена возможность ознакомиться с его содержанием, порядок опубликования нормативного правового акта не может признаваться нарушенным (пункт 21).

В этой связи размещение текстов Устава и постановления Исполнительного комитета Пестречинского муниципального района Республики Татарстан от 8 июня 2016 года № 881, положения которых оспариваются заявителями, на официальном сайте района и на Портале свидетельствует о том, что Совет и Исполнительный комитет Пестречинского муниципального района Республики Татарстан предприняли необходимые действия по доведению до сведения граждан содержания принятых актов. Тот факт, что реквизиты данных актов указаны не в их графическом изображении, а непосредственно на официальном сайте района и на Портале, притом что тексты самих актов размещены в полном и достоверном виде, сам по себе не может считаться достаточным основанием для признания их не соответствующими Конституции Республики Татарстан по порядку официального опубликования, поскольку объективно не создает препятствий для реализации гражданами возможности ознакомления с рассматриваемыми муниципальными правовыми актами, затрагивающими их права, свободы и законные интересы.

При таких обстоятельствах Конституционный суд Республики Татарстан приходит к выводу, что содержание Устава, постановления Исполнительного комитета Пестречинского муниципального района Республики Татарстан от 8 июня 2016 года № 881 и утвержденного им Положения о комиссии было доведено

до сведения граждан в установленном порядке и тем самым данные муниципальные правовые акты по порядку их официального опубликования соответствуют статье 24 (часть третья) Конституции Республики Татарстан.

По этим же основаниям Конституционный суд Республики Татарстан приходит к выводу о несоблюдении порядка официального опубликования при размещении на официальном сайте района и «Официальном портале правовой информации Республики Татарстан» постановления Исполнительного комитета Пестречинского муниципального района Республики Татарстан от 30 мая 2016 года № 762 и утвержденного им Положения. Такой вывод обусловлен тем, что наименование данного постановления, указанное при его размещении в вышеуказанных источниках официального опубликования, не совпадает с наименованием, содержащимся в тексте самого акта. В этой связи, учитывая, что в графическом изображении акта отсутствуют какие-либо иные признаки, позволяющие идентифицировать его в качестве акта, реквизиты которого указаны на официальном сайте района и Портале, его размещение в такой форме не дает возможности однозначно установить, был ли официально опубликован именно оспариваемый муниципальный нормативный правовой акт, и, следовательно, не может в полной мере обеспечить функцию доведения содержания оспариваемого акта до сведения граждан. В противном случае, как уже ранее указывал Конституционный суд Республики Татарстан, допускалась бы возможность требования органами местного самоуправления исполнения установленных ими предписаний при несоблюдении данными органами требований законодательства к опубликованию нормативных правовых актов, содержащих указанные предписания, что несовместимо с конституционными принципами правового государства, гласности, верховенства права, равенства и справедливости (постановление от 19 марта 2015 года № 61-П).

Таким образом, постановление Исполнительного комитета Пестречинского муниципального района Республики Татарстан от 30 мая 2016 года № 762 и утвержденное им Положение в полном объеме не соответствуют Конституции Республики Татарстан, ее статье 24 (часть третья), поскольку они не были опубликованы официально для всеобщего сведения в установленном порядке, а также ее статье 48 (часть вторая), поскольку Исполнительный комитет Пестречинского муниципального района Республики Татарстан не выполнил обязательство по обеспечению права граждан на ознакомление с принятыми органами местного самоуправления решениями, затрагивающими их права, свободы и законные интересы.

Конституционный суд Республики Татарстан особо обращает внимание на то, что соблюдение порядка официального опубликования нормативных правовых актов — это неотъемлемый элемент механизма защиты прав и свобод человека и гражданина, в силу чего указание полного и достоверного перечня реквизитов принимаемого акта, в том числе и в графическом изображении,

при его опубликовании (обнародовании) на соответствующих официальных ресурсах в информационно-телекоммуникационной сети Интернет способствует повышению эффективности такой защиты и является обязательным.

Данный подход в полной мере согласуется и с позицией Конституционного Суда Российской Федерации, который неоднократно указывал, что законоположения, по своему содержанию и (или) по форме не отвечающие критериям формальной определенности, точности, ясности, недвусмысленности правовых норм и их согласованности в системе действующего правового регулирования, создают возможность их неоднозначного толкования и произвольного применения и тем самым ведут к нарушению конституционных прав граждан (постановления от 29 июня 2012 года № 16-П, от 14 мая 2013 года № 9-П и др.).

3. Признание Конституционным судом Республики Татарстан постановления Исполнительного комитета Пестречинского муниципального района Республики Татарстан от 30 мая 2016 года № 762 в полном объеме не соответствующим Конституции Республики Татарстан означает, что данный нормативный правовой акт не влечет правовых последствий, как не вступивший в силу, и не может служить основанием для регулирования соответствующих правоотношений.

По смыслу статей 100 и 101 Закона Республики Татарстан «О Конституционном суде Республики Татарстан» проверка конституционности нормативных правовых актов по содержанию норм допустима при условии, что в обращении оспариваются вступившие в силу нормативные положения.

Следовательно, жалоба граждан Г.И. Волковой и Р.Х. Маликова на нарушение конституционных прав и свобод подпунктом 3.4.1 пункта 3.4 и разделом 3 Положения о порядке создания, реорганизации и ликвидации образовательных организаций Пестречинского муниципального района, утвержденного постановлением Исполнительного комитета Пестречинского муниципального района Республики Татарстан от 30 мая 2016 года № 762, не является допустимой и в силу статьи 63 Закона Республики Татарстан «О Конституционном суде Республики Татарстан» производство по настоящему делу в указанной части подлежит прекращению.

4. В соответствии со статьями 10 и 116 (часть первая) Конституции Республики Татарстан в Республике Татарстан признается и гарантируется местное самоуправление, которое в пределах своих полномочий самостоятельно и обеспечивает решение населением вопросов местного значения. Такие же положения закреплены и в статьях 12 и 130 (часть 1) Конституции Российской Федерации.

Федеральным законом № 131-ФЗ, закрепляющим общие правовые, организационные и экономические принципы организации местного самоуправления, предусмотрено, что представительным органом муниципального образования принимается устав, которым должны определяться в том числе наименования

и полномочия выборных и иных органов местного самоуправления, должностных лиц местного самоуправления; виды, порядок принятия (издания), официального опубликования (обнародования) и вступления в силу муниципальных правовых актов (пункты 5 и 6 части 1, часть 3 статьи 44). Аналогичные нормы предусмотрены также пунктами 5, 6 части 1 и частью 3 статьи 7 Закона Республики Татарстан от 28 июля 2004 года № 45-ЗРТ «О местном самоуправлении в Республике Татарстан».

Таким образом, закрепляя в оспариваемых нормах Устава виды муниципальных правовых актов, принимаемых органами и должностными лицами местного самоуправления рассматриваемого муниципального района, а также порядок их опубликования (обнародования), представительный орган муниципального образования — Совет Пестречинского муниципального района Республики Татарстан — реализовал полномочие, принадлежащее ему как в силу федерального, так и республиканского законодательства о местном самоуправлении.

4.1. Согласно правовой позиции Конституционного Суда Российской Федерации легальность нормативных правовых актов федеральных органов исполнительной власти предполагает не только наличие в них определенного, не противоречащего закону нормативного содержания (общего правила), но и соблюдение надлежащей законной формы, порядка принятия и обнародования; в действующей системе правового регулирования судебная проверка такого нормативного акта включает установление его соответствия федеральному закону по содержанию нормативных предписаний, по форме акта, а также по издавшему его субъекту, порядку принятия, опубликования и введения в действие (Постановление от 31 марта 2015 года № 6-П).

Вопрос, касающийся формы правовых актов, издаваемых главой администрации — руководителем исполнительного комитета муниципального района, уже был предметом рассмотрения Конституционного суда Республики Татарстан, который в постановлении от 23 июня 2015 года № 63-П отметил, что Законом Республики Татарстан от 4 декабря 2009 года № 62-ЗРТ «О внесении изменений в Закон Республики Татарстан “О местном самоуправлении в Республике Татарстан”», принятым во исполнение Федерального закона № 131-ФЗ, было введено новое правовое регулирование, в соответствии с которым правовые акты, издаваемые главами местных администраций, принимаются в форме постановлений и распоряжений местных администраций. Исходя из этого, суд указал на необходимость неукоснительного соблюдения всеми органами местного самоуправления муниципальных образований в Республике Татарстан данной законодательно установленной формы правового акта местной администрации как существенного процессуального элемента, основанного на требованиях закона, и на недопустимость нарушений в правоприменительной практике при издании главами местных администраций (руководителями исполнительных комитетов) муниципальных образований в Республике Татарстан муниципальных правовых актов.

В силу статьи 73 Закона Республики Татарстан «О Конституционном суде Республики Татарстан» выявленный Конституционным судом Республики Татарстан конституционно-правовой смысл соблюдения законодательно установленного требования к форме правовых актов, издаваемых главой местной администрации (руководителем исполнительного комитета) муниципального образования в Республике Татарстан, является обязательным для всех органов местного самоуправления муниципальных образований в Республике Татарстан.

Между тем, как следует из материалов дела, Совет Пестречинского муниципального района Республики Татарстан не предпринял необходимых действий по приведению оспариваемой нормы Устава в соответствие с требованиями федерального и республиканского законодательства и по исполнению указанной правовой позиции Конституционного суда Республики Татарстан.

В связи с этим пункт 3 части 1 статьи 74 Устава Пестречинского муниципального района Республики Татарстан в той мере, в какой им установлена ненадлежащая форма нормативных правовых актов, издаваемых руководителем Исполнительного комитета Пестречинского муниципального района Республики Татарстан, не соответствует положениям статьи 24 (часть вторая) Конституции Республики Татарстан, в силу которых органы местного самоуправления обязаны соблюдать Конституцию и законы Республики Татарстан. Совету Пестречинского муниципального района Республики Татарстан надлежит, исходя из требований Конституции Республики Татарстан и с учетом правовых позиций Конституционного суда Республики Татарстан, изложенных в том числе и в настоящем Постановлении, внести в Устав соответствующие изменения, вытекающие из требований Федерального закона «Об общих принципах организации местного самоуправления в Российской Федерации» и Закона Республики Татарстан «О местном самоуправлении в Республике Татарстан».

4.2. Относительно позиции заявителей о несоответствии Конституции Республики Татарстан положений абзаца третьего части 9 статьи 79 Устава в той мере, в которой им не установлено требование об указании даты официального опубликования нормативного правового акта в случае его опубликования путем размещения на соответствующих ресурсах в информационно-телекоммуникационной сети Интернет, Конституционный суд Республики Татарстан отмечает следующее.

Согласно части 3 статьи 79 Устава муниципальные нормативные правовые акты, затрагивающие права, свободы и обязанности человека и гражданина, вступают в силу после их официального опубликования (обнародования). Приведенное нормативное положение находится в неразрывном правовом единстве с оспариваемой нормой, а также иными положениями Устава, регламентирующими порядок опубликования и вступления в силу муниципальных правовых актов, что предполагает необходимость указания даты опубликования принятого муниципального правового акта как основного условия для последующего вступления

его в силу. При этом отсутствие такого требования непосредственно в абзаце третьем части 9 статьи 79 Устава само по себе не допускает возможности несоблюдения общеустановленного порядка, при котором указание даты опубликования нормативного правового акта является обязательным. Это подтверждает и практика размещения принимаемых органами местного самоуправления Пестречинского муниципального района Республики Татарстан муниципальных правовых актов на официальном сайте района, анализ которой показал, что данное требование соблюдается и исполняется в надлежащем порядке.

Таким образом, оспариваемые положения абзаца третьего части 9 статьи 79 Устава Пестречинского муниципального района Республики Татарстан, принятого решением Совета Пестречинского муниципального района Республики Татарстан от 21 мая 2015 года № 14/235, не отменяют, не умаляют и иным образом не нарушают конституционные права человека и гражданина, в том числе права заявителей.

Признание абзаца третьего части 9 статьи 79 Устава соответствующим Конституции Республики Татарстан не препятствует дальнейшему совершенствованию правового регулирования порядка опубликования (обнародования) муниципальных правовых актов, принимаемых органами местного самоуправления Пестречинского муниципального района Республики Татарстан. В этой связи внесение в Устав положений, регламентирующих обязательность указания даты опубликования принятого муниципального правового акта при его размещении на официальном сайте района и Портале, аналогичных тем, что уже установлены в отношении муниципальных правовых актов, публикуемых (обнародуемых) в печатных средствах массовой информации (абзац четвертый части 9 статьи 79 Устава), способствовало бы соблюдению единообразного подхода при опубликовании (обнародовании) муниципальных правовых актов как в печатных средствах массовой информации, так и на соответствующих официальных ресурсах в информационно-телекоммуникационной сети Интернет.

5. Оспариваемые заявителями нормативные правовые акты, принятые Кабинетом Министров Республики Татарстан и Исполнительным комитетом Пестречинского муниципального района Республики Татарстан, затрагивают общие вопросы воспитания, образования, которые согласно статье 72 (часть 1, пункт «е») Конституции Российской Федерации находятся в совместном ведении Российской Федерации и ее субъектов. По предметам совместного ведения Российской Федерации и субъектов Российской Федерации издаются федеральные законы и принимаемые в соответствии с ними законы и иные нормативные правовые акты субъектов Российской Федерации; законы и иные нормативные правовые акты субъектов Российской Федерации не могут противоречить федеральным законам (статья 76, части 2 и 5, Конституции Российской Федерации).

Правовое регулирование общественных отношений, возника-

ющих в связи с реализацией права на образование, обеспечением государственных гарантий прав и свобод человека в сфере образования и созданием условий для реализации права на образование, осуществляется на основании Федерального закона от 29 декабря 2012 года № 273-ФЗ «Об образовании в Российской Федерации».

Согласно пункту 2 части 1 статьи 8 названного Федерального закона к полномочиям органов государственной власти субъектов Российской Федерации в сфере образования относятся создание, реорганизация, ликвидация образовательных организаций субъектов Российской Федерации, осуществление функций и полномочий учредителей образовательных организаций субъектов Российской Федерации. Подобными полномочиями в отношении муниципальных образовательных организаций в силу пункта 4 части 1 статьи 9 данного Федерального закона обладают и органы местного самоуправления.

В соответствии с частью 10 статьи 22 этого же Федерального закона образовательная организация реорганизуется или ликвидируется в порядке, установленном гражданским законодательством, с учетом особенностей, предусмотренных законодательством об образовании. К числу таких особенностей федеральный законодатель относит необходимость проведения оценки последствий принятия решения о реорганизации или ликвидации образовательной организации. Согласно части 14 статьи 22 указанного Федерального закона полномочия по установлению в отношении образовательных организаций, находящихся в ведении субъекта Российской Федерации, и муниципальных образовательных организаций порядка проведения оценки последствий принятия решения об их реорганизации или ликвидации, включая критерии этой оценки (по типам данных образовательных организаций), а также по определению порядка создания комиссии по оценке последствий такого решения и подготовки ею заключений отнесены к ведению уполномоченного органа государственной власти субъекта Российской Федерации.

В Республике Татарстан таким уполномоченным органом государственной власти в силу части 5 статьи 13 Закона Республики Татарстан от 22 июля 2013 года № 68-ЗРТ «Об образовании» является Кабинет Министров Республики Татарстан, который утвердил оспариваемый Порядок и предложил муниципальным образованиям Республики Татарстан принять соответствующие нормативные правовые акты. Во исполнение данного предписания Исполнительный комитет Пестречинского муниципального района Республики Татарстан постановлением от 8 июня 2016 года № 881 утвердил оспариваемое Положение о комиссии и установил в нем процедуру создания и организации деятельности комиссии по оценке последствий принятия решения о реорганизации, ликвидации, изменении статуса, реконструкции, модернизации, изменении назначения образовательной организации Пестречинского муниципального района Республики Татарстан.

Тем самым Кабинет Министров Республики Татарстан и Ис-

полнительный комитет Пестречинского муниципального района Республики Татарстан правомерно реализовали полномочия, принадлежащие им в силу федерального и республиканского законодательства.

5.1. Конституция Республики Татарстан, провозглашая Республику Татарстан социальным государством (статья 13), гарантирует общедоступность и бесплатность основного общего образования в государственных или муниципальных образовательных учреждениях (статья 56, часть вторая). Аналогичные положения закреплены в статье 43 (часть 2) Конституции Российской Федерации.

Приведенным конституционным предписаниям корреспондируют положения Конвенции о борьбе с дискриминацией в области образования (принята Генеральной конференцией ЮНЕСКО 14 декабря 1960 года) и статья 13 Международного пакта об экономических, социальных и культурных правах, определяющие доступность образования как равные для всех права и возможности его получения, что предполагает не только экономическую доступность (в частности, установление бесплатного начального образования), но и физическую доступность, под которой названные акты понимают безопасную физическую досягаемость образования либо посредством посещения учебного заведения, находящегося на разумном географическом удалении, либо путем получения доступа к современным технологиям.

Как указывал Конституционный Суд Российской Федерации, закрепляя право на образование и в качестве одного из его элементов — право на общедоступное и бесплатное дошкольное образование в государственных или муниципальных образовательных учреждениях, Конституция Российской Федерации непосредственно определяет и систему гарантирования этого права, предполагающую в том числе, что государство и муниципальные образования — исходя из конституционного требования общедоступности дошкольного образования независимо от места жительства — обязаны сохранять в достаточном количестве имеющиеся дошкольные образовательные учреждения (Постановление от 15 мая 2006 года № 5-П).

Данная правовая позиция в полной мере применима и к вопросам обеспечения получения гражданами основного общего образования.

Федеральный законодатель, определяя в Федеральном законе «Об образовании в Российской Федерации» порядок реорганизации или ликвидации образовательной организации, а также условия, обеспечивающие защиту прав граждан на образование в связи с реорганизацией или ликвидацией муниципальной образовательной организации, предусмотрел, что принятие органом исполнительной власти субъекта Российской Федерации или органом местного самоуправления решения о реорганизации или ликвидации государственной и (или) муниципальной образовательной организации допускается на основании положительного заключения комиссии по оценке последствий такого решения

(часть 11 статьи 22). Аналогичное требование установлено и в части 3 статьи 13 Закона Республики Татарстан «Об образовании».

Дальнейшее развитие указанные положения федерального и республиканского законодательства нашли в нормах оспариваемого Порядка, утвержденного постановлением Кабинета Министров Республики Татарстан от 5 февраля 2014 года № 63, определяющих как процедуру проведения оценки последствий принятия решения о реорганизации или ликвидации образовательной организации, находящейся в ведении Республики Татарстан, муниципальной образовательной организации, так и процедуру создания комиссии по оценке последствий такого решения и подготовки ею заключений.

В силу взаимосвязанных положений пунктов 1.2 и 1.5 Порядка при принятии решения о реорганизации или ликвидации муниципальной общеобразовательной организации комиссией по оценке последствий принятия решения о реорганизации или ликвидации муниципальной образовательной организации (далее — комиссия) проводится оценка последствий такого решения, целью которой является определение состояния системы образования в республике в целом и (или) на конкретной территории после процедуры реорганизации или ликвидации и сложившихся после этого условий для удовлетворения потребностей населения в образовательных услугах.

Согласно обжалуемому пункту 1.3 Порядка критерием оценки последствий принятия решения о реорганизации или ликвидации муниципальной общеобразовательной организации является сохранение на территории данного муниципального образования условий для получения гражданами образования соответствующего уровня согласно федеральным государственным образовательным стандартам, а также сохранение иных условий развития конкретной территории с учетом:

детской демографической ситуации (прогнозы изменения количества детей, которые будут поступать в образовательную организацию, количества классов (групп));

наличия возможности приема граждан в другие образовательные организации, осуществляющие в данном муниципальном образовании образовательную деятельность по реализации соответствующих образовательных программ;

территориальной доступности других образовательных организаций, осуществляющих в данном муниципальном образовании образовательную деятельность по реализации соответствующих образовательных программ, в том числе с учетом возможности организации транспортного сопровождения обучающихся к образовательным организациям и (или) их круглосуточного пребывания в них;

социально-производственных условий (наличие действующих промышленных или сельскохозяйственных предприятий на территории, обслуживаемой образовательной организацией, их перспективы, динамика численности трудоспособного населения на данной территории), а также прогнозов возможного оттока жите-

лей (молодых семей) с данной территории после принятия такого решения;

существующей материально-технической базы муниципальной образовательной организации (характеристика зданий (год постройки, тип здания и т.д.), соответствие строений и их площадей санитарно-техническим нормам; степень благоустройства территории земельных участков; наличие и состояние мебели, оборудования и оснащения кабинетов (залов), а также перспективы использования имущества в связи с намеченными изменениями).

Установленные пунктом 1.3 Порядка критерии по своей правовой природе направлены на выявление достаточных оснований, исходя из которых предполагаемая реорганизация была бы необходимой или же, напротив, недопустимой, и охватывают широкий спектр вопросов, имеющих определяющее значение при принятии соответствующего решения. Из буквального содержания взаимосвязанных положений пунктов 2.10 и 2.14 Порядка следует, что данные критерии, их совокупный анализ и обязательный учет выступают в качестве единственного правового условия как для подготовки учредителем образовательной организации предложения о целесообразности ее реорганизации или ликвидации, так и для оценки комиссией возможных последствий принятия такого решения. При этом в силу пункта 2.19 Порядка в заключении комиссии, направляемом в орган, осуществляющий функции и полномочия учредителя образовательной организации, должно быть указано обоснование данной комиссией положительной или отрицательной оценки последствий принятия решения о реорганизации или ликвидации образовательной организации по каждому из критериев, установленных пунктом 1.3 Порядка.

Тем самым оспариваемые заявителями нормы по своему смыслу и содержанию представляют собой совокупность требований и последовательных действий, необходимых для оценки последствий принятия решения о реорганизации муниципальной образовательной организации и подготовки соответствующего заключения с учетом всех обстоятельств, имеющих значение для принятия такого решения. Иными словами, оценка последствий принятия решения о реорганизации или ликвидации образовательной организации прежде всего преследует конституционно значимые цели обеспечения гарантированного права каждого на образование и в связи с этим основывается на подробном и объективном анализе каждого из указанных выше критериев, исходя из необходимости сохранения комфортных и благоприятных условий образовательного процесса, а также комплексного учета потребностей граждан на основе баланса государственных и общественных интересов.

Таким образом, пункты 1.3, 2.14 и 2.19 Порядка находятся в системном единстве, по своему целевому назначению направлены на упорядочивание процедуры проведения оценки последствий принятия решения о реорганизации или ликвидации муниципальной образовательной организации, определяют для право-

применителей исчерпывающий перечень критериев такой оценки, имеют обязательный характер, исключают любое иное их истолкование в правоприменительной практике и сами по себе не отменяют, не умаляют и иным образом не нарушают конституционные права человека и гражданина, в том числе права заявителей, и, следовательно, не противоречат статьям 28 (части первая и вторая), 29 (часть первая), 38 (части первая и третья), 56 (части первая и вторая) Конституции Республики Татарстан.

5.2. Процедура создания и организации деятельности комиссии по оценке последствий принятия решения о реорганизации, ликвидации, изменении статуса, реконструкции, модернизации, изменении назначения образовательной организации Пестречинского муниципального района (далее — Комиссия), а также порядок принятия органом местного самоуправления района такого решения регламентированы нормами оспариваемого Положения о комиссии.

В силу взаимосвязанных норм пунктов 8 и 10 Положения о комиссии Комиссия проводит оценку последствий принятия решения о реорганизации образовательной организации, относящейся к типу общеобразовательных организаций, на основании критериев, установленных в подпункте 8.1 пункта 8 данного Положения.

Анализ оспариваемой нормы, исходя из ее буквального содержания, указывает на то, что закрепленный в ней перечень критериев существенно сокращен по сравнению с аналогичным перечнем критериев, установленным в нормативном правовом акте, имеющем большую юридическую силу, а именно в пункте 1.3 Порядка, утвержденного постановлением Кабинета Министров Республики Татарстан от 5 февраля 2014 года № 63. Так, в подпункте 8.1 пункта 8 Положения о комиссии не нашли отражения аналогичные как по смыслу, так и по содержанию критерии оценки, предусматривающие необходимость учета социально-производственных условий, прогнозов возможного оттока жителей (молодых семей) с данной территории после принятия такого решения, а также существующей материально-технической базы муниципальной образовательной организации.

В силу пункта 19 Положения о комиссии решение Комиссии в отношении образовательной организации, относящейся к типу общеобразовательных организаций, принимается на основании критериев, установленных подпунктом 8.1 пункта 8 Положения о комиссии. Из буквального содержания данной нормы следует, что она носит императивный характер и не предусматривает возможности для Комиссии руководствоваться при принятии своих решений какими-либо иными критериями, кроме тех, которые закреплены в оспариваемой норме. Между тем отсутствие в подпункте 8.1 пункта 8 Положения о комиссии критериев, установленных актом, имеющим большую юридическую силу, не только нарушает иерархию нормативных правовых актов, но и может привести к принятию Комиссией необоснованного и необъективного решения. Имеющиеся различия в критериях про-

водимой оценки делают неизбежными не только несовпадение содержания заключений Комиссии с реальной необходимостью и допустимостью реорганизации или ликвидации образовательной организации, но и определенные расхождения между результатами оценок, которые могут быть проведены одновременно на основании разных нормативных правовых актов в отношении одной образовательной организации, притом что и тот и другой результаты в рамках рассматриваемого регулирования могут считаться достоверными. Такого рода разногласия не могут быть оправданы и с точки зрения особенностей развития отдельно взятого муниципального района, поскольку право на образование предполагает его общедоступность для граждан независимо от их места жительства и гарантируется на основе конституционного принципа юридического равенства.

Конституционный суд Республики Татарстан приходит к выводу, что оспариваемое правовое регулирование предписывает Комиссии в своей работе руководствоваться неполными сведениями, поскольку установленный им перечень критериев не может отразить весь объем последствий принятия органом местного самоуправления решения о реорганизации или ликвидации муниципальной образовательной организации, и тем самым ставит под сомнение обоснованность и законность принятия как самого заключения Комиссии, так и последующего решения о реорганизации или ликвидации образовательной организации.

Таким образом, подпункт 8.1 пункта 8 Положения о комиссии по оценке последствий принятия решения о реорганизации, ликвидации, изменении статуса, реконструкции, модернизации, изменении назначения образовательной организации Пестречинского муниципального района, утвержденного постановлением Исполнительного комитета Пестречинского муниципального района Республики Татарстан от 8 июня 2016 года № 881, не соответствует Конституции Республики Татарстан, ее статьям 28 (части первая и вторая), 29 (часть первая), 56 (части первая и вторая).

5.3. В силу пункта 11 части 1 статьи 15 Федерального закона № 131-ФЗ организация предоставления общедоступного и бесплатного основного общего, среднего общего образования по основным общеобразовательным программам, за исключением полномочий по финансовому обеспечению образовательного процесса, отнесенных к полномочиям органов государственной власти субъектов Российской Федерации, является вопросом местного значения муниципального района.

Как следует из содержания части 12 статьи 22 Федерального закона «Об образовании в Российской Федерации», а также части 4 статьи 13 Закона Республики Татарстан «Об образовании», принятие органом местного самоуправления решения о реорганизации или ликвидации муниципальной общеобразовательной организации, расположенной в сельском поселении, не допускается без учета мнения жителей данного сельского поселения.

Федеральный закон № 131-ФЗ, устанавливая в главе 5 формы

непосредственного осуществления населением местного самоуправления и участия населения в осуществлении местного самоуправления и определяя, какие вопросы подлежат разрешению на местном референдуме (статья 22), сходе граждан (статьи 25, 25.1), собрании граждан (статья 29), прямо указал в части 1 статьи 31, что мнение населения с целью его учета при принятии решений органами местного самоуправления и должностными лицами местного самоуправления, а также органами государственной власти выявляется путем опроса граждан, проводимого на всей территории муниципального образования или на части его территории. Федеральный законодатель в названной статье предусмотрел также обязанность органа местного самоуправления определить порядок назначения и проведения опроса граждан уставом муниципального образования и (или) нормативными правовыми актами представительного органа муниципального образования в соответствии с законом субъекта Российской Федерации (часть 4). Идентичным образом данный вопрос регламентирован положениями части 5.1 статьи 20 Закона Республики Татарстан «О местном самоуправлении в Республике Татарстан».

Тем самым, исходя из смысла приведенных положений федерального и республиканского законодательства, законодательно определенной формой выявления и учета мнения граждан, проживающих в соответствующем муниципальном образовании, при принятии решений органами местного самоуправления является опрос. Между тем из содержания оспариваемого подпункта 5 пункта 11 Положения о комиссии следует, что установленное им правовое регулирование предусматривает иную форму участия граждан при разрешении вопроса о реорганизации или ликвидации муниципальной образовательной организации — собрание граждан.

Анализ указанных выше норм законодательства и положений Устава Пестречинского муниципального района Республики Татарстан, регламентирующих цели и порядок проведения опроса граждан и собрания граждан, прямо указывает на то, что данные формы непосредственного участия населения в осуществлении местного самоуправления различны по своей правовой природе и юридическим последствиям.

Опрос граждан, в силу статьи 23 Устава, проводится на всей территории или на части территории Пестречинского муниципального района Республики Татарстан для выявления мнения населения и его учета при принятии решений органами и должностными лицами местного самоуправления, а также органами государственной власти. При этом согласно этой же статье Устава результаты опроса подлежат обязательному учету при принятии органами местного самоуправления соответствующих решений и должны быть опубликованы (обнародованы) в месячный срок после его проведения, с ними вправе ознакомиться любой житель данного района. Указанные нормы Устава получили развитие и конкретизацию в Положении о порядке назначения и проведения опроса граждан на территории Пестречинского муниципального

района Республики Татарстан, утвержденном решением Совета Пестречинского муниципального района Республики Татарстан от 29 октября 2009 года № 39, согласно которому в случае принятия органами и должностными лицами местного самоуправления решений, противоречащих результатам опроса, указанные органы обязаны в течение 10 дней после принятия соответствующего решения довести до населения причины принятия такого решения путем опубликования (обнародования) соответствующей информации (пункт 15.3).

Что же касается собрания граждан, то его целевым предназначением, как это указано в статье 21 Устава, являются обсуждение вопросов местного значения, информирование населения о деятельности органов местного самоуправления и должностных лиц местного самоуправления Пестречинского муниципального района, а также осуществление территориального общественного самоуправления на части территории данного района. В соответствии с указанной статьей собрание граждан может принимать обращения к органам местного самоуправления и должностным лицам местного самоуправления района, а также избирать лиц, уполномоченных представлять собрание граждан во взаимоотношениях с органами местного самоуправления и должностными лицами местного самоуправления Пестречинского муниципального района Республики Татарстан (часть 8); обращения, принятые собранием граждан, подлежат обязательному рассмотрению органами местного самоуправления и должностными лицами местного самоуправления данного района, к компетенции которых отнесено решение содержащихся в обращениях вопросов, с направлением письменного ответа (часть 10); итоги собрания граждан подлежат официальному опубликованию (обнародованию) (часть 12).

Тем самым установленная обжалуемой нормой форма выявления и учета мнения граждан в виде решения собрания жителей, а не в виде их опроса не позволяет гражданам реализовать право на изложение своего мнения о предполагаемой реорганизации образовательной организации и на обязательный учет такого мнения, а также не гарантирует гражданам право на получение обоснованного ответа о причинах принятия органами местного самоуправления решения, не согласующегося с результатами опроса.

С учетом изложенного Конституционной суд Республики Татарстан приходит к выводу, что подпункт 5 пункта 11 Положения о комиссии в той мере, в которой он устанавливает ненадлежащую форму выявления и учета мнения населения при принятии решения о реорганизации или ликвидации муниципальной образовательной организации, не соответствует статьям 24 (часть вторая), 48 (часть вторая), 56 (части первая и вторая) Конституции Республики Татарстан.

На основании изложенного, руководствуясь статьями 6, 63, частями первой и второй статьи 66, статьями 67, 68, 69, 71, 73 и 104 Закона Республики Татарстан «О Конституционном суде Республики Татарстан», Конституционный суд Республики Татарстан

постановил:

1. Признать Устав Пестречинского муниципального района Республики Татарстан, принятый решением Совета Пестречинского муниципального района Республики Татарстан от 21 мая 2015 года № 14/235, и постановление Исполнительного комитета Пестречинского муниципального района Республики Татарстан от 8 июня 2016 года № 881 соответствующими Конституции Республики Татарстан по порядку их официального опубликования.

2. Признать постановление Исполнительного комитета Пестречинского муниципального района Республики Татарстан от 30 мая 2016 года № 762 и утвержденное им Положение о порядке создания, реорганизации и ликвидации образовательных организаций Пестречинского муниципального района в полном объеме не соответствующими Конституции Республики Татарстан, ее статье 24 (часть третья), поскольку они не были опубликованы официально для всеобщего сведения в установленном порядке, а также ее статье 48 (часть вторая), поскольку Исполнительный комитет Пестречинского муниципального района Республики Татарстан не выполнил обязательство по обеспечению права граждан на ознакомление с принятыми органами местного самоуправления решениями, затрагивающими их права, свободы и законные интересы.

3. Прекратить производство по настоящему делу в части, касающейся проверки конституционности подпункта 3.4.1 пункта 3.4 и раздела 3 Положения о порядке создания, реорганизации и ликвидации образовательных организаций Пестречинского муниципального района, утвержденного постановлением Исполнительного комитета Пестречинского муниципального района Республики Татарстан от 30 мая 2016 года № 762.

4. Признать пункт 3 части 1 статьи 74 Устава Пестречинского муниципального района Республики Татарстан, принятого решением Совета Пестречинского муниципального района Республики Татарстан от 21 мая 2015 года № 14/235, не соответствующим статье 24 (часть вторая) Конституции Республики Татарстан.

5. Признать абзац третий части 9 статьи 79 Устава Пестречинского муниципального района Республики Татарстан, принятого решением Совета Пестречинского муниципального района Республики Татарстан от 21 мая 2015 года № 14/235, соответствующим Конституции Республики Татарстан.

6. Признать пункты 1.3, 2.14 и 2.19 Порядка проведения оценки последствий принятия решения о реорганизации или ликвидации образовательной организации, находящейся в ведении Республики Татарстан, муниципальной образовательной организации, включая критерии этой оценки (по типам данных образовательных организаций), в том числе порядка создания комиссии по оценке последствий такого решения и подготовки ею заключений, утвержденного постановлением Кабинета Министров Республики Татарстан от 5 февраля 2014 года № 63, соответствующими Конституции Республики Татарстан.

7. Признать подпункт 8.1 пункта 8 и подпункт 5 пункта 11 По-

ложения о комиссии по оценке последствий принятия решения о реорганизации, ликвидации, изменении статуса, реконструкции, модернизации, изменении назначения образовательной организации Пестречинского муниципального района, утвержденного постановлением Исполнительного комитета Пестречинского муниципального района Республики Татарстан от 8 июня 2016 года № 881, не соответствующими Конституции Республики Татарстан, ее статьям 24 (часть вторая), 28 (части первая и вторая), 29 (часть первая), 48 (часть вторая), 56 (части первая и вторая).

8. Совету Пестречинского муниципального района Республики Татарстан и Исполнительному комитету Пестречинского муниципального района Республики Татарстан надлежит — исходя из требований Конституции Республики Татарстан и с учетом основанных на этих требованиях правовых позиций Конституционного суда Республики Татарстан, выраженных в настоящем Постановлении, — внести в действующее на территории Пестречинского муниципального района Республики Татарстан правовое регулирование необходимые изменения, вытекающие из настоящего Постановления.

Впредь до внесения надлежащих изменений правоприменителям следует руководствоваться правовыми позициями Конституционного суда Республики Татарстан, изложенными в настоящем Постановлении.

9. Правоприменительные решения, основанные на признанных не соответствующими Конституции Республики Татарстан постановлении Исполнительного комитета Пестречинского муниципального района Республики Татарстан от 30 мая 2016 года № 762 и отдельных положениях постановления Исполнительного комитета Пестречинского муниципального района Республики Татарстан от 8 июня 2016 года № 881, подлежат пересмотру в установленном порядке с учетом выводов, содержащихся в настоящем Постановлении, если для этого нет иных препятствий.

10. Настоящее Постановление окончательно, не подлежит обжалованию, вступает в силу немедленно после его провозглашения, действует непосредственно и не требует подтверждения другими органами и должностными лицами.

11. Согласно статье 72 Закона Республики Татарстан «О Конституционном суде Республики Татарстан» настоящее Постановление подлежит незамедлительному опубликованию в газетах «Ватаным Татарстан» и «Республика Татарстан». Постановление должно быть опубликовано также в «Вестнике Конституционного суда Республики Татарстан».

№ 73-П

Конституционный суд
Республики Татарстан

ТАТАРСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ ИСЕМЕ БЕЛӘН

ТАТАРСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ КОНСТИТУЦИЯ СУДЫ

гражданнар Г.И. Волкова һәм Р.Х. Мәликов шикаятьләренә бәйле рәвештә Татарстан Республикасы Питрәч муниципаль районы Советының 2015 елның 21 маендагы 14/235 номерлы карары белән кабул ителгән Татарстан Республикасы Питрәч муниципаль районы Уставының 74 статьясының 1 өлешендәге 3 пунктының һәм 79 статьясының 9 өлешендәге өченче абзацының; Татарстан Республикасы Питрәч муниципаль районы Башкарма комитетының 2016 елның 30 маендагы 762 номерлы карары белән расланган Питрәч муниципаль районы белем бирү оешмаларын булдыру, үзгәртеп оештыру һәм бетерү тәртибе турында нигезләмәнең 3.4 пунктындагы 3.4.1 пунктчасының һәм 3 бүлегенең; Татарстан Республикасы Питрәч муниципаль районы Башкарма комитетының 2016 елның 8 июнендәге 881 номерлы карары белән расланган Питрәч муниципаль районы белем бирү оешмасын үзгәртеп оештыру, бетерү, реконструкцияләү, модернизацияләү, аның статусын һәм билгеләнешен үзгәртү хакында карар кабул итү нәтиҗәләрен бәяләү буенча комиссия турында нигезләмәнең 8 пунктындагы 8.1 пунктчасының һәм 11 пунктындагы 5 пунктчасының; Татарстан Республикасы Министрлар Кабинетының 2014 елның 5 февралендәге 63 номерлы карары белән расланган Татарстан Республикасы карамагындагы белем бирү оешмасын, муниципаль белем бирү оешмасын үзгәртеп оештыру яки бетерү турында карар кабул итү нәтиҗәләрен бәяләүне (бу бәяләүнең (әлеге белем бирү оешмалары типлары буенча) критерийларын кертеп) үткәрү тәртибенең, шул исәптән мондый карарның нәтиҗәләрен бәяләү буенча комиссия төзү һәм аның тарафыннан бәяләмәләр әзерләү тәртибенең 1.3, 2.14 һәм 2.19 пунктларының; шулай ук тулысынча аталган Уставның һәм Татарстан Республикасы Питрәч муниципаль районы Башкарма комитеты карарларының конституциячеллеген тикшерү турындагы эш буенча

2017 ел
28 апрель
Казан шәһәре

КАРАРЫ

Татарстан Республикасы Конституция суды, Рәисе Ф.Г. Хөснетдинов, судьялары Л.В. Кузьмина, Р.Г. Сәхиева, А.Р. Шакараев составында,

Татарстан Республикасы Конституциясенең 109 статьясына (дүртенче өлеш), «Татарстан Республикасы Конституция суды турында» Татарстан Республикасы Законының 3 статьясындагы бишенче һәм тугызынчы өлешләренә, 39 статьясындагы беренче өлешенә һәм икенче өлешенең 1 пунктына, 68, 83, 100, 101, 103 һәм 113 статьяларына таянып,

ачык күчмә суд утырышында Татарстан Республикасы Питрәч муниципаль районы Советының 2015 елның 21 маендагы 14/235 номерлы карары белән кабул ителгән Татарстан Республикасы Питрәч муниципаль районы Уставының 74 статьясының 1

өлешендәге 3 пунктының һәм 79 статьясының 9 өлешендәге өченче абзацының; Татарстан Республикасы Питрәч муниципаль районы Башкарма комитетының 2016 елның 30 маендагы 762 номерлы карары белән расланган Питрәч муниципаль районы белем бирү оешмаларын булдыру, үзгәртеп оештыру һәм бетерү тәртибе турында нигезләмәнең 3.4 пунктындагы 3.4.1 пунктчасының һәм 3 бүлегенең; Татарстан Республикасы Питрәч муниципаль районы Башкарма комитетының 2016 елның 8 июнендәге 881 номерлы карары белән расланган Питрәч муниципаль районы белем бирү оешмасын үзгәртеп оештыру, бетерү, реконструкцияләү, модернизацияләү, аның статусын һәм билгеләнешен үзгәртү хакында карар кабул итү нәтиҗәләрен бәяләү буенча комиссия турында нигезләмәнең 8 пунктындагы 8.1 пунктчасының һәм 11 пунктындагы 5 пунктчасының; Татарстан Республикасы Министрлар Кабинетының 2014 елның 5 февралендәге 63 номерлы карары белән расланган Татарстан Республикасы карамагындагы белем бирү оешмасын, муниципаль белем бирү оешмасын үзгәртеп оештыру яки бетерү турында карар кабул итү нәтиҗәләрен бәяләүне (бу бәяләүнең (әлеге белем бирү оешмалары типлары буенча) критерийларын кертеп) үткәрү тәртибенең, шул исәптән мондый карарның нәтиҗәләрен бәяләү буенча комиссия төзү һәм аның тарафыннан бәяләмәләр әзерләү тәртибенең 1.3, 2.14 һәм 2.19 пунктларының; шулай ук тулысынча аталган Уставның һәм Татарстан Республикасы Питрәч муниципаль районы Башкарма комитеты карарларының аларны рәсми рәвештә бастырып чыгару тәртибе буенча конституциячеллеген тикшерү турындагы эшне карады.

Эшне карауга гражданнар Г.И. Волкова һәм Р.Х. Мәликов шикаятьләре сәбәп булды. Мөрәҗәгать итүчеләр тарафыннан дәгъва белдерелә торган норматив нигезләмәләрнең Татарстан Республикасы Конституциясенә туры килү-килмәве мәсьәләсендә килеп туган билгесезлек эшне карауга нигез булды.

Шикаятьләр бер үк предметка кагылышлы булганга күрә, «Татарстан Республикасы Конституция суды турында» Татарстан Республикасы Законының 50 статьясындагы икенче өлешенә таянып, Татарстан Республикасы Конституция суды әлеге шикаятьләр буенча эшләрне бер башкаруга берләштерде.

Докладчы судья А.Р. Шакараев мәгълүматын, яклар — гражданнар Г.И. Волкова һәм Р.Х. Мәликов, дәгъва белдерелә торган норматив хокукый актларны чыгарган органнар вәкилләре — Татарстан Республикасы Мәгариф һәм фән министрлыгының юридик бүлеге башлыгы Д.Д. Абдуллин, Татарстан Республикасы Питрәч муниципаль районы Советы аппаратының юридик бүлеге башлыгы С.М. Павлова, суд утырышына Татарстан Республикасы Питрәч муниципаль районы Советы һәм Башкарма комитеты вәкиле үтенечнамәсе буенча чакырылган белгеч — «Татарстан Республикасы Питрәч районының капиталь төзелеш үзәге» МУПның хокукый мәсьәләләр буенча әйдәүче белгече Э.Ә. Җиһанова, суд утырышына Татарстан Республикасы Конституция суды инициативасы буенча чакырылган белгечләр —

Татарстан Республикасы Мәгариф һәм фән министрлыгының Гомуми белем бирү идарәсенең гомуми белем бирү һәм укучыларны йомгаклау аттестацияләү бүлеге башлыгы Л.И. Сәүбәнова, Россия Федерациясе Юстиция министрлыгының Татарстан Республикасы буенча идарәсенең Россия Федерациясе субъекты норматив хокукый актлары һәм федераль регистрны алып бару, муниципаль берәмлекләр реестрын алып бару, муниципаль берәмлекләр уставларын теркәү һәм аларның реестрын алып бару мәсьәләләре бүлеге башлыгы Р.Н. Рәхимов аңлатмаларын, суд утырышына чакырылган: Татарстан Республикасы Президенты вәкиле — Татарстан Республикасы Президенты Дәүләт-хокук идарәсенең закон проектлары эшләү бүлеге баш киңәшчесе Л.К. Вәлиуллина, Татарстан Республикасы Дәүләт Советы вәкиле — Татарстан Республикасы Дәүләт Советы Аппаратының Хокук идарәсе башлыгы М.Б. Сөнгатуллин, Татарстан Республикасы Министрлар Кабинеты — Татарстан Республикасы Хөкүмәте вәкиле — Татарстан Республикасы Министрлар Кабинеты Аппараты Хокук идарәсенең административ хокук һәм законнарны системалаштыру бүлекчәсе мөдире К.А. Кознова, Татарстан Республикасы Югары суды Рәисе вәкиле — Татарстан Республикасы Югары суды судьясы Ш.Ш. Гафиятуллин, Татарстан Республикасы Арбитраж суды Рәисе вәкиле — Татарстан Республикасы Арбитраж судының суд практикасын анализлау һәм гомумиләштерү бүлеге башлыгы урынбасары Т.Р. Гыйззәтов, Татарстан Республикасы Прокуроры вәкиле — Татарстан Республикасы прокуратурасы Федераль законнар үтәлешенә күзәтчелек итү идарәсенең норматив хокукый актларның законлылыгына күзәтчелек итү бүлеге прокуроры А.А. Яруллин, Татарстан Республикасында Кеше хокуклары буенча вәкаләтле вәкилдән — Татарстан Республикасында Кеше хокуклары буенча вәкаләтле вәкил аппаратының гражданнар хокукларын торгызу мәсьәләләре бүлеге башлыгы А.Г. Бартенев, Татарстан Республикасында Бала хокуклары буенча вәкаләтле вәкилдән — Татарстан Республикасында Бала хокуклары буенча вәкаләтле вәкил аппараты балаларның хокукларын һәм законлы мәнфәгатьләрен яклау бүлегенең әйдәүче консультанты А.Н. Хәмитова чыгышларын тыңлап, тапшырылган документларны һәм башка материалларны өйрәнгәннән соң, Татарстан Республикасы Конституция суды

билгеләде:

1. Татарстан Республикасы Конституция судына гражданнар Г.И. Волкова һәм Р.Х. Мәликов Татарстан Республикасы Питрәч муниципаль районы Советының 2015 елның 21 маендагы 14/235 номерлы карары белән кабул ителгән Татарстан Республикасы Питрәч муниципаль районы Уставының (алга таба шулай ук — Устав) 74 статьясының 1 өлешендәге 3 пункты һәм 79 статьясының 9 өлешендәге өченче абзацы; Татарстан Республикасы Питрәч муниципаль районы Башкарма комитетының 2016 елның 30 маендагы 762 номерлы карары белән расланган Питрәч муниципаль районы белем бирү оешмаларын булдыру, үзгәртеп

оештыру һәм бетерү тәртибе турында нигезләмәнең (алга таба шулай ук — Нигезләмә) 3.4 пунктындагы 3.4.1 пунктчасы һәм 3 бүлеге; Татарстан Республикасы Питрәч муниципаль районы Башкарма комитетының 2016 елның 8 июнендәге 881 номерлы карары белән расланган Питрәч муниципаль районы белем бирү оешмасын үзгәртеп оештыру, бетерү, реконструкцияләү, модернизацияләү, аның статусын һәм билгеләнешен үзгәртү хакында карар кабул итү нәтиҗәләрен бәяләү буенча комиссия турында нигезләмәнең (алга таба шулай ук — Комиссия турында нигезләмә) 8 пунктындагы 8.1 пунктчасы һәм 11 пунктындагы 5 пунктчасы; Татарстан Республикасы Министрлар Кабинетының 2014 елның 5 февралендәге 63 номерлы карары белән расланган Татарстан Республикасы карамагындагы белем бирү оешмасын, муниципаль белем бирү оешмасын үзгәртеп оештыру яки бетерү турында карар кабул итү нәтиҗәләрен бәяләүне (бу бәяләүнең (әлеге белем бирү оешмалары типлары буенча) критерийларын кертеп) үткәрү тәртибенең, шул исәптән мондый карарның нәтиҗәләрен бәяләү буенча комиссия төзү һәм аның тарафыннан бәяләмәләр әзерләү тәртибенең (алга таба шулай ук — Тәртип) 1.3, 2.14 һәм 2.19 пунктлары; шулай ук тулысынча аталган Устав һәм Татарстан Республикасы Питрәч муниципаль районы Башкарма комитеты карарлары белән үзләренең конституциячел хокуклары һәм ирекләре бозылуга карата шикаятьләр белән мөрәҗәгать иттеләр.

Уставның 74 статьясындагы 1 өлешенең 3 пункты буенча Татарстан Республикасы Питрәч муниципаль районы Башкарма комитеты җитәкчесе Татарстан Республикасы Питрәч муниципаль районы Башкарма комитеты җитәкчесе карарларын һәм күрсәтмәләрен чыгара. Уставның 79 статьясындагы 9 өлешенең өченче абзацы белән муниципаль хокукый актларны рәсми бастырып чыгару (халыкка җиткерү) хокукый акт яки хокукый акт проекты текстын Интернет мәгълүмат-телекоммуникация челтәрендәге Татарстан Республикасы муниципаль берәмлекләре порталында Татарстан Республикасы Питрәч муниципаль районының рәсми сайтында, шулай ук «Татарстан Республикасының хокукый мәгълүматның рәсми порталы»нда урнаштыру юлы белән гамәлгә ашырыла дип билгеләнгән.

Нигезләмәнең 3 бүлеге белән белем бирү оешмасын үзгәртеп оештыру тәртибе билгеләнгән. Нигезләмәнең 3.4 пунктындагы 3.4.1 пунктчасында каралганча, үзгәртеп оештыру кирәк булганда, Татарстан Республикасы Питрәч муниципаль районы Башкарма комитеты муниципаль белем бирү оешмасын үзгәртеп оештыру турында карар кабул итү нәтиҗәләрен бәяләүне «Россия Федерациясендә бала хокукларының төп гарантияләре турында» 1998 елның 24 июлендәге 124-ФЗ номерлы Федераль закон, «Федераль дәүләт белем бирү оешмасын үзгәртеп оештыру яки бетерү турында карар кабул итү нәтиҗәләрен бәяләүне үткәрү кагыйдәләрен һәм Федераль дәүләт белем бирү оешмасын үзгәртеп оештыру яки бетерү турында карар кабул итү нәтиҗәләрен бәяләү буенча комиссия төзү һәм күрсәтелгән

комиссия тарафыннан бәяләмәләр әзерләү кагыйдәләрен раслау хакында» Россия Федерациясе Хөкүмәтенең 2014 елның 6 февралендәге 84 номерлы карары нигезендә үткәрә.

Комиссия турында нигезләмәнең 8 пунктындагы 8.1 пунктчасы Питрәч муниципаль районы белем бирү оешмасын үзгәртеп оештыру, бетерү, реконструкцияләү, модернизацияләү, аның статусын һәм билгеләнешен үзгәртү турында карар кабул итү нәтиҗәләрен бәяләү буенча комиссия нигезләнә торган гомуми белем бирү оешмалары тибына караган белем бирү оешмасын үзгәртеп оештыру яки бетерү турында карарлар кабул итү нәтиҗәләрен бәяләүне үткәрү критерийларын күздә тота.

Комиссия турында нигезләмәнең 11 пунктындагы 5 пунктчасы белем бирү оешмасын үзгәртеп оештыру яки бетерү турында карар кабул итү нәтиҗәләрен бәяләү авыл җирлеге халкы җыелышы карары нигезендә башкарыла дип билгели.

Тәртипнең 1.3, 2.14 һәм 2.19 пунктлары белән белем бирү оешмасын үзгәртеп оештыру яки бетерү турында карар кабул итү нәтиҗәләрен бәяләүне үткәрү механизмы һәм белем бирү оешмасын үзгәртеп оештыру яки бетерү турында карар кабул итү нәтиҗәләрен бәяләү буенча комиссия бәяләмәсе эчтәлеге билгеләнгән.

Шикаятьләрдән, өстәмәләрдән һәм аларга кушымта итеп бирелгән документлар күчермәләреннән аңлашылганча, Татарстан Республикасы Питрәч муниципаль районы Башкарма комитетының 2016 елның 30 июнендәге 931 номерлы карары белән Татарстан Республикасы Питрәч муниципаль районы «Белкино төп гомуми белем бирү мәктәбе» муниципаль бюджет гомуми белем бирү учреждениесе (алга таба — Белкино мәктәбе) башлангыч гомуми белем бирү программасын гамәлгә ашыра торган итеп, Татарстан Республикасы Питрәч муниципаль районы «Ленино-Кокушкино урта гомуми белем бирү мәктәбе» муниципаль бюджет гомуми белем бирү учреждениесенә кушылу юлы белән үзгәртеп оештырылган. Шул ук вакытта, мөрәҗәгать итүчеләр күрсәткәнчә, андый үзгәртеп оештыруга каршы булган Белкино авылы халкының һәм Белкино мәктәбе педагогик составының фикере исәпкә алынмаган.

Гражданнар Г.И. Волкова һәм Р.Х. Мәликов, Татарстан Республикасы Питрәч муниципаль районы җирле үзидарә органнары тарафыннан дәгъва белдерелә торган норматив хокукый актлар чыгарылганда, гражданнарның, шул исәптән мөрәҗәгать итүчеләрнең конституциячел хокуклары һәм ирекләрен чикләүгә китерә торган берничә тупас хата җибәрелгәнгә күрә, Белкино мәктәбен үзгәртеп оештыру турында карар кабул итү мөмкин булган, дип саныйлар.

Шулай, алар күрсәткәнчә, Нигезләмәнең 3 бүлегендә авыл җирлегендә урнашкан муниципаль гомуми белем бирү оешмасын үзгәртеп оештыру яки бетерү турында карар кабул иткәндә әлеге авыл җирлеге халкының фикерен исәпкә алу кирәклеге турында таләп юк, аның мәҗбүрилеге «Россия Федерациясендә мәгариф турында» Федераль законның 22 статьясындагы 12 өлеше һәм

«Мәгариф турында» Татарстан Республикасы Законының 13 статьясындагы 4 өлеше нигезләмәләре эчтәлегеннән килеп чыга.

Гражданнар Г.И. Волкова һәм Р.Х. Мәликов шулай ук билгеләгәнчә, Нигезләмәнең 3.4 пунктындагы 3.4.1 пунктчасы үзенең җайга салуының норматив нигезе итеп федераль дәүләт белем бирү оешмаларына гына караган федераль законнар нигезләмәләрен билгели. Шул ук вакытта, карала торган хокукый җайга салу муниципаль белем бирү оешмасына карата гамәлгә ашырылганга күрә, дәгъвалана торган Нигезләмә, алар фикеренчә, Татарстан Республикасы Министрлар Кабинетының 2014 елның 5 февралендәге 63 номерлы карары нормаларына нигезләнгән булырга тиеш.

Комиссия турында нигезләмәнең 11 пунктындагы 5 пунктчасына дәгъва белдереп, мөрәҗәгать итүчеләр авыл җирлеге гражданнары фикерен исәпкә алу «Россия Федерациясендә җирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 6 октябрендәге 131-ФЗ номерлы Федераль законның (алга таба — 131-ФЗ номерлы Федераль закон) 31 статьясы нигезендә, дәгъвалана торган пунктчада каралганча, авыл җирлеге халкының җыелышы формасында түгел, ә сорашып белешү формасында үткәрелә, дип күрсәтәләр.

Комиссия турында нигезләмәнең 8 пунктындагы 8.1 пунктчасының конституциячел булмавы хакында үз позицияләрен дәлилләп, гражданнар Г.И. Волкова һәм Р.Х. Мәликов Татарстан Республикасы Питрәч муниципаль районы Башкарма комитеты анда белем бирү оешмасын үзгәртеп оештыру турында карар кабул итү нәтиҗәләрен бәяләүнең үз критерийларын билгеләгән, алар зуррак юридик көчкә ия булган норматив хокукый акт, атап әйткәндә, Татарстан Республикасы Министрлар Кабинетының 2014 елның 5 февралендәге 63 номерлы карары белән расланган дәгъвалана торган Тәртип белән каралган критерийларга туры килми, дип билгелиләр.

Моннан тыш, мөрәҗәгать итүчеләр санавынча, күрсәтелгән Тәртипнең 1.3, 2.14 һәм 2.19 пунктлары белән каралган хокукый җайга салу, үз чиратында, әлеге нормаларны ирекле кулланырга мөмкинлек бирә, чөнки белем бирү оешмасын уйланылган үзгәртеп оештыру бөтен билгеләнгән критерийларга җавап бирмәгән очракларда комиссия тарафыннан бәяләмә кабул итү механизмын төгәл регламентлаштырмый. Алар фикеренчә, 2.14 һәм 2.19 пунктлар комиссиянең андый бәяләмәсендә Тәртипнең 1.3 пунктында билгеләнгән барлык критерийларны күрсәтү кирәклеген, шулай ук үзгәртеп оештыру яки бетерү кайбер критерийларга туры килә, ә кайберләренә туры килми торган очракларда бәяләмәнең нинди булырга тиешлеген күздә тотмыйлар.

Гражданнар Г.И. Волкова һәм Р.Х. Мәликов Уставны һәм Татарстан Республикасы Питрәч муниципаль районы Башкарма комитетының дәгъвалана торган карарларын бастырып чыгару процедурасының бозылганына шулай ук игътибар итәләр.

Мөрәҗәгать итүчеләр уйлавынча, Устав гомуми танышу өчен рәсми рәвештә билгеләнгән тәртиптә басылып чыкмаган,

чөнки «Татарстан Республикасының хокукый мәгълүматның рәсми порталы»нда (алга таба шулай ук — Портал) «Татарстан Республикасы Питрәч муниципаль районы Уставын кабул итү турында» Татарстан Республикасы Питрәч муниципаль районы Советының 2015 елның 21 маендагы 14/235 номерлы карары гына урнаштырылган, ә Уставның тексты үзе Порталда да, башка рәсми бастырып чыгару чыганакларында да юк.

Гражданнар Г.И. Волкова һәм Р.Х. Мәликов шулай ук билгеләгәнчә, Интернет мәгълүмат-телекоммуникация челтәрендәге Татарстан Республикасы муниципаль берәмлекләре порталында районның рәсми сайтында (алга таба шулай ук — районның рәсми сайты) Татарстан Республикасы Питрәч муниципаль районы Башкарма комитетының дәгъвалана торган карарларының кайчан урнаштырылган булуын һәм, димәк, аларның кайчан рәсми рәвештә басылып чыккан һәм үз көчләренә кергән булуын билгеләү мөмкин түгел, чөнки сайтта аларның рәсми басылып чыгулары турында мәгълүмат юк. Мондый ситуация, алар фикеренчә, Уставның 79 статьясындагы 9 өлешенең өченче абзацында норматив хокукый актны Интернет мәгълүмат-телекоммуникация челтәрендә рәсми рәвештә бастырып чыгару көнен күрсәтү кирәклеге турында таләпнең булмавы сәбәпле барлыкка килгән, бу исә аларның конституциячел хокукларын һәм ирекләрен бозуга китерә. Моннан тыш, алар күрсәткәнчә, әлеге карарлар Порталда да, районның рәсми сайтында да бөтен тиешле реквизитларсыз (дата, номер, имза һәм мөһер) урнаштырылган, ә Татарстан Республикасы Питрәч муниципаль районы Башкарма комитетының

2016 елның 30 маендагы 762 номерлы карары «Питрәч муниципаль районы белем бирү оешмасын үзгәртеп оештыру яки бетерү процедурасын үткәрүне регламентлаштыра торган норматив актларны раслау турында» исеме белән урнаштырылган, шул ук вакытта карарның үзенең текстында бүтән исем күрсәтелгән — «Питрәч муниципаль районы белем бирү оешмаларын булдыру, үзгәртеп оештыру һәм бетерү тәртибе турында нигезләмәне раслау хакында».

Мөрәҗәгать итүчеләр Уставның 74 статьясының 1 өлешендәге

3 пунктының шул исәптән дәгъвалана торган норма Татарстан Республикасы Питрәч муниципаль районы Башкарма комитеты җитәкчесе муниципаль хокукый актларны Башкарма комитет җитәкчесе карарлары һәм күрсәтмәләре формасында чыгара дип билгеләгән өлешендә 131-ФЗ номерлы Федераль законның 43 статьясындагы 6 өлеше нигезләмәләре белән туры килмәвенә дә игътибар итәләр. Шул ук вакытта аталган федераль норма нигезендә җирле администрация башлыгы җирле администрация карарларын чыгара.

Бәян ителгәннәр нигезендә гражданнар Г.И. Волкова һәм Р.Х. Мәликов Татарстан Республикасы Конституция судыннан түбәндәгеләрне:

— Татарстан Республикасы Питрәч муниципаль районы Советының 2015 елның 21 маендагы 14/235 номерлы карары

белән кабул ителгән Татарстан Республикасы Питрәч муниципаль районы Уставының 74 статьясындагы 1 өлешенең 3 пунктын һәм 79 статьясындагы 9 өлешенең өченче абзацын; Татарстан Республикасы Питрәч муниципаль районы Башкарма комитетының 2016 елның 30 маендагы 762 номерлы карары белән расланган Питрәч муниципаль районы белем бирү оешмаларын булдыру, үзгәртеп оештыру һәм бетерү тәртибе турында нигезләмәнең 3.4 пунктындагы 3.4.1 пунктчасын һәм 3 бүлеген; Татарстан Республикасы Питрәч муниципаль районы Башкарма комитетының 2016 елның 8 июнендәге 881 номерлы карары белән расланган Питрәч муниципаль районы белем бирү оешмасын үзгәртеп оештыру, бетерү, реконструкцияләү, модернизацияләү, аның статусын һәм билгеләнешен үзгәртү хакында карар кабул итү нәтиҗәләрен бәяләү буенча комиссия турында нигезләмәнең 8 пунктындагы 8.1 пунктчасын һәм 11 пунктындагы 5 пунктчасын; Татарстан Республикасы Министрлар Кабинетының 2014 елның 5 февралендәге 63 номерлы карары белән расланган Татарстан Республикасы карамагындагы белем бирү оешмасын, муниципаль белем бирү оешмасын үзгәртеп оештыру яки бетерү турында карар кабул итү нәтиҗәләрен бәяләүне (бу бәяләүнең (әлеге белем бирү оешмалары типлары буенча) критерийларын кертеп) үткәрү тәртибенең, шул исәптән мондый карарның нәтиҗәләрен бәяләү буенча комиссия төзү һәм аның тарафыннан бәяләмәләр әзерләү тәртибенең 1.3, 2.14 һәм 2.19 пунктларын Татарстан Республикасы Конституциясенең 2, 3 (беренче һәм икенче өлешләр), 10, 28 (беренче һәм икенче өлешләр), 29 (беренче өлеш), 38 (беренче һәм өченче өлешләр), 56 (беренче һәм икенче өлешләр) статьяларына туры килми дип тануны сорыйлар, алар нигезендә кеше, аның хокуклары һәм ирекләре — иң зур хәзинә; кеше һәм граждан хокукларын һәм ирекләрен тану, үтәү һәм яклау — Татарстан Республикасының бурычы; Татарстан Республикасында суверенитетка ия булучы һәм хакимиятнең бердәнбер чыганагы — аның күпмилләтле халкы; халык үз хакимиятен турыдан-туры, шулай ук дәүләт хакимияте органнары һәм җирле үзидарә органнары аша гамәлгә ашыра; Татарстан Республикасында җирле үзидарә таныла һәм гарантияләнә; җирле үзидарә үз вәкаләтләре чикләрендә мөстәкыйль; закон һәм суд каршында һәркем тигез; дәүләт кеше һәм граждан хокукларының һәм ирекләренең тигезлеген яшәү урынына һәм башка шартларга бәйсез рәвештә гарантияли; хокукларны һәм ирекләрне чикләүнең теләсә кайсы рәвеше тыела; гаилә, ана булу, ата булу, балачак һәм картлык дәүләт яклавында; дәүләт гаилә турында, ананың һәм баланың сәламәтлеген тәэмин итү һәм балаларны тәрбияләү турында кайгырта; Татарстан Республикасында һәркем белем алуга хокуклы; Татарстан Республикасында муниципаль мәгариф учреждениеләрендә төп гомуми белем алу мөмкинлеге һәм аның түләүсезлеге гарантияләнә.

— Татарстан Республикасы Питрәч муниципаль районы Советының 2015 елның 21 маендагы 14/235 номерлы карары белән кабул ителгән Татарстан Республикасы Питрәч муници-

паль районы Уставын; «Питрәч муниципаль районы белем бирү оешмасын үзгәртеп оештыру яки бетерү процедурасын үткәрүне регламентлаштыра торган норматив актларны раслау турында» Татарстан Республикасы Питрәч муниципаль районы Башкарма комитетының 2016 елның 30 маендагы 762 номерлы карарын; «Питрәч муниципаль районы белем бирү оешмасын үзгәртеп оештыру, бетерү, реконструкцияләү, модернизацияләү, аның статусын һәм билгеләнешен үзгәртү хакында карар кабул итү нәтиҗәләрен бәяләү буенча комиссия турында нигезләмәне раслау хакында» Татарстан Республикасы Питрәч муниципаль районы Башкарма комитетының 2016 елның 8 июнендәге 881 номерлы карарын тулысынча Татарстан Республикасы Конституциясенең 24 статьясына (өченче өлеш) туры килми дип тануны сорыйлар, аның нигезендә кеше һәм граждан хокукларына, ирекләренә һәм бурычларына кагылышлы теләсә кайсы норматив хокукый акт, гомуми танышу өчен рәсми рәвештә басылып чыкмаган булса, кулланыла алмый.

«Татарстан Республикасы Конституция суды турында» Татарстан Республикасы Законының 68 статьясындагы икенче һәм өченче өлешләре нигезендә Татарстан Республикасы Конституция суды, карала торган актның мәгънәсен сүзгә-сүз, рәсми рәвештә һәм башкача шәрехләп яки хокук куллану практикасындагы мәгънәсен дә бәяләп, шулай ук норматив хокукый актлар системасындагы урынын исәпкә алып, эш буенча карар кабул итә. Татарстан Республикасы Конституция суды бары тик мөрәҗәгатьтә күрсәтелгән предмет буенча һәм мөрәҗәгатьтә күрсәтелгән актның конституциячеллеге шик тудыручы өлешенә карата гына карар кабул итә һәм карар кабул иткәндә мөрәҗәгатьтә бәян ителгән сәбәпләргә һәм дәлилләргә бәйле булмый.

Шулай итеп, түбәндәгеләр әлеге эш буенча Татарстан Республикасы Конституция судының карау предметы булып торалар:

— Татарстан Республикасы Питрәч муниципаль районы Советының 2015 елның 21 маендагы 14/235 номерлы карары белән кабул ителгән Татарстан Республикасы Питрәч муниципаль районы Уставы, шулай ук Татарстан Республикасы Питрәч муниципаль районы Башкарма комитетының 2016 елның 30 маендагы 762 номерлы карары һәм Татарстан Республикасы Питрәч муниципаль районы Башкарма комитетының 2016 елның 8 июнендәге 881 номерлы карары тулысынча аларны рәсми бастырып чыгару тәртибе буенча;

— Татарстан Республикасы Питрәч муниципаль районы Советының 2015 елның 21 маендагы 14/235 номерлы карары белән кабул ителгән Татарстан Республикасы Питрәч муниципаль районы Уставының 74 статьясындагы 1 өлешенең 3 пункты һәм 79 статьясындагы 9 өлешенең өченче абзацы;

— Татарстан Республикасы Министрлар Кабинетының 2014 елның 5 февралендәге 63 номерлы карары белән расланган Татарстан Республикасы карамагындагы белем бирү оешмасын, муниципаль белем бирү оешмасын үзгәртеп оештыру яки бетерү турында карар кабул итү нәтиҗәләрен бәяләүне (бу бәяләүнең (әлеге

белем бирү оешмалары типлары буенча) критерийларын кертеп) үткәрү тәртибенең, шул исәптән мондый карарның нәтиҗәләрен бәяләү буенча комиссия төзү һәм аның тарафыннан бәяләмәләр әзерләү тәртибенең 1.3, 2.14 һәм 2.19 пунктлары;

— Татарстан Республикасы Питрәч муниципаль районы Башкарма комитетының 2016 елның 30 маендагы 762 номерлы карары белән расланган Питрәч муниципаль районы белем бирү оешмаларын булдыру, үзгәртеп оештыру һәм бетерү тәртибе турында нигезләмәнең 3.4 пунктындагы 3.4.1 пунктчасы һәм 3 бүлеге;

— Татарстан Республикасы Питрәч муниципаль районы Башкарма комитетының 2016 елның 8 июнендәге 881 номерлы карары белән расланган Питрәч муниципаль районы белем бирү оешмасын үзгәртеп оештыру, бетерү, реконструкцияләү, модернизацияләү, аның статусын һәм билгеләнешен үзгәртү хакында карар кабул итү нәтиҗәләрен бәяләү буенча комиссия турында нигезләмәнең 8 пунктындагы 8.1 пунктчасы һәм 11 пунктындагы 5 пунктчасы.

2. Татарстан Республикасы Конституциясенең 24 статьясы (өченче өлеш) һәм Россия Федерациясе Конституциясенең 15 статьясы (3 өлеш) нигезендә кеше һәм граждан хокукларына, ирекләренә һәм бурычларына кагылышлы теләсә кайсы норматив хокукый акт, гомуми танышу өчен рәсми рәвештә басылып чыкмаган булса, кулланыла алмый.

Россия Федерациясе Конституция Суды күрсәткәнчә, дәүләт исеменнән норматив хокукый актны гавами хакимиятнең компетентлы органы тарафыннан халыкка җиткерү таләбе хокукый билгеләнешнең гомумтанылган принцибына бәйле, аның нигезендә дәүләтнең һәм шәхеснең мөнәсәбәтләре билгеләнә һәм җәмәгатьчелеккә хәбәр итү әлеге норматив хокукый актның кабул ителүе һәм бәян ителгән тулы текстының гамәлгә кертелергә тиешлеген аңлата. Шул очракта гына аның гамәлдә булуы кагыла торган затларга законны белмәү аны бозган өчен җаваплылыктан азат итми дигән гомумхокукый презумпция кагыла. Норматив хокукый актның гамәлдә булу яисә булмавына карата билгесезлек аны саклауда, үтәүдә һәм кулануда бертөрлелекне тәэмин итә алмый һәм, димәк, хокук куллану практикасында каршылык китереп чыгара, аны зыянлы максатта һәм башбаштакланып файдалану мөмкинлеген тудыра, конституциячел хокукларны һәм ирекләрне яклау гарантияләрен киметә, тигезлек һәм хокук өстенлеге принципларын бозуга китерә (2012 елның 27 мартындагы 8-П номерлы Карар).

Татарстан Республикасы Конституция суды бу конституциячел күрсәтмә кеше һәм граждан хокукларын, ирекләрен яклау гарантияләренең берсе булып тора һәм ул императив характерга ия дип берничә тапкыр билгеләп үтте (2006 елның 7 мартындагы 19-П номерлы һәм 2012 елның 21 февралендәге 47-П номерлы карарлар).

«Татарстан Республикасы Конституция суды турында» Татарстан Республикасы Законының 83 статьясындагы беренче өлешенең 3 пункты һәм 103 статьясы нигезендә Татарстан Рес-

публикасы Конституция суды Татарстан Республикасы законнарының һәм башка норматив хокукый актларының Татарстан Республикасы Конституциясенә шул исәптән кабул итү, нәшер итү, имзалау, бастырып чыгару яисә гамәлгә кертү тәртибе буенча туры килү-килмәвен билгели.

Муниципаль берәмлек уставларын һәм башка норматив хокукый актларын рәсми рәвештә бастырып чыгару тәртибе 131-ФЗ номерлы Федераль закон нигезләмәләре белән җайга салынган. Аның 44 статьясындагы 8 өлеше нигезендә муниципаль берәмлек уставы дәүләт теркәве узганнан соң рәсми басылып чыгарга (халыкка җиткерелергә) тиеш һәм ул рәсми басылып чыкканнан (халыкка җиткерелгәннән) соң үз көченә керә. Әлеге Федераль законның үзара бәйләнештәге 47 статьясындагы 2 һәм 3 өлешләре белән 44 статьясындагы 1 өлешенең 6 пункты эчтәлегеннән аңлашылганча, җирле үзидарә органнарының кеше һәм граждан хокукларына, ирекләренә һәм бурычларына кагылган һәм федераль закон белән таратылуы чикләнә торган белешмәләре булмаган норматив хокукый актлары тиешле муниципаль берәмлек уставы белән билгеләнгән тәртиптә тулы тексты белән басылып чыксa гына гомуми танышу өчен рәсми басылып чыккан дип танылырга мөмкин, уставта шул исәптән муниципаль хокукый актларны кабул итү (нәшер итү), рәсми бастырып чыгару (халыкка җиткерү) һәм үз көченә керү тәртибе билгеләнергә тиеш.

Татарстан Республикасы Питрәч муниципаль районының муниципаль хокукый актларын бастырып чыгару (халыкка җиткерү) һәм аларның үз көченә керү тәртибе Татарстан Республикасы Питрәч муниципаль районы Советының 2015 елның 21 маендагы 14/235 номерлы карары белән кабул ителгән Татарстан Республикасы Питрәч муниципаль районы Уставы белән җайга салына. Уставның 79 статьясындагы 9 өлеше нигезендә муниципаль хокукый актларны рәсми рәвештә бастырып чыгару (халыкка җиткерү) түбәндәге юллар белән гамәлгә ашырыла:

— хокукый акт текстын районның җирле үзидарә органнары гамәлгә куйган басма массакүләм мәгълүмат чараларында яисә район территориясендә таратыла торган башка басма массакүләм мәгълүмат чараларында бастырып чыгару; хокукый акт тексты башка басма массакүләм мәгълүмат чараларында бастырып чыгарылганда әлеге бастырып чыгаруның рәсми булуы хакында билге ясарга кирәк;

— хокукый акт яки хокукый акт проекты текстын Интернет мәгълүмат-телекоммуникация челтәрендәге Татарстан Республикасы муниципаль берәмлекләре порталында Татарстан Республикасы Питрәч муниципаль районының рәсми сайтында, шулай ук «Татарстан Республикасының хокукый мәгълүматның рәсми порталы»нда урнаштыру.

Шул ук вакытта Уставның 79 статьясындагы үзара бәйләнештәге 4 һәм 8 өлешләре нигезендә һәр муниципаль хокукый актта муниципаль хокукый акт басылып чыкканда (халыкка җиткерелгәндә) күрсәтелә торган аның реквизитлары, атап

әйткәндә, исеме, имзалану көне, теркәлү номеры, хокукый актны имзалаган вазыйфаи зат исеме булырга тиеш.

Эш материалларыннан, дәгъва белдерелә торган муниципаль хокукый актларны чыгарган органнар вәкиле, суд утырышына чакырылган белгечләр чыгышларыннан аңлашылганча, районның рәсми сайтында Устав дәүләт теркәве узганнан соң 2015 елның 6 июлендә урнаштырылган булган, Татарстан Республикасы Питрәч муниципаль районы Башкарма комитетының 2016 елның 30 маендагы 762 номерлы карары һәм аның белән расланган Нигезләмә — 2016 елның 30 маенда, Татарстан Республикасы Питрәч муниципаль районы Башкарма комитетының 2016 елның 8 июнендәге 881 номерлы карары һәм аның белән расланган Комиссия турында нигезләмә — 2016 елның 10 июнендә. Моннан тыш, Татарстан Республикасы Питрәч муниципаль районы Башкарма комитетының күрсәтелгән карарлары тиешенчә 2016 елның 30 маенда һәм 2016 елның 14 июнендә башка рәсми бастырып чыгару чыганагы — «Татарстан Республикасының хокукый мәгълүматның рәсми порталы»нда урнаштырылган булган.

Интернет мәгълүмат-телекоммуникация челтәрендә урнаштырылган карала торган норматив хокукый актларның график сурәтләрендә Уставның 79 статьясындагы 4 өлеше белән билгеләнгән реквизитларның, атап әйткәндә, аларның имзалану көне һәм теркәлү номерларының булмавы мәсьәләсенә килгәндә, Татарстан Республикасы Конституция суды түбәндәгене билгеләп үтә. Россия Федерациясе Югары Суды Пленумы үзенең «Судлар тарафыннан норматив хокукый актларны тулысынча яки өлештә дәгъвалау турындагы эшләрне карау тәҗрибәсе турында» 2007 елның 29 ноябрендәге 48 номерлы карарында аңлатканча, норматив хокукый актны бастырып чыгару тәртибенең үтәлешен тикшергәндә норматив хокукый актны рәсми рәвештә бастырып чыгару максаты итеп әлеге акт эчтәлеге белән хокуклары һәм ирекләре кагылган затларга танышу мөмкинлеген тәэмин итү булганлыгын исәпкә алырга кирәк; актны гавами берәмлекнең гамәлгә кую документларында каралган тәртиптә халыкка җиткергәндә әлеге берәмлекнең халкына һәм кабул ителгән акт хокуклары һәм ирекләренә кагылган башка затларга аның эчтәлеге белән танышу мөмкинлеге тәэмин ителгән булса, норматив хокукый актны бастырып чыгару тәртибе бозылган дип таныла алмый (21 пункт).

Моңа бәйле рәвештә нигезләмәләре мөрәҗәгать итүчеләр тарафыннан дәгъвалана торган Устав һәм Татарстан Республикасы Питрәч муниципаль районы Башкарма комитетының 2016 елның 8 июнендәге 881 номерлы карары текстларын районның рәсми сайтында һәм Порталда урнаштыру Татарстан Республикасы Питрәч муниципаль районы Советы һәм Башкарма комитетының кабул ителгән актларның эчтәлеген гражданнар игътибарына җиткерү буенча тиешле гамәлләр башкарган булуларын раслый. Әлеге актларның реквизитлары, текстлары тулы һәм дөрес итеп урнаштырылган хәлдә, аларның график сурәтләрендә

түгел, ә турыдан-туры районның рәсми сайтында һәм Порталда күрсәтелгән булу үзеннән-үзе аларны Татарстан Республикасы Конституциясенә рәсми рәвештә бастырып чыгару тәртибе буенча туры килми дип тану өчен җитәрлек нигез итеп санала алмый, чөнки гражданнарга аларның хокукларына, ирекләренә һәм законлы мәнфәгатьләренә кагыла торган каралучы муниципаль хокукый актлар белән танышу мөмкинлеген гамәлгә ашыру өчен объектив рәвештә киртәләр тудырмый.

Мондый шартларда Татарстан Республикасы Конституция суды шундый нәтиҗәгә килә: Устав, Татарстан Республикасы Питрәч муниципаль районы Башкарма комитетының 2016 елның 8 июнендәге 881 номерлы карары һәм аның белән расланган Комиссия турында нигезләмәнең эчтәлеге гражданнар игътибарына билгеләнгән тәртиптә җиткерелгән һәм шуның белән әлеге муниципаль хокукый актлар аларны рәсми рәвештә бастырып чыгару тәртибе буенча Татарстан Республикасы Конституциясенең 24 статьясына (өченче өлеш) туры киләләр.

Шушы ук нигезләр буенча Татарстан Республикасы Конституция суды Татарстан Республикасы Питрәч муниципаль районы Башкарма комитетының 2016 елның 30 маендагы 762 номерлы карарын һәм аның белән расланган Нигезләмәне районның рәсми сайтында һәм «Татарстан Республикасының хокукый мәгълүматның рәсми порталы»нда урнаштырганда рәсми рәвештә бастырып чыгару тәртибе үтәлмәве турында нәтиҗә ясый. Мондый нәтиҗә югарыда күрсәтелгән рәсми басылып чыгу чыганакларында урнаштырылганда күрсәтелгән әлеге карарның исеме акт текстында булган исем белән туры килмәүгә бәйле. Шуңа бәйле рәвештә актның график сурәтендә аны районның рәсми сайтында һәм Порталда реквизитлары күрсәтелгән акт буларак таныта торган нинди дә булса башка билгеләр булмаганлыгын исәпкә алып, аны шундый рәвештә урнаштыру нәкъ менә дәгъвалана торган муниципаль хокукый акт рәсми басылып чыккан мы икәнен төгәл билгеләү мөмкинлеген бирми һәм, димәк, дәгъвалана торган акт эчтәлеген гражданнар игътибарына җиткерү функциясен тулысынча тәэмин итә алмый. Киресенчә булса, Татарстан Республикасы Конституция суды элегрәк күрсәткәнчә, җирле үзидарә органнарының, алар тарафыннан билгеләнгән күрсәтмәләрне үз эченә алган норматив хокукый актларны бастырып чыгару буенча закон таләпләре үтәлмәгәндә, әлеге күрсәтмәләрнең үтәлешен таләп итүе мөмкин булыр иде, бу хокукый дәүләт, хәбәрдарлык, хокук өстенлеге, тигезлек һәм гаделлек конституциячел принципларына туры килми (2015 елның 19 мартындагы 61-П номерлы карар).

Шулай итеп, Татарстан Республикасы Питрәч муниципаль районы Башкарма комитетының 2016 елның 30 маендагы 762 номерлы карары һәм аның белән расланган Нигезләмә тулысынча, алар билгеләнгән тәртиптә гомуми танышу өчен рәсми рәвештә басылып чыкмаганга күрә, Татарстан Республикасы Конституциясенә, аның 24 статьясына (өченче өлеш), шулай ук, Татарстан Республикасы Питрәч муниципаль районы Башкарма

комитеты гражданнарның аларның хокукларына, ирекләренә һәм законлы мәнфәгатьләренә кагыла торган җирле үзидарә органнары кабул иткән карарлар белән танышу хокукларын тәэмин итү буенча бурычын үтәмәгәнгә күрә, аның 48 статьясына (икенче өлеш) туры килми.

Татарстан Республикасы Конституция суды аеруча шуңа игътибар итә: норматив хокукый актларны рәсми рәвештә бастырып чыгару тәртибен үтәү — кеше һәм гражданның хокукларын һәм ирекләрен яклау механизмының аерылгысыз элементы, шуңа күрә кабул ителә торган актның тулы һәм төгәл реквизитларын аны Интернет мәгълүмат-телекоммуникация челтәрендәге тиешле рәсми ресурсларда бастырып чыгарганда (халыкка җиткергәндә) шул исәптән график сурәтендә күрсәтү андый яклауның нәтиҗәлелеген күтәрүгә ярдәм итә һәм ул мәҗбүри.

Мондый алым Россия Федерациясе Конституция Суды позициясенә дә тулысынча туры килә, ул үзләренең эчтәлеге һәм (яки) формасы буенча хокукый нормаларның формаль билгеләнеше, төгәллеге, ачыклыгы, бер мәгънәдә булуы һәм гамәлдәге хокукый җайга салу системасында аларның яраклашканлыгы критерийларына җавап бирми торган закон нигезләмәләре аларны төрле мәгънәдә аңлату һәм ирекле куллану мөмкинлеген булдыралар һәм шуның белән гражданнарның конституциячел хокукларын бозуга китерәләр дип берничә тапкыр билгеләп үтте (2012 елның 29 июнендәге 16-П номерлы, 2013 елның 14 маендагы 9-П номерлы карарлар һ.б.).

3. Татарстан Республикасы Конституция суды тарафыннан Татарстан Республикасы Питрәч муниципаль районы Башкарма комитетының 2016 елның 30 маендагы 762 номерлы карарын Татарстан Республикасы Конституциясенә тулы күләмдә туры килми дип тану әлеге норматив хокукый акт, үз көченә кермәгән буларак, хокукый нәтиҗәләргә китерми һәм тиешле хокукый мөнәсәбәтләрне җайга салу өчен нигез булып тора алмый дигәнне аңлата.

«Татарстан Республикасы Конституция суды турында» Татарстан Республикасы Законының 100 һәм 101 статьялары мәгънәсе буенча норматив хокукый актлардагы нормалар эчтәлегенең конституциячеллеген тикшерү мөрәҗәгатьтә үз көченә кергән норматив нигезләмәләргә дәгъва белдерелгәндә генә мөмкин.

Димәк, гражданнар Г.И. Волкова һәм Р.Х. Мәликовның Татарстан Республикасы Питрәч муниципаль районы Башкарма комитетының 2016 елның 30 маендагы 762 номерлы карары белән расланган Питрәч муниципаль районы белем бирү оешмаларын булдыру, үзгәртеп оештыру һәм бетерү тәртибе турында нигезләмәнең 3.4 пунктындагы 3.4.1 пунктчасы һәм 3 бүлеге белән конституциячел хокуклары һәм ирекләре бозылуга карата шикаяте карала алмый һәм «Татарстан Республикасы Конституция суды турында» Татарстан Республикасы Законының 63 статьясы нигезендә әлеге эш күрсәтелгән өлешендә туктатылырга тиеш.

4. Татарстан Республикасы Конституциясенең 10 һәм 116 (бе-

ренче өлеш) статьялары нигезендә Татарстан Республикасында үз вәкаләтләре чикләрендә мөстәкыйль һәм җирле әһәмияткә ия мәсьәләләрне халыкның хәл итүен тәэмин итә торган җирле үзидарә таныла һәм гарантияләнә. Шундый ук нигезләмәләр Россия Федерациясе Конституциясенең 12 һәм 130 (1 өлеш) статьяларында да беркетелгән.

Җирле үзидарә оештыруның гомуми хокукый, оештыру һәм икътисади принципларын беркетә торган 131-ФЗ номерлы Федераль законда муниципаль берәмлекнең вәкиллекле органы тарафыннан устав кабул ителә, анда шул исәптән җирле үзидарәнең сайлаулы һәм башка органнарының һәм җирле үзидарәнең вазыйфаи затларының исемнәре һәм вәкаләтләре; муниципаль хокукый актларның төрләре, аларны кабул итү (чыгару), рәсми бастырып чыгару (халыкка җиткерү) һәм аларның үз көченә керү тәртибе билгеләнергә тиеш дип каралган (44 статьяның 1 өлешендәге 5 һәм 6 пунктлары, 3 өлеше). Тиңдәш нормалар шулай ук «Татарстан Республикасында җирле үзидарә турында» 2004 елның 28 июлендәге 45-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы Законының 7 статьясындагы 1 өлешенең 5, 6 пунктлары һәм 3 өлеше белән каралган.

Шулай итеп, Уставның дәгъвалана торган нормаларында карала торган муниципаль районның җирле үзидарә органнары һәм вазыйфаи затлары кабул итә торган муниципаль хокукый актлар төрләрен, шулай ук аларны бастырып чыгару (халыкка җиткерү) тәртибен беркетеп, муниципаль берәмлекнең вәкиллекле органы — Татарстан Республикасы Питрәч муниципаль районы Советы җирле үзидарә турында федераль законнар буенча да, республика законнары буенча да үзенә караган вәкаләтне гамәлгә ашырган.

4.1. Россия Федерациясе Конституция Судының хокукый позициясе буенча федераль башкарма хакимият органнарының норматив хокукый актларының легальлеге аларда билгеле, законга каршы килмәгән норматив эчтәлекнең (гомуми кагыйдәнең) булуын гына таләп итмичә, тиешле законлы форманы, кабул итү һәм халыкка җиткерү тәртибен үтәүне дә күздә тота; гамәлдәге хокукый җайга салу системасында андый норматив актны суд тарафыннан тикшерү үз эченә аның норматив күрсәтмәләренең эчтәлеге, акт формасы, шулай ук аны чыгарган субъект, кабул итү, бастыру һәм гамәлгә кертү тәртибе буенча федераль законга ярашлы булу-булмавын билгеләүне кертә (2015 елның 31 мартындагы 6-П номерлы Карар).

Администрация башлыгы — муниципаль районның башкарма комитеты җитәкчесе чыгара торган хокукый актлар формасына кагылышлы мәсьәлә Татарстан Республикасы Конституция судының карау предметын тәшкил иткән иде инде, ул 2015 елның 23 июнендәге 63-П номерлы карарында билгеләгәнчә, 131-ФЗ номерлы Федераль законның үтәлешен тәэмин итү йөзеннән кабул ителгән «“Татарстан Республикасында җирле үзидарә турында” Татарстан Республикасы Законына үзгәрешләр керту хакында» 2009 елның 4 декабрендәге 62-ТРЗ номерлы Татарстан

Республикасы Законы белән яңа хокукый җайга салу кертелгән, аның нигезендә җирле администрацияләр башлыклары чыгара торган хокукый актлар җирле администрацияләр карарлары һәм күрсәтмәләре формасында кабул ителәләр. Моннан чыгып, суд закон таләпләренә нигезләнгән әһәмиятле процессуаль элемент буларак җирле администрациянең хокукый актының закон белән билгеләнгән әлеге формасын Татарстан Республикасындагы барлык муниципаль берәмлекләрнең җирле үзидарә органнары тарафыннан мәҗбүри үтәү тиешлегенә һәм Татарстан Республикасындагы муниципаль берәмлекләрнең җирле администрацияләре башлыклары (башкарма комитетлары җитәкчеләре) муниципаль хокукый актларны чыгарганда хокук куллану практикасында бозулар рөхсәт ителмәвен күрсәтте.

«Татарстан Республикасы Конституция суды турында» Татарстан Республикасы Законының 73 статьясы буенча Татарстан Республикасы Конституция суды тарафыннан ачыкланган Татарстан Республикасындагы муниципаль берәмлекнең җирле администрациясе башлыгы (башкарма комитеты җитәкчесе) тарафыннан чыгарыла торган хокукый актларның формасына карата закон белән билгеләнгән таләбен үтәүнең конституциячел-хокукый мәгънәсе Татарстан Республикасындагы барлык муниципаль берәмлекләрнең җирле үзидарә органнары өчен мәҗбүри.

Шул ук вакытта, эш материалларыннан күренгәнчә, Татарстан Республикасы Питрәч муниципаль районы Советы Уставның дәгъвалана торган нормасын федераль һәм республика законнары таләпләренә тәңгәл китерү һәм Татарстан Республикасы Конституция судының күрсәтелгән хокукый позициясен үтәү буенча тиешле гамәлләр башкармаган.

Моңа бәйле рәвештә Татарстан Республикасы Питрәч муниципаль районы Уставының 74 статьясындагы 1 өлешенең 3 пункты ул Татарстан Республикасы Питрәч муниципаль районы Башкарма комитеты җитәкчесе чыгара торган норматив хокукый актларның тиешле булмаган формасын билгеләгән дәрәҗәдә Татарстан Республикасы Конституциясенең 24 статьясы (икенче өлеш) нигезләмәләренә туры килми, алар буенча җирле үзидарә органнары Татарстан Республикасы Конституциясен һәм законнарын үтәргә тиеш. Татарстан Республикасы Питрәч муниципаль районы Советына, Татарстан Республикасы Конституциясе таләпләреннән чыгып һәм Татарстан Республикасы Конституция судының шул исәптән әлеге Карарда да бәян ителгән хокукый позицияләрен исәпкә алып, Уставка «Россия Федерациясендә җирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында» Федераль закон һәм «Татарстан Республикасында җирле үзидарә турында» Татарстан Республикасы Законы таләпләренә нигезләнгән тиешле үзгәрешләр кертергә кирәк.

4.2. Уставның 79 статьясындагы 9 өлешенең өченче абзацы нигезләмәләренең анда норматив хокукый актны рәсми рәвештә бастырып чыгару көнен аны Интернет мәгълүмат-телекоммуникация челтәрендәге тиешле ресурсларда урнаштыру юлы белән бастырып чыгарган очракта күрсәтү

таләбе билгеләнмәгән дәрәҗәдә Татарстан Республикасы Конституциясенә туры килмәве турындагы мөрәҗәгать итүчеләрнең позициясенә килгәндә, Татарстан Республикасы Конституция суды түбәндәгене билгеләп үтә.

Уставның 79 статьясындагы 3 өлеше нигезендә кеше һәм гражданның хокукларына, ирекләренә һәм бурычларына кагыла торган муниципаль норматив хокукый актлар аларны рәсми рәвештә бастырып чыгарганнан (халыкка җиткергәннән) соң үз көченә керәләр. Китерелгән норматив нигезләмә дәгъвалана торган норма белән, шулай ук Уставның муниципаль хокукый актларны бастырып чыгару һәм аларның үз көченә керү тәртибен җайга сала торган башка нигезләмәләре белән аерылгысыз хокукый берлектә, бу кабул ителгән муниципаль хокукый актны бастырып чыгару көнен күрсәтү тиешлеген күздә тота, ул аның шуннан соң үз көченә керүенең төп шарты булып тора. Шул ук вакытта андый таләпнең турыдан-туры Уставның 79 статьясындагы 9 өлешенең өченче абзацында булмавы үзеннән-үзе норматив хокукый актны бастырып чыгару көнен күрсәтү мәҗбүри булган гомумбилгеләнгән тәртипне үтәмәскә мөмкинлек бирми. Моны Татарстан Республикасы Питрәч мунципаль районы җирле үзидарә органнары тарафыннан кабул ителә торган муниципаль хокукый актларны районның рәсми сайтында урнаштыру практикасы да раслый, аны анализлау әлеге таләпнең тиешле тәртиптә үтәлгәнен һәм башкарылганын күрсәтте.

Шулай итеп, Татарстан Республикасы Питрәч муниципаль районы Советының 2015 елның 21 маендагы 14/235 номерлы карары белән кабул ителгән Татарстан Республикасы Питрәч муниципаль районы Уставының 79 статьясындагы 9 өлешенең өченче абзацының дәгъвалана торган нигезләмәләре кеше һәм гражданның конституциячел хокукларын, шул исәптән мөрәҗәгать итүчеләрнең хокукларын юкка чыгармыйлар, киметмиләр һәм башкача бозмыйлар.

Уставның 79 статьясындагы 9 өлешенең өченче абзацын Татарстан Республикасы Конституциясенә туры килә дип тану Татарстан Республикасы Питрәч муниципаль районының җирле үзидарә органнары тарафыннан кабул ителә торган муниципаль хокукый актларны бастырып чыгару (халыкка җиткерү) тәртибен хокукый җайга салуны камилләштерүгә комачауламый. Шуңа бәйле рәвештә Уставка басма массакүләм мәгълүмат чараларында басылып чыга (халыкка җиткерелә) торган муниципаль хокукый актлар мөнәсәбәтендә инде билгеләнгәнгә (Уставның 79 статьясындагы 9 өлешенең дүртенче абзацы) тиңдәш булган кабул ителгән муниципаль хокукый актны аны районның рәсми сайтында һәм Порталда урнаштырганда бастырып чыгару көнен күрсәтү мәҗбүрилеген регламентлаштыра торган нигезләмәләр кертү муниципаль хокукый актларны басма массакүләм мәгълүмат чараларында да, Интернет мәгълүмат-телекоммуникация челтәрендәге тиешле рәсми ресурсларда да бастырып чыгарганда (халыкка җиткергәндә) бертөрле алым кулланылуга ярдәм итәр иде.

5. Татарстан Республикасы Министрлар Кабинеты һәм Татарстан Республикасы Питрәч муниципаль районы Башкарма комитеты кабул иткән мөрәҗәгать итүчеләр тарафыннан дәгъвалана торган норматив хокукый актлар тәрбия, мәгариф буенча гомуми мәсьәләләргә кагыла, алар Россия Федерациясе Конституциясенең 72 статьясы (1 өлеш, «е» пункты) нигезендә Россия Федерациясенең һәм аның субъектларының уртак карамагында. Россия Федерациясенең һәм Россия Федерациясе субъектларының уртак карамагындагы мәсьәләләр буенча федераль законнар һәм Россия Федерациясе субъектларының шулар нигезендә кабул ителә торган законнары һәм башка норматив хокукый актлары чыгарыла; Россия Федерациясе субъектларының законнары һәм башка норматив хокукый актлары федераль законнарга каршы килә алмый (Россия Федерациясе Конституциясенең 76 статьясы, 2 һәм 5 өлешләр).

Белем алуга хокукны тормышка ашыру, мәгариф өлкәсендә кеше хокуклары һәм ирекләренең дәүләт гарантияләрен тәэмин итү һәм белем алуга хокукны тормышка ашыру өчен шартлар булдыру белән бәйле барлыкка килә торган иҗтимагый мөнәсәбәтләрне хокукый җайга салу «Россия Федерациясендә мәгариф турында» 2012 елның 29 декабрендәге 273-ФЗ номерлы Федераль закон нигезендә гамәлгә ашырыла.

Аталган Федераль законның 8 статьясындагы 1 өлешенең 2 пункты нигезендә Россия Федерациясе субъектлары дәүләт хакимияте органнарының мәгариф өлкәсендәге вәкаләтләренә Россия Федерациясе субъектлары белем бирү оешмаларын булдыру, үзгәртеп оештыру, бетерү, Россия Федерациясе субъектлары белем бирү оешмаларын гамәлгә куючылар функцияләрен һәм вәкаләтләрен башкару керә. Муниципаль белем бирү оешмалары мөнәсәбәтендә әлеге Федераль законның 9 статьясындагы 1 өлешенең 4 пункты буенча мондый вәкаләтләргә җирле үзидарә органнары да ия.

Әлеге Федераль законның 22 статьясындагы 10 өлеше нигезендә белем бирү оешмасы, мәгариф турындагы законнар белән каралган үзенчәлекләрне исәпкә алып, граждан законнарында билгеләнгән тәртиптә үзгәртеп оештырыла яки бетерелә. Андый үзенчәлекләр исәбенә федераль закон чыгаручы белем бирү оешмасын үзгәртеп оештыру яки бетерү турында карар кабул итү нәтиҗәләрен бәяләүне үткәрү тиешлеген кертә. Күрсәтелгән Федераль законның 22 статьясындагы 14 өлеше нигезендә Россия Федерациясе субъекты карамагындагы белем бирү оешмалары һәм муниципаль белем бирү оешмалары мөнәсәбәтендә аларны үзгәртеп оештыру яки бетерү турында карар кабул итү нәтиҗәләрен бәяләүне (бу бәяләүнең (әлеге белем бирү оешмалары типлары буенча) критерийларын кертеп) үткәрү тәртибен, шулай ук мондый карарның нәтиҗәләрен бәяләү буенча комиссия төзү һәм аның тарафыннан бәяләмәләр әзерләү тәртибен билгеләү буенча вәкаләтләр Россия Федерациясе субъекты дәүләт хакимиятенең вәкаләтле органы карамагына кертелгән.

Татарстан Республикасында дәүләт хакимиятенең шундый

вәкаләтле органы булып «Мәгариф турында» 2013 елның 22 июлендәге 68-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы Законының 13 статьясындагы 5 өлешенә күрә Татарстан Республикасы Министрлар Кабинеты тора, ул дәгъвалана торган Тәртипне раслаган һәм Татарстан Республикасының муниципаль берәмлекләренә тиешле норматив хокукый актларны кабул итәргә тәкъдим иткән. Әлеге күрсәтмәне үтәү йөзеннән Татарстан Республикасы Питрәч муниципаль районы Башкарма комитеты 2016 елның 8 июнендәге 881 номерлы карары белән дәгъвалана торган Комиссия турында нигезләмәне раслаган һәм анда Татарстан Республикасы Питрәч муниципаль районы белем бирү оешмасын үзгәртеп оештыру, бетерү, реконструкцияләү, модернизацияләү, аның статусын һәм билгеләнешен үзгәртү хакында карар кабул итү нәтиҗәләрен бәяләү буенча комиссия төзү һәм аның эшчәнлеген оештыру процедурасын билгеләгән.

Шуның белән Татарстан Республикасы Министрлар Кабинеты һәм Татарстан Республикасы Питрәч муниципаль районы Башкарма комитеты федераль һәм республика законнары нигезендә үзләренә караган вәкаләтләрне законлы рәвештә гамәлгә ашырганнар.

5.1. Татарстан Республикасы Конституциясе Татарстан Республикасын социаль дәүләт дип игълан итеп (13 статья), дәүләт яисә муниципаль мәгариф учреждениеләрендә төп гомуми белем алу мөмкинлеген һәм аның түләүсезлеген гарантияли (56 статья, икенче өлеш). Тиңдәш нигезләмәләр Россия Федерациясе Конституциясенең 43 статьясында (2 өлеш) беркетелгән.

Китерелгән конституциячел күрсәтмәләргә Мәгариф өлкәсендәге дискриминациягә каршы көрәш турында конвенция (ЮНЕСКО Генераль конференциясе тарафыннан 1960 елның 14 декабрендә кабул ителгән) нигезләмәләре һәм Икътисади, социаль һәм мәдәни хокуклар турында халыкара пактның 13 статьясы туры килеп тора, алар белем алу мөмкинлеген бөтен кешеләр өчен тигез хокук һәм мөмкинлек итеп билгелиләр, бу исә икътисади мөмкинлекне генә (аерым алганда, түләүсез башлангыч белем алуны булдыру) күзалламыйча, физик мөмкинлекне дә күздә тота, соңгысы итеп аталган актларда белем алуга имин физик мөмкинлек я ярашлы географик ераклыкта урнашкан уку йортына йөрү, я заманча технологияләрдән файдалану мөмкинлегенә ия булу дип аңлашыла.

Россия Федерациясе Конституция Суды күрсәткәнчә, белем алуга хокукны һәм аның бер элементы буларак — дәүләт яки муниципаль белем бирү учреждениеләрендә түләүсез мәктәпкәчә белем алу мөмкинлегенә хокукны беркетеп, Россия Федерациясе Конституциясе турыдан-туры әлеге хокукны гарантияләү системасын да билгели, ул дәүләт һәм муниципаль берәмлекләр — яшәү урынына бәйсез рәвештә мәктәпкәчә белем алу мөмкинлеге булу конституциячел таләбеннән чыгып — булган мәктәпкәчә белем бирү учреждениеләрен җитәрлек санда сакларга тиешләр дип шул исәптән күздә тота (2006 елның 15 маендагы 5-П номерлы Карар).

Әлеге хокукый позиция тулысынча гражданнарның төп гомуми белем алуларын тәэмин итү мәсьәләләренә карата да кулланылырга мөмкин.

«Россия Федерациясендә мәгариф турында» Федераль законда белем бирү оешмасын үзгәртеп оештыру яки бетерү тәртибен, шулай ук муниципаль белем бирү оешмасын үзгәртеп оештыру яки бетерү сәбәпле гражданнарның белем алуга хокукларын яклауны тәэмин итә торган шартларны билгеләп, федераль закон чыгаручы Россия Федерациясе субъектының башкарма хакимият органы яки җирле үзидарә органы тарафыннан дәүләт һәм (яки) муниципаль белем бирү оешмасын үзгәртеп оештыру яки бетерү турында карар кабул итү мондый карарның нәтиҗәләрен бәяләү буенча комиссиянең уңай бәяләмәсе нигезендә рөхсәт ителә дип күздә тоткан (22 статьяның 11 өлеше). Тиңдәш таләп «Мәгариф турында» Татарстан Республикасы Законының 13 статьясындагы 3 өлешендә дә билгеләнгән.

Федераль һәм республика законнарының күрсәтелгән нигезләмәләре Татарстан Республикасы Министрлар Кабинетының 2014 елның 5 февралендәге 63 номерлы карары белән расланган дәгъвалана торган Тәртипнең Татарстан Республикасы карамагындагы белем бирү оешмасын, муниципаль белем бирү оешмасын үзгәртеп оештыру яки бетерү турында карар кабул итү нәтиҗәләрен бәяләүне үткәрү процедурасын да, шулай ук мондый карарның нәтиҗәләрен бәяләү буенча комиссия төзү һәм аның тарафыннан бәяләмәләр әзерләү процедурасын да билгели торган нормаларында үсеш алган.

Тәртипнең 1.2 һәм 1.5 пунктларының үзара бәйле нигезләмәләренә күрә муниципаль гомуми белем бирү оешмасын үзгәртеп оештыру яки бетерү турында карар кабул иткәндә муниципаль белем бирү оешмасын үзгәртеп оештыру яки бетерү турында карар кабул итү нәтиҗәләрен бәяләү буенча комиссия (алга таба — комиссия) тарафыннан мондый карарның нәтиҗәләрен бәяләү үткәрелә, аның максаты булып республикада тулаем һәм (яки) билгеле бер территориядә үзгәртеп оештыру яки бетерү процедурасыннан соң белем бирү системасы торышын һәм халыкның белем бирү хезмәтләренә ихтыяҗларын канәгатьләндерү өчен моннан соң барлыкка килгән шартларны билгеләү тора.

Тәртипнең дәгъвалана торган 1.3 пункты нигезендә муниципаль гомуми белем бирү оешмасын үзгәртеп оештыру яки бетерү турында карар кабул итү нәтиҗәләрен бәяләү критерие — түбәндәгеләрне исәпкә алып, бу муниципаль берәмлек территориясендә гражданнарның федераль дәүләт белем бирү стандартлары нигезендә тиешле дәрәҗәдәге белем алуы өчен шартларны саклау, шулай ук билгеле бер территорияне үстерүнең башка шартларын саклау:

балалар демография вәзгыятен (белем бирү оешмасына укырга керәчәк балалар саны, сыйныфлар (төркемнәр) саны үзгәрү турында фаразлар);

бу муниципаль берәмлектә гражданнарны тиешле белем бирү программаларын тормышка ашыру буенча белем бирү

эшчәнлеген гамәлгә ашыручы башка белем бирү оешмаларына кабул итү мөмкинлеге булуны;

бу муниципаль берәмлектә тиешле белем бирү программаларын тормышка ашыру буенча белем бирү эшчәнлеген гамәлгә ашыручы башка белем бирү оешмаларының территориаль файдалана алу мөмкинлеген (шул исәптән укучыларны белем бирү оешмаларына кадәр транспорт белән озата баруны оештыру мөмкинлеген һәм (яки) аларның анда тәүлек буе булуын исәпкә алып);

социаль-җитештерү шартларын (белем бирү оешмасы хезмәт күрсәткән территориядә эшләп торучы сәнәгать яки авыл хуҗалыгы предприятиеләре булу, аларның перспективалары, бу территориядәге эшкә сәләтле халык саны динамикасы), шулай ук мондый карарны кабул иткәннән соң бу территориядән халыкның (яшь гаиләләрнең) күчеп китү мөмкинлеге турындагы фаразларны;

муниципаль белем бирү оешмасының матди-техник базасын (биналар тасвирнамәсе (бинаның төзелү елы, тибы һ.б.), төзелмәләр һәм аларның мәйданнары санитар-техник нормаларга туры килү; җир кишәрлекләре территориясен төзекләндерү дәрәҗәсе; җиһазлар, җайланмалар булу һәм аларның торышы, кабинетларны (залларны) җиһазлар һәм җайланмалар белән җиһазландыру, шулай ук билгеләнгән үзгәрешләрне кертүгә бәйле рәвештә, мөлкәттән файдалану перспективалары).

Тәртипнең 1.3 пункты белән билгеләнгән критерийлар үзенең хокукый табигате буенча уйланылган үзгәртеп оештыру тиешле яки киресенчә тиешсез булачагын билгели торган җитәрлек нигезләрне ачыклауга юнәлгән һәм тиешле карарны кабул иткәндә билгеләүче әһәмияткә ия киң мәсьәләләр спектрын колачлый. Тәртипнең 2.10 һәм 2.14 пунктларының үзара бәйле нигезләмәләренең сүзгә-сүз әчтәлегеннән аңлашылганча, әлеге критерийлар, аларны анализлау һәм мәҗбүри исәпкә алу белем бирү оешмасын гамәлгә куючы тарафыннан аны үзгәртеп оештыру яки бетерү кирәклеге турында тәкъдим әзерләү өчен дә, шулай ук мондый карар кабул итүнең мөмкин булган нәтиҗәләрен комиссия бәяләү өчен дә бердәнбер хокукый шарт булып торалар. Шул ук вакытта Тәртипнең 2.19 пункты нигезендә белем бирү оешмасын гамәлгә куючы функцияләрен һәм вәкаләтләрен гамәлгә ашыручы органга җибәрелә торган комиссия бәяләмәсендә бу комиссия тарафыннан Тәртипнең 1.3 пункты белән билгеләнгән һәр критерий буенча белем бирү оешмасын үзгәртеп оештыру яки бетерү турында карар кабул итү нәтиҗәләренең уңай я тискәре бәяләмәсенә нигезләмә күрсәтелгән булырга тиеш.

Шуның белән мөрәҗәгать итүчеләр тарафыннан дәгъвалана торган нормалар үзләренең мәгънәсе һәм эчтәлеге буенча муниципаль белем бирү оешмасын үзгәртеп оештыру турында карар кабул итү өчен әһәмияткә ия булган бөтен шартларны исәпкә алып, мондый карарны кабул итү нәтиҗәләрен бәяләү һәм тиешле бәяләмәне әзерләү өчен кирәкле таләпләр һәм гамәлләр

эзлеклелеге булып торалар. Башкача әйткәндә, белем бирү оешмасын үзгәртеп оештыру яки бетерү турында карар кабул итү нәтиҗәләрен бәяләү беренче чиратта һәркемнең белем алуга гарантияләнгән хокукын тәэмин итү буенча конституциячел әһәмияткә ия максатны күздә тота һәм шуңа бәйле рәвештә, белем бирү процессының җайлы һәм уңайлы шартларын саклау, шулай ук дәүләт һәм иҗтимагый мәнфәгатьләр балансы нигезендә гражданнар ихтыяҗларын комплекслы исәпкә алу кирәклегеннән чыгып, югарыда күрсәтелгән һәр критерийны тулы һәм объектив анализлауга нигезләнә.

Шулай итеп, Тәртипнең 1.3, 2.14 һәм 2.19 пунктлары системалы берлектә торалар, үзләренең максатчан билгеләнеше буенча муниципаль белем бирү оешмасын үзгәртеп оештыру яки бетерү турында карар кабул итү нәтиҗәләрен бәяләүне үткәрү процедурасын җайга салуга юнәлгән, хокук кулланучылар өчен мондый бәяләүнең тулы критерийларын билгелиләр, мәҗбүри характерга ия, хокук куллану практикасында аларны башкача аңлатуга юл куймыйлар һәм үзләреннән-үзе кеше һәм гражданның конституциячел хокукларын, шул исәптән мөрәҗәгать итүчеләрнең хокукларын юкка чыгармыйлар, киметмиләр һәм башкача бозмыйлар һәм, димәк, Татарстан Республикасы Конституциясенең 28 (беренче һәм икенче өлешләр), 29 (беренче өлеш), 38 (беренче һәм өченче өлешләр), 56 (беренче һәм икенче өлешләр) статьяларына каршы килмиләр.

5.2. Питрәч муниципаль районы белем бирү оешмасын үзгәртеп оештыру, бетерү, реконструкцияләү, модернизацияләү, аның статусын һәм билгеләнешен үзгәртү хакында карар кабул итү нәтиҗәләрен бәяләү буенча комиссияне (алга таба — Комиссия) төзү һәм аның эшчәнлеген оештыру процедурасы, шулай ук районның җирле үзидарә органы тарафыннан шундый карар кабул итү тәртибе дәгъвалана торган Комиссия турында нигезләмә нормалары белән җайга салынган.

Комиссия турында нигезләмәнең 8 һәм 10 пунктларының үзара бәйле нормалары буенча Комиссия гомуми белем бирү оешмалары тибына караган белем бирү оешмасын үзгәртеп оештыру турында карар кабул итү нәтиҗәләрен бәяләүне әлеге Нигезләмәнең 8 пунктындагы 8.1 пунктчасында билгеләнгән критерийлар нигезендә үткәрә.

Дәгъвалана торган норманы сүзгә-сүз эчтәлегеннән чыгып анализлау шуны күрсәтә: анда беркетелгән критерийлар исемлеге зуррак юридик көчкә ия булган норматив хокукый актта, атап әйткәндә, Татарстан Республикасы Министрлар Кабинетының 2014 елның 5 февралендәге 63 номерлы карары белән раслангган Тәртипнең 1.3 пунктында билгеләнгән тиңдәш критерийлар исемлеге белән чагыштырганда шактый кыскарган. Шулай, Комиссия турында нигезләмәнең 8 пунктындагы 8.1 пунктчасында социаль-җитештерү шартларын, андый карарны кабул иткәннән соң бу территориядән халыкның (яшь гаиләләрнең) күчеп китү мөмкинлеге турындагы фаразларны, шулай ук муниципаль белем бирү оешмасының матди-техник базасын исәпкә алу тиешле-

ген күздә тота торган мәгънә буенча да, эчтәлек буенча да тиңдәш булган бәяләү критерийлары чагылыш тапмаган.

Комиссия турында нигезләмәнең 19 пункты буенча гомуми белем бирү оешмалары тибына караган белем бирү оешмасы мөнәсәбәтендә Комиссия карары Комиссия турында нигезләмәнең 8 пунктындагы 8.1 пунктчасы белән билгеләнгән критерийлар нигезендә кабул ителә. Әлеге норманың сүзгә-сүз эчтәлегеннән аңлашылганча, ул императив характерга ия һәм Комиссиягә үзенең карарларын кабул иткәндә дәгъвалана торган нормада беркетелгәннәрдән үзгә нинди дә булса башка критерийларга таяну мөмкинлеген күздә тотмый. Шул ук вакытта Комиссия турында нигезләмәнең 8 пунктындагы 8.1 пунктчасында зуррак юридик көчкә ия булган акт белән билгеләнгән критерийларның булмавы норматив хокукый актлар иерархиясен бозып кына калмыйча, Комиссия тарафыннан нигезсез һәм объектив булмаган карар кабул ителүгә дә китерергә мөмкин. Үткәрелә торган бәяләү критерийларында булган аермалыклар Комиссия бәяләмәләре эчтәлегенең белем бирү оешмасын үзгәртеп оештыру яки бетерүнең реаль кирәклеге һәм мөмкинлеге белән туры килмәвен генә түгел, ә бер белем бирү оешмасы мөнәсәбәтендә берьюлы төрле норматив хокукый актлар нигезендә үткәрелергә мөмкин булган бәяләү нәтиҗәләренең бер-берсенә туры килмәвен дә, нәтиҗәнең икесе дә карала торган җайга салу кысаларында ышанычлы дип санала алган хәлдә, котылгысыз итәләр. Андый каршылыклар аерым муниципаль район үсеше үзенчәлекләре күзлегеннән дә акланырга мөмкин түгел, чөнки белем алуга хокук аның гражданнарның яшәү урынына бәйсез рәвештә мөмкин булуын күздә тота һәм юридик тигезлек конституциячел принцибы нигезендә гарантияләнә.

Татарстан Республикасы Конституция суды шундый нәтиҗәгә килә: дәгъвалана торган хокукый җайга салу Комиссиягә үз эшендә тулы булмаган мәгълүматларга таянырга боера, чөнки аның белән билгеләнгән критерийлар исемлеге җирле үзидарә органы тарафыннан муниципаль белем бирү оешмасын үзгәртеп оештыру яки бетерү турында карар кабул итү нәтиҗәләренең тулы күләмен чагылдыра алмый, һәм шуның белән Комиссия бәяләмәсен дә, шуннан соң белем бирү оешмасын үзгәртеп оештыру яки бетерү турында карарны да кабул итүнең нигезле һәм законлы булуын шик астына куя.

Шулай итеп, Татарстан Республикасы Питрәч муниципаль районы Башкарма комитетының 2016 елның 8 июнендәге 881 номерлы карары белән расланган Питрәч муниципаль районы белем бирү оешмасын үзгәртеп оештыру, бетерү, реконструкцияләү, модернизацияләү, аның статусын һәм билгеләнешен үзгәртү хакында карар кабул итү нәтиҗәләрен бәяләү буенча комиссия турында нигезләмәнең 8 пунктындагы 8.1 пунктчасы Татарстан Республикасы Конституциясенә, аның 28 (беренче һәм икенче өлешләр), 29 (беренче өлеш), 56 (беренче һәм икенче өлешләр) статьяларына туры килми.

5.3. 131-ФЗ номерлы Федераль законның 15 статьясындагы 1

өлешенең 11 пункты нигезендә төп гомуми белем бирү программалары буенча һәркем өчен мөмкин булган һәм түләүсез төп гомуми, урта гомуми белем бирүне оештыру, Россия Федерациясе субъектларының дәүләт хакимияте органнары вәкаләтләренә караган белем бирү процессын финанс яктан тәэмин итү буенча вәкаләтләрдән тыш, муниципаль районның җирле әһәмияттәге мәсьәләсе булып тора.

«Россия Федерациясендә мәгариф турында» Федераль законның 22 статьясындагы 12 өлеше, шулай ук «Мәгариф турында» Татарстан Республикасы Законының 13 статьясындагы 4 өлеше әчтәлегеннән аңлашылганча, җирле үзидарә органы тарафыннан авыл җирлегендә урнашкан муниципаль гомуми белем бирү оешмасын үзгәртеп оештыру яки бетерү турында карарны бу авыл җирлеге халкының фикерен исәпкә алмыйча кабул итү рөхсәт ителми.

131-ФЗ номерлы Федераль закон 5 бүлегендә халыкның җирле үзидарәне турыдан-туры гамәлгә ашыру һәм халыкның җирле үзидарәне гамәлгә ашыруда катнашу формаларын билгеләп һәм нинди мәсьәләләр җирле референдумда (22 статья), гражданнар җыенында (25, 25.1 статьялар), гражданнар җыелышында (29 статья) чишелергә тиешле булуын ачыклап, 31 статьясындагы 1 өлешендә турыдан-туры шуны күрсәтә: халык фикере аны җирле үзидарә органнары һәм җирле үзидарәнең вазыйфаи затлары, шулай ук дәүләт хакимияте органнары карарлар кабул иткәндә исәпкә алу максатында муниципаль берәмлекнең бөтен территориясендә яки аның бер өлешендә үткәрелә торган гражданнардан сорашып белешү юлы белән ачыклана. Федераль закон чыгаручы аталган статьяда шулай ук җирле үзидарә органының гражданнардан сорашып белешү үткәрүне билгеләү һәм уздыру тәртибен Россия Федерациясе субъекты законы нигезендә муниципаль берәмлек уставы һәм (яисә) муниципаль берәмлек вәкиллекле органының норматив хокукый актлары белән билгеләү бурычын күздә тоткан (4 өлеш). Тиңдәш рәвештә әлеге мәсьәлә «Татарстан Республикасында җирле үзидарә турында» Татарстан Республикасы Законының 20 статьясындагы 5.1 өлеше нигезләмәләре белән җайга салынган.

Шулай итеп, китерелгән федераль һәм республика законнары нигезләмәләре мәгънәсеннән чыгып, җирле үзидарә органнары карарлар кабул иткәндә тиешле муниципаль берәмлектә яшәүче гражданнарның фикерен ачыклау һәм исәпкә алуның законда билгеләнгән формасы булып сорашып белешү тора. Шул ук вакытта Комиссия турында нигезләмәнең 11 пунктындагы дәгъвалана торган 5 пунктчасы әчтәлегеннән аңлашылганча, ул билгеләгән хокукый җайга салу гражданнарның муниципаль белем бирү оешмасын үзгәртеп оештыру яки бетерү турында мәсьәлә хәл ителгәндә катнашуының бүтән формасын — гражданнар җыелышын күздә тота.

Гражданнардан сорашып белешүне һәм гражданнарның җыелышын үткәрү максатларын һәм тәртибен җайга сала торган югарыда күрсәтелгән законнар нормаларын һәм Татарстан Рес-

публикасы Питрәч мунципаль районы Уставы нигезләмәләрен анализлау халыкның җирле үзидарәне гамәлгә ашыруда турыдан-туры катнашуының әлеге формаларының үзләренең хокукый табигате һәм юридик нәтиҗәләр буенча төрле булуларын күрсәтә.

Гражданнардан сорашып белешү, Уставның 23 статьясы нигезендә, җирле үзидарә органнары һәм вазыйфаи затлары, шулай ук дәүләт хакимияте органнары карарлар кабул иткәндә халык фикерен ачыклау һәм исәпкә алу өчен Татарстан Республикасы Питрәч муниципаль районының бөтен территориясендә яки территориясенең бер өлешендә үткәрелә. Шул ук вакытта Уставның шушы ук статьясы буенча җирле үзидарә органнары тиешле карарлар кабул иткәндә сорашып белешү нәтиҗәләре мәҗбүри исәпкә алынырга һәм аны үткәргәннән соң бер ай эчендә басылып чыгарга (халыкка җиткерелергә) тиеш, алар белән әлеге районның һәр яшәүчесе танышырга хокуклы. Уставның күрсәтелгән нормалары Татарстан Республикасы Питрәч муниципаль районы Советының 2009 елның 29 октябрендәге 39 номерлы карары белән расланган Татарстан Республикасы Питрәч муниципаль районы территориясендә гражданнардан сорашып белешүне билгеләү һәм үткәрү тәртибе турында нигезләмәдә үсеш алган һәм конкретлаштырылган, аның буенча җирле үзидарә органнары һәм вазыйфаи затлары сорашып белешү нәтиҗәләренә каршы килә торган карарлар кабул иткән очракта күрсәтелгән органнар тиешле карарны кабул иткәннән соң 10 көн эчендә андый карар кабул итү сәбәпләрен тиешле мәгълүматны бастырып чыгару (халыкка җиткерү) юлы белән халыкка хәбәр итәргә тиеш (15.3 пункт).

Гражданнар җыелышына килгәндә, аның максатчан билгеләнеше булып, Уставның 21 статьясында күрсәтелгәнчә, җирле әһәмияттәге мәсьәләләр буенча фикер алышу, халыкка Питрәч муниципаль районы җирле үзидарә органнары һәм җирле үзидарәнең вазыйфаи затлары эшчәнлеге турында мәгълүмат бирү, шулай ук әлеге район территориясенең бер өлешендә территориаль иҗтимагый үзидарәне гамәлгә ашыру тора. Күрсәтелгән статья нигезендә гражданнар җыелышы районның җирле үзидарә органнарына һәм җирле үзидарәнең вазыйфаи затларына мөрәҗәгатьләр кабул итәргә, шулай ук Татарстан Республикасы Питрәч муниципаль районы җирле үзидарә органнары һәм җирле үзидарәнең вазыйфаи затлары белән үзара мөнәсәбәтләрдә гражданнар җыелышы вәкилләре булырга вәкаләтләнгән затларны сайларга мөмкин (8 өлеш); гражданнар җыелышы кабул иткән мөрәҗәгатьләр әлеге районның компетенцияләренә мөрәҗәгатьләрдәге мәсьәләләрне хәл итү кертелгән җирле үзидарә органнары һәм җирле үзидарәнең вазыйфаи затлары тарафыннан, язма җавап җибәрелеп, мәҗбүри каралырга тиеш (10 өлеш); гражданнар җыелышы нәтиҗәләре рәсми рәвештә басылып чыгарга (халыкка җиткерелергә) тиеш (12 өлеш).

Шулай итеп, дәгъвалана торган норма белән билгеләнгән гражданнар фикерен алардан сорашып белешү рәвешендә түгел, ә ха-

лык җыелышы карары рәвешендә ачыклау һәм исәпкә алу формасы гражданнарга белем бирү оешмасын уйланылган үзгәртеп оештыруга карата фикерләрен бәян итү һәм андый фикерне мәҗбүри исәпкә алу хокукын гамәлгә ашырырга мөмкинлек бирми, шулай ук гражданнарга җирле үзидарә органнары тарафыннан сорашып белешү нәтиҗәләренә туры килмәгән карар кабул итү сәбәпләре турында нигезләнгән җавап алуга хокукны гарантияләми.

Бәян ителгәннәрне исәпкә алып, Татарстан Республикасы Конституция суды Комиссия турында нигезләмәнең 11 пунктындагы 5 пунктчасы ул муниципаль белем бирү оешмасын үзгәртеп оештыру яки бетерү турында карар кабул иткәндә халык фикерен ачыклау һәм исәпкә алуның тиешле булмаган формасын билгеләгән дәрәҗәдә Татарстан Республикасы Конституциясенең 24 (икенче өлеш), 48 (икенче өлеш), 56 (беренче һәм икенче өлешләр) статьяларына туры килми дигән нәтиҗәгә килә.

Бәян ителгәннәр нигезендә, «Татарстан Республикасы Конституция суды турында» Татарстан Республикасы Законының 6, 63 статьяларына, 66 статьясындагы беренче һәм икенче өлешләренә, 67, 68, 69, 71, 73 һәм 104 статьяларына таянып, Татарстан Республикасы Конституция суды

карар чыгарды:

1. Татарстан Республикасы Питрәч муниципаль районы Советының 2015 елның 21 маендагы 14/235 номерлы карары белән кабул ителгән Татарстан Республикасы Питрәч муниципаль районы Уставын һәм Татарстан Республикасы Питрәч муниципаль районы Башкарма комитетының 2016 елның 8 июнендәге 881 номерлы карарын аларны рәсми рәвештә бастырып чыгару тәртибе буенча Татарстан Республикасы Конституциясенә туры килә дип танырга.

2. Татарстан Республикасы Питрәч муниципаль районы Башкарма комитетының 2016 елның 30 маендагы 762 номерлы карарын һәм аның белән расланган Питрәч муниципаль районы белем бирү оешмаларын булдыру, үзгәртеп оештыру һәм бетерү тәртибе турында нигезләмәне тулысынча, алар билгеләнгән тәртиптә гомуми танышу өчен рәсми рәвештә басылып чыкмаганга күрә, Татарстан Республикасы Конституциясенә, аның 24 статьясына (өченче өлеш), шулай ук, Татарстан Республикасы Питрәч муниципаль районы Башкарма комитеты гражданнарның аларның хокукларына, ирекләренә һәм законлы мәнфәгатьләренә кагыла торган җирле үзидарә органнары кабул иткән карарлар белән танышу хокукларын тәэмин итү буенча бурычын үтәмәгәнгә күрә, аның 48 статьясына (икенче өлеш) туры килми дип танырга.

3. Татарстан Республикасы Питрәч муниципаль районы Башкарма комитетының 2016 елның 30 маендагы 762 номерлы карары белән расланган Питрәч муниципаль районы белем бирү оешмаларын булдыру, үзгәртеп оештыру һәм бетерү тәртибе турында нигезләмәнең 3.4 пунктындагы 3.4.1 пунктчасы һәм 3 бүлегенең

конституциячеллеген тикшерү өлешендә эш башкаруны туктатырга.

4. Татарстан Республикасы Питрәч муниципаль районы Советының 2015 елның 21 маендагы 14/235 номерлы карары белән кабул ителгән Татарстан Республикасы Питрәч муниципаль районы Уставының 74 статьясындагы 1 өлешенең 3 пунктын Татарстан Республикасы Конституциясенең 24 статьясына (икенче өлеш) туры килми дип танырга.

5. Татарстан Республикасы Питрәч муниципаль районы Советының 2015 елның 21 маендагы 14/235 номерлы карары белән кабул ителгән Татарстан Республикасы Питрәч муниципаль районы Уставының 79 статьясындагы 9 өлешенең өченче абзацын Татарстан Республикасы Конституциясенә туры килә дип танырга.

6. Татарстан Республикасы Министрлар Кабинетының 2014 елның 5 февралендәге 63 номерлы карары белән расланган Татарстан Республикасы карамагындагы белем бирү оешмасын, муниципаль белем бирү оешмасын үзгәртеп оештыру яки бетерү турында карар кабул итү нәтиҗәләрен бәяләүне (бу бәяләүнең (әлеге белем бирү оешмалары типлары буенча) критерийларын кертеп) үткәрү тәртибенең, шул исәптән мондый карарның нәтиҗәләрен бәяләү буенча комиссия төзү һәм аның тарафыннан бәяләмәләр әзерләү тәртибенең 1.3, 2.14 һәм 2.19 пунктларын Татарстан Республикасы Конституциясенә туры килә дип танырга.

7. Татарстан Республикасы Питрәч муниципаль районы Башкарма комитетының 2016 елның 8 июнендәге 881 номерлы карары белән расланган Питрәч муниципаль районы белем бирү оешмасын үзгәртеп оештыру, бетерү, реконструкцияләү, модернизацияләү, аның статусын һәм билгеләнешен үзгәртү хакында карар кабул итү нәтиҗәләрен бәяләү буенча комиссия турында нигезләмәнең 8 пунктындагы 8.1 пунктчасын һәм 11 пунктындагы 5 пунктчасын Татарстан Республикасы Конституциясенә, аның 24 (икенче өлеш), 28 (беренче һәм икенче өлешләр), 29 (беренче өлеш), 48 (икенче өлеш), 56 (беренче һәм икенче өлешләр) статьяларына туры килми дип танырга.

8. Татарстан Республикасы Питрәч муниципаль районы Советына һәм Татарстан Республикасы Питрәч муниципаль районы Башкарма комитетына — Татарстан Республикасы Конституциясе таләпләреннән чыгып һәм Татарстан Республикасы Конституция судының әлеге Карарда бәян ителгән шул таләпләргә нигезләнгән хокукый позицияләрен исәпкә алып — Татарстан Республикасы Питрәч муниципаль районы территориясендә гамәлдә булган хокукый җайга салуга әлеге Карардан килеп чыга торган тиешле үзгәрешләр кертергә кирәк.

Тиешле үзгәрешләр кертелгәнче, хокук кулланучылар Татарстан Республикасы Конституция судының бу Карарда бәян ителгән хокукый позицияләренә таянырга тиеш.

9. Татарстан Республикасы Конституциясенә туры килми дип танылган Татарстан Республикасы Питрәч муниципаль районы Башкарма комитетының 2016 елның 30 маендагы 762 номерлы

карарына һәм Татарстан Республикасы Питрәч муниципаль районы Башкарма комитетының 2016 елның 8 июнендәге 881 номерлы карарының аерым нигезләмәләренә таянган хокук куллану карарлары, әлеге Карарда ясалган нәтиҗәләрне исәпкә алып, билгеләнгән тәртиптә, моның өчен башка киртәләр булмаса, яңадан каралырга тиеш.

10. Әлеге Карар катгый, шикаятькә дучар ителә алмый, игълан ителү белән үз көченә керә, турыдан-туры гамәлдә була һәм башка органнар һәм вазыйфаи затлар тарафыннан раслануны таләп итми.

11. «Татарстан Республикасы Конституция суды турында» Татарстан Республикасы Законының 72 статьясы буенча бу Карар «Ватаным Татарстан» һәм «Республика Татарстан» газеталарында кичекмәстән басылып чыгарга тиеш. Карар шулай ук «Татарстан Республикасы Конституция суды хәбәрләре»ндә басылып чыгарга тиеш.

№ 73-П

Татарстан Республикасы
Конституция суды

ОПРЕДЕЛЕНИЕ КОНСТИТУЦИОННОГО СУДА РЕСПУБЛИКИ ТАТАРСТАН

26 января
2017 года
город Казань

об отказе в принятии к рассмотрению ходатайства гражданки М.Н. Павловой об официальном разъяснении постановления Конституционного суда Республики Татарстан от 21 октября 2016 года № 70-П

Конституционный суд Республики Татарстан в составе Председателя Ф.Г. Хуснутдинова, судей Л.В. Кузьминой, Р.А. Сахиевой, А.А. Хамматовой, А.Р. Шакараева,

заслушав в судебном заседании заключение судьи А.А. Хамматовой, проводившей на основании статьи 44 Закона Республики Татарстан «О Конституционном суде Республики Татарстан» предварительное изучение обращения гражданки М.Н. Павловой,

установил:

1. В Конституционный суд Республики Татарстан обратилась гражданка М.Н. Павлова с ходатайством об официальном разъяснении постановления Конституционного суда Республики Татарстан от 21 октября 2016 года № 70-П по делу о проверке конституционности абзаца шестого приложения № 2 к инструкции «О порядке оформления документов при передаче жилых помещений в собственность граждан (приватизации) на территории города Казани», утвержденной постановлением руководителя Исполнительного комитета муниципального образования города Казани от 8 ноября 2006 года № 2346, и абзаца двенадцатого пункта 2.5 графы «Содержание требования к стандарту предоставления муниципальной услуги» раздела II Административного регламента предоставления муниципальной услуги по оформлению договоров на передачу жилых помещений в собственность граждан (приватизацию), утвержденного постановлением Исполнительного комитета муниципального образования города Казани от 28 июня 2012 года № 4310.

Постановлением Конституционного суда Республики Татарстан от 21 октября 2016 года № 70-П обжалуемые нормы были признаны не противоречащими Конституции Республики Татарстан в части установления требования о том, что для оформления заявления на приватизацию жилого помещения, из которого были выписаны несовершеннолетние члены семьи, необходимо иметь разрешение органов опеки и попечительства.

Заявительница отмечает, что правоприменительные органы придают рассматриваемым нормам неверное истолкование и требуют представления разрешения органов опеки и попечительства вне зависимости от того, являются выписанные из жилого помещения несовершеннолетние членами семьи нанимателя или таковыми не являются. Между тем гражданка М.Н. Павлова считает, что установленное оспоренными нормами требование о представлении указанного разрешения распространяется лишь на тех выписанных из жилого помещения несовершеннолетних,

которые являются членами семьи нанимателя на момент обращения заявителя в уполномоченный орган для оформления приватизации. При этом она подчеркивает, что к членам семьи нанимателя в силу части 1 статьи 69 Жилищного кодекса Российской Федерации относятся проживающие совместно с ним его супруг, а также дети и родители данного нанимателя, а также другие родственники, если они вселены нанимателем в качестве членов его семьи и ведут с ним общее хозяйство.

В этой связи заявительница просит Конституционный суд Республики Татарстан разъяснить постановление Конституционного суда Республики Татарстан от 21 октября 2016 года № 70-П, а именно ответить на вопрос о том, признаны ли оспоренные нормы соответствующими Конституции Республики Татарстан в том числе постольку, поскольку установленное требование о представлении разрешения органов опеки и попечительства не распространяется на те случаи, когда выписанные из жилого помещения несовершеннолетние не являются членами семьи нанимателя.

2. В соответствии со статьей 77 Закона Республики Татарстан «О Конституционном суде Республики Татарстан» официальное разъяснение решения Конституционного суда Республики Татарстан дается только самим Конституционным судом Республики Татарстан в своем заседании, в частности, по ходатайству лица, имеющего право на обращение в Конституционный суд Республики Татарстан. Как уже отмечал Конституционный суд Республики Татарстан, по смыслу данной нормы в ее взаимосвязи со статьей 68 указанного Закона Республики Татарстан официальное разъяснение не может быть простым воспроизведением решения суда и не должно выходить за пределы произведенной Конституционным судом Республики Татарстан проверки конституционности соответствующего нормативного правового акта (определения от 4 октября 2001 года № 5-О и от 14 декабря 2005 года № 11-О).

Конституционный Суд Российской Федерации также указывал, что ходатайство о даче официального разъяснения не может быть рассмотрено, если представленные в нем вопросы не требуют какого-либо дополнительного истолкования решения по существу или формулирования новых правовых позиций (определения от 20 апреля 2010 года № 593-О-Р, от 24 сентября 2013 года № 1270-О-Р, от 24 декабря 2013 года № 1928-О-Р).

Из содержания мотивировочной части постановления Конституционного суда Республики Татарстан от 21 октября 2016 года № 70-П следует, что, исходя из системного толкования оспариваемых норм, разрешение органов опеки и попечительства на приватизацию жилого помещения, из которого был выписан несовершеннолетний, может быть истребовано, только если приватизация жилого помещения осуществляется без участия несовершеннолетнего, который был ранее выписан из него, но не утратил право пользования им, в том числе когда законный представитель несовершеннолетнего, выписанного из приватизируемого жилого

помещения, но не утратившего право пользования этим жилым помещением, отказывается от реализации принадлежащего несовершеннолетнему права на приватизацию.

Рассматривая указанные нормы, Конституционный суд Республики Татарстан давал им оценку исходя из их места в системе действующего правового регулирования, а также из их буквального содержания и правового смысла, предусматривающего ограниченный круг несовершеннолетних, на которых распространяется действие оспариваемых норм, в том числе и с учетом того, что данное регулирование применимо в отношении выписанных несовершеннолетних, являющихся членами семьи нанимателя.

Вопрос о том, кто именно считается членом семьи нанимателя, специально Конституционным судом Республики Татарстан не исследовался, поскольку не являлся предметом обращения заявительницы. В связи с этим дача Конституционным судом Республики Татарстан соответствующих разъяснений явно выходила бы за рамки содержания постановления от 21 октября 2016 года № 70-П.

Тем самым постановление Конституционного суда Республики Татарстан от 21 октября 2016 года № 70-П не требует дополнительной детализации или уточнения, поскольку его содержание и смысл выражены исчерпывающим образом, полностью основаны на нормах действующего законодательства Российской Федерации и Конституции Республики Татарстан и какая-либо правовая неопределенность по ним отсутствует.

Что касается вопроса о том, является ли внучка заявительницы членом ее семьи или нет в контексте положений статьи 69 Жилищного кодекса Российской Федерации, то он не был и не мог быть предметом рассмотрения Конституционного суда Республики Татарстан. В каждом конкретном случае определение данного обстоятельства предполагает установление, исследование и оценку фактических обстоятельств и осуществляется исключительно уполномоченными правоприменительными органами, которые, в свою очередь, не должны игнорировать правовую позицию Конституционного суда Республики Татарстан относительно недопустимости расширительного истолкования рассматриваемых нормативных положений, искажающего базовые правовые принципы, установленные статьями 28 и 59 Конституции Республики Татарстан.

Из ходатайства гражданки М.Н. Павловой также следует, что ее обращение в Конституционный суд Республики Татарстан обусловлено, по сути, не отсутствием определенности или ясности в правовых позициях, сформулированных в постановлении от 21 октября 2016 года № 70-П, а интерпретацией оспариваемых норм в правоприменительных решениях. Однако проверка законности и обоснованности таких решений к полномочиям Конституционного суда Республики Татарстан, как они определены в статье 109 Конституции Республики Татарстан и статье 3 Закона Республики Татарстан «О Конституционном суде Республики Татарстан», не относится.

На основании изложенного, руководствуясь статьей 6, пунктом 3 части первой статьи 46, частью пятой статьи 66, частями первой и второй статьи 67, частями первой, второй и шестой статьи 68, статьями 69, 72, 73 и 77 Закона Республики Татарстан «О Конституционном суде Республики Татарстан», Конституционный суд Республики Татарстан

определил:

1. Отказать в принятии к рассмотрению ходатайства гражданки М.Н. Павловой об официальном разъяснении постановления Конституционного суда Республики Татарстан от 21 октября 2016 года № 70-П по делу о проверке конституционности абзаца шестого приложения № 2 к инструкции «О порядке оформления документов при передаче жилых помещений в собственность граждан (приватизации) на территории города Казани», утвержденной постановлением руководителя Исполнительного комитета муниципального образования города Казани от 8 ноября 2006 года № 2346, и абзаца двенадцатого пункта 2.5 графы «Содержание требования к стандарту предоставления муниципальной услуги» раздела II Административного регламента предоставления муниципальной услуги по оформлению договоров на передачу жилых помещений в собственность граждан (приватизацию), утвержденного постановлением Исполнительного комитета муниципального образования города Казани от 28 июня 2012 года № 4310, поскольку для разрешения поставленных заявительницей вопросов официальное разъяснение данного постановления не требуется.

2. Определение Конституционного суда Республики Татарстан по данному обращению окончательно и обжалованию не подлежит.

3. Копию настоящего Определения направить гражданке М.Н. Павловой и в Исполнительный комитет муниципального образования города Казани.

4. Настоящее Определение подлежит опубликованию в «Вестнике Конституционного суда Республики Татарстан».

№ 1-О

Конституционный суд
Республики Татарстан

ТАТАРСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ КОНСТИТУЦИЯ СУДЫ

Татарстан Республикасы Конституция судының 2016 елның 21 октябрендәге 70-П номерлы карарын рәсми аңлату турында гражданка М.Н. Павлова үтенечнамәсен карауга алудан баш тарту хакында

2017 ел
26 гыйнвар
Казан шәһәре

БИЛГЕЛӘМӘСЕ

Татарстан Республикасы Конституция суды, Рәисе Ф.Г. Хөснетдинов, судьялары Л.В. Кузьмина, Р.Г. Сәхиева, А.А. Хамматова, А.Р. Шакараев составында,

суд утырышында «Татарстан Республикасы Конституция суды турында» Татарстан Республикасы Законының 44 статьясы нигезендә гражданка М.Н. Павлова мөрәҗәгатен алдан өйрәнгән судья А.А. Хамматова бәяләмәсен тыңлаганнан соң

а ч ы к л а д ы :

1. Татарстан Республикасы Конституция судына гражданка М.Н. Павлова Казан шәһәре муниципаль берәмлеге Башкарма комитеты җитәкчесенең 2006 елның 8 ноябрендәге 2346 номерлы карары белән расланган «Казан шәһәре территориясендә гражданнарга торак биналарны хосусый милек буларак тапшыру (хосусыйлаштыру) барышында документлар рәсмиләштерү тәртибе турында» инструкциягә 2 нче кушымтадагы алтынчы абзацның һәм Казан шәһәре муниципаль берәмлеге Башкарма комитетының 2012 елның 28 июнендәге 4310 номерлы карары белән расланган Торак биналарны гражданнарга хосусый милек буларак тапшыру (хосусыйлаштыру) килешүләрен рәсмиләштерү буенча муниципаль хезмәт күрсәтүнең административ регламентының II бүлегендәге «Муниципаль хезмәт күрсәтү стандартына куелган таләпләр әчтәлеге» графасының 2.5 пунктындагы уникенче абзацының конституциячеллеген тикшерү турындагы эш буенча Татарстан Республикасы Конституция судының 2016 елның 21 октябрендәге 70-П номерлы карарын рәсми аңлату турында үтенечнамә белән мөрәҗәгать итте.

Татарстан Республикасы Конституция судының 2016 елның 21 октябрендәге 70-П номерлы карары белән дәгъва белдерелә торган нормалар теркәүдән балигъ булмаган гаилә әгъзалары төшерелгән торак урынны хосусыйлаштыруга гаризаны рәсмиләштерү өчен опека һәм попечительлек органнарының рөхсәте булу кирәклеге турындагы таләпне билгеләү өлешендә Татарстан Республикасы Конституциясенә каршы килми дип танылдылар.

Мөрәҗәгать итүче билгеләгәнчә, хокук куллану органнары, карала торган нормаларны ялгыш шәрехләп, опека һәм попечительлек органнарының рөхсәтен торак урыннан теркәүдән төшкән балигъ булмаган затларның яллаучының гаилә әгъзалары булу-булмауларына карамастан тапшыруны таләп итәләр. Шул ук вакытта гражданка М.Н. Павлова фикеренчә, күрсәтелгән рөхсәтне тапшыру турында дәгъвалана торган нор-

малар белән билгеләнгән таләп бары тик гариза бирүче вәкаләтле органга хосусыйлаштыруны рәсмиләштерү өчен мөрәҗәгать итү моментына яллаучының гаилә әгъзалары булган торак урыннан теркәүдән төшкән балигъ булмаганнарга гына кагыла. Шунда ук ул ассызыклаганча, Россия Федерациясе Торак кодексының 69 статьясындагы 1 өлеше нигезендә яллаучының гаилә әгъзалары булып аның белән бергә яшәүче ире (хатыны), шулай ук әлеге яллаучының балалары һәм ата-анасы, шулай ук башка туганнары, әгәр алар яллаучы тарафыннан йортка аның гаилә әгъзалары буларак кертелгән булсалар һәм аның белән уртак хуҗалык алып барсалар, саналалар.

Шуңа бәйле рәвештә мөрәҗәгать итүче Татарстан Республикасы Конституция судыннан Татарстан Республикасы Конституция судының 2016 елның 21 октябрендәге 70-П номерлы карарын аңлатуны, атап әйткәндә, дәгъвалана торган нормалар Татарстан Республикасы Конституциясенә туры килә дип шул исәптән опека һәм попечительлек органнарының рөхсәтен тапшыру турында билгеләнгән таләп торак урыннан теркәүдән төшкән балигъ булмаганнар яллаучының гаилә әгъзалары булмаган очракларга кагылмаганга күрә танылганмы дигән сорауга җавап бирүне сорый.

2. «Татарстан Республикасы Конституция суды турында» Татарстан Республикасы Законының 77 статьясы нигезендә Татарстан Республикасы Конституция суды карарына рәсми аңлатма, аерым алганда, Татарстан Республикасы Конституция судына мөрәҗәгать итү хокукына ия затның үтенечнамәсе буенча бары тик Татарстан Республикасы Конституция судының үзе тарафыннан үз утырышында гына бирелә. Татарстан Республикасы Конституция суды билгеләп үткәнчә, рәсми аңлатма, күрсәтелгән Законның 68 статьясы белән үзара бәйләнештә әлеге норманың мәгънәсе буенча, суд карарын гади кабатлау гына була алмый һәм тиешле норматив хокукый актның конституциячеллеген Татарстан Республикасы Конституция суды башкарган тикшерү чикләреннән чыкмаска тиеш (2001 елның 4 октябрендәге 5-О номерлы һәм 2005 елның 14 декабрендәге 11-О номерлы билгеләмәләр).

Россия Федерациясе Конституция Суды рәсми аңлатма бирү турындагы үтенечнамә, әгәр анда бирелгән сораулар карарны асылда ничек тә булса өстәмә аңлатуны яисә яңа хокукый позицияләр формалаштыруны таләп итмәсә, карала алмый дип шулай ук күрсәткән иде (2010 елның 20 апрелендәге 593-О-Р номерлы, 2013 елның 24 сентябрендәге 1270-О-Р номерлы, 2013 елның 24 декабрендәге 1928-О-Р номерлы билгеләмәләр).

Татарстан Республикасы Конституция судының 2016 елның 21 октябрендәге 70-П номерлы карарының дәлилләү өлеше эчтәлегеннән аңлашылганча, дәгъвалана торган нормаларны системалы шәрехләүдән чыгып, балигъ булмаган зат теркәүдән төшерелгән торак урынны хосусыйлаштыруга опека һәм попечительлек органнарының рөхсәте торак урынны хосусыйлаштыру элегрәк аннан теркәүдән төшерелгән, ләкин аннан файдалану хокукын югалтмаган балигъ булмаган зат катнашуыннан тыш

башкарылса гына, шул исәптән хосусыйлаштырыла торган торак урыннан теркәүдән төшерелгән, ләкин әлеге торак урыннан файдалану хокукын югалтмаган балигъ булмаган затның законлы вәкиле балигъ булмаган затның хосусыйлаштыруга хокукын гамәлгә ашырудан баш тарткан очракта таләп ителергә мөмкин.

Күрсәтелгән нормаларны караганда, Татарстан Республикасы Конституция суды аларны гамәлдәге хокукый җайга салу системасындагы урыннарыннан, шулай ук сүзгә-сүз әчтәлекләреннән һәм дәгъвалана торган нормаларның көче тарала торган балигъ булмаганнарның чикләнгән даирәсен күздә тота торган хокукый мәгънәсеннән чыгып, шул исәптән әлеге җайга салуның яллаучының гаилә әгъзалары булган теркәүдән төшерелгән балигъ булмаганнар мөнәсәбәтендә кулланылуын исәпкә алып бәяләгән.

Яллаучының гаилә әгъзасы булып кем саналу мәсьәләсе Татарстан Республикасы Конституция суды тарафыннан махсус тикшерелмәде, чөнки ул мөрәҗәгать итү предметын тәшкил итмәгән иде. Шуңа күрә Татарстан Республикасы Конституция суды тарафыннан тиешле аңлатмалар бирү ачыктан-ачык 2016 елның 21 октябрендәге 70-П номерлы карарының эчтәлеге чикләреннән чыгар иде.

Шулай итеп, Татарстан Республикасы Конституция судының 2016 елның 21 октябрендәге 70-П номерлы карары өстәмә тәфсилләүне яисә аныклауны таләп итми, чөнки аның эчтәлеге һәм мәгънәсе җитәрлек дәрәҗәдә ачык чагылдырылган, Россия Федерациясенең гамәлдәге законнары һәм Татарстан Республикасы Конституциясе нормаларына тулысынча таяна һәм алар буенча нинди дә булса хокукый билгесезлек юк.

Мөрәҗәгать итүченең оныгы Россия Федерациясе Торак кодексының 69 статьясы нигезләмәләре кысаларында аның гаилә әгъзасы булып саналамы-юкмы турындагы мәсьәләгә килгәндә, ул Татарстан Республикасы Конституция судының карау предметын тәшкил итмәгән иде һәм тәшкил итә алмас иде дә. Һәр конкрет очракта әлеге мәсьәләне ачыклау факттагы шартларны билгеләүне, тикшерүне һәм бәяләүне күздә тота һәм бары тик вәкаләтле хокук куллану органнары тарафыннан башкарыла, соңгылары, үз чиратында, карала торган норматив нигезләмәләрне Татарстан Республикасы Конституциясенең 28 һәм 59 статьялары белән билгеләнгән төп хокукый принципларны боза торган киңәйтеп аңлатуның рөхсәт ителмәве турындагы Татарстан Республикасы Конституция судының хокукый позициясен игътибарсыз калдырмаска тиеш.

Гражданка М.Н. Павлова үтенечнамәсеннән шулай ук аңлашылганча, аның Татарстан Республикасы Конституция судына мөрәҗәгате, асылда, 2016 елның 21 октябрендәге 70-П номерлы карарда булдырылган хокукый позицияләрдә билгелелек яки ачыклык булу-булмауга түгел, ә хокук куллану карарларында дәгъвалана торган нормаларны интерпретацияләүгә бәйле. Ләкин шундый карарларның законлы һәм нигезле булу-булмавын тикшерү Татарстан Республикасы Конституция судының

Татарстан Республикасы Конституциясенең 109 статьясында һәм «Татарстан Республикасы Конституция суды турында» Татарстан Республикасы Законының 3 статьясында билгеләнгән вәкаләтләренә керми.

Бәян ителгәннәр нигезендә, «Татарстан Республикасы Конституция суды турында» Татарстан Республикасы Законының 6 статьясына, 46 статьясындагы беренче өлешенең 3 пунктына, 66 статьясындагы бишенче өлешенә, 67 статьясындагы беренче һәм икенче өлешләренә, 68 статьясындагы беренче, икенче һәм алтынчы өлешләренә, 69, 72, 73 һәм 77 статьяларына таянып, Татарстан Республикасы Конституция суды

билгеләде:

1. Казан шәһәре муниципаль берәмлеге Башкарма комитеты җитәкчесенең 2006 елның 8 ноябрендәге 2346 номерлы карары белән расланган «Казан шәһәре территориясендә гражданнарга торак биналарны хосусый милек буларак тапшыру (хосусыйлаштыру) барышында документлар рәсмиләштерү тәртибе турында» инструкциягә 2 нче кушымтадагы алтынчы абзацның һәм Казан шәһәре муниципаль берәмлеге Башкарма комитетының 2012 елның 28 июнендәге 4310 номерлы карары белән расланган Торак биналарны гражданнарга хосусый милек буларак тапшыру (хосусыйлаштыру) килешүләрен рәсмиләштерү буенча муниципаль хезмәт күрсәтүнең административ регламентының II бүлегендәге «Муниципаль хезмәт күрсәтү стандартына куелган таләпләр әчтәлеге» графасының 2.5 пунктындагы уникенче абзацының конституциячеллеген тикшерү турындагы эш буенча Татарстан Республикасы Конституция судының 2016 елның 21 октябрендәге 70-П номерлы карарын рәсми аңлату турында гражданка М.Н. Павлова үтенечнамәсен карауга алудан баш тартырга, чөнки мөрәҗәгать итүче куйган мәсьәләләрне хәл итү өчен әлеге карарны рәсми аңлату таләп ителми.

2. Бу мөрәҗәгать буенча Татарстан Республикасы Конституция суды Билгеләмәсе катгый һәм аңа карата шикаять бирелми.

3. Әлеге Билгеләмәнең күчермәсен гражданка М.Н. Павловага һәм Казан шәһәре муниципаль берәмлеге Башкарма комитетына җибәрергә.

4. Әлеге Билгеләмә «Татарстан Республикасы Конституция суды хәбәрләре»ндә басылып чыгарга тиеш.

№ 1-О

Татарстан Республикасы
Конституция суды

ОПРЕДЕЛЕНИЕ КОНСТИТУЦИОННОГО СУДА РЕСПУБЛИКИ ТАТАРСТАН

2 февраля 2017 года
город Казань

об отказе в принятии к рассмотрению жалобы гражданина Р.М. Равилова на нарушение его конституционных прав и свобод пунктами 1 и 2 постановления Исполнительного комитета муниципального образования города Казани от 23 декабря 2015 года № 4459 «О размере платы за пользование жилым помещением (платы за наем), за содержание жилых помещений в жилищном фонде г. Казани на 2016 год», приложением № 2 к данному постановлению в целом, а также отдельными его положениями

Конституционный суд Республики Татарстан в составе Председателя Ф.Г. Хуснутдинова, судей Л.В. Кузьминой, Р.А. Сахиевой, А.А. Хамматовой, А.Р. Шакараева,

заслушав в судебном заседании заключение судьи А.А. Хамматовой, проводившей на основании статьи 44 Закона Республики Татарстан «О Конституционном суде Республики Татарстан» предварительное изучение жалобы гражданина Р.М. Равилова,

установил:

1. В Конституционный суд Республики Татарстан обратился гражданин .М. Равилов с жалобой на нарушение его конституционных прав и свобод приложением № 2 к постановлению Исполнительного комитета муниципального образования г. Казани от 23 декабря 2015 года № 4459 «О размере платы за пользование жилым помещением (платы за наем), за содержание жилых помещений в жилищном фонде г. Казани на 2016 год».

Оспариваемым приложением № 2 определен размер платы с 1 июля 2016 года по 31 декабря 2016 года за содержание жилых помещений для нанимателей жилых помещений по договорам социального найма и договорам найма жилых помещений государственного или муниципального жилищного фонда, а также собственников помещений в многоквартирных домах, не принявших решения о выборе способа управления многоквартирным домом и (или) на общем собрании решения об установлении размера платы за содержание жилых помещений, по видам услуг.

Как следует из жалобы и приложенных к ней копий документов, гражданин Р.М. Равилов является собственником жилого помещения в многоквартирном доме. Он указывает, что оспариваемым приложением № 2 плата за содержание жилых помещений для нанимателей и собственников устанавливается в одинаковом размере для всего жилищного фонда города Казани, чем нарушаются его конституционные права.

По мнению заявителя, размер платы за содержание жилого помещения должен определяться индивидуально для каждого многоквартирного дома. В обоснование своей позиции он ссылается, в частности, на письмо Министерства строительства и жилищно-коммунального хозяйства Российской Федерации от 17 марта 2016 года № 7513-ОЛ/04 «О рассмотрении обращения», из содержания которого следует, что при установлении органами местного само-

управления собственникам помещений размера платы за содержание и ремонт жилого помещения необходимо учитывать в том числе конструктивные элементы и особенности конкретного многоквартирного дома.

От заявителя поступило дополнение к жалобе, где он оспаривает конституционность положений пунктов 1 и 2 постановления Исполнительного комитета муниципального образования города Казани от 23 декабря 2015 года № 4459 «О размере платы за пользование жилым помещением (платы за наем), за содержание жилых помещений в жилищном фонде г. Казани на 2016 год», которыми утверждены периоды действия размера платы за содержание жилых помещений, а именно с 1 января 2016 года до 30 июня 2016 года и с 1 июля 2016 года до 31 декабря 2016 года соответственно.

Гражданин Р.М. Равилов отмечает, что в силу Жилищного кодекса Российской Федерации размер платы за содержание жилого помещения в многоквартирном доме устанавливается на срок не менее чем на один год. Однако вышеуказанными пунктами размер платы за содержание жилых помещений утвержден дважды в год, что нарушает его конституционные права.

Кроме того, заявитель оспаривает конституционность отдельных положений обжалуемого приложения № 2, а именно абзац второй пункта 3, определяющий тариф за услугу по уборке мест общего пользования, а также абзацы второй, десятый, одиннадцатый, двенадцатый и пятнадцатый пункта 4, устанавливающие тарифы за услуги по техническому обслуживанию и ремонту: жилого здания; внутридомовых систем центрального отопления, не оборудованных коллективными (общедомовыми) приборами учета тепловой энергии, системами автоматического регулирования расхода тепла; внутридомовых систем центрального отопления, оборудованных коллективными (общедомовыми) приборами учета тепловой энергии, не оборудованных системами автоматического регулирования расхода тепла; внутридомовых систем центрального отопления, оборудованных коллективными (общедомовыми) приборами учета тепловой энергии и системами автоматического регулирования расхода тепла; внутридомовых систем газового оборудования в домах, в которых газоиспользующее оборудование размещено в местах общего пользования.

Заявитель указывает, что тарифы, установленные абзацем вторым пункта 3, абзацами вторым, десятым, одиннадцатым, двенадцатым и пятнадцатым пункта 4 рассматриваемого приложения № 2, действовавшие с 1 июля 2016 года по 31 декабря 2016 года, завышены по сравнению с предыдущим периодом (с 1 января 2016 года по 30 июня 2016 года).

На основании изложенного гражданин Р.М. Равилов просит Конституционный суд Республики Татарстан признать пункты 1 и 2 постановления Исполнительного комитета муниципального образования г. Казани от 23 декабря 2015 года № 4459 «О размере платы за пользование жилым помещением (платы за наем), за содержание жилых помещений в жилищном фонде г. Казани на 2016 год», абзац второй пункта 3, абзацы второй, десятый, один-

надцатый, двенадцатый и пятнадцатый пункта 4 приложения № 2 к данному постановлению, а также приложение № 2 к указанному постановлению в целом не соответствующими статьям 28 (части первая и вторая), 29 (часть первая), 49 и 51 Конституции Республики Татарстан.

2. Согласно статье 101 Закона Республики Татарстан «О Конституционном суде Республики Татарстан» жалоба на нарушение законом Республики Татарстан или иным нормативным правовым актом конституционных прав и свобод допустима, если закон или иной нормативный правовой акт затрагивает конституционные права и свободы граждан; закон или иной нормативный правовой акт применен или подлежит применению в конкретном деле, рассмотрение которого завершено или начато в суде или ином органе.

Из смысла взаимосвязанных положений части 3 статьи 156 и части 4 статьи 158 Жилищного кодекса Российской Федерации следует, что, если собственники жилых помещений не приняли решение о выборе способа управления многоквартирным домом и (или) на их общем собрании не приняли решение об установлении размера платы за содержание жилого помещения, такой размер устанавливается органом местного самоуправления. Соответственно установленное оспариваемыми нормами правовое регулирование принято в рамках приведенных положений жилищного законодательства, распространяется лишь на собственников жилых помещений, не принявших решения о выборе способа управления многоквартирным домом и (или) на их общем собрании решения об установлении размера платы за содержание жилого помещения.

Из представленных в Конституционный суд Республики Татарстан материалов следует, что в многоквартирном доме, в котором проживает гражданин Р.М. Равилов, собственники жилых помещений на общем собрании выбрали способ управления многоквартирным домом и приняли решение об установлении размера платы за содержание жилого помещения (содержание и ремонт общедомового имущества). Следовательно, обжалуемые нормативные положения не применялись и не подлежали применению в конкретном деле заявителя, в связи с чем его жалоба не отвечает критериям допустимости, установленным статьей 101 Закона Республики Татарстан «О Конституционном суде Республики Татарстан», и на этом основании не может быть принята к рассмотрению Конституционным судом Республики Татарстан.

Проверка же законности и обоснованности размеров тарифов, применяемых при расчете платы за содержание жилых помещений, и оснований их применения, а также правомерности принятого на общем собрании собственников рассматриваемого многоквартирного дома решения об установлении размера платы за содержание жилого помещения не относится к компетенции Конституционного суда Республики Татарстан, поскольку в силу части девятой статьи 3 Закона Республики Татарстан «О Конституционном суде Республики Татарстан» Конституционный суд Республики Татарстан решает исключительно вопросы права и при осуществлении конституционного судопроизводства воздержива-

ется от установления и исследования фактических обстоятельств во всех случаях, когда это входит в компетенцию других судов или иных органов государственной власти Республики Татарстан.

Исходя из изложенного и руководствуясь статьей 3, пунктами 1 и 2 части первой статьи 46, частью пятой статьи 66, частями первой и второй статьи 67, статьями 69, 72, 73, 100 и 101 Закона Республики Татарстан «О Конституционном суде Республики Татарстан», Конституционный суд Республики Татарстан

о п р е д е л и л :

1. Отказать в принятии к рассмотрению жалобы гражданина Р.М. Равилова на нарушение его конституционных прав и свобод пунктами 1 и 2 постановления Исполнительного комитета муниципального образования города Казани от 23 декабря 2015 года № 4459 «О размере платы за пользование жилым помещением (платы за наем), за содержание жилых помещений в жилищном фонде г. Казани на 2016 год», приложением № 2 к данному постановлению в целом, а также отдельными его положениями, поскольку она не отвечает требованиям Закона Республики Татарстан «О Конституционном суде Республики Татарстан», в соответствии с которыми жалоба признается допустимой, а разрешение поставленных в ней вопросов неподведомственно Конституционному суду Республики Татарстан.

2. Определение Конституционного суда Республики Татарстан по данной жалобе окончательно и обжалованию не подлежит.

3. Копию настоящего Определения направить гражданину Р.М. Равилову и в Исполнительный комитет муниципального образования города Казани.

4. Настоящее Определение подлежит опубликованию в «Вестнике Конституционного суда Республики Татарстан».

№ 2-О

Конституционный суд
Республики Татарстан

ТАТАРСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ КОНСТИТУЦИЯ СУДЫ

«2016 елга Казан шәһәренең торак фондына караган торак бинадан файдаланган өчен (наем өчен түләү), торак биналарны карап тоткан өчен түләү күләме турында» 2015 елның 23 декабрендәге 4459 номерлы Казан шәһәре муниципаль берәмлеге Башкарма комитеты карарының 1 һәм 2 пунктлары белән, шул карарга 2 нче кушымта белән тулысынча, шулай ук аның аерым нигезләмәләре белән үзенең конституциячел хокуклары һәм ирекләре бозылуга карата гражданин Р.М. Равилов шикаятен карауга алудан баш тарту турында

2017 ел
2 февраль
Казан шәһәре

БИЛГЕЛӘМӘСЕ

Татарстан Республикасы Конституция суды, Рәисе Ф.Г. Хөснетдинов, судьялары Л.В. Кузьмина, Р.Г. Сәхиева, А.А. Хамматова, А.Р. Шакараев составында,

суд утырышында «Татарстан Республикасы Конституция суды турында» Татарстан Республикасы Законының 44 статьясы нигезендә гражданин Р.М. Равилов шикаятен алдан өйрәнгән судья А.А. Хамматова бәяләмәсен тыңлаганнан соң

а ч ы к л а д ы :

1. Татарстан Республикасы Конституция судына гражданин Р.М. Равилов «2016 елга Казан шәһәренең торак фондына караган торак бинадан файдаланган өчен (наем өчен түләү), торак биналарны карап тоткан өчен түләү күләме турында» 2015 елның 23 декабрендәге 4459 номерлы Казан шәһәре муниципаль берәмлеге Башкарма комитеты карарына 2 нче кушымта белән үзенең конституциячел хокуклары һәм ирекләре бозылуга карата шикаять белән мөрәҗәгать итте.

Дәгъвалана торган 2 нче кушымта белән социаль наем килешүе һәм дәүләт яки муниципаль торак фондына караган торак урыннарга наем килешүе буенча торак урыннарны яллаучыларга, шулай ук күпфатирлы йорт белән идарә итү ысулын сайлау турында һәм (яки) гомуми җыелышта торак урыннарны карап тоту өчен түләү күләмен билгеләү турында карар кабул итмәгән күпфатирлы йортлардагы урыннар милекчеләренә 2016 елның 1 июленнән 2016 елның 31 декабренә кадәр торак урыннарны карап тотуга түләү күләме хезмәт төрләре буенча билгеләнгән.

Шикаятьтән һәм аңа кушымта итеп бирелгән документлар күчермәләреннән аңлашылганча, гражданин Р.М. Равилов — күпфатирлы йорттагы торак урын милекчесе. Ул күрсәткәнчә, дәгъвалана торган 2 нче кушымта белән торак урыннарны карап тотуга түләү яллаучылар һәм милекчеләр өчен Казан шәһәренең бөтен торак фонды өчен бер күләмдә билгеләнә, бу аның конституциячел хокукларын боза.

Мөрәҗәгать итүче фикеренчә, торак урынны карап тотуга түләү күләме һәр күпфатирлы йортөчен аерым билгеләнергә тиеш. Үз позициясен нигезләп, ул, аерым алганда, Россия Федерациясе Төзелеш һәм торак-коммуналь хуҗалык министрлыгының

«Мөрәҗәгатьне карау турында» 2016 елның 17 мартындагы 7513-ОЛ/04 номерлы хатын күрсәтә, аның эчтәлегеннән аңлашылганча, җирле үзидарә органнары тарафыннан урыннар милекчеләре өчен торак урынны карап тоту һәм ремонтлауга түләү күләме билгеләнгәндә, шул исәптән конкрет күпфатирлы йортның конструктив элементларын һәм үзенчәлекләрен исәпкә алырга кирәк.

Мөрәҗәгать итүчедән шикаятькә өстәмә килде, анда ул «2016 елга Казан шәһәренең торак фондына караган торак бинадан файдаланган өчен (наем өчен түләү), торак биналарны карап тоткан өчен түләү күләме турында» 2015 елның 23 декабрендәге 4459 номерлы Казан шәһәре муниципаль берәмлеге Башкарма комитеты карарының 1 һәм 2 пунктлары нигезләмәләренең конституциячеллегенә дәгъва белдерә, алар белән торак урыннарны карап тоту өчен түләү күләменең гамәлдә булу чорлары расланган, атап әйткәндә, тиешенчә 2016 елның 1 гыйнварыннан 2016 елның 30 июненә кадәр һәм 2016 елның 1 июленнән 2016 елның 31 декабренә кадәр.

Гражданин Р.М. Равилов билгеләгәнчә, Россия Федерациясе Торак кодексы нигезендә күпфатирлы йорттагы торак урынны карап тоту өчен түләү күләме бер елдан да ким булмаган вакыткa билгеләнә. Ләкин югарыда күрсәтелгән пунктлар белән торак урыннарны карап тоту өчен түләү күләме елга ике тапкыр расланган, бу аның конституциячел хокукларын боза.

Моннан тыш, мөрәҗәгать итүче дәгъвалана торган 2 нче кушымтаның аерым нигезләмәләренең конституциячеллегенә дәгъва белдерә, атап әйткәндә, 3 пунктның гомуми файдалану урыннарын җыештыру хезмәте өчен тариф билгели торган икенче абзацы, шулай ук 4 пунктның торак бинага; күмәк (гомумйорт) җылылык энергиясен исәпләү приборлары, җылылык сарыф итүне автоматик рәвештә көйләү системалары белән җиһазланмаган йорт эчендәге үзәкләштерелгән җылылык белән тәэмин итү системаларына; күмәк (гомумйорт) җылылык энергиясен исәпләү приборлары белән җиһазланган, җылылык сарыф итүне автоматик рәвештә көйләү системалары белән җиһазланмаган йорт эчендәге үзәкләштерелгән җылылык белән тәэмин итү системаларына; күмәк (гомумйорт) җылылык энергиясен исәпләү приборлары һәм җылылык сарыф итүне автоматик рәвештә көйләү системалары белән җиһазланган йорт эчендәге үзәкләштерелгән җылылык белән тәэмин итү системаларына; газ ярдәмендә эшләүче җиһазлар гомуми файдалану урыннарында урнаштырылган йортларда йорт эчендәге газ җиһазлары системаларына техник хезмәт күрсәтү һәм ремонт ясау хезмәтләре өчен тарифлар билгели торган икенче, унынчы, унберенче, уникенче һәм унбишенче абзацлары.

Мөрәҗәгать итүче күрсәткәнчә, карала торган 2 нче кушымтаның 3 пунктындагы икенче абзацы, 4 пунктындагы икенче, унынчы, унберенче, уникенче һәм унбишенче абзацлары белән билгеләнгән, 2016 елның 1 июленнән 2016 елның 31 декабренә

кадәр гамәлдә булган тарифлар үткән чор (2016 елның 1 гыйнварыннан 2016 елның 30 июненә кадәр) белән чагыштырганда күтәрелгән.

Бәян ителгәннәр нигезендә гражданин Р.М. Равилов Татарстан Республикасы Конституция судыннан «2016 елга Казан шәһәренең торак фондына караган торак бинадан файдаланган өчен (наем өчен түләү), торак биналарны карап тоткан өчен түләү күләме турында» 2015 елның 23 декабрендәге 4459 номерлы Казан шәһәре муниципаль берәмлеге Башкарма комитеты карарының 1 һәм 2 пунктларын, әлеге карарга 2 нче кушымтаның 4 пунктындагы икенче, унынчы, унберенче, уникенче һәм унбишенче абзацларын, шулай ук шул карарга 2 нче кушымтаны тулысынча Татарстан Республикасы Конституциясенең 28 (беренче һәм икенче өлешләр), 29 (беренче өлеш), 49 һәм 51 статьяларына туры килми дип тануны сорый.

2. «Татарстан Республикасы Конституция суды турында» Татарстан Республикасы Законының 101 статьясы нигезендә закон яисә башка норматив хокукый акт гражданнарның конституциячел хокукларына һәм ирекләренә кагылса; закон яисә башка норматив хокукый акт судта яисә башка органда карау төгәлләнгән яки башланган конкрет эштә кулланылса яки кулланылырга тиеш булса, Татарстан Республикасы законы яисә башка норматив хокукый акт белән конституциячел хокуклар һәм ирекләр бозылуга шикаять бирү мөмкин була.

Россия Федерациясе Торак кодексының 156 статьясындагы 3 өлеше һәм 158 статьясындагы 4 өлешенең үзара бәйле нигезләмәләре мәгънәсеннән чыгып, әгәр торак урыннар милекчеләре күпфатирлы йорт белән идарә итү ысулын сайлау турында карар кабул итмәгән һәм (яки) үзләренең гомуми җыелышында торак урынны карап тоту өчен түләү күләмен билгеләү турында карар кабул итмәгән булсалар, мондый күләм җирле үзидарә органы тарафыннан билгеләнә. Димәк, дәгъва белдерелә торган нормалар белән билгеләнгән хокукый җайга салу торак законнарының китерелгән нигезләмәләре кысаларында кабул ителгән, күпфатирлы йорт белән идарә итү ысулын сайлау турында һәм (яки) үзләренең гомуми җыелышында торак урынны карап тоту өчен түләү күләмен билгеләү турында карар кабул итмәгән торак урыннар милекчеләренә генә кагыла.

Татарстан Республикасы Конституция судына бирелгән материаллардан аңлашылганча, гражданин Р.М. Равилов яшәгән күпфатирлы йортта торак урыннар милекчеләре гомуми җыелышта күпфатирлы йорт белән идарә итү ысулын сайлаганнар һәм торак урынны карап тоту (гомумйорт милеген карап тоту һәм ремонтлау) өчен түләү күләмен билгеләү турында карар кабул иткәннәр. Димәк, дәгъвалана торган норматив нигезләмәләр мөрәҗәгать итүченең конкрет эшендә кулланылмаганнар һәм кулланылырга тиеш булмаганнар, шуңа күрә аның шикаяте «Татарстан Республикасы Конституция суды турында» Татарстан Республикасы Законының 101 статьясы белән билгеләнгән

бирелү мөмкинлеге критерийларына җавап бирми һәм шуның нигезендә Татарстан Республикасы Конституция суды тарафыннан карауга кабул ителә алмый.

Торак урыннарны карап тоту өчен түләүне хисаплаганда кулланыла торган тарифлар күләменең һәм аларны куллану нигезләренең законлы һәм дәлилле, шулай ук карала торган күпфатирлы йорт милекчеләренең гомуми җыелышында торак урынны карап тоту өчен түләү күләмен билгеләү турында кабул ителгән карарның нигезле булу-булмавын тикшерү Татарстан Республикасы Конституция суды компетенциясенә керми, чөнки «Татарстан Республикасы Конституция суды турында» Татарстан Республикасы Законының 3 статьясындагы тугызынчы өлеше нигезендә Татарстан Республикасы Конституция суды фәкать хокук мәсьәләләрен генә хәл итә һәм конституциячел суд эшләрен башкарганда башка судлар яисә Татарстан Республикасы дәүләт хакимиятенең бүтән органнары компетенциясенә кергән барлык очракларда факттагы хәлләрне ачыклаудан һәм тикшерүдән тыелып кала.

Бәян ителгәннәр нигезендә һәм «Татарстан Республикасы Конституция суды турында» Татарстан Республикасы Законының 3 статьясына, 46 статьясындагы беренче өлешенең 1 һәм 2 пунктларына, 66 статьясындагы бишенче өлешенә, 67 статьясындагы беренче һәм икенче өлешләренә, 69, 72, 73, 100 һәм 101 статьяларына таянып, Татарстан Республикасы Конституция суды

билгеләде:

1. «2016 елга Казан шәһәренең торак фондына караган торак бинадан файдаланган өчен (наем өчен түләү), торак биналарны карап тоткан өчен түләү күләме турында» 2015 елның 23 декабрендәге 4459 номерлы Казан шәһәре муниципаль берәмлеге Башкарма комитеты карарының 1 һәм 2 пунктлары белән, шул карарга 2 нче кушымта белән тулысынча, шулай ук аның аерым нигезләмәләре белән үзенең конституциячел хокуклары һәм ирекләре бозылуга карата гражданин Р.М. Равилов шикаятен карауга алудан баш тартырга, чөнки ул «Татарстан Республикасы Конституция суды турында» Татарстан Республикасы Законының шикаять бирелергә мөмкин дигән таләпләренә җавап бирми, ә анда куелган мәсьәләләрне хәл итү Татарстан Республикасы Конституция суды карамагына керми.

2. Бу шикаять буенча Татарстан Республикасы Конституция суды Билгеләмәсе катгый һәм аңа карата шикаять бирелми.

3. Әлеге Билгеләмәнең күчермәсен гражданин Р.М. Равиловка һәм Казан шәһәре муниципаль берәмлеге Башкарма комитетына җибәрергә.

4. Әлеге Билгеләмә «Татарстан Республикасы Конституция суды хәбәрләре»ндә басылып чыгарга тиеш.

№ 2-О

Татарстан Республикасы Конституция суды

ОПРЕДЕЛЕНИЕ КОНСТИТУЦИОННОГО СУДА РЕСПУБЛИКИ ТАТАРСТАН

2 февраля 2017 года город Казань

об отказе в принятии к рассмотрению жалобы гражданина Р.М. Равилова на нарушение его конституционных прав и свобод абзацем четвертым пункта 4 приложения № 2 к постановлению Исполнительного комитета муниципального образования города Казани от 23 декабря 2015 года № 4459 «О размере платы за пользование жилым помещением (платы за наем), за содержание жилых помещений в жилищном фонде г. Казани на 2016 год»

Конституционный суд Республики Татарстан в составе Председателя Ф.Г. Хуснутдинова, судей Л.В. Кузьминой, Р.А. Сахиевой, А.А. Хамматовой, А.Р. Шакараева,

заслушав в судебном заседании заключение судьи Л.В. Кузьминой, проводившей на основании статьи 44 Закона Республики Татарстан «О Конституционном суде Республики Татарстан» предварительное изучение жалобы гражданина Р.М. Равилова,

установил:

1. В Конституционный суд Республики Татарстан обратился гражданин Р.М. Равилов с жалобой на нарушение его конституционных прав и свобод абзацем четвертым пункта 4 приложения № 2 к постановлению Исполнительного комитета муниципального образования города Казани от 23 декабря 2015 года № 4459 «О размере платы за пользование жилым помещением (платы за наем), за содержание жилых помещений в жилищном фонде г. Казани на 2016 год».

Оспариваемым заявителем нормативным положением был утвержден на период с 1 июля 2016 года по 31 декабря 2016 года размер платы за техническое обслуживание и ремонт систем коллективного приема телевидения для нанимателей жилых помещений по договорам социального найма и договорам найма жилых помещений государственного или муниципального жилищного фонда, а также собственников помещений в многоквартирных домах, не принявших решения о выборе способа управления многоквартирным домом и (или) на общем собрании решения об установлении размера платы за содержание жилых помещений.

Как следует из жалобы и приложенных к ней копий документов, гражданин Р.М. Равилов является собственником жилого помещения в многоквартирном доме в городе Казани, в котором на общем собрании собственников было принято решение об утверждении тарифов на содержание и ремонт общего имущества многоквартирного дома на 2016 год, в том числе на содержание общедомовой сети ТВ приема. Заявитель указывает, что подключен к кабельному телевидению и не пользуется коллективной антенной, но согласно оспариваемой норме вынужден оплачивать ее техническое обслуживание и ремонт. В связи с этим он считает, что обжалуемое правовое регулирование, устанавливающее плату за техническое обслуживание и ремонт систем коллективного приема телевидения независимо от использования, нарушает его конституционные права и противоречит Конституции Республики Татарстан.

В обоснование своей позиции гражданин Р.М. Равилов указывает, что федеральным законодательством телевизионное вещание отнесено к услугам связи и в соответствии со статьей 44 Федерального закона от 7 июля 2003 года № 126-ФЗ «О связи» данные услуги оказывают операторы связи на основании договора об оказании услуг связи, заключаемого с пользователями услугами связи (абонентами) в соответствии с гражданским законодательством и правилами оказания услуг связи. Правила оказания услуг связи для целей телевизионного вещания и (или) радиовещания утверждены постановлением Правительства Российской Федерации от 22 декабря 2006 года № 785 и регламентируют взаимоотношения пользователей услугами связи и операторов связи при заключении и исполнении договора об оказании услуг связи, в том числе права и обязанности операторов связи и пользователей услугами связи, форму и порядок расчетов за оказанные услуги связи.

Также заявитель отмечает, что в соответствии с письмом Министерства строительства и жилищно-коммунального хозяйства Российской Федерации от 13 июля 2016 года № 21928-АЧ/04 «О вопросах порядка включения в платежный документ для внесения платы за содержание жилого помещения и предоставление коммунальных услуг платы за техническое обслуживание и ремонт систем коллективного приема телевидения» собственники помещений в многоквартирном доме вправе отказаться от оказания услуг связи для целей телевещания и не пользоваться системой коллективного приема телевидения (не заключать договор об оказании услуг связи с оператором связи либо расторгнуть его) по своему усмотрению.

На основании изложенного гражданин Р.М. Равилов просит Конституционный суд Республики Татарстан признать абзац четвертый пункта 4 приложения № 2 к постановлению Исполнительного комитета муниципального образования города Казани от 23 декабря 2015 года № 4459 «О размере платы за пользование жилым помещением (платы за наем), за содержание жилых помещений в жилищном фонде г. Казани на 2016 год» не соответствующим статьям 28 (части первая и вторая), 29 (часть первая), 49 и 51 Конституции Республики Татарстан.

2. Вопрос установления размера платы за техническое обслуживание и ремонт систем коллективного приема телевидения, утвержденного постановлением Исполнительного комитета муниципального образования города Казани от 23 декабря 2015 года № 4459 «О размере платы за пользование жилым помещением (платы за наем), за содержание жилых помещений в жилищном фонде г. Казани на 2016 год», уже был предметом рассмотрения Конституционного суда Республики Татарстан, который в постановлении от 7 июля 2016 года № 69-П пришел к выводу, что правовое положение оспариваемого постановления Исполнительного комитета муниципального образования города Казани от 23 декабря 2015 года № 4459, устанавливающее тариф за техническое обслуживание и ремонт в том числе систем коллективного приема телевидения, является одним из элементов правового механизма поддержания

надлежащего состояния имущества в многоквартирном доме и не может рассматриваться как отменяющее, ограничивающее или иным образом нарушающее конституционные права и свободы человека и гражданина и тем самым не противоречит статьям 28 (части первая и вторая), 29 (часть первая), 49 и 51 Конституции Республики Татарстан.

При этом Конституционный суд Республики Татарстан указал, что обжалуемое правовое регулирование не препятствует собственникам жилых помещений реализовать конкретные правомочия по определению на общем собрании состава общего имущества и соответственно по установлению размера платы за его содержание, а также по уменьшению состава такого имущества путем исключения из него отдельных видов имущества, в том числе систем коллективного приема телевидения, с прекращением платы за их техническое обслуживание и ремонт, поскольку в силу пункта 1 Правил содержания общего имущества в многоквартирном доме, утвержденных постановлением Правительства Российской Федерации от 13 августа 2006 года № 491, собственники помещений вправе самостоятельно определить состав общего имущества.

Конституционный суд Республики Татарстан также отметил, что применение данного постановления Исполнительного комитета муниципального образования города Казани возможно лишь при условии, что собственники помещений в многоквартирном доме по тем или иным причинам как зависящим, так и не зависящим от их воли не совершили предписанных законом действий, направленных на исполнение возложенного на них бремени по содержанию общего имущества в многоквартирном доме, а именно на общем собрании не выбрали способ непосредственного управления многоквартирным домом и (или) не приняли решение об установлении размера платы за содержание и ремонт жилого помещения.

Приведенная правовая позиция Конституционного суда Республики Татарстан сохраняет свою силу.

При таких обстоятельствах, учитывая, что в многоквартирном доме, в котором проживает гражданин Р.М. Равилов, собственники жилых помещений на общем собрании выбрали способ управления многоквартирным домом и приняли решение об установлении размера платы за содержание и ремонт жилого помещения, в том числе платы за содержание общедомовой сети ТВ приема, обжалуемая норма не применялась и не могла быть применена в конкретном деле заявителя, в связи с чем его жалоба не отвечает критериям допустимости, установленным статьей 101 Закона Республики Татарстан «О Конституционном суде Республики Татарстан», и на этом основании не может быть принята к рассмотрению Конституционным судом Республики Татарстан.

На основании изложенного, руководствуясь пунктом 2 части первой статьи 46, частью пятой статьи 66, частями первой и второй статьи 67, статьями 69, 72, частью первой статьи 73 и статьей 101 Закона Республики Татарстан «О Конституционном суде Республики Татарстан», Конституционный суд Республики Татарстан

определил:

1. Отказать в принятии к рассмотрению жалобы гражданина Р.М. Равилова на нарушение его конституционных прав и свобод абзацем четвертым пункта 4 приложения № 2 к постановлению Исполнительного комитета муниципального образования города Казани от 23 декабря 2015 года № 4459 «О размере платы за пользование жилым помещением (платы за наем), за содержание жилых помещений в жилищном фонде г. Казани на 2016 год», поскольку жалоба в соответствии с установленными требованиями не является допустимой.

2. Определение Конституционного суда Республики Татарстан по данной жалобе окончательно и обжалованию не подлежит.

3. Копию настоящего Определения направить гражданину Р.М. Равилову и в Исполнительный комитет муниципального образования города Казани.

4. Настоящее Определение подлежит опубликованию в «Вестнике Конституционного суда Республики Татарстан».

№ 3-О

Конституционный суд
Республики Татарстан

ТАТАРСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ КОНСТИТУЦИЯ СУДЫ

«2016 елга Казан шәһәренең торак фондына караган торак бинадан файдаланган өчен (наем өчен түләү), торак биналарны карап тоткан өчен түләү күләме турында» 2015 елның 23 декабрендәге 4459 номерлы Казан шәһәре муниципаль берәмлеге Башкарма комитеты карарына 2 нче кушымтаның 4 пунктындагы дүртенче абзацы белән үзенең конституциячел хокуклары һәм ирекләре бозылуга карата гражданин Р.М. Равилов шикаятен карауга алудан баш тарту турында

2017 ел
2 февраль
Казан шәһәре

БИЛГЕЛӘМӘСЕ

Татарстан Республикасы Конституция суды, Рәисе Ф.Г. Хөснетдинов, судьялары Л.В. Кузьмина, Р.Г. Сәхиева, А.А. Хамматова, А.Р. Шакараев составында,

суд утырышында «Татарстан Республикасы Конституция суды турында» Татарстан Республикасы Законының 44 статьясы нигезендә гражданин Р.М. Равилов шикаятен алдан өйрәнгән судья Л.В. Кузьмина бәяләмәсен тыңлаганнан соң

а ч ы к л а д ы :

1. Татарстан Республикасы Конституция судына гражданин Р.М. Равилов «2016 елга Казан шәһәренең торак фондына караган торак бинадан файдаланган өчен (наем өчен түләү), торак биналарны карап тоткан өчен түләү күләме турында» 2015 елның 23 декабрендәге 4459 номерлы Казан шәһәре муниципаль берәмлеге Башкарма комитеты карарына 2 нче кушымтаның 4 пунктындагы дүртенче абзацы белән үзенең конституциячел хокуклары һәм ирекләре бозылуга карата шикаять белән мөрәҗәгать итте.

Мөрәҗәгать итүче тарафыннан дәгъвалана торган норматив нигезләмә белән социаль наем килешүе һәм дәүләт яки муниципаль торак фондына караган торак урыннарга наем килешүе буенча торак урыннарны яллаучыларга, шулай ук күпфатирлы йорт белән идарә итү ысулын сайлау турында һәм (яки) гомуми җыелышта торак урыннарны карап тоту өчен түләү күләмен билгеләү турында карар кабул итмәгән күпфатирлы йортлардагы урыннар милекчеләренә 2016 елның 1 июленнән 2016 елның 31 декабренә кадәрге чор өчен телевидениене күмәк кабул итү системаларына техник хезмәт күрсәтү һәм ремонт ясау өчен түләү күләме билгеләнгән.

Шикаятьтән һәм аңа кушымта итеп бирелгән документлар күчермәләреннән аңлашылганча, гражданин Р.М. Равилов — Казан шәһәрендәге күпфатирлы йорттагы торак урын милекчесе, әлеге йортта милекчеләрнең гомуми җыелышында 2016 елга күпфатирлы йортның уртак милеген карап тоту һәм ремонтлау, шул исәптән ТВ кабул итү гомумйорт челтәрен карап тоту өчен тарифларны раслау турында карар кабул ителгән. Мөрәҗәгать итүче күрсәткәнчә, ул кабель телевидениесенә тоташкан һәм күмәк антеннадан файдаланмый, ләкин дәгъвалана торган норма нигезендә аңа техник хезмәт күрсәтү һәм ремонт ясау өчен түләргә мәҗбүр. Шуңа күрә ул, телевидениене күмәк кабул итү система-

ларына аларны куллану-кулланмауга карамастан техник хезмәт күрсәтү һәм ремонт ясау өчен түләү билгели торган дәгъваланучы хокукый норма аның конституциячел хокукларын боза һәм Татарстан Республикасы Конституциясенә каршы килә, дип саный.

Үз позициясен дәлилләп, гражданин Р.М. Равилов шуны күрсәтә: федераль законнар нигезендә телетапшырулар элемтә хезмәтләренә карый һәм «Элемтә турында» 2003 елның 7 июлендәге 126-ФЗ номерлы Федераль законның 44 статьясы буенча әлеге хезмәтләрне элемтә хезмәтләрен кулланучылар (абонентлар) белән граждан законнары һәм элемтә хезмәтләрен күрсәтү кагыйдәләре нигезендә төзелә торган элемтә хезмәтләрен күрсәтү турында шартнамә нигезендә элемтә операторлары күрсәтәләр. Телетапшырулар һәм (яки) радиотапшырулар өчен элемтә хезмәтләрен күрсәтү кагыйдәләре Россия Федерациясе Хөкүмәтенең 2006 елның 22 декабрендәге 785 номерлы карары белән расланган һәм элемтә хезмәтләрен күрсәтү турында шартнамәне төзегәндә һәм үтәгәндә элемтә хезмәтләрен кулланучылар белән элемтә операторларының үзара мөнәсәбәтләрен, шул исәптән элемтә операторларының һәм элемтә хезмәтләрен кулланучыларның хокукларын һәм бурычларын, күрсәтелгән элемтә хезмәтләре өчен исәп-хисап башкару формасын һәм тәртибен регламентлаштыралар.

Мөрәҗәгать итүче шулай ук билгеләгәнчә, Россия Федерациясе Төзелеш һәм торак-коммуналь хуҗалык министрлыгының «Торак урынны карап тоту һәм коммуналь хезмәтләр күрсәтелүгә түләү өчен түләү документына телевидениене күмәк кабул итү системаларына техник хезмәт күрсәтү һәм ремонт ясау өчен түләүне керту тәртибе мәсьәләләре турында» 2016 елның 13 июлендәге 21928-АЧ/04 номерлы хаты нигезендә күпфатирлы йорттагы урыннар милекчеләре үз ихтыярлары буенча телетапшырулар өчен элемтә хезмәтләрен күрсәтүдән баш тартырга һәм телевидениене күмәк кабул итү системасыннан файдаланмаска (элемтә операторы белән элемтә хезмәтләрен күрсәтү турында шартнамәне төземәскә яки аны өзәргә) хокуклы.

Бәян ителгәннәр нигезендә гражданин Р.М. Равилов Татарстан Республикасы Конституция судыннан «2016 елга Казан шәһәренең торак фондына караган торак бинадан файдаланган өчен (наем өчен түләү), торак биналарны карап тоткан өчен түләү күләме турында» 2015 елның 23 декабрендәге 4459 номерлы Казан шәһәре муниципаль берәмлеге Башкарма комитеты карарына 2 нче кушымтаның 4 пунктындагы дүртенче абзацын Татарстан Республикасы Конституциясенең 28 (беренче һәм икенче өлешләр), 29 (беренче өлеш), 49 һәм 51 статьяларына туры килми дип тануны сорый.

2. «2016 елга Казан шәһәренең торак фондына караган торак бинадан файдаланган өчен (наем өчен түләү), торак биналарны карап тоткан өчен түләү күләме турында» 2015 елның 23 декабрендәге 4459 номерлы Казан шәһәре муниципаль берәмлеге Башкарма комитеты карары белән расланган телевидениене күмәк кабул итү системаларына техник хезмәт күрсәтү һәм ремонт ясау өчен түләү күләмен билгеләү мәсьәләсе Татарстан Респуб-

ликасы Конституция судының карау предметын тәшкил иткән иде инде, ул 2016 елның 7 июлендәге 69-П номерлы карарында шундый нәтиҗә ясый: Казан шәһәре муниципаль берәмлеге Башкарма комитетының 2015 елның 23 декабрендәге 4459 номерлы дәгъвалана торган карарының шул исәптән телевидениене күмәк кабул итү системаларына техник хезмәт күрсәтү һәм ремонт ясау өчен тариф билгели торган хокукый нигезләмәсе күпфатирлы йорттагы милекне тиешле хәлдә тоту хокукый механизмының бер элементы булып тора һәм кеше һәм гражданның конституциячел хокукларын һәм ирекләрен юкка чыгара, чикли яки башкача боза торган итеп карала алмый һәм шуның белән Татарстан Республикасы Конституциясенең 28 (беренче һәм икенче өлешләр), 29 (беренче өлеш), 49 һәм 51 статьяларына каршы килми.

Шул ук вакытта Татарстан Республикасы Конституция суды шуны күрсәтте: дәгъвалана торган хокукый җайга салу торак урыннар милекчеләренә гомуми җыелышта уртак милек составын һәм аны карап тоту өчен түләү күләмен билгеләү буенча, шулай ук андый милек составын аерым милек төрләрен, шул исәптән телевидениене күмәк кабул итү системаларын, аларга техник хезмәт күрсәтү һәм ремонт ясау өчен түләүне туктатып, аннан чыгару юлы белән кимету буенча конкрет хокукларны гамәлгә ашырырга комачауламый, чөнки Россия Федерациясе Хөкүмәтенең 2006 елның 13 августындагы 491 номерлы карары белән расланган Күпфатирлы йорттагы уртак милекне карап тоту кагыйдәләренең 1 пункты нигезендә урыннар милекчеләре уртак милек составын мөстәкыйль билгеләргә хокуклы.

Татарстан Республикасы Конституция суды шулай ук билгеләп үткәнчә, Казан шәһәре муниципаль берәмлеге Башкарма комитетының әлеге карары түбәндәге шарт белән генә кулланылырга мөмкин: күпфатирлы йорттагы урыннар милекчеләре аларның ихтыярына бәйле булган һәм бәйле булмаган теге яки бу сәбәпләр буенча үзләренә йөкләнгән күпфатирлы йорттагы уртак милекне карап тоту бурычын үтәргә юнәлдерелгән закон белән билгеләнгән гамәлләрне башкармаганнар, атап әйткәндә, гомуми җыелышта күпфатирлы йорт белән турыдан-туры идарә итү ысулын сайламаганнар һәм (яки) торак урынны карап тоту һәм ремонтлау өчен түләү күләмен билгеләү турында карар кабул итмәгәннәр.

Татарстан Республикасы Конституция судының китерелгән хокукый позициясе үз көчендә кала.

Мондый шартларда, гражданин Р.М. Равилов яшәгән күпфатирлы йортта торак урыннар милекчеләренең гомуми җыелышта күпфатирлы йорт белән идарә итү ысулын сайлаганнарын һәм торак урынны карап тоту һәм ремонтлау, шул исәптән ТВ кабул итү гомумйорт челтәрен карап тоту өчен түләү күләмен билгеләү турында карар кабул иткәннәрен исәпкә алып, дәгъвалана торган норма мөрәҗәгать итүченең конкрет эшендә кулланылмаган һәм кулланыла алмаган, шуңа күрә аның шикаяте «Татарстан Республикасы Конституция суды турында» Татарстан Республикасы Законының 101 статьясы белән билгеләнгән бирелү мөмкинлеге критерийларына җавап бирми һәм шуның нигезендә Татарстан

Республикасы Конституция суды тарафыннан карауга кабул ителә алмый.

Бәян ителгәннәр нигезендә, «Татарстан Республикасы Конституция суды турында» Татарстан Республикасы Законының 46 статьясындагы беренче өлешенең 2 пунктына, 66 статьясындагы бишенче өлешенә, 67 статьясындагы беренче һәм икенче өлешләренә, 69, 72 статьяларына, 73 статьясындагы беренче өлешенә һәм 101 статьясына таянып, Татарстан Республикасы Конституция суды

билгеләде:

1. «2016 елга Казан шәһәренең торак фондына караган торак бинадан файдаланган өчен (наем өчен түләү), торак биналарны карап тоткан өчен түләү күләме турында» 2015 елның 23 декабрендәге 4459 номерлы Казан шәһәре муниципаль берәмлеге Башкарма комитеты карарына 2 нче кушымтаның 4 пунктындагы дүртенче абзацы белән үзенең конституциячел хокуклары һәм ирекләре бозылуга карата гражданин Р.М. Равилов шикаятен карауга алудан баш тартырга, чөнки билгеләнгән таләпләр нигезендә шикаять карала алмый.

2. Бу шикаять буенча Татарстан Республикасы Конституция суды Билгеләмәсе катгый һәм аңа карата шикаять бирелми.

3. Әлеге Билгеләмәнең күчермәсен гражданин Р.М. Равиловка һәм Казан шәһәре муниципаль берәмлеге Башкарма комитетына җибәрергә.

4. Әлеге Билгеләмә «Татарстан Республикасы Конституция суды хәбәрләре»ндә басылып чыгарга тиеш.

№ 3-О

Татарстан Республикасы
Конституция суды

ОПРЕДЕЛЕНИЕ КОНСТИТУЦИОННОГО СУДА РЕСПУБЛИКИ ТАТАРСТАН

по жалобе гражданки Л.И. Новоселовой на нарушение ее конституционных прав и свобод абзацем сорок первым части 1 статьи 28 Устава муниципального образования города Казани, утвержденного решением представительного органа муниципального образования города Казани от 17 декабря 2005 года № 3-5; пунктом 3.3 Порядка формирования и использования бюджетных ассигнований муниципального дорожного фонда города Казани, утвержденного решением Казанской городской Думы от 29 ноября 2013 года № 2-27 «О муниципальном дорожном фонде города Казани»; подпунктом 1 пункта 54 Правил благоустройства города Казани, утвержденных решением Казанской городской Думы от 18 октября 2006 года № 4-12; отдельными положениями подразделов 2.1 и 2.2 Регламента проведения работ по содержанию автомобильных дорог общего пользования и элементов обустройства города Казани, утвержденного постановлением Исполнительного комитета муниципального образования города Казани от 13 августа 2014 года № 4735 «О порядке содержания автомобильных дорог общего пользования г. Казани»

6 февраля 2017 года
город Казань

Конституционный суд Республики Татарстан в составе Председателя Ф.Г. Хуснутдинова, судей Л.В. Кузьминой, Р.А. Сахиевой, А.А. Хамматовой, А.Р. Шакараева,

заслушав в судебном заседании заключение судьи Р.А. Сахиевой, проводившей на основании статьи 44 Закона Республики Татарстан «О Конституционном суде Республики Татарстан» предварительное изучение жалобы гражданки Л.И. Новоселовой,

установил:

1. В Конституционный суд Республики Татарстан обратилась гражданка Л.И. Новоселова с жалобой на нарушение ее конституционных прав и свобод абзацем сорок первым части 1 статьи 28 Устава муниципального образования города Казани, утвержденного решением представительного органа муниципального образования города Казани от 17 декабря 2005 года № 3-5 (в редакции решения Казанской городской Думы от 25 декабря 2013 года № 16-28) (далее также — Устав); пунктом 3.3 Порядка формирования и использования бюджетных ассигнований муниципального дорожного фонда города Казани, утвержденного решением Казанской городской Думы от 29 ноября 2013 года № 2-27 «О муниципальном дорожном фонде города Казани» (далее также — Порядок); подпунктом 1 пункта 54 Правил благоустройства города Казани, утвержденных решением Казанской городской Думы от 18 октября 2006 года № 4-12 (далее также — Правила); отдельными положениями подразделов 2.1 и 2.2 Регламента проведения работ по содержанию автомобильных дорог общего пользования и элементов обустройства города Казани, утвержденного постановлением Исполнительного комитета муниципального образования города Казани от 13 августа 2014 года № 4735 «О порядке содержания

автомобильных дорог общего пользования г. Казани» (далее также — Регламент).

Абзац сорок первый части 1 статьи 28 Устава предусматривает, что установление порядка формирования и использования бюджетных ассигнований муниципального дорожного фонда находится в компетенции Казанской городской Думы.

Согласно пункту 3.3 Порядка распределение утвержденного объема бюджетных ассигнований муниципального дорожного фонда города Казани по целевым направлениям расходов на очередной финансовый год утверждается Исполнительным комитетом муниципального образования города Казани.

Подпункт 1 пункта 54 Правил устанавливает, что содержание территорий дорог включает в себя ремонт дорог, тротуаров, искусственных дорожных сооружений, внутриквартальных проездов.

Оспариваемые положения подразделов 2.1 и 2.2 Регламента определяют основные технологические операции летней и зимней уборки дорог общего пользования города Казани.

Как следует из жалобы и приложенных к ней копий документов, асфальтовое покрытие дороги и тротуаров двора многоквартирного дома, расположенного по адресу город Казань, улица Академика Лаврентьева, в котором проживает заявительница, не ремонтировалось со времени сдачи дома в эксплуатацию (с 1983 года) и в настоящее время находится в крайне изношенном состоянии и полностью разрушено. С просьбой о ремонте асфальтового покрытия дворовой территории, проезжей части и тротуаров она обращалась в администрацию Авиастроительного и Ново-Савиновского районов Исполнительного комитета муниципального образования города Казани, Государственную жилищную инспекцию Республики Татарстан, общество с ограниченной ответственностью «Управляющая компания “Уютный дом”». Однако ремонтные работы асфальтового покрытия дороги и тротуаров двора произведены не были.

По мнению гражданки Л.И. Новоселовой, пункт 3.3 Порядка, предоставляя Исполнительному комитету муниципального образования города Казани полномочие по распределению бюджетных ассигнований дорожного фонда, не устанавливает никаких критериев, которыми местная администрация должна руководствоваться, осуществляя такое распределение, и которые должны быть определены на уровне представительного органа муниципального образования, как это следует из абзаца сорок первого части 1 статьи 28 Устава муниципального образования города Казани. Иное, как она считает, приводит к произвольному распределению средств этого фонда и необъективному выбору ремонтируемых дорог и внутриквартальных проездов, что нарушает ее конституционные права.

Заявительница также отмечает, что подпункт 1 пункта 54 Правил благоустройства города Казани, устанавливая, что содержание территорий дорог включает в себя ремонт дорог, тротуаров, искусственных дорожных сооружений, внутриквартальных проездов, не определяет порядок проведения такого ремонта. Положения подразделов 2.1 и 2.2 Регламента, по ее мнению, не относят к ос-

новным технологическим операциям летней и зимней уборки дорог общего пользования города Казани ремонт дорог и тротуаров, что придает положению Правил благоустройства города Казани такое истолкование, при котором в содержание территорий дорог не включается ремонт дорог внутриквартальных проездов. Между тем, как указывает гражданка Л.И. Новоселова, в ранее действовавшем Регламенте к основным технологическим операциям летней и зимней уборки дорог был включен текущий ремонт дорог и тротуаров.

Кроме того, заявительница отмечает, что Правила благоустройства города Казани были утверждены решением Казанской городской Думы от 18 октября 2006 года № 4-12. Затем они были утверждены решением Казанской городской Думы от 7 июня 2012 года № 4-14, решениями от 16 мая 2013 года № 17-22, от 25 декабря 2013 года № 14-28, от 3 марта 2014 года № 10-31, от 16 апреля 2014 года № 15-32 вносились изменения в Правила, утвержденные решением от 7 июня 2012 года № 4-14, а решениями от 25 июля 2014 года № 59-34, от 3 октября 2014 года № 27-36, от 29 октября 2014 года № 5-37, от 7 сентября 2015 года № 11-45, от 28 октября 2015 года № 19-2 изменения вносились в Правила, утвержденные решением Казанской городской Думы от 18 октября 2006 года № 4-12. В связи с этим, по ее мнению, возникает неясность с утверждением данных Правил. Как считает заявительница, это является несоблюдением Казанской городской Думой формы издания нормативного правового акта, что также нарушает ее конституционные права.

На основании изложенного гражданка Л.И. Новоселова просит Конституционный суд Республики Татарстан признать абзац сорок первый части 1 статьи 28 Устава муниципального образования города Казани, утвержденного решением представительного органа муниципального образования города Казани от 17 декабря 2005 года № 3-5 (в редакции решения Казанской городской Думы от 25 декабря 2013 года № 16-28), пункт 3.3 Порядка формирования и использования бюджетных ассигнований муниципального дорожного фонда города Казани, утвержденного решением Казанской городской Думы от 29 ноября 2013 года № 2-27 «О муниципальном дорожном фонде города Казани», подпункт 1 пункта 54 Правил благоустройства города Казани, утвержденных решением Казанской городской Думы от 18 октября 2006 года № 4-12, отдельные положения подразделов 2.1 и 2.2 Регламента проведения работ по содержанию автомобильных дорог общего пользования и элементов обустройства города Казани, утвержденного постановлением Исполнительного комитета муниципального образования города Казани от 13 августа 2014 года № 4735 «О порядке содержания автомобильных дорог общего пользования г. Казани», определяющие основные технологические операции летней и зимней уборки дорог общего пользования города Казани, не соответствующими статьям 28 (часть первая) и 58 (часть вторая) Конституции Республики Татарстан.

Также заявительница просит Конституционный суд Республики Татарстан признать Правила благоустройства города Казани,

утвержденные решением Казанской городской Думы от 18 октября 2006 года № 4-12, по форме издания нормативного правового акта противоречащими Конституции Республики Татарстан.

2. В соответствии с абзацем пятым пункта 5 статьи 179.4 Бюджетного кодекса Российской Федерации порядок формирования и использования бюджетных ассигнований муниципального дорожного фонда устанавливается решением представительного органа муниципального образования.

В целях реализации данных законодательных предписаний в оспариваемой норме Устава к полномочиям Казанской городской Думы — представительного органа муниципального образования города Казани отнесено в том числе полномочие по принятию решения об определении порядка формирования и использования бюджетных ассигнований муниципального дорожного фонда города Казани.

Тем самым оспариваемый заявительницей абзац сорок первый части 1 статьи 28 Устава не содержит неопределенности в вопросе о его соответствии Конституции Республики Татарстан. В связи с этим согласно пункту 2 части первой статьи 46 во взаимосвязи с пунктом 1 части второй статьи 39 Закона Республики Татарстан «О Конституционном суде Республики Татарстан» жалоба заявительницы не является допустимой.

Относительно доводов заявительницы о неконституционности Правил благоустройства города Казани, утвержденных решением Казанской городской Думы от 18 октября 2006 года № 4-12, по форме их издания следует отметить, что жалоба в этой части также не может быть принята Конституционным судом Республики Татарстан к рассмотрению. Решением Казанской городской Думы от 28 октября 2015 года № 19-2 «О внесении изменений в решение Казанской городской Думы “О Правилах благоустройства города Казани”» нормативные правовые акты, изменяющие Правила благоустройства города Казани, утвержденные решением Казанской городской Думы от 18 октября 2006 года № 4-12, на которые ссылается гражданка Л.И. Новоселова, были признаны утратившими силу до момента ее обращения в Конституционный суд Республики Татарстан, а сами Правила изложены в новой редакции.

По смыслу части второй статьи 46 Закона Республики Татарстан «О Конституционном суде Республики Татарстан» Конституционный суд Республики Татарстан в процессе конституционного судопроизводства проверяет конституционность действующих нормативных правовых актов. Проверка конституционности актов, которые были отменены или утратили силу до обращения заявителя в Конституционный суд Республики Татарстан, не допускается (определение Конституционного суда Республики Татарстан от 27 февраля 2010 года № 3-О).

Следовательно, жалоба гражданки Л.И. Новоселовой в части проверки конституционности Правил по форме их издания не является допустимой.

3. Согласно статье 109 (часть четвертая) Конституции Республики Татарстан и части пятой статьи 3 Закона Республики Татарстан

«О Конституционном суде Республики Татарстан» Конституционный суд Республики Татарстан по жалобам на нарушение конституционных прав и свобод граждан проверяет конституционность закона Республики Татарстан или его отдельных положений, нормативных правовых актов Президента и Кабинета Министров Республики Татарстан, а также органов местного самоуправления. Следовательно, пункт 3.3 Порядка, подпункт 1 пункта 54 Правил и отдельные положения подразделов 2.1 и 2.2 Регламента могут быть рассмотрены на предмет их соответствия Конституции Республики Татарстан.

В соответствии с частью первой статьи 100 Закона Республики Татарстан «О Конституционном суде Республики Татарстан» правом на обращение в Конституционный суд Республики Татарстан с жалобой на нарушение конституционных прав и свобод обладают граждане, права и свободы которых нарушены законом Республики Татарстан, нормативными правовыми актами Президента Республики Татарстан и Кабинета Министров Республики Татарстан, органов местного самоуправления, и их объединения.

При этом статьей 101 Закона Республики Татарстан «О Конституционном суде Республики Татарстан» установлено, что жалоба на нарушение конституционных прав и свобод законом Республики Татарстан или иным нормативным правовым актом допустима, если закон или иной нормативный правовой акт затрагивает конституционные права и свободы граждан; закон или иной нормативный правовой акт применен или подлежит применению в конкретном деле, рассмотрение которого завершено или начато в суде или ином органе. В этой связи приложенные к жалобе заявительницы копии документов могут рассматриваться как подтверждающие применение обжалуемых положений при разрешении конкретного дела заявителя.

Тем самым жалоба гражданки Л.И. Новоселовой в части проверки конституционности пункта 3.3 Порядка, подпункта 1 пункта 54 Правил и отдельных положений подразделов 2.1 и 2.2 Регламента подведомственна Конституционному суду Республики Татарстан, исходит от надлежащего заявителя, соответствует критериям ее допустимости, установленным статьей 101 Закона Республики Татарстан «О Конституционном суде Республики Татарстан», и не содержит каких-либо оснований для отказа в принятии к рассмотрению Конституционным судом Республики Татарстан.

4. Заявительница ходатайствует об освобождении ее от уплаты государственной пошлины, поскольку, как указано в жалобе, она является пенсионером и находится в тяжелом материальном положении.

Согласно статье 42 Закона Республики Татарстан «О Конституционном суде Республики Татарстан» при обращении в Конституционный суд Республики Татарстан государственная пошлина взимается в порядке, установленном федеральным законодательством. В соответствии с пунктом 3 статьи 333.23 Налогового кодекса Российской Федерации конституционные (уставные) суды субъектов Российской Федерации, исходя из имущественного

положения плательщика, вправе освободить его от уплаты государственной пошлины по делам, рассматриваемым указанными судами, либо уменьшить ее размер, а также отсрочить (рассрочить) ее уплату в порядке, предусмотренном статьей 333.41 данного Кодекса.

В связи с этим Конституционный суд Республики Татарстан считает возможным удовлетворить ходатайство гражданки Л.И. Новоселовой об освобождении ее от уплаты государственной пошлины.

На основании изложенного, руководствуясь частью пятой статьи 3, пунктом 1 части второй статьи 39, статьей 42, частями первой и второй статьи 45, пунктом 2 части первой статьи 46, частью первой статьи 51, частью пятой статьи 66, частями первой и второй статьи 67, статьями 69, 72, 73, 100 и 101 Закона Республики Татарстан «О Конституционном суде Республики Татарстан», Конституционный суд Республики Татарстан

определил:

1. Отказать в принятии к рассмотрению жалобы гражданки Л.И. Новоселовой в части, касающейся проверки конституционности абзаца сорок первого части 1 статьи 28 Устава муниципального образования города Казани, утвержденного решением представительного органа муниципального образования города Казани от 17 декабря 2005 года № 3-5 (в редакции решения Казанской городской Думы от 25 декабря 2013 года № 16-28), и Правил благоустройства города Казани, утвержденных решением Казанской городской Думы от 18 октября 2006 года № 4-12, по форме их издания, поскольку в этой части она не отвечает требованиям Закона Республики Татарстан «О Конституционном суде Республики Татарстан», в соответствии с которыми жалоба признается допустимой.

2. Принять к рассмотрению жалобу гражданки Л.И. Новоселовой на нарушение ее конституционных прав и свобод пунктом 3.3 Порядка формирования и использования бюджетных ассигнований муниципального дорожного фонда города Казани, утвержденного решением Казанской городской Думы от 29 ноября 2013 года № 2-27 «О муниципальном дорожном фонде города Казани»; подпунктом 1 пункта 54 Правил благоустройства города Казани, утвержденных решением Казанской городской Думы от 18 октября 2006 года № 4-12; отдельными положениями подразделов 2.1 и 2.2 Регламента проведения работ по содержанию автомобильных дорог общего пользования и элементов обустройства города Казани, утвержденного постановлением Исполнительного комитета муниципального образования города Казани от 13 августа 2014 года № 4735 «О порядке содержания автомобильных дорог общего пользования г. Казани».

3. Определение Конституционного суда Республики Татарстан по данной жалобе окончательно и обжалованию не подлежит.

4. Удовлетворить ходатайство гражданки Л.И. Новоселовой в части освобождения ее от уплаты государственной пошлины.

5. О принятом решении уведомить стороны — гражданку

Л.И. Новоселову, Казанскую городскую Думу и Исполнительный комитет муниципального образования города Казани.

6. Назначить судьей-докладчиком по данному делу судью Конституционного суда Республики Татарстан Р.А. Сахиеву.

7. Дату рассмотрения настоящего дела Конституционным судом Республики Татарстан установить в порядке очередности слушания дел в заседаниях Конституционного суда Республики Татарстан.

8. Настоящее Определение подлежит опубликованию в «Вестнике Конституционного суда Республики Татарстан».

№ 4-О

Конституционный суд
Республики Татарстан

ТАТАРСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ КОНСТИТУЦИЯ СУДЫ

Казан шәһәре муниципаль берәмлеге вәкиллекле органының 2005 елның 17 декабрендәге 3-5 номерлы карары белән расланган Казан шәһәре муниципаль берәмлеге Уставының 28 статьясындагы 1 өлешенең кырык беренче абзацы; «Казан шәһәренең муниципаль юл фонды турында» Казан шәһәр Думасының 2013 елның 29 ноябрендәге 2-27 номерлы карары белән расланган Казан шәһәренең муниципаль юл фонды бюджет ассигнованиеләрен формалаштыру һәм куллану тәртибенең 3.3 пункты; Казан шәһәр Думасының 2006 елның 18 октябрендәге 4-12 номерлы карары белән расланган Казан шәһәрен төзекләндерү кагыйдәләренең 54 пунктындагы 1 пунктчасы; «Казан шәһәренең гомуми кулланылыштагы автомобиль юлларын карап тоту тәртибе турында» Казан шәһәре муниципаль берәмлеге Башкарма комитетының 2014 елның 13 августындагы 4735 номерлы карары белән расланган Казан шәһәренең гомуми кулланылыштагы автомобиль юлларын һәм төзекләндерү элементларын карап тоту буенча эшләр башкару регламентының 2.1 һәм 2.2 бүлекчәләрендәге аерым нигезләмәләр белән үзенең конституциячел хокуклары һәм ирекләре бозылуга карата гражданка Л.И. Новоселова шикаяте буенча

2017 ел
6 февраль
Казан шәһәре

БИЛГЕЛӘМӘСЕ

Татарстан Республикасы Конституция суды, Рәисе Ф.Г. Хөснетдинов, судьялары Л.В. Кузьмина, Р.Г. Сәхиева, А.А. Хамматова, А.Р. Шакараев составында,

суд утырышында «Татарстан Республикасы Конституция суды турында» Татарстан Республикасы Законының 44 статьясы нигезендә гражданка Л.И. Новоселова шикаятен алдан өйрәнгән судья Р.Г. Сәхиева бәяләмәсен тыңлаганнан соң

а ч ы к л а д ы :

1. Татарстан Республикасы Конституция судына гражданка Л.И. Новоселова Казан шәһәре муниципаль берәмлеге вәкиллекле органының 2005 елның 17 декабрендәге 3-5 номерлы карары (Казан шәһәр Думасының 2013 елның 25 декабрендәге 16-28 номерлы карары редакциясендә) белән расланган Казан шәһәре муниципаль берәмлеге Уставының (алга таба шулай ук — Устав) 28 статьясындагы 1 өлешенең кырык беренче абзацы; «Казан шәһәренең муниципаль юл фонды турында» Казан шәһәр Думасының 2013 елның 29 ноябрендәге 2-27 номерлы карары белән расланган Казан шәһәренең муниципаль юл фонды бюджет ассигнованиеләрен формалаштыру һәм куллану тәртибенең (алга таба шулай ук — Тәртип) 3.3 пункты; Казан шәһәр Думасының 2006 елның 18 октябрендәге 4-12 номерлы карары белән расланган Казан шәһәрен төзекләндерү кагыйдәләренең (алга таба шулай ук — Кагыйдәләр) 54 пунктындагы 1 пунктчасы; «Казан шәһәренең гомуми кулланылыштагы автомобиль юлларын карап тоту тәртибе турында» Казан шәһәре муниципаль

берәмлеге Башкарма комитетының 2014 елның 13 августындагы 4735 номерлы карары белән расланган Казан шәһәренең гомуми кулланылыштагы автомобиль юлларын һәм төзекләндерү элементларын карап тоту буенча эшләр башкару регламентының (алга таба шулай ук — Регламент) 2.1 һәм 2.2 бүлекчәләрендәге аерым нигезләмәләр белән үзенең конституциячел хокуклары һәм ирекләре бозылуга карата шикаять белән мөрәҗәгать итте.

Уставның 28 статьясындагы 1 өлешенең кырык беренче абзацында муниципаль юл фондының бюджет ассигнованиеләрен формалаштыру һәм куллану тәртибен билгеләү Казан шәһәр Думасы вәкаләтләренә керә дип каралган.

Тәртипнең 3.3 пункты нигезендә чыгымнарның максатчан билгеләнеше буенча Казан шәһәренең муниципаль юл фондының расланган бюджет ассигнованиеләре күләме бүленеше алдагы финанс елына Казан шәһәре муниципаль берәмлеге Башкарма комитеты тарафыннан раслана.

Кагыйдәләрнең 54 пунктындагы 1 пунктчасы юл территорияләрен карап тоту юлларны, тротуарларны, ясалма юл корылмаларын, квартал эчендәге машина юлларын төзекләндерүне үз эченә ала дип билгели.

Регламентның 2.1 һәм 2.2 бүлекчәләрендәге дәгъвалана торган нигезләмәләр Казан шәһәренең гомуми кулланылыштагы юлларын җәйге һәм кышкы җыештыруның төп технологик операцияләрен билгелиләр.

Шикаятьтән һәм аңа кушымта итеп бирелгән документлар күчермәләреннән аңлашылганча, мөрәҗәгать итүче яши торган Казан шәһәре, Академик Лаврентьев урамы адресы буенча урнашкан күпфатирлы йортның ишегалдындагы юлның һәм тротуарларның асфальт түшәмәсе йорт кулланылышка тапшырылганнан бирле (1983 елдан) ремонтланмаган һәм хәзерге вакытта бик нык таушалган һәм тулысынча җимерек хәлдә. Ишегалды территориясе, машина үтә торган юл өлеше һәм тротуарларның асфальт түшәмәсен ремонтлауны сорап, ул Казан шәһәре муниципаль берәмлеге Башкарма комитетының Авиатөзелеш һәм Яңа Савин районнары администрациясенә, Татарстан Республикасы Дәүләт торак инспекциясенә, «“Уютный дом” идарәче компаниясе» җаваплылыгы чикләнгән җәмгыятенә мөрәҗәгать иткән. Ләкин ишегалдындагы юл һәм тротуарларның асфальт түшәмәсен ремонтлау эшләре башкарылмаган.

Гражданка Л.И. Новоселова фикеренчә, Тәртипнең 3.3 пункты, юл фондының бюджет ассигнованиеләрен бүлү вәкаләтен Казан шәһәре муниципаль берәмлеге Башкарма комитетына тапшырып, андый бүленешне башкарганда, Казан шәһәре муниципаль берәмлеге Уставының 28 статьясындагы 1 өлешенең кырык беренче абзацыннан күренгәнчә, җирле администрация таныныга тиешле һәм муниципаль берәмлекнең вәкиллекле органы дәрәҗәсендә билгеләнелергә тиешле бернинди дә критерийлар билгеләми. Башкасы, ул уйлаганча, әлеге фондтагы акчаларның ирекле бүленешенә һәм ремонтланырга тиешле юлларны һәм

квартал эчендәге машина юлларын объектив булмаган сайлауга китерә, бу аның конституциячел хокукларын боза.

Мөрәҗәгать итүче шулай ук билгеләгәнчә, Казан шәһәрен төзекләндерү кагыйдәләренең 54 пунктындагы 1 пунктчасы юл территорияләрен карап тоту юлларны, тротуарларны, ясалма юл корылмаларын, квартал эчендәге машина юлларын төзекләндерүне үз эченә ала дип билгеләп, андый ремонт башкару тәртибен җайга салмый. Регламентның 2.1 һәм 2.2 бүлекчәләрендәге нигезләмәләр, аның фикеренчә, Казан шәһәренең гомуми кулланылыштагы юлларын җәйге һәм кышкы җыештыруның төп технологик операцияләренә юллар һәм тротуарлар ремонтлауны кертмиләр, бу Казан шәһәрен төзекләндерү кагыйдәләре нигезләмәсенә квартал эчендәге машина юлларын ремонтлауны юл территорияләрен карап тотуга кертми торган аңлатма бирә. Шул ук вакытта, гражданка Л.И. Новоселова күрсәткәнчә, элегрәк гамәлдә булган Регламентта юлларны җәйге һәм кышкы җыештыруның төп технологик операцияләренә юллар һәм тротуарларга агымдагы ремонт ясау кертелгән булган.

Моннан тыш, мөрәҗәгать итүче билгеләгәнчә, Казан шәһәрен төзекләндерү кагыйдәләре Казан шәһәр Думасының 2006 елның 18 октябрендәге 4-12 номерлы карары белән расланган. Шуннан соң алар Казан шәһәр Думасының 2012 елның 7 июнендәге 4-14 номерлы карары белән расланган, 2013 елның 16 маендагы 17-22 номерлы, 2013 елның 25 декабрендәге 14-28 номерлы, 2014 елның 3 мартындагы 10-31 номерлы, 2014 елның 16 апрелендәге 15-32 номерлы карарлар белән үзгәрешләр 2012 елның 7 июнендәге 4-14 номерлы карар белән расланган Кагыйдәләргә кертелгән, ә 2014 елның 25 июлендәге 59-34 номерлы, 2014 елның 3 октябрендәге 27-36 номерлы, 2014 елның 29 октябрендәге 5-37 номерлы, 2015 елның 7 сентябрендәге 11-45 номерлы, 2015 елның 28 октябрендәге 19-2 номерлы карарлар белән үзгәрешләр Казан шәһәр Думасының 2006 елның 18 октябрендәге 4-12 номерлы карары белән расланган Кагыйдәләргә кертелгән. Шуңа бәйле рәвештә, аның фикеренчә, әлеге Кагыйдәләрнең раслануы белән аңлаешсызлык барлыкка килә. Мөрәҗәгать итүче санавынча, бу Казан шәһәр Думасы тарафыннан норматив хокукый актны бастырып чыгару формасын үтәмәү булып тора, бу исә аның конституциячел хокукларын шулай ук боза.

Бәян ителгәннәр нигезендә гражданка Л.И. Новоселова Татарстан Республикасы Конституция судыннан Казан шәһәре муниципаль берәмлеге вәкиллекле органының 2005 елның 17 декабрендәге 3-5 номерлы карары (Казан шәһәр Думасының 2013 елның 25 декабрендәге 16-28 номерлы карары редакциясендә) белән расланган Казан шәһәре муниципаль берәмлеге Уставының 28 статьясындагы 1 өлешенең кырык беренче абзацын, «Казан шәһәренең муниципаль юл фонды турында» Казан шәһәр Думасының 2013 елның 29 ноябрендәге 2-27 номерлы карары белән расланган Казан шәһәренең муниципаль юл фонды бюджет ассигнованиеләрен формалаштыру һәм куллану тәртибенең 3.3 пунктын, Казан шәһәр Думасының 2006 елның 18 октябрендәге 4-12 номерлы кара-

ры белән расланган Казан шәһәрен төзекләндерү кагыйдәләренең 54 пунктындагы 1 пунктчасын, «Казан шәһәренең гомуми кулланылыштагы автомобиль юлларын карап тоту тәртибе турында» Казан шәһәре муниципаль берәмлеге Башкарма комитетының 2014 елның 13 августындагы 4735 номерлы карары белән расланган Казан шәһәренең гомуми кулланылыштагы автомобиль юлларын һәм төзекләндерү элементларын карап тоту буенча эшләр башкару регламентының 2.1 һәм 2.2 бүлекчәләрендәге Казан шәһәренең гомуми кулланылыштагы юлларын җәйге һәм кышкы җыештыруның төп технологик операцияләрен билгели торган аерым нигезләмәләрне Татарстан Республикасы Конституциясенең 28 (беренче өлеш) һәм 58 (икенче өлеш) статьяларына туры килми дип тануны сорый.

Мөрәҗәгать итүче Татарстан Республикасы Конституция судыннан шулай ук Казан шәһәр Думасының 2006 елның 18 октябрендәге 4-12 номерлы карары белән расланган Казан шәһәрен төзекләндерү кагыйдәләрен норматив хокукый актны бастырып чыгару формасы буенча Татарстан Республикасы Конституциясенә каршы килә дип тануны сорый.

2. Россия Федерациясе Бюджет кодексының 179.4 статьясындагы 5 пунктының бишенче абзацы нигезендә муниципаль юл фондының бюджет ассигнованиеләрен формалаштыру һәм куллану тәртибе муниципаль берәмлекнең вәкиллекле органы карары белән билгеләнә.

Әлеге закон күрсәтмәләрен гамәлгә ашыру максатларында Уставның дәгъвалана торган нормасында Казан шәһәр Думасы — Казан шәһәре муниципаль берәмлеге вәкиллекле органы вәкаләтләренә шул исәптән Казан шәһәренең муниципаль юл фонды бюджет ассигнованиеләрен формалаштыру һәм куллану тәртибен билгеләү турында карар кабул итү буенча вәкаләт кертелгән.

Шулай итеп, Уставның 28 статьясындагы 1 өлешенең мөрәҗәгать итүче тарафыннан дәгъва белдерелә торган кырык беренче абзацында аның Татарстан Республикасы Конституциясенә туры килү-килмәве мәсьәләсендә билгесезлек юк. Шуңа күрә «Татарстан Республикасы Конституция суды турында» Татарстан Республикасы Законының 46 статьясындагы беренче өлешенең 2 пункты белән үзара бәйләнештә 39 статьясындагы икенче өлешенең 1 пункты нигезендә мөрәҗәгать итүченең шикаяте карала алмый.

Казан шәһәр Думасының 2006 елның 18 октябрендәге 4-12 номерлы карары белән расланган Казан шәһәрен төзекләндерү кагыйдәләренең басылып чыгу формасы буенча конституциячел булмаулары турындагы мөрәҗәгать итүченең дәлилләренә килгәндә, шикаять әлеге өлешендә Татарстан Республикасы Конституция суды тарафыннан шулай ук карауга алына алмый дип билгеләп үтәргә кирәк. «“Казан шәһәрен төзекләндерү кагыйдәләре турында” Казан шәһәр Думасы карарына үзгәрешләр кертү хакында» Казан шәһәр Думасының 2015 елның 28 октябрендәге 19-2 номерлы карары белән гражданка Л.И. Новоселова күрсәткән Казан шәһәр Думасының 2006 елның 18 октябрендәге 4-12 номерлы ка-

рары белән расланган Казан шәһәрен төзекләндерү кагыйдәләрен үзгәртә торган норматив хокукый актлар ул Татарстан Республикасы Конституция судына мөрәҗәгать иткәнгә кадәр үз көчен югалткан дип танылган, ә Кагыйдәләр исә яңа редакциядә бәян ителгән.

«Татарстан Республикасы Конституция суды турында» Татарстан Республикасы Законының 46 статьясындагы икенче өлешенең мәгънәсе буенча Татарстан Республикасы Конституция суды конституциячел суд эшләрен башкарганда гамәлдәге норматив хокукый актларның конституциячеллеген тикшерә. Шикаять итүче Татарстан Республикасы Конституция судына мөрәҗәгать итү алдыннан юкка чыгарылган яки үз көчен югалткан актларның конституциячеллеген тикшерү мөмкин түгел (Татарстан Республикасы Конституция судының 2010 елның 27 февралендәге 3-О номерлы билгеләмәсе).

Димәк, гражданка Л.И. Новоселованың шикаяте Кагыйдәләрнең конституциячеллеген аларның басылып чыгу формасы буенча тикшерү өлешендә карала алмый.

3. Татарстан Республикасы Конституциясенең 109 статьясы (дүртенче өлеш) һәм «Татарстан Республикасы Конституция суды турында» Татарстан Республикасы Законының 3 статьясындагы бишенче өлеше нигезендә Татарстан Республикасы Конституция суды гражданнарның конституциячел хокуклары һәм ирекләре бозылуга карата шикаятьләр буенча Татарстан Республикасы законының яисә аның аерым нигезләмәләренең, Татарстан Республикасы Президенты һәм Министрлар Кабинеты, шулай ук җирле үзидарә органнары норматив хокукый актларының конституциячеллеген тикшерә. Димәк, Тәртипнең 3.3 пункты, Кагыйдәләрнең 54 пунктындагы 1 пунктчасы һәм Регламентның 2.1 һәм 2.2 бүлекчәләрендәге аерым нигезләмәләр Татарстан Республикасы Конституциясенә туры килү-килмәү мәсьәләсенә тикшерелергә мөмкин.

«Татарстан Республикасы Конституция суды турында» Татарстан Республикасы Законының 100 статьясындагы беренче өлеше нигезендә Татарстан Республикасы Конституция судына конституциячел хокукларның һәм ирекләрнең бозылуына карата шикаять белән Татарстан Республикасы законы, Татарстан Республикасы Президентының һәм Татарстан Республикасы Министрлар Кабинетының, җирле үзидарә органнарының норматив хокукый актлары белән хокуклары һәм ирекләре бозылган гражданнар һәм аларның берләшмәләре мөрәҗәгать итәргә хокуклы.

Шул ук вакытта «Татарстан Республикасы Конституция суды турында» Татарстан Республикасы Законының 101 статьясы белән шул билгеләнгән: Татарстан Республикасы законы яисә башка норматив хокукый акт белән конституциячел хокуклар һәм ирекләрнең бозылуына шикаять бирү мөмкин була, әгәр закон яисә башка норматив хокукый акт гражданнарның конституциячел хокукларына һәм ирекләренә кагылса; закон яисә башка норматив хокукый акт, аны карау судта яисә башка органда төгәлләнгән яки башланган конкрет эштә кулланылса яки кулла-

нылырга тиеш булса. Шуңа бәйле рәвештә мөрәҗәгать итүченең шикаятенә кушымта итеп бирелгән документлар күчермәләре дәгъвалана торган нигезләмәләрнең мөрәҗәгать итүченең конкрет эшен хәл иткәндә кулланылуын раслый торган итеп каралырга мөмкин.

Шуның белән гражданка Л.И. Новоселова шикаяте Тәртипнең 3.3 пунктының, Кагыйдәләрнең 54 пунктындагы 1 пунктчасының һәм Регламентның 2.1 һәм 2.2 бүлекчәләрендәге аерым нигезләмәләрнең конституциячеллеген тикшерү өлешендә Татарстан Республикасы Конституция суды карамагына керә, тиешле мөрәҗәгать итүче тарафыннан бирелгән, «Татарстан Республикасы Конституция суды турында» Татарстан Республикасы Законының 101 статьясында билгеләнгән шикаять бирү таләпләренә туры килә, һәм анда Татарстан Республикасы Конституция суды тарафыннан карауга алудан баш тарту өчен нинди дә булса нигезләр юк.

4. Шикаятьтә күрсәтелгәнчә, мөрәҗәгать итүче пенсионер һәм авыр матди хәлдә булганга күрә, ул үзен дәүләт пошлинасын түләүдән азат итүне сорый.

«Татарстан Республикасы Конституция суды турында» Татарстан Республикасы Законының 42 статьясы нигезендә Татарстан Республикасы Конституция судына мөрәҗәгать иткәндә дәүләт пошлинасы федераль законнарда билгеләнгән тәртиптә алына. Россия Федерациясе Салым кодексының 333.23 статьясындагы 3 пункты нигезендә Россия Федерациясе субъектларының конституция (устав) судлары, түләүченең матди мөмкинлекләреннән чыгып, аны күрсәтелгән судлар карый торган эшләр буенча дәүләт пошлинасын түләүдән азат итәргә яки аның күләмен киметергә, шулай ук әлеге Кодексның 333.41 статьясында каралган тәртиптә аны түләүне кичектерергә (бүлгәләп түләтергә) хокуклы.

Шуңа бәйле рәвештә Татарстан Республикасы Конституция суды гражданка Л.И. Новоселованың үзен дәүләт пошлинасын түләүдән азат итү турындагы үтенечен канәгатьләндерергә мөмкин дип саный.

Бәян ителгәннәр нигезендә, «Татарстан Республикасы Конституция суды турында» Татарстан Республикасы Законының 3 статьясындагы бишенче өлешенә, 39 статьясындагы икенче өлешенең 1 пунктына, 42 статьясына, 45 статьясындагы беренче һәм икенче өлешләренә, 46 статьясындагы беренче өлешенең 2 пунктына, 51 статьясындагы беренче өлешенә, 66 статьясындагы бишенче өлешенә, 67 статьясындагы беренче һәм икенче өлешләренә, 69, 72, 73, 100 һәм 101 статьяларына таянып, Татарстан Республикасы Конституция суды

билгеләде:

1. Гражданка Л.И. Новоселова шикаятен Казан шәһәре муниципаль берәмлеге вәкиллекле органының 2005 елның 17 декабрендәге 3-5 номерлы карары (Казан шәһәр Думасының 2013 елның 25 декабрендәге 16-28 номерлы карары редакциясендә) белән расланган Казан шәһәре муниципаль берәмлеге Уставының

28 статьясындагы 1 өлешенең кырык беренче абзацының һәм басылып чыгу формасы буенча Казан шәһәр Думасының 2006 елның 18 октябрендәге 4-12 номерлы карары белән расланган Казан шәһәрен төзекләндерү кагыйдәләренең конституциячеллеген тикшерү өлешендә карауга алудан баш тартырга, чөнки әлеге өлештә ул «Татарстан Республикасы Конституция суды турында» Татарстан Республикасы Законының шикаять бирелергә мөмкин дигән таләпләренә җавап бирми.

2. «Казан шәһәренең муниципаль юл фонды турында» Казан шәһәр Думасының 2013 елның 29 ноябрендәге 2-27 номерлы карары белән расланган Казан шәһәренең муниципаль юл фонды бюджет ассигнованиеләрен формалаштыру һәм куллану тәртибенең 3.3 пункты; Казан шәһәр Думасының 2006 елның 18 октябрендәге 4-12 номерлы карары белән расланган Казан шәһәрен төзекләндерү кагыйдәләренең 54 пунктындагы 1 пунктчасы; «Казан шәһәренең гомуми кулланылыштагы автомобиль юлларын карап тоту тәртибе турында» Казан шәһәре муниципаль берәмлеге Башкарма комитетының 2014 елның 13 августындагы 4735 номерлы карары белән расланган Казан шәһәренең гомуми кулланылыштагы автомобиль юлларын һәм төзекләндерү элементларын карап тоту буенча эшләр башкару регламентының 2.1 һәм 2.2 бүлекчәләрендәге аерым нигезләмәләр белән үзенең конституциячел хокуклары һәм ирекләре бозылуга карата гражданка Л.И. Новоселова шикаятен карауга кабул итәргә.

3. Бу шикаять буенча Татарстан Республикасы Конституция суды Билгеләмәсе катгый һәм аңа карата шикаять бирелми.

4. Гражданка Л.И. Новоселованың үтенечен аны дәүләт пошлинасын түләүдән азат итү турындагы өлешендә канәгатьләндерергә.

5. Кабул ителгән карар турында якларга — гражданка Л.И. Новоселовага, Казан шәһәр Думасына һәм Казан шәһәре муниципаль берәмлеге Башкарма комитетына хәбәр итәргә.

6. Әлеге эш буенча докладчы судья итеп Татарстан Республикасы Конституция суды судьясы Р.Г. Сәхиеваны билгеләргә.

7. Татарстан Республикасы Конституция суды тарафыннан әлеге эшне карап тикшерү көнен Татарстан Республикасы Конституция суды утырышларында эшләрне тыңлау чираты тәртибендә билгеләргә.

8. Әлеге Билгеләмә «Татарстан Республикасы Конституция суды хәбәрләре»ндә басылып чыгарга тиеш.

№ 4-О

Татарстан Республикасы
Конституция суды

ОПРЕДЕЛЕНИЕ КОНСТИТУЦИОННОГО СУДА РЕСПУБЛИКИ ТАТАРСТАН

по жалобе гражданина П.П. Гурова на нарушение его конституционных прав и свобод абзацем сорок первым части 1 статьи 28 Устава муниципального образования города Казани, утвержденного решением представительного органа муниципального образования города Казани от 17 декабря 2005 года № 3-5; пунктом 3.3 Порядка формирования и использования бюджетных ассигнований муниципального дорожного фонда города Казани, утвержденного решением Казанской городской Думы от 29 ноября 2013 года № 2-27 «О муниципальном дорожном фонде города Казани»; подпунктом 1 пункта 54 Правил благоустройства города Казани, утвержденных решением Казанской городской Думы от 18 октября 2006 года № 4-12; отдельными положениями подразделов 2.1 и 2.2 Регламента проведения работ по содержанию автомобильных дорог общего пользования и элементов обустройства города Казани, утвержденного постановлением Исполнительного комитета муниципального образования города Казани от 13 августа 2014 года № 4735 «О порядке содержания автомобильных дорог общего пользования г. Казани»

6 февраля
2017 года
город Казань

Конституционный суд Республики Татарстан в составе Председателя Ф.Г. Хуснутдинова, судей Л.В. Кузьминой, Р.А. Сахиевой, А.А. Хамматовой, А.Р. Шакараева,

заслушав в судебном заседании заключение судьи Р.А. Сахиевой, проводившей на основании статьи 44 Закона Республики Татарстан «О Конституционном суде Республики Татарстан» предварительное изучение жалобы гражданина П.П. Гурова,

установил:

1. В Конституционный суд Республики Татарстан обратился гражданин П.П. Гуров с жалобой на нарушение его конституционных прав и свобод абзацем сорок первым части 1 статьи 28 Устава муниципального образования города Казани, утвержденного решением представительного органа муниципального образования города Казани от 17 декабря 2005 года

№ 3-5 (в редакции решения Казанской городской Думы от 25 декабря 2013 года № 16-28) (далее также — Устав); пунктом 3.3 Порядка формирования и использования бюджетных ассигнований муниципального дорожного фонда города Казани, утвержденного решением Казанской городской Думы от 29 ноября 2013 года № 2-27 «О муниципальном дорожном фонде города Казани» (далее также — Порядок); подпунктом 1 пункта 54 Правил благоустройства города Казани, утвержденных решением Казанской городской Думы от 18 октября 2006 года № 4-12 (далее также — Правила); отдельными положениями подразделов 2.1 и 2.2 Регламента проведения работ по содержанию автомобильных дорог общего пользования и элементов обустройства города Казани, утвержденного постановлением Исполнительного комитета муниципального образования города Казани от 13 августа 2014 года № 4735 «О порядке содержания автомобильных дорог общего пользования г. Казани» (далее также — Регламент).

Абзац сорок первый части 1 статьи 28 Устава предусматривает,

что установление порядка формирования и использования бюджетных ассигнований муниципального дорожного фонда находится в компетенции Казанской городской Думы.

Согласно пункту 3.3 Порядка распределение утвержденного объема бюджетных ассигнований муниципального дорожного фонда города Казани по целевым направлениям расходов на очередной финансовый год утверждается Исполнительным комитетом муниципального образования города Казани.

Подпункт 1 пункта 54 Правил устанавливает, что содержание территорий дорог включает в себя ремонт дорог, тротуаров, искусственных дорожных сооружений, внутриквартальных проездов.

Оспариваемые положения подразделов 2.1 и 2.2 Регламента определяют основные технологические операции летней и зимней уборки дорог общего пользования города Казани.

Как следует из жалобы и приложенных к ней копий документов, асфальтовое покрытие дороги и тротуаров двора многоквартирного дома, расположенного по адресу город Казань, улица Академика Лаврентьева, в котором проживает заявитель, не ремонтировалось со времени сдачи дома в эксплуатацию (с 1983 года) и в настоящее время находится в крайне изношенном состоянии и полностью разрушено. С просьбой о ремонте асфальтового покрытия дворовой территории, проезжей части и тротуаров жильцы данного дома обращались в администрацию Авиастроительного и Ново-Савиновского районов Исполнительного комитета муниципального образования города Казани, Государственную жилищную инспекцию Республики Татарстан, общество с ограниченной ответственностью «Управляющая компания “Уютный дом”». Однако ремонтные работы асфальтового покрытия дороги и тротуаров двора произведены не были.

По мнению гражданина П.П. Гурова, пункт 3.3 Порядка, предоставляя Исполнительному комитету муниципального образования города Казани полномочие по распределению бюджетных ассигнований дорожного фонда, не устанавливает никаких критериев, которыми местная администрация должна руководствоваться, осуществляя такое распределение, и которые должны быть определены на уровне представительного органа муниципального образования, как это следует из абзаца сорок первого части 1 статьи 28 Устава муниципального образования города Казани. Иное, как он считает, приводит к произвольному распределению средств этого фонда и необъективному выбору ремонтируемых дорог и внутриквартальных проездов, что нарушает его конституционные права.

Заявитель также отмечает, что подпункт 1 пункта 54 Правил благоустройства города Казани, устанавливая, что содержание территорий дорог включает в себя ремонт дорог, тротуаров, искусственных дорожных сооружений, внутриквартальных проездов, не определяет порядок проведения такого ремонта. Положения подразделов 2.1 и 2.2 Регламента, по его мнению, не относят к основным технологическим операциям летней и зимней уборки дорог общего пользования города Казани ремонт дорог и тротуаров, что придает положению Правил благоустройства города Казани

такое истолкование, при котором в содержание территорий дорог не включается ремонт дорог внутриквартальных проездов. Между тем, как указывает гражданин П.П. Гуров, в ранее действовавшем Регламенте к основным технологическим операциям летней и зимней уборки дорог был включен текущий ремонт дорог и тротуаров.

Кроме того, заявитель отмечает, что Правила благоустройства города Казани были утверждены решением Казанской городской Думы от 18 октября 2006 года № 4-12. Затем они были утверждены решением Казанской городской Думы от 7 июня 2012 года № 4-14, решениями от 16 мая 2013 года № 17-22, от 25 декабря 2013 года № 14-28, от 3 марта 2014 года № 10-31, от 16 апреля 2014 года № 15-32 вносились изменения в Правила, утвержденные решением от 7 июня 2012 года № 4-14, а решениями от 25 июля 2014 года № 59-34, от 3 октября 2014 года № 27-36, от 29 октября 2014 года № 5-37, от 7 сентября 2015 года № 11-45, от 28 октября 2015 года № 19-2 изменения вносились в Правила, утвержденные решением Казанской городской Думы от 18 октября 2006 года № 4-12. В связи с этим, по его мнению, возникает неясность с утверждением данных Правил. Как считает заявитель, это является несоблюдением Казанской городской Думой формы издания нормативного правового акта, что также нарушает его конституционные права.

На основании изложенного гражданин П.П. Гуров просит Конституционный суд Республики Татарстан признать абзац сорок первый части 1 статьи 28 Устава муниципального образования города Казани, утвержденного решением представительного органа муниципального образования города Казани от 17 декабря 2005 года № 3-5 (в редакции решения Казанской городской Думы от 25 декабря 2013 года № 16-28), пункт 3.3 Порядка формирования и использования бюджетных ассигнований муниципального дорожного фонда города Казани, утвержденного решением Казанской городской Думы от 29 ноября 2013 года № 2-27 «О муниципальном дорожном фонде города Казани», подпункт 1 пункта 54 Правил благоустройства города Казани, утвержденных решением Казанской городской Думы от 18 октября 2006 года № 4-12, отдельные положения подразделов 2.1 и 2.2 Регламента проведения работ по содержанию автомобильных дорог общего пользования и элементов обустройства города Казани, утвержденного постановлением Исполнительного комитета муниципального образования города Казани от 13 августа 2014 года № 4735 «О порядке содержания автомобильных дорог общего пользования г. Казани», определяющие основные технологические операции летней и зимней уборки дорог общего пользования города Казани, не соответствующими статьям 28 (часть первая) и 58 (часть вторая) Конституции Республики Татарстан.

Также заявитель просит Конституционный суд Республики Татарстан признать Правила благоустройства города Казани, утвержденные решением Казанской городской Думы от 18 октября 2006 года № 4-12, по форме издания нормативного правового акта противоречащими Конституции Республики Татарстан.

2. В соответствии с абзацем пятым пункта 5 статьи 179.4 Бюд-

жетного кодекса Российской Федерации порядок формирования и использования бюджетных ассигнований муниципального дорожного фонда устанавливается решением представительного органа муниципального образования.

В целях реализации данных законодательных предписаний в оспариваемой норме Устава к полномочиям Казанской городской Думы — представительного органа муниципального образования города Казани отнесено в том числе полномочие по принятию решения об определении порядка формирования и использования бюджетных ассигнований муниципального дорожного фонда города Казани.

Тем самым оспариваемый заявителем абзац сорок первый части 1 статьи 28 Устава не содержит неопределенности в вопросе о его соответствии Конституции Республики Татарстан. В связи с этим согласно пункту 2 части первой статьи 46 во взаимосвязи с пунктом 1 части второй статьи 39 Закона Республики Татарстан «О Конституционном суде Республики Татарстан» жалоба заявителя не является допустимой.

Относительно доводов заявителя о неконституционности Правил благоустройства города Казани, утвержденных решением Казанской городской Думы от 18 октября 2006 года № 4-12, по форме их издания следует отметить, что жалоба в этой части также не может быть принята Конституционным судом Республики Татарстан к рассмотрению. Решением Казанской городской Думы от 28 октября 2015 года № 19-2 «О внесении изменений в решение Казанской городской Думы “О Правилах благоустройства города Казани”» нормативные правовые акты, изменяющие Правила благоустройства города Казани, утвержденные решением Казанской городской Думы от 18 октября 2006 года № 4-12, на которые ссылается гражданин П.П. Гуров, были признаны утратившими силу до момента его обращения в Конституционный суд Республики Татарстан, а сами Правила изложены в новой редакции.

По смыслу части второй статьи 46 Закона Республики Татарстан «О Конституционном суде Республики Татарстан» Конституционный суд Республики Татарстан в процессе конституционного судопроизводства проверяет конституционность действующих нормативных правовых актов. Проверка конституционности актов, которые были отменены или утратили силу до обращения заявителя в Конституционный суд Республики Татарстан, не допускается (определение Конституционного суда Республики Татарстан от 27 февраля 2010 года № 3-О).

Следовательно, жалоба гражданина П.П. Гурова в части проверки конституционности Правил по форме их издания не является допустимой.

3. Согласно статье 109 (часть четвертая) Конституции Республики Татарстан и части пятой статьи 3 Закона Республики Татарстан «О Конституционном суде Республики Татарстан» Конституционный суд Республики Татарстан по жалобам на нарушение конституционных прав и свобод граждан проверяет конституционность закона Республики Татарстан или его отдельных положений,

нормативных правовых актов Президента и Кабинета Министров Республики Татарстан, а также органов местного самоуправления. Следовательно, пункт 3.3 Порядка, подпункт 1 пункта 54 Правил и отдельные положения подразделов 2.1 и 2.2 Регламента могут быть рассмотрены на предмет их соответствия Конституции Республики Татарстан.

В соответствии с частью первой статьи 100 Закона Республики Татарстан «О Конституционном суде Республики Татарстан» правом на обращение в Конституционный суд Республики Татарстан с жалобой на нарушение конституционных прав и свобод обладают граждане, права и свободы которых нарушены законом Республики Татарстан, нормативными правовыми актами Президента Республики Татарстан и Кабинета Министров Республики Татарстан, органов местного самоуправления, и их объединения.

При этом статьей 101 Закона Республики Татарстан «О Конституционном суде Республики Татарстан» установлено, что жалоба на нарушение конституционных прав и свобод законом Республики Татарстан или иным нормативным правовым актом допустима, если закон или иной нормативный правовой акт затрагивает конституционные права и свободы граждан; закон или иной нормативный правовой акт применен или подлежит применению в конкретном деле, рассмотрение которого завершено или начато в суде или ином органе. В этой связи приложенные к жалобе гражданина П.П. Гурова копии документов могут рассматриваться как подтверждающие применение обжалуемых положений при разрешении конкретного дела заявителя.

Тем самым жалоба гражданина П.П. Гурова в части проверки конституционности пункта 3.3 Порядка, подпункта 1 пункта 54 Правил и отдельных положений подразделов 2.1 и 2.2 Регламента подведомственна Конституционному суду Республики Татарстан, исходит от надлежащего заявителя, соответствует критериям ее допустимости, установленным статьей 101 Закона Республики Татарстан «О Конституционном суде Республики Татарстан», и не содержит каких-либо оснований для отказа в принятии к рассмотрению Конституционным судом Республики Татарстан.

4. Заявитель ходатайствует об освобождении его от уплаты государственной пошлины, поскольку, как указано в жалобе, он является пенсионером и находится в тяжелом материальном положении.

Согласно статье 42 Закона Республики Татарстан «О Конституционном суде Республики Татарстан» при обращении в Конституционный суд Республики Татарстан государственная пошлина взимается в порядке, установленном федеральным законодательством. В соответствии с пунктом 3 статьи 333.23 Налогового кодекса Российской Федерации конституционные (уставные) суды субъектов Российской Федерации, исходя из имущественного положения плательщика, вправе освободить его от уплаты государственной пошлины по делам, рассматриваемым указанными судами, либо уменьшить ее размер, а также отсрочить (рассрочить) ее уплату в порядке, предусмотренном статьей 333.41 данного Кодекса.

В связи с этим Конституционный суд Республики Татарстан считает возможным удовлетворить ходатайство гражданина П.П. Гурова об освобождении его от уплаты государственной пошлины.

На основании изложенного, руководствуясь частью пятой статьи 3, пунктом 1 части второй статьи 39, статьей 42, частями первой и второй статьи 45, пунктом 2 части первой статьи 46, частью первой статьи 51, частью пятой статьи 66, частями первой и второй статьи 67, статьями 69, 72, 73, 100 и 101 Закона Республики Татарстан «О Конституционном суде Республики Татарстан», Конституционный суд Республики Татарстан

определил:

1. Отказать в принятии к рассмотрению жалобы гражданина П.П. Гурова в части, касающейся проверки конституционности абзаца сорок первого части 1 статьи 28 Устава муниципального образования города Казани, утвержденного решением представительного органа муниципального образования города Казани от 17 декабря 2005 года № 3-5 (в редакции решения Казанской городской Думы от 25 декабря 2013 года № 16-28), и Правил благоустройства города Казани, утвержденных решением Казанской городской Думы от 18 октября 2006 года № 4-12, по форме их издания, поскольку в этой части она не отвечает требованиям Закона Республики Татарстан «О Конституционном суде Республики Татарстан», в соответствии с которыми жалоба признается допустимой.

2. Принять к рассмотрению жалобу гражданина П.П. Гурова на нарушение его конституционных прав и свобод пунктом 3.3 Порядка формирования и использования бюджетных ассигнований муниципального дорожного фонда города Казани, утвержденного решением Казанской городской Думы от 29 ноября 2013 года № 2-27 «О муниципальном дорожном фонде города Казани»; подпунктом 1 пункта 54 Правил благоустройства города Казани, утвержденных решением Казанской городской Думы от 18 октября 2006 года № 4-12; отдельными положениями подразделов 2.1 и 2.2 Регламента проведения работ по содержанию автомобильных дорог общего пользования и элементов обустройства города Казани, утвержденного постановлением Исполнительного комитета муниципального образования города Казани от 13 августа 2014 года № 4735 «О порядке содержания автомобильных дорог общего пользования г. Казани».

3. Определение Конституционного суда Республики Татарстан по данной жалобе окончательно и обжалованию не подлежит.

4. Поскольку жалоба гражданина П.П. Гурова и жалоба гражданки Л.И. Новоселовой касаются одного и того же предмета, согласно статье 50 Закона Республики Татарстан «О Конституционном суде Республики Татарстан» соединить дела по данным жалобам в одно производство.

5. Удовлетворить ходатайство гражданина П.П. Гурова в части освобождения его от уплаты государственной пошлины.

6. О принятом решении уведомить стороны — гражданина

П.П. Гурова, Казанскую городскую Думу и Исполнительный комитет муниципального образования города Казани.

7. Назначить судьей-докладчиком по данному делу судью Конституционного суда Республики Татарстан Р.А. Сахиеву.

8. Дату рассмотрения настоящего дела Конституционным судом Республики Татарстан установить в порядке очередности слушания дел в заседаниях Конституционного суда Республики Татарстан.

9. Настоящее Определение подлежит опубликованию в «Вестнике Конституционного суда Республики Татарстан».

№ 5-О

Конституционный суд
Республики Татарстан

ТАТАРСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ КОНСТИТУЦИЯ СУДЫ

Казан шәһәре муниципаль берәмлеге вәкиллекле органының 2005 елның 17 декабрендәге 3-5 номерлы карары белән расланган Казан шәһәре муниципаль берәмлеге Уставының 28 статьясындагы 1 өлешенең кырык беренче абзацы; «Казан шәһәренең муниципаль юл фонды турында» Казан шәһәр Думасының 2013 елның 29 ноябрендәге 2-27 номерлы карары белән расланган Казан шәһәренең муниципаль юл фонды бюджет ассигнованиеләрен формалаштыру һәм куллану тәртибенең 3.3 пункты; Казан шәһәр Думасының 2006 елның 18 октябрендәге 4-12 номерлы карары белән расланган Казан шәһәрен төзекләндерү кагыйдәләренең 54 пунктындагы 1 пунктчасы; «Казан шәһәренең гомуми кулланылыштагы автомобиль юлларын карап тоту тәртибе турында» Казан шәһәре муниципаль берәмлеге Башкарма комитетының 2014 елның 13 августындагы 4735 номерлы карары белән расланган Казан шәһәренең гомуми кулланылыштагы автомобиль юлларын һәм төзекләндерү элементларын карап тоту буенча эшләр башкару регламентының 2.1 һәм 2.2 бүлекчәләрендәге аерым нигезләмәләр белән үзенең конституциячел хокуклары һәм ирекләре бозылуга карата гражданин П.П. Гуров шикаяте буенча

2017 ел
6 февраль
Казан шәһәре

БИЛГЕЛӘМӘСЕ

Татарстан Республикасы Конституция суды, Рәисе Ф.Г. Хөснетдинов, судьялары Л.В. Кузьмина, Р.Г. Сәхиева, А.А. Хамматова, А.Р. Шакараев составында,

суд утырышында «Татарстан Республикасы Конституция суды турында» Татарстан Республикасы Законының 44 статьясы нигезендә гражданин П.П. Гуров шикаятен алдан өйрәнгән судья Р.Г. Сәхиева бәяләмәсен тыңлаганнан соң

а ч ы к л а д ы :

1. Татарстан Республикасы Конституция судына гражданин П.П. Гуров Казан шәһәре муниципаль берәмлеге вәкиллекле органының 2005 елның 17 декабрендәге 3-5 номерлы карары (Казан шәһәр Думасының 2013 елның 25 декабрендәге 16-28 номерлы карары редакциясендә) белән расланган Казан шәһәре муниципаль берәмлеге Уставының (алга таба шулай ук — Устав) 28 статьясындагы 1 өлешенең кырык беренче абзацы; «Казан шәһәренең муниципаль юл фонды турында» Казан шәһәр Думасының 2013 елның 29 ноябрендәге 2-27 номерлы карары белән расланган Казан шәһәренең муниципаль юл фонды бюджет ассигнованиеләрен формалаштыру һәм куллану тәртибенең (алга таба шулай ук — Тәртип) 3.3 пункты; Казан шәһәр Думасының 2006 елның 18 октябрендәге 4-12 номерлы карары белән расланган Казан шәһәрен төзекләндерү кагыйдәләренең (алга таба шулай ук — Кагыйдәләр) 54 пунктындагы 1 пунктчасы; «Казан шәһәренең гомуми кулланылыштагы автомобиль юлларын карап тоту тәртибе турында» Казан шәһәре муниципаль берәмлеге Башкарма комитетының 2014 елның 13 августындагы

4735 номерлы карары белән расланган Казан шәһәренең гомуми кулланылыштагы автомобиль юлларын һәм төзекләндерү элементларын карап тоту буенча эшләр башкару регламентының (алга таба шулай ук — Регламент) 2.1 һәм 2.2 бүлекчәләрендәге аерым нигезләмәләр белән үзенең конституциячел хокуклары һәм ирекләре бозылуга карата шикаять белән мөрәҗәгать итте.

Уставның 28 статьясындагы 1 өлешенең кырык беренче абзацында муниципаль юл фондының бюджет ассигнованиеләрен формалаштыру һәм куллану тәртибен билгеләү Казан шәһәр Думасы вәкаләтләренә керә дип каралган.

Тәртипнең 3.3 пункты нигезендә чыгымнарның максатчан билгеләнеше буенча Казан шәһәренең муниципаль юл фондының расланган бюджет ассигнованиеләре күләме бүленеше алдагы финанс елына Казан шәһәре муниципаль берәмлеге Башкарма комитеты тарафыннан раслана.

Кагыйдәләрнең 54 пунктындагы 1 пунктчасы юл территорияләрен карап тоту юлларны, тротуарларны, ясалма юл корылмаларын, квартал эчендәге машина юлларын төзекләндерүне үз эченә ала дип билгели.

Регламентның 2.1 һәм 2.2 бүлекчәләрендәге дәгъвалана торган нигезләмәләр Казан шәһәренең гомуми кулланылыштагы юлларын җәйге һәм кышкы җыештыруның төп технологик операцияләрен билгелиләр.

Шикаятьтән һәм аңа кушымта итеп бирелгән документлар күчермәләреннән аңлашылганча, мөрәҗәгать итүче яши торган Казан шәһәре, Академик Лаврентьев урамы адресы буенча урнашкан күпфатирлы йортның ишегалдындагы юлның һәм тротуарларның асфальт түшәмәсе йорт кулланылышка тапшырылганнан бирле (1983 елдан) ремонтланмаган һәм хәзерге вакытта бик нык таушалган һәм тулысынча җимерек хәлдә. Ишегалды территориясе, машина үтә торган юл өлеше һәм тротуарларның асфальт түшәмәсен ремонтлауны сорап, әлеге йортта яшәүчеләр Казан шәһәре муниципаль берәмлеге Башкарма комитетының Авиатөзелеш һәм Яңа Савин районнары администрациясенә, Татарстан Республикасы Дәүләт торак инспекциясенә, «“Уютный дом” идарәче компаниясе» җаваплылыгы чикләнгән җәмгыятенә мөрәҗәгать иткәннәр. Ләкин ишегалдындагы юл һәм тротуарларның асфальт түшәмәсен ремонтлау эшләре башкарылмаган.

Гражданин П.П. Гуров фикеренчә, Тәртипнең 3.3 пункты, юл фондының бюджет ассигнованиеләрен бүлү вәкаләтен Казан шәһәре муниципаль берәмлеге Башкарма комитетына тапшырып, андый бүленешне башкарганда, Казан шәһәре муниципаль берәмлеге Уставының 28 статьясындагы 1 өлешенең кырык беренче абзацыннан күренгәнчә, җирле администрация таянырга тиешле һәм муниципаль берәмлекнең вәкиллекле органы дәрәҗәсендә билгеләнелергә тиешле бернинди дә критерийлар билгеләми. Башкасы, ул уйлаганча, әлеге фондтагы акчаларның ирекле бүленешенә һәм ремонтланырга тиешле юлларны һәм квартал эчендәге машина юлларын объектив булмаган сайлауга китерә, бу аның конституциячел хокукларын боза.

Мәрәҗәгать итүче шулай ук билгеләгәнчә, Казан шәһәрен төзекләндерү кагыйдәләренең 54 пунктындагы 1 пунктчасы юл территорияләрен карап тоту юлларны, тротуарларны, ясалма юл корылмаларын, кварталэчендәге машина юлларын төзекләндерүне үз эченә ала дип билгеләп, андый ремонт башкару тәртибен җайга салмый. Регламентның 2.1 һәм 2.2 бүлекчәләрендәге нигезләмәләр, аның фикеренчә, Казан шәһәренең гомуми кулланылыштагы юлларын җәйге һәм кышкы җыештыруның төп технологик операцияләренә юллар һәм тротуарлар ремонтлауны кертмиләр, бу Казан шәһәрен төзекләндерү кагыйдәләре нигезләмәсенә квартал эчендәге машина юлларын ремонтлауны юл территорияләрен карап тотуга кертми торган аңлатма бирә. Шул ук вакытта, гражданин П.П. Гуров күрсәткәнчә, элегрәк гамәлдә булган Регламентта юлларны җәйге һәм кышкы җыештыруның төп технологик операцияләренә юллар һәм тротуарларга агымдагы ремонт ясау кертелгән булган.

Моннан тыш, мәрәҗәгать итүче билгеләгәнчә, Казан шәһәрен төзекләндерү кагыйдәләре Казан шәһәр Думасының 2006 елның 18 октябрендәге 4-12 номерлы карары белән расланган. Шуннан соң алар Казан шәһәр Думасының 2012 елның 7 июнендәге 4-14 номерлы карары белән расланган, 2013 елның 16 маендагы 17-22 номерлы, 2013 елның 25 декабрендәге 14-28 номерлы, 2014 елның 3 мартындагы 10-31 номерлы, 2014 елның 16 апрелендәге 15-32 номерлы карарлар белән үзгәрешләр 2012 елның 7 июнендәге 4-14 номерлы карар белән расланган Кагыйдәләргә кертелгән, ә 2014 елның 25 июлендәге 59-34 номерлы, 2014 елның 3 октябрендәге 27-36 номерлы, 2014 елның 29 октябрендәге 5-37 номерлы, 2015 елның 7 сентябрендәге 11-45 номерлы, 2015 елның 28 октябрендәге 19-2 номерлы карарлар белән үзгәрешләр Казан шәһәр Думасының 2006 елның 18 октябрендәге 4-12 номерлы карары белән расланган Кагыйдәләргә кертелгән. Шуңа бәйле рәвештә, аның фикеренчә, әлеге Кагыйдәләрнең раслануы белән аңлаешсызлык барлыкка килә. Мәрәҗәгать итүче санавынча, бу Казан шәһәр Думасы тарафыннан норматив хокукый актны бастырып чыгару формасын үтәмәү булып тора, бу исә аның конституциячел хокукларын шулай ук боза.

Бәян ителгәннәр нигезендә гражданин П.П. Гуров Татарстан Республикасы Конституция судыннан Казан шәһәре муниципаль берәмлеге вәкиллекле органының 2005 елның 17 декабрендәге 3-5 номерлы карары (Казан шәһәр Думасының 2013 елның 25 декабрендәге 16-28 номерлы карары редакциясендә) белән расланган Казан шәһәре муниципаль берәмлеге Уставының 28 статьясындагы 1 өлешенең кырык беренче абзацын, «Казан шәһәренең муниципаль юл фонды турында» Казан шәһәр Думасының 2013 елның 29 ноябрендәге 2-27 номерлы карары белән расланган Казан шәһәренең муниципаль юл фонды бюджет ассигнованиеләрен формалаштыру һәм куллану тәртибенең 3.3 пунктын, Казан шәһәр Думасының 2006 елның 18 октябрендәге 4-12 номерлы карары белән расланган Казан шәһәрен төзекләндерү кагыйдәләренең 54 пунктындагы 1 пунктчасын, «Казан шәһәренең гомуми кулла-

нылыштагы автомобиль юлларын карап тоту тәртибе турында» Казан шәһәре муниципаль берәмлеге Башкарма комитетының 2014 елның 13 августындагы 4735 номерлы карары белән расланган Казан шәһәренең гомуми кулланылыштагы автомобиль юлларын һәм төзекләндерү элементларын карап тоту буенча эшләр башкару регламентының 2.1 һәм 2.2 бүлекчәләрендәге Казан шәһәренең гомуми кулланылыштагы юлларын җәйге һәм кышкы җыештыруның төп технологик операцияләрен билгели торган аерым нигезләмәләрне Татарстан Республикасы Конституциясенең 28 (беренче өлеш) һәм 58 (икенче өлеш) статьяларына туры килми дип тануны сорый.

Мөрәҗәгать итүче Татарстан Республикасы Конституция судыннан шулай ук Казан шәһәр Думасының 2006 елның 18 октябрендәге 4-12 номерлы карары белән расланган Казан шәһәрен төзекләндерү кагыйдәләрен норматив хокукый актны бастырып чыгару формасы буенча Татарстан Республикасы Конституциясенә каршы килә дип тануны сорый.

2. Россия Федерациясе Бюджет кодексының 179.4 статьясындагы 5 пунктының бишенче абзацы нигезендә муниципаль юл фондының бюджет ассигнованиеләрен формалаштыру һәм куллану тәртибе муниципаль берәмлекнең вәкиллекле органы карары белән билгеләнә.

Әлеге закон күрсәтмәләрен гамәлгә ашыру максатларында Уставның дәгъвалана торган нормасында Казан шәһәр Думасы — Казан шәһәре муниципаль берәмлеге вәкиллекле органы вәкаләтләренә шул исәптән Казан шәһәренең муниципаль юл фонды бюджет ассигнованиеләрен формалаштыру һәм куллану тәртибен билгеләү турында карар кабул итү буенча вәкаләт кертелгән.

Шулай итеп, Уставның 28 статьясындагы 1 өлешенең мөрәҗәгать итүче тарафыннан дәгъва белдерелә торган кырык беренче абзацында аның Татарстан Республикасы Конституциясенә туры килү-килмәве мәсьәләсендә билгесезлек юк. Шуңа күрә «Татарстан Республикасы Конституция суды турында» Татарстан Республикасы Законының 46 статьясындагы беренче өлешенең 2 пункты белән үзара бәйләнештә 39 статьясындагы икенче өлешенең 1 пункты нигезендә мөрәҗәгать итүченең шикаяте карала алмый.

Казан шәһәр Думасының 2006 елның 18 октябрендәге 4-12 номерлы карары белән расланган Казан шәһәрен төзекләндерү кагыйдәләренең басылып чыгу формасы буенча конституциячел булмаулары турындагы мөрәҗәгать итүченең дәлилләренә килгәндә, шикаять әлеге өлешендә Татарстан Республикасы Конституция суды тарафыннан шулай ук карауга алына алмый дип билгеләп үтергә кирәк. «“Казан шәһәрен төзекләндерү кагыйдәләре турында” Казан шәһәр Думасы карарына үзгәрешләр кертү хакында» Казан шәһәр Думасының 2015 елның 28 октябрендәге 19-2 номерлы карары белән гражданин П.П. Гуров күрсәткән Казан шәһәр Думасының 2006 елның 18 октябрендәге 4-12 номерлы карары белән расланган Казан шәһәрен төзекләндерү кагыйдәләрен үзгәртә торган норматив хокукый актлар ул Татарстан Республи-

касы Конституция судына мөрәҗәгать иткәнгә кадәр үз көчен югалткан дип танылган, ә Кагыйдәләр исә яңа редакциядә бәян ителгән.

«Татарстан Республикасы Конституция суды турында» Татарстан Республикасы Законының 46 статьясындагы икенче өлешенең мәгънәсе буенча Татарстан Республикасы Конституция суды конституциячел суд эшләрен башкарганда гамәлдәге норматив хокукый актларның конституциячеллеген тикшерә. Шикаять итүче Татарстан Республикасы Конституция судына мөрәҗәгать итү алдыннан юкка чыгарылган яки үз көчен югалткан актларның конституциячеллеген тикшерү мөмкин түгел (Татарстан Республикасы Конституция судының 2010 елның 27 февралендәге 3-О номерлы билгеләмәсе).

Димәк, гражданин П.П. Гуровның шикаяте Кагыйдәләрнең конституциячеллеген аларның басылып чыгу формасы буенча тикшерү өлешендә карала алмый.

3. Татарстан Республикасы Конституциясенең 109 статьясы (дүртенче өлеш) һәм «Татарстан Республикасы Конституция суды турында» Татарстан Республикасы Законының 3 статьясындагы бишенче өлеше нигезендә Татарстан Республикасы Конституция суды гражданнарның конституциячел хокуклары һәм ирекләре бозылуга карата шикаятьләр буенча Татарстан Республикасы законының яисә аның аерым нигезләмәләренең, Татарстан Республикасы Президенты һәм Министрлар Кабинеты, шулай ук җирле үзидарә органнары норматив хокукый актларының конституциячеллеген тикшерә. Димәк, Тәртипнең 3.3 пункты, Кагыйдәләрнең 54 пунктындагы 1 пунктчасы һәм Регламентның 2.1 һәм 2.2 бүлекчәләрендәге аерым нигезләмәләр Татарстан Республикасы Конституциясенә туры килү-килмәү мәсьәләсенә тикшерелергә мөмкин.

«Татарстан Республикасы Конституция суды турында» Татарстан Республикасы Законының 100 статьясындагы беренче өлеше нигезендә Татарстан Республикасы Конституция судына конституциячел хокукларның һәм ирекләрнең бозылуына карата шикаять белән Татарстан Республикасы законы, Татарстан Республикасы Президентының һәм Татарстан Республикасы Министрлар Кабинетының, җирле үзидарә органнарының норматив хокукый актлары белән хокуклары һәм ирекләре бозылган гражданнар һәм аларның берләшмәләре мөрәҗәгать итәргә хокуклы.

Шул ук вакытта «Татарстан Республикасы Конституция суды турында» Татарстан Республикасы Законының 101 статьясы белән шул билгеләнгән: Татарстан Республикасы законы яисә башка норматив хокукый акт белән конституциячел хокуклар һәм ирекләрнең бозылуына шикаять бирү мөмкин була, әгәр закон яисә башка норматив хокукый акт гражданнарның конституциячел хокукларына һәм ирекләренә кагылса; закон яисә башка норматив хокукый акт, аны карау судта яисә башка органда төгәлләнгән яки башланган конкрет эштә кулланылса яки кулланылырга тиеш булса. Шуңа бәйле рәвештә гражданин П.П. Гуровның шикаятенә кушымта итеп бирелгән документ-

лар күчермәләре дәгъвалана торган нигезләмәләрнең мөрәҗәгать итүченең конкрет эшен хәл иткәндә кулланылуын раслый торган итеп каралырга мөмкин.

Шуның белән гражданин П.П. Гуров шикаяте Тәртипнең 3.3 пунктының, Кагыйдәләрнең 54 пунктындагы 1 пунктчасының һәм Регламентның 2.1 һәм 2.2 бүлекчәләрендәге аерым нигезләмәләрнең конституциячеллеген тикшерү өлешендә Татарстан Республикасы Конституция суды карамагына керә, тиешле мөрәҗәгать итүче тарафыннан бирелгән, «Татарстан Республикасы Конституция суды турында» Татарстан Республикасы Законының 101 статьясында билгеләнгән шикаять бирү таләпләренә туры килә, һәм анда Татарстан Республикасы Конституция суды тарафыннан карауга алудан баш тарту өчен нинди дә булса нигезләр юк.

4. Шикаятьтә күрсәтелгәнчә, мөрәҗәгать итүче пенсионер һәм авыр матди хәлдә булганга күрә, ул үзен дәүләт пошлинасын түләүдән азат итүне сорый.

«Татарстан Республикасы Конституция суды турында» Татарстан Республикасы Законының 42 статьясы нигезендә Татарстан Республикасы Конституция судына мөрәҗәгать иткәндә дәүләт пошлинасы федераль законнарда билгеләнгән тәртиптә алына. Россия Федерациясе Салым кодексының 333.23 статьясындагы 3 пункты нигезендә Россия Федерациясе субъектларының конституция (устав) судлары, түләүченең матди мөмкинлекләреннән чыгып, аны күрсәтелгән судлар карый торган эшләр буенча дәүләт пошлинасын түләүдән азат итәргә яки аның күләмен киметергә, шулай ук әлеге Кодексның 333.41 статьясында каралган тәртиптә аны түләүне кичектерергә (бүлгәләп түләтергә) хокуклы.

Шуңа бәйле рәвештә Татарстан Республикасы Конституция суды гражданин П.П. Гуровның үзен дәүләт пошлинасын түләүдән азат итү турындагы үтенечен канәгатьләндерергә мөмкин дип саный.

Бәян ителгәннәр нигезендә, «Татарстан Республикасы Конституция суды турында» Татарстан Республикасы Законының 3 статьясындагы бишенче өлешенә, 39 статьясындагы икенче өлешенең 1 пунктына, 42 статьясына, 45 статьясындагы беренче һәм икенче өлешләренә, 46 статьясындагы беренче өлешенең 2 пунктына, 51 статьясындагы беренче өлешенә, 66 статьясындагы бишенче өлешенә, 67 статьясындагы беренче һәм икенче өлешләренә, 69, 72, 73, 100 һәм 101 статьяларына таянып, Татарстан Республикасы Конституция суды

билгеләде:

1. Гражданин П.П. Гуров шикаятен Казан шәһәре муниципаль берәмлеге вәкиллекле органының 2005 елның 17 декабрендәге 3-5 номерлы карары (Казан шәһәр Думасының 2013 елның 25 декабрендәге 16-28 номерлы карары редакциясендә) белән расланган Казан шәһәре муниципаль берәмлеге Уставының 28 статьясындагы 1 өлешенең кырык беренче абзацының һәм басылып чыгу формасы буенча Казан шәһәр Думасының 2006 елның

18 октябрендәге 4-12 номерлы карары белән расланган Казан шәһәрен төзекләндерү кагыйдәләренең конституциячеллеген тикшерү өлешендә карауга алудан баш тартырга, чөнки әлеге өлештә ул «Татарстан Республикасы Конституция суды турында» Татарстан Республикасы Законының шикаять бирелергә мөмкин дигән таләпләренә җавап бирми.

2. «Казан шәһәренең муниципаль юл фонды турында» Казан шәһәр Думасының 2013 елның 29 ноябрендәге 2-27 номерлы карары белән расланган Казан шәһәренең муниципаль юл фонды бюджет ассигнованиеләрен формалаштыру һәм куллану тәртибенең 3.3 пункты; Казан шәһәр Думасының 2006 елның 18 октябрендәге 4-12 номерлы карары белән расланган Казан шәһәрен төзекләндерү кагыйдәләренең 54 пунктындагы 1 пунктчасы; «Казан шәһәренең гомуми кулланылыштагы автомобиль юлларын карап тоту тәртибе турында» Казан шәһәре муниципаль берәмлеге Башкарма комитетының 2014 елның 13 августындагы 4735 номерлы карары белән расланган Казан шәһәренең гомуми кулланылыштагы автомобиль юлларын һәм төзекләндерү элементларын карап тоту буенча эшләр башкару регламентының 2.1 һәм 2.2 бүлекчәләрендәге аерым нигезләмәләр белән үзенең конституциячел хокуклары һәм ирекләре бозылуга карата гражданин П.П. Гуров шикаятен карауга кабул итәргә.

3. Бу шикаять буенча Татарстан Республикасы Конституция суды Билгеләмәсе катгый һәм аңа карата шикаять бирелми.

4. Гражданин П.П. Гуров шикаяте һәм гражданка Л.И. Новоселова шикаяте бер үк предметка кагылганга күрә, «Татарстан Республикасы Конституция суды турында» Татарстан Республикасы Законының 50 статьясы нигезендә әлеге шикаятьләр буенча эшләрне бер башкаруга берләштерергә.

5. Гражданин П.П. Гуровның үтенечен аны дәүләт пошлинасын түләүдән азат итү турындагы өлешендә канәгатьләндерергә.

6. Кабул ителгән карар турында якларга — гражданин П.П. Гуровка, Казан шәһәр Думасына һәм Казан шәһәре муниципаль берәмлеге Башкарма комитетына хәбәр итәргә.

7. Әлеге эш буенча докладчы судья итеп Татарстан Республикасы Конституция суды судьясы Р.Г. Сәхиеваны билгеләргә.

8. Татарстан Республикасы Конституция суды тарафыннан әлеге эшне карап тикшерү көнен Татарстан Республикасы Конституция суды утырышларында эшләрне тыңлау чираты тәртибендә билгеләргә.

9. Әлеге Билгеләмә «Татарстан Республикасы Конституция суды хәбәрләре»ндә басылып чыгарга тиеш.

№ 5-О

Татарстан Республикасы
Конституция суды

ОПРЕДЕЛЕНИЕ КОНСТИТУЦИОННОГО СУДА РЕСПУБЛИКИ ТАТАРСТАН

по жалобе гражданки Т.А. Мироновой на нарушение ее конституционных прав и свобод абзацем сорок первым части 1 статьи 28 Устава муниципального образования города Казани, утвержденного решением представительного органа муниципального образования города Казани от 17 декабря 2005 года № 3-5; пунктом 3.3 Порядка формирования и использования бюджетных ассигнований муниципального дорожного фонда города Казани, утвержденного решением Казанской городской Думы от 29 ноября 2013 года № 2-27 «О муниципальном дорожном фонде города Казани»; подпунктом 1 пункта 54 Правил благоустройства города Казани, утвержденных решением Казанской городской Думы от 18 октября 2006 года № 4-12; отдельными положениями подразделов 2.1 и 2.2 Регламента проведения работ по содержанию автомобильных дорог общего пользования и элементов обустройства города Казани, утвержденного постановлением Исполнительного комитета муниципального образования города Казани от 13 августа 2014 года № 4735 «О порядке содержания автомобильных дорог общего пользования г. Казани»

6 февраля
2017 года
город Казань

Конституционный суд Республики Татарстан в составе Председателя Ф.Г. Хуснутдинова, судей Л.В. Кузьминой, Р.А. Сахиевой, А.А. Хамматовой, А.Р. Шакараева,

заслушав в судебном заседании заключение судьи Р.А. Сахиевой, проводившей на основании статьи 44 Закона Республики Татарстан «О Конституционном суде Республики Татарстан» предварительное изучение жалобы гражданки Т.А. Мироновой,

установил:

1. В Конституционный суд Республики Татарстан обратилась гражданка Т.А. Миронова с жалобой на нарушение ее конституционных прав и свобод абзацем сорок первым части 1 статьи 28 Устава муниципального образования города Казани, утвержденного решением представительного органа муниципального образования города Казани от 17 декабря 2005 года № 3-5 (в редакции решения Казанской городской Думы от 25 декабря 2013 года № 16-28) (далее также — Устав); пунктом 3.3 Порядка формирования и использования бюджетных ассигнований муниципального дорожного фонда города Казани, утвержденного решением Казанской городской Думы от 29 ноября 2013 года № 2-27 «О муниципальном дорожном фонде города Казани» (далее также — Порядок); подпунктом 1 пункта 54 Правил благоустройства города Казани, утвержденных решением Казанской городской Думы от 18 октября 2006 года № 4-12 (далее также — Правила); отдельными положениями подразделов 2.1 и 2.2 Регламента проведения работ по содержанию автомобильных дорог общего пользования и элементов обустройства города Казани, утвержденного постановлением Исполнительного комитета муниципального образования города Казани от 13 августа 2014 года № 4735 «О порядке содержания автомобильных дорог общего пользования г. Казани» (далее также — Регламент).

Абзац сорок первый части 1 статьи 28 Устава предусматривает,

что установление порядка формирования и использования бюджетных ассигнований муниципального дорожного фонда находится в компетенции Казанской городской Думы.

Согласно пункту 3.3 Порядка распределение утвержденного объема бюджетных ассигнований муниципального дорожного фонда города Казани по целевым направлениям расходов на очередной финансовый год утверждается Исполнительным комитетом муниципального образования города Казани.

Подпункт 1 пункта 54 Правил устанавливает, что содержание территорий дорог включает в себя ремонт дорог, тротуаров, искусственных дорожных сооружений, внутриквартальных проездов.

Оспариваемые положения подразделов 2.1 и 2.2 Регламента определяют основные технологические операции летней и зимней уборки дорог общего пользования города Казани.

Как следует из жалобы и приложенных к ней копий документов, асфальтовое покрытие дороги и тротуаров двора многоквартирного дома, расположенного по адресу город Казань, улица Академика Лаврентьева, в котором проживает заявительница, не ремонтировалось со времени сдачи дома в эксплуатацию (с 1983 года) и в настоящее время находится в крайне изношенном состоянии и полностью разрушено. С просьбой о ремонте асфальтового покрытия дворовой территории, проезжей части и тротуаров жильцы данного дома обращались в администрацию Авиастроительного и Ново-Савиновского районов Исполнительного комитета муниципального образования города Казани, Государственную жилищную инспекцию Республики Татарстан, общество с ограниченной ответственностью «Управляющая компания “Уютный дом”». Однако ремонтные работы асфальтового покрытия дороги и тротуаров двора произведены не были.

По мнению гражданки Т.А. Мироновой, пункт 3.3 Порядка, предоставляя Исполнительному комитету муниципального образования города Казани полномочие по распределению бюджетных ассигнований дорожного фонда, не устанавливает никаких критериев, которыми местная администрация должна руководствоваться, осуществляя такое распределение, и которые должны быть определены на уровне представительного органа муниципального образования, как это следует из абзаца сорок первого части 1 статьи 28 Устава муниципального образования города Казани. Иное, как она считает, приводит к произвольному распределению средств этого фонда и необъективному выбору ремонтируемых дорог и внутриквартальных проездов, что нарушает ее конституционные права.

Заявительница также отмечает, что подпункт 1 пункта 54 Правил благоустройства города Казани, устанавливая, что содержание территорий дорог включает в себя ремонт дорог, тротуаров, искусственных дорожных сооружений, внутриквартальных проездов, не определяет порядок проведения такого ремонта. Положения подразделов 2.1 и 2.2 Регламента, по ее мнению, не относят к основным технологическим операциям летней и зимней уборки дорог общего пользования города Казани ремонт дорог и тротуаров, что придает

положению Правил благоустройства города Казани такое истолкование, при котором в содержание территорий дорог не включается ремонт дорог внутриквартальных проездов. Между тем, как указывает гражданка Т.А. Миронова, в ранее действовавшем Регламенте к основным технологическим операциям летней и зимней уборки дорог был включен текущий ремонт дорог и тротуаров.

Кроме того, заявительница отмечает, что Правила благоустройства города Казани были утверждены решением Казанской городской Думы от 18 октября 2006 года № 4-12. Затем они были утверждены решением Казанской городской Думы от 7 июня 2012 года № 4-14, решениями от 16 мая 2013 года № 17-22, от 25 декабря 2013 года № 14-28, от 3 марта 2014 года № 10-31, от 16 апреля 2014 года № 15-32 вносились изменения в Правила, утвержденные решением от 7 июня 2012 года № 4-14, а решениями от 25 июля 2014 года № 59-34, от 3 октября 2014 года № 27-36, от 29 октября 2014 года № 5-37, от 7 сентября 2015 года № 11-45, от 28 октября 2015 года № 19-2 изменения вносились в Правила, утвержденные решением Казанской городской Думы от 18 октября 2006 года № 4-12. В связи с этим, по ее мнению, возникает неясность с утверждением данных Правил. Как считает заявительница, это является несоблюдением Казанской городской Думой формы издания нормативного правового акта, что также нарушает ее конституционные права.

На основании изложенного гражданка Т.А. Миронова просит Конституционный суд Республики Татарстан признать абзац сорок первый части 1 статьи 28 Устава муниципального образования города Казани, утвержденного решением представительного органа муниципального образования города Казани от 17 декабря 2005 года № 3-5 (в редакции решения Казанской городской Думы от 25 декабря 2013 года № 16-28), пункт 3.3 Порядка формирования и использования бюджетных ассигнований муниципального дорожного фонда города Казани, утвержденного решением Казанской городской Думы от 29 ноября 2013 года № 2-27 «О муниципальном дорожном фонде города Казани», подпункт 1 пункта 54 Правил благоустройства города Казани, утвержденных решением Казанской городской Думы от 18 октября 2006 года № 4-12, отдельные положения подразделов 2.1 и 2.2 Регламента проведения работ по содержанию автомобильных дорог общего пользования и элементов обустройства города Казани, утвержденного постановлением Исполнительного комитета муниципального образования города Казани от 13 августа 2014 года № 4735 «О порядке содержания автомобильных дорог общего пользования г. Казани», определяющие основные технологические операции летней и зимней уборки дорог общего пользования города Казани, не соответствующими статьям 28 (часть первая) и 58 (часть вторая) Конституции Республики Татарстан.

Также заявительница просит Конституционный суд Республики Татарстан признать Правила благоустройства города Казани, утвержденные решением Казанской городской Думы от 18 октября 2006 года № 4-12, по форме издания нормативного правового акта противоречащими Конституции Республики Татарстан.

2. В соответствии с абзацем пятым пункта 5 статьи 179.4 Бюджетного кодекса Российской Федерации порядок формирования и использования бюджетных ассигнований муниципального дорожного фонда устанавливается решением представительного органа муниципального образования.

В целях реализации данных законодательных предписаний в оспариваемой норме Устава к полномочиям Казанской городской Думы — представительного органа муниципального образования города Казани отнесено в том числе полномочие по принятию решения об определении порядка формирования и использования бюджетных ассигнований муниципального дорожного фонда города Казани.

Тем самым оспариваемый заявительницей абзац сорок первый части 1 статьи 28 Устава не содержит неопределенности в вопросе о его соответствии Конституции Республики Татарстан. В связи с этим согласно пункту 2 части первой статьи 46 во взаимосвязи с пунктом 1 части второй статьи 39 Закона Республики Татарстан «О Конституционном суде Республики Татарстан» жалоба заявительницы не является допустимой.

Относительно доводов заявительницы о неконституционности Правил благоустройства города Казани, утвержденных решением Казанской городской Думы от 18 октября 2006 года № 4-12, по форме их издания следует отметить, что жалоба в этой части также не может быть принята Конституционным судом Республики Татарстан к рассмотрению. Решением Казанской городской Думы от 28 октября 2015 года № 19-2 «О внесении изменений в решение Казанской городской Думы “О Правилах благоустройства города Казани”» нормативные правовые акты, изменяющие Правила благоустройства города Казани, утвержденные решением Казанской городской Думы от 18 октября 2006 года № 4-12, на которые ссылается гражданка Т.А. Миронова, были признаны утратившими силу до момента ее обращения в Конституционный суд Республики Татарстан, а сами Правила изложены в новой редакции.

По смыслу части второй статьи 46 Закона Республики Татарстан «О Конституционном суде Республики Татарстан» Конституционный суд Республики Татарстан в процессе конституционного судопроизводства проверяет конституционность действующих нормативных правовых актов. Проверка конституционности актов, которые были отменены или утратили силу до обращения заявителя в Конституционный суд Республики Татарстан, не допускается (определение Конституционного суда Республики Татарстан от 27 февраля 2010 года № 3-О).

Следовательно, жалоба гражданки Т.А. Мироновой в части проверки конституционности Правил по форме их издания не является допустимой.

3. Согласно статье 109 (часть четвертая) Конституции Республики Татарстан и части пятой статьи 3 Закона Республики Татарстан «О Конституционном суде Республики Татарстан» Конституционный суд Республики Татарстан по жалобам на нарушение конституционных прав и свобод граждан проверяет конституционность

закона Республики Татарстан или его отдельных положений, нормативных правовых актов Президента и Кабинета Министров Республики Татарстан, а также органов местного самоуправления. Следовательно, пункт 3.3 Порядка, подпункт 1 пункта 54 Правил и отдельные положения подразделов 2.1 и 2.2 Регламента могут быть рассмотрены на предмет их соответствия Конституции Республики Татарстан.

В соответствии с частью первой статьи 100 Закона Республики Татарстан «О Конституционном суде Республики Татарстан» правом на обращение в Конституционный суд Республики Татарстан с жалобой на нарушение конституционных прав и свобод обладают граждане, права и свободы которых нарушены законом Республики Татарстан, нормативными правовыми актами Президента Республики Татарстан и Кабинета Министров Республики Татарстан, органов местного самоуправления, и их объединения.

При этом статьей 101 Закона Республики Татарстан «О Конституционном суде Республики Татарстан» установлено, что жалоба на нарушение конституционных прав и свобод законом Республики Татарстан или иным нормативным правовым актом допустима, если закон или иной нормативный правовой акт затрагивает конституционные права и свободы граждан; закон или иной нормативный правовой акт применен или подлежит применению в конкретном деле, рассмотрение которого завершено или начато в суде или ином органе. В этой связи приложенные к жалобе заявительницы копии документов могут рассматриваться как подтверждающие применение обжалуемых положений при разрешении конкретного дела заявителя.

Тем самым жалоба гражданки Т.А. Мироновой в части проверки конституционности пункта 3.3 Порядка, подпункта 1 пункта 54 Правил и отдельных положений подразделов 2.1 и 2.2 Регламента подведомственна Конституционному суду Республики Татарстан, исходит от надлежащего заявителя, соответствует критериям ее допустимости, установленным статьей 101 Закона Республики Татарстан «О Конституционном суде Республики Татарстан», и не содержит каких-либо оснований для отказа в принятии к рассмотрению Конституционным судом Республики Татарстан.

4. Заявительница ходатайствует об освобождении ее от уплаты государственной пошлины, поскольку, как указано в жалобе, она является пенсионером и находится в тяжелом материальном положении.

Согласно статье 42 Закона Республики Татарстан «О Конституционном суде Республики Татарстан» при обращении в Конституционный суд Республики Татарстан государственная пошлина взимается в порядке, установленном федеральным законодательством. В соответствии с пунктом 3 статьи 333.23 Налогового кодекса Российской Федерации конституционные (уставные) суды субъектов Российской Федерации, исходя из имущественного положения плательщика, вправе освободить его от уплаты государственной пошлины по делам, рассматриваемым указанными

судами, либо уменьшить ее размер, а также отсрочить (рассрочить) ее уплату в порядке, предусмотренном статьей 333.41 данного Кодекса.

В связи с этим Конституционный суд Республики Татарстан считает возможным удовлетворить ходатайство гражданки Т.А. Мироновой об освобождении ее от уплаты государственной пошлины.

На основании изложенного, руководствуясь частью пятой статьи 3, пунктом 1 части второй статьи 39, статьей 42, частями первой и второй статьи 45, пунктом 2 части первой статьи 46, частью первой статьи 51, частью пятой статьи 66, частями первой и второй статьи 67, статьями 69, 72, 73, 100 и 101 Закона Республики Татарстан «О Конституционном суде Республики Татарстан», Конституционный суд Республики Татарстан

определил:

1. Отказать в принятии к рассмотрению жалобы гражданки Т.А. Мироновой в части, касающейся проверки конституционности абзаца сорок первого части 1 статьи 28 Устава муниципального образования города Казани, утвержденного решением представительного органа муниципального образования города Казани от 17 декабря 2005 года № 3-5 (в редакции решения Казанской городской Думы от 25 декабря 2013 года № 16-28), и Правил благоустройства города Казани, утвержденных решением Казанской городской Думы от 18 октября 2006 года № 4-12, по форме их издания, поскольку в этой части она не отвечает требованиям Закона Республики Татарстан «О Конституционном суде Республики Татарстан», в соответствии с которыми жалоба признается допустимой.

2. Принять к рассмотрению жалобу гражданки Т.А. Мироновой на нарушение ее конституционных прав и свобод пунктом 3.3 Порядка формирования и использования бюджетных ассигнований муниципального дорожного фонда города Казани, утвержденного решением Казанской городской Думы от 29 ноября 2013 года № 2-27 «О муниципальном дорожном фонде города Казани»; подпунктом 1 пункта 54 Правил благоустройства города Казани, утвержденных решением Казанской городской Думы от 18 октября 2006 года № 4-12; отдельными положениями подразделов 2.1 и 2.2 Регламента проведения работ по содержанию автомобильных дорог общего пользования и элементов обустройства города Казани, утвержденного постановлением Исполнительного комитета муниципального образования города Казани от 13 августа 2014 года № 4735 «О порядке содержания автомобильных дорог общего пользования г. Казани».

3. Определение Конституционного суда Республики Татарстан по данной жалобе окончательно и обжалованию не подлежит.

4. Поскольку жалоба гражданки Т.А. Мироновой, жалобы граждан Л.И. Новоселовой и П.П. Гурова касаются одного и того же предмета, согласно статье 50 Закона Республики Татарстан «О Конституционном суде Республики Татарстан» соединить дела по данным жалобам в одно производство.

5. Удовлетворить ходатайство гражданки Т.А. Мироновой в части освобождения ее от уплаты государственной пошлины.

6. О принятом решении уведомить стороны — гражданку Т.А. Миронову, Казанскую городскую Думу и Исполнительный комитет муниципального образования города Казани.

7. Назначить судьей-докладчиком по данному делу судью Конституционного суда Республики Татарстан Р.А. Сахиеву.

8. Дату рассмотрения настоящего дела Конституционным судом Республики Татарстан установить в порядке очередности слушания дел в заседаниях Конституционного суда Республики Татарстан.

9. Настоящее Определение подлежит опубликованию в «Вестнике Конституционного суда Республики Татарстан».

№ 6-О

Конституционный суд
Республики Татарстан

ТАТАРСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ КОНСТИТУЦИЯ СУДЫ

Казан шәһәре муниципаль берәмлеге вәкиллекле органының 2005 елның 17 декабрендәге 3-5 номерлы карары белән расланган Казан шәһәре муниципаль берәмлеге Уставының 28 статьясындагы 1 өлешенең кырык беренче абзацы; «Казан шәһәренең муниципаль юл фонды турында» Казан шәһәр Думасының 2013 елның 29 ноябрендәге 2-27 номерлы карары белән расланган Казан шәһәренең муниципаль юл фонды бюджет ассигнованиеләрен формалаштыру һәм куллану тәртибенең 3.3 пункты; Казан шәһәр Думасының 2006 елның 18 октябрендәге 4-12 номерлы карары белән расланган Казан шәһәрен төзекләндерү кагыйдәләренең 54 пунктындагы 1 пунктчасы; «Казан шәһәренең гомуми кулланылыштагы автомобиль юлларын карап тоту тәртибе турында» Казан шәһәре муниципаль берәмлеге Башкарма комитетының 2014 елның 13 августындагы 4735 номерлы карары белән расланган Казан шәһәренең гомуми кулланылыштагы автомобиль юлларын һәм төзекләндерү элементларын карап тоту буенча эшләр башкару регламентының 2.1 һәм 2.2 бүлекчәләрендәге аерым нигезләмәләр белән үзенең конституциячел хокуклары һәм ирекләре бозылуга карата гражданка Т.А. Миронова шикаяте буенча

2017 ел
6 февраль
Казан шәһәре

БИЛГЕЛӘМӘСЕ

Татарстан Республикасы Конституция суды, Рәисе Ф.Г. Хөснетдинов, судьялары Л.В. Кузьмина, Р.Г. Сәхиева, А.А. Хамматова, А.Р. Шакараев составында,

суд утырышында «Татарстан Республикасы Конституция суды турында» Татарстан Республикасы Законының 44 статьясы нигезендә гражданка Т.А. Миронова шикаятен алдан өйрәнгән судья Р.Г. Сәхиева бәяләмәсен тыңлаганнан соң

а ч ы к л а д ы :

1. Татарстан Республикасы Конституция судына гражданка Т.А. Миронова Казан шәһәре муниципаль берәмлеге вәкиллекле органының 2005 елның 17 декабрендәге 3-5 номерлы карары (Казан шәһәр Думасының 2013 елның 25 декабрендәге 16-28 номерлы карары редакциясендә) белән расланган Казан шәһәре муниципаль берәмлеге Уставының (алга таба шулай ук — Устав) 28 статьясындагы 1 өлешенең кырык беренче абзацы; «Казан шәһәренең муниципаль юл фонды турында» Казан шәһәр Думасының 2013 елның 29 ноябрендәге 2-27 номерлы карары белән расланган Казан шәһәренең муниципаль юл фонды бюджет ассигнованиеләрен формалаштыру һәм куллану тәртибенең (алга таба шулай ук — Тәртип) 3.3 пункты; Казан шәһәр Думасының 2006 елның 18 октябрендәге 4-12 номерлы карары белән расланган Казан шәһәрен төзекләндерү кагыйдәләренең (алга таба шулай ук — Кагыйдәләр) 54 пунктындагы 1 пунктчасы; «Казан шәһәренең гомуми кулланылыштагы автомобиль юлларын карап

тоту тәртибе турында» Казан шәһәре муниципаль берәмлегә Башкарма комитетының 2014 елның 13 августындагы 4735 номерлы карары белән расланган Казан шәһәренең гомуми кулланылыштагы автомобиль юлларын һәм төзекләндерү элементларын карап тоту буенча эшләр башкару регламентының (алга таба шулай ук — Регламент) 2.1 һәм 2.2 бүлекчәләрендәге аерым нигезләмәләр белән үзенең конституциячел хокуклары һәм ирекләре бозылуга карата шикаять белән мөрәҗәгать итте.

Уставның 28 статьясындагы 1 өлешенең кырык беренче абзацында муниципаль юл фондының бюджет ассигнованиеләрен формалаштыру һәм куллану тәртибен билгеләү Казан шәһәр Думасы вәкаләтләренә керә дип каралган.

Тәртипнең 3.3 пункты нигезендә чыгымнарның максатчан билгеләнеше буенча Казан шәһәренең муниципаль юл фондының расланган бюджет ассигнованиеләре күләме бүленеше алдагы финанс елына Казан шәһәре муниципаль берәмлегә Башкарма комитеты тарафыннан раслана.

Кагыйдәләрнең 54 пунктындагы 1 пунктчасы юл территорияләрен карап тоту юлларны, тротуарларны, ясалма юл корылмаларын, квартал эчендәге машина юлларын төзекләндерүне үз эченә ала дип билгели.

Регламентның 2.1 һәм 2.2 бүлекчәләрендәге дәгъвалана торган нигезләмәләр Казан шәһәренең гомуми кулланылыштагы юлларын җәйге һәм кышкы җыештыруның төп технологик операцияләрен билгелиләр.

Шикаятьтән һәм аңа кушымта итеп бирелгән документлар күчермәләреннән аңлашылганча, мөрәҗәгать итүче яши торган Казан шәһәре, Академик Лаврентьев урамы адресы буенча урнашкан күпфатирлы йортның ишегалдындагы юлның һәм тротуарларның асфальт түшәмәсе йорт кулланылышка тапшырылганнан бирле (1983 елдан) ремонтланмаган һәм хәзерге вакытта бик нык таушалган һәм тулысынча җимерек хәлдә. Ишегалды территориясе, машина үтә торган юл өлеше һәм тротуарларның асфальт түшәмәсен ремонтлауны сорап, әлеге йортта яшәүчеләр Казан шәһәре муниципаль берәмлегә Башкарма комитетының Авиатөзелеш һәм Яңа Савин районнары администрациясенә, Татарстан Республикасы Дәүләт торак инспекциясенә, «“Уютный дом” идарәче компаниясе» җаваплылыгы чикләнгән җәмгыятенә мөрәҗәгать иткән. Ләкин ишегалдындагы юл һәм тротуарларның асфальт түшәмәсен ремонтлау эшләре башкарылмаган.

Гражданка Т.А. Миронова фикеренчә, Тәртипнең 3.3 пункты, юл фондының бюджет ассигнованиеләрен бүлү вәкаләтен Казан шәһәре муниципаль берәмлегә Башкарма комитетына тапшырып, андый бүленешне башкарганда, Казан шәһәре муниципаль берәмлегә Уставының 28 статьясындагы 1 өлешенең кырык беренче абзацыннан күренгәнчә, җирле администрация таянырга тиешле һәм муниципаль берәмлекнең вәкиллекле органы дәрәҗәсендә билгеләнелергә тиешле бернинди дә критерийлар билгеләми. Башкасы, ул уйлаганча, әлеге фондтагы акчаларның ирекле бүленешенә һәм ремонтланырга тиешле юлларны һәм

квартал эчендәге машина юлларын объектив булмаган сайлауга китерә, бу аның конституциячел хокукларын боза.

Мөрәҗәгать итүче шулай ук билгеләгәнчә, Казан шәһәрен төзекләндерү кагыйдәләренең 54 пунктындагы 1 пунктчасы юл территорияләрен карап тоту юлларны, тротуарларны, ясалма юл корылмаларын, квартал эчендәге машина юлларын төзекләндерүне үз эченә ала дип билгеләп, андый ремонт башкару тәртибен җайга салмый. Регламентның 2.1 һәм 2.2 бүлекчәләрендәге нигезләмәләр, аның фикеренчә, Казан шәһәренең гомуми кулланылыштагы юлларын җәйге һәм кышкы җыештыруның төп технологик операцияләренә юллар һәм тротуарлар ремонтлауны кертмиләр, бу Казан шәһәрен төзекләндерү кагыйдәләре нигезләмәсенә квартал эчендәге машина юлларын ремонтлауны юл территорияләрен карап тотуга кертми торган аңлатма бирә. Шул ук вакытта, гражданка Т.А. Миронова күрсәткәнчә, элегрәк гамәлдә булган Регламентта юлларны җәйге һәм кышкы җыештыруның төп технологик операцияләренә юллар һәм тротуарларга агымдагы ремонт ясау кертелгән булган.

Моннан тыш, мөрәҗәгать итүче билгеләгәнчә, Казан шәһәрен төзекләндерү кагыйдәләре Казан шәһәр Думасының 2006 елның 18 октябрендәге 4-12 номерлы карары белән расланган. Шуннан соң алар Казан шәһәр Думасының 2012 елның 7 июнендәге 4-14 номерлы карары белән расланган, 2013 елның 16 маендагы 17-22 номерлы, 2013 елның 25 декабрендәге 14-28 номерлы, 2014 елның 3 мартындагы 10-31 номерлы, 2014 елның 16 апрелендәге 15-32 номерлы карарлар белән үзгәрешләр 2012 елның 7 июнендәге 4-14 номерлы карар белән расланган Кагыйдәләргә кертелгән, ә 2014 елның 25 июлендәге 59-34 номерлы, 2014 елның 3 октябрендәге 27-36 номерлы, 2014 елның 29 октябрендәге 5-37 номерлы, 2015 елның 7 сентябрендәге 11-45 номерлы, 2015 елның 28 октябрендәге 19-2 номерлы карарлар белән үзгәрешләр Казан шәһәр Думасының 2006 елның 18 октябрендәге 4-12 номерлы карары белән расланган Кагыйдәләргә кертелгән. Шуңа бәйле рәвештә, аның фикеренчә, әлеге Кагыйдәләрнең раслануы белән аңлаешсызлык барлыкка килә. Мөрәҗәгать итүче санавынча, бу Казан шәһәр Думасы тарафыннан норматив хокукый актны бастырып чыгару формасын үтәмәү булып тора, бу исә аның конституциячел хокукларын шулай ук боза.

Бәян ителгәннәр нигезендә гражданка Т.А. Миронова Татарстан Республикасы Конституция судыннан Казан шәһәре муниципаль берәмлеге вәкиллекле органының 2005 елның 17 декабрендәге 3-5 номерлы карары (Казан шәһәр Думасының 2013 елның 25 декабрендәге 16-28 номерлы карары редакциясендә) белән расланган Казан шәһәре муниципаль берәмлеге Уставының 28 статьясындагы 1 өлешенең кырык беренче абзацын, «Казан шәһәренең муниципаль юл фонды турында» Казан шәһәр Думасының 2013 елның 29 ноябрендәге 2-27 номерлы карары белән расланган Казан шәһәренең муниципаль юл фонды бюджет ассигнованиеләрен формалаштыру һәм куллану тәртибенең 3.3 пунктын, Казан шәһәр Думасының 2006 елның 18 октябрендәге 4-12 номерлы кара-

ры белән расланган Казан шәһәрен төзекләндерү кагыйдәләренең 54 пунктындагы 1 пунктчасын, «Казан шәһәренең гомуми кулланылыштагы автомобиль юлларын карап тоту тәртибе турында» Казан шәһәре муниципаль берәмлеге Башкарма комитетының 2014 елның 13 августындагы 4735 номерлы карары белән расланган Казан шәһәренең гомуми кулланылыштагы автомобиль юлларын һәм төзекләндерү элементларын карап тоту буенча эшләр башкару регламентының 2.1 һәм 2.2 бүлекчәләрендәге Казан шәһәренең гомуми кулланылыштагы юлларын җәйге һәм кышкы җыештыруның төп технологик операцияләрен билгели торган аерым нигезләмәләрне Татарстан Республикасы Конституциясенең 28 (беренче өлеш) һәм 58 (икенче өлеш) статьяларына туры килми дип тануны сорый.

Мөрәҗәгать итүче Татарстан Республикасы Конституция судыннан шулай ук Казан шәһәр Думасының 2006 елның 18 октябрендәге 4-12 номерлы карары белән расланган Казан шәһәрен төзекләндерү кагыйдәләрен норматив хокукый актны бастырып чыгару формасы буенча Татарстан Республикасы Конституциясенә каршы килә дип тануны сорый.

2. Россия Федерациясе Бюджет кодексының 179.4 статьясындагы 5 пунктының бишенче абзацы нигезендә муниципаль юл фондының бюджет ассигнованиеләрен формалаштыру һәм куллану тәртибе муниципаль берәмлекнең вәкиллекле органы карары белән билгеләнә.

Әлеге закон күрсәтмәләрен гамәлгә ашыру максатларында Уставның дәгъвалана торган нормасында Казан шәһәр Думасы — Казан шәһәре муниципаль берәмлеге вәкиллекле органы вәкаләтләренә шул исәптән Казан шәһәренең муниципаль юл фонды бюджет ассигнованиеләрен формалаштыру һәм куллану тәртибен билгеләү турында карар кабул итү буенча вәкаләт кертелгән.

Шулай итеп, Уставның 28 статьясындагы 1 өлешенең мөрәҗәгать итүче тарафыннан дәгъва белдерелә торган кырык беренче абзацында аның Татарстан Республикасы Конституциясенә туры килү-килмәве мәсьәләсендә билгесезлек юк. Шуңа күрә «Татарстан Республикасы Конституция суды турында» Татарстан Республикасы Законының 46 статьясындагы беренче өлешенең 2 пункты белән үзара бәйләнештә 39 статьясындагы икенче өлешенең 1 пункты нигезендә мөрәҗәгать итүченең шикаяте карала алмый.

Казан шәһәр Думасының 2006 елның 18 октябрендәге 4-12 номерлы карары белән расланган Казан шәһәрен төзекләндерү кагыйдәләренең басылып чыгу формасы буенча конституциячел булмаулары турындагы мөрәҗәгать итүченең дәлилләренә килгәндә, шикаять әлеге өлешендә Татарстан Республикасы Конституция суды тарафыннан шулай ук карауга алына алмый дип билгеләп үтәргә кирәк. «“Казан шәһәрен төзекләндерү кагыйдәләре турында” Казан шәһәр Думасы карарына үзгәрешләр керту хакында» Казан шәһәр Думасының 2015 елның 28 октябрендәге 19-2 номерлы карары белән гражданка Т.А. Миронова күрсәткән Казан

шәһәр Думасының 2006 елның 18 октябрендәге 4-12 номерлы карары белән расланган Казан шәһәрен төзекләндерү кагыйдәләрен үзгәртә торган норматив хокукый актлар ул Татарстан Республикасы Конституция судына мөрәҗәгать иткәнгә кадәр үз көчен югалткан дип танылган, ә Кагыйдәләр исә яңа редакциядә бәян ителгән.

«Татарстан Республикасы Конституция суды турында» Татарстан Республикасы Законының 46 статьясындагы икенче өлешенең мәгънәсе буенча Татарстан Республикасы Конституция суды конституциячел суд эшләрен башкарганда гамәлдәге норматив хокукый актларның конституциячеллеген тикшерә. Шикаять итүче Татарстан Республикасы Конституция судына мөрәҗәгать итү алдыннан юкка чыгарылган яки үз көчен югалткан актларның конституциячеллеген тикшерү мөмкин түгел (Татарстан Республикасы Конституция судының 2010 елның 27 февралендәге 3-О номерлы билгеләмәсе).

Димәк, гражданка Т.А. Миронованың шикаяте Кагыйдәләрнең конституциячеллеген аларның басылып чыгу формасы буенча тикшерү өлешендә карала алмый.

3. Татарстан Республикасы Конституциясенең 109 статьясы (дүртенче өлеш) һәм «Татарстан Республикасы Конституция суды турында» Татарстан Республикасы Законының 3 статьясындагы бишенче өлеше нигезендә Татарстан Республикасы Конституция суды гражданнарның конституциячел хокуклары һәм ирекләре бозылуга карата шикаятьләр буенча Татарстан Республикасы законының яисә аның аерым нигезләмәләренең, Татарстан Республикасы Президенты һәм Министрлар Кабинеты, шулай ук җирле үзидарә органнары норматив хокукый актларының конституциячеллеген тикшерә. Димәк, Тәртипнең 3.3 пункты, Кагыйдәләрнең 54 пунктындагы 1 пунктчасы һәм Регламентның 2.1 һәм 2.2 бүлекчәләрендәге аерым нигезләмәләр Татарстан Республикасы Конституциясенә туры килү-килмәү мәсьәләсенә тикшерелергә мөмкин.

«Татарстан Республикасы Конституция суды турында» Татарстан Республикасы Законының 100 статьясындагы беренче өлеше нигезендә Татарстан Республикасы Конституция судына конституциячел хокукларның һәм ирекләрнең бозылуына карата шикаять белән Татарстан Республикасы законы, Татарстан Республикасы Президентының һәм Татарстан Республикасы Министрлар Кабинетының, җирле үзидарә органнарының норматив хокукый актлары белән хокуклары һәм ирекләре бозылган гражданнар һәм аларның берләшмәләре мөрәҗәгать итәргә хокуклы.

Шул ук вакытта «Татарстан Республикасы Конституция суды турында» Татарстан Республикасы Законының 101 статьясы белән шул билгеләнгән: Татарстан Республикасы законы яисә башка норматив хокукый акт белән конституциячел хокуклар һәм ирекләрнең бозылуына шикаять бирү мөмкин була, әгәр закон яисә башка норматив хокукый акт гражданнарның конституциячел хокукларына һәм ирекләренә кагылса; закон яисә башка норматив хокукый акт, аны карау судта яисә башка органда

төгәлләнгән яки башланган конкрет эштә кулланылса яки кулланылырга тиеш булса. Шуңа бәйле рәвештә мөрәҗәгать итүченең шикаятенә кушымта итеп бирелгән документлар күчермәләре дәгъвалана торган нигезләмәләрнең мөрәҗәгать итүченең конкрет эшен хәл иткәндә кулланылуын раслый торган итеп каралырга мөмкин.

Шуның белән гражданка Т.А. Миронова шикаяте Тәртипнең 3.3 пунктының, Кагыйдәләрнең 54 пунктындагы 1 пунктчасының һәм Регламентның 2.1 һәм 2.2 бүлекчәләрендәге аерым нигезләмәләрнең конституциячеллеген тикшерү өлешендә Татарстан Республикасы Конституция суды карамагына керә, тиешле мөрәҗәгать итүче тарафыннан бирелгән, «Татарстан Республикасы Конституция суды турында» Татарстан Республикасы Законының 101 статьясында билгеләнгән шикаять бирү таләпләренә туры килә, һәм анда Татарстан Республикасы Конституция суды тарафыннан карауга алудан баш тарту өчен нинди дә булса нигезләр юк.

4. Шикаятьтә күрсәтелгәнчә, мөрәҗәгать итүче пенсионер һәм авыр матди хәлдә булганга күрә, ул үзен дәүләт пошлинасын түләүдән азат итүне сорый.

«Татарстан Республикасы Конституция суды турында» Татарстан Республикасы Законының 42 статьясы нигезендә Татарстан Республикасы Конституция судына мөрәҗәгать иткәндә дәүләт пошлинасы федераль законнарда билгеләнгән тәртиптә алына. Россия Федерациясе Салым кодексының 333.23 статьясындагы 3 пункты нигезендә Россия Федерациясе субъектларының конституция (устав) судлары, түләүченең матди мөмкинлекләреннән чыгып, аны күрсәтелгән судлар карый торган эшләр буенча дәүләт пошлинасын түләүдән азат итәргә яки аның күләмен киметергә, шулай ук әлеге Кодексның 333.41 статьясында каралган тәртиптә аны түләүне кичектерергә (бүлгәләп түләтергә) хокуклы.

Шуңа бәйле рәвештә Татарстан Республикасы Конституция суды гражданка Т.А. Миронованың үзен дәүләт пошлинасын түләүдән азат итү турындагы үтенечен канәгатьләндерергә мөмкин дип саный.

Бәян ителгәннәр нигезендә, «Татарстан Республикасы Конституция суды турында» Татарстан Республикасы Законының 3 статьясындагы бишенче өлешенә, 39 статьясындагы икенче өлешенең 1 пунктына, 42 статьясына, 45 статьясындагы беренче һәм икенче өлешләренә, 46 статьясындагы беренче өлешенең 2 пунктына, 51 статьясындагы беренче өлешенә, 66 статьясындагы бишенче өлешенә, 67 статьясындагы беренче һәм икенче өлешләренә, 69, 72, 73, 100 һәм 101 статьяларына таянып, Татарстан Республикасы Конституция суды

билгеләде:

1. Гражданка Т.А. Миронова шикаятен Казан шәһәре муниципаль берәмлегә вәкиллекле органының 2005 елның 17 декабрендәге 3-5 номерлы карары (Казан шәһәр Думасының 2013 елның 25 декабрендәге 16-28 номерлы карары редакциясендә)

белән расланган Казан шәһәре муниципаль берәмлегә Уставының 28 статьясындагы 1 өлешенең кырык беренче абзацының һәм басылып чыгу формасы буенча Казан шәһәр Думасының 2006 елның 18 октябрендәге 4-12 номерлы карары белән расланган Казан шәһәрен төзекләндерү кагыйдәләренең конституциячеллеген тикшерү өлешендә карауга алудан баш тартырга, чөнки әлеге өлештә ул «Татарстан Республикасы Конституция суды турында» Татарстан Республикасы Законының шикаять бирелергә мөмкин дигән таләпләренә җавап бирми.

2. «Казан шәһәренең муниципаль юл фонды турында» Казан шәһәр Думасының 2013 елның 29 ноябрендәге 2-27 номерлы карары белән расланган Казан шәһәренең муниципаль юл фонды бюджет ассигнованиеләрен формалаштыру һәм куллану тәртибенең 3.3 пункты; Казан шәһәр Думасының 2006 елның 18 октябрендәге 4-12 номерлы карары белән расланган Казан шәһәрен төзекләндерү кагыйдәләренең 54 пунктындагы 1 пунктчасы; «Казан шәһәренең гомуми кулланылыштагы автомобиль юлларын карап тоту тәртибе турында» Казан шәһәре муниципаль берәмлегә Башкарма комитетының 2014 елның 13 августындагы 4735 номерлы карары белән расланган Казан шәһәренең гомуми кулланылыштагы автомобиль юлларын һәм төзекләндерү элементларын карап тоту буенча эшләр башкару регламентының 2.1 һәм 2.2 бүлекчәләрендәге аерым нигезләмәләр белән үзенең конституциячел хокуклары һәм ирекләре бозылуга карата гражданка Т.А. Миронова шикаятен карауга кабул итәргә.

3. Бу шикаять буенча Татарстан Республикасы Конституция суды Билгеләмәсе катгый һәм аңа карата шикаять бирелми.

4. Гражданка Т.А. Миронова шикаяте, гражданнар Л.И. Новоселова һәм П.П. Гуров шикаятьләре бер үк предметка кагылганга күрә, «Татарстан Республикасы Конституция суды турында» Татарстан Республикасы Законының 50 статьясы нигезендә әлеге шикаятьләр буенча эшләрне бер башкаруга берләштерергә.

5. Гражданка Т.А. Миронованың үтенечен аны дәүләт пошлинасын түләүдән азат итү турындагы өлешендә канәгатьләндерергә.

6. Кабул ителгән карар турында якларга — гражданка Т.А. Мироновага, Казан шәһәр Думасына һәм Казан шәһәре муниципаль берәмлегә Башкарма комитетына хәбәр итәргә.

7. Әлеге эш буенча докладчы судья итеп Татарстан Республикасы Конституция суды судьясы Р.Г. Сәхиеваны билгеләргә.

8. Татарстан Республикасы Конституция суды тарафыннан әлеге эшне карап тикшерү көнен Татарстан Республикасы Конституция суды утырышларында эшләрне тыңлау чираты тәртибендә билгеләргә.

9. Әлеге Билгеләмә «Татарстан Республикасы Конституция суды хәбәрләре»ндә басылып чыгарга тиеш.

№ 6-О

Татарстан Республикасы Конституция суды

ОПРЕДЕЛЕНИЕ КОНСТИТУЦИОННОГО СУДА РЕСПУБЛИКИ ТАТАРСТАН

9 февраля 2017 года город Казань

об отказе в принятии к рассмотрению жалобы гражданки Г.С. Халиуллиной на нарушение ее конституционных прав и свобод пунктом 2.1 Положения о порядке обмена жилых помещений муниципального жилищного фонда, утвержденного постановлением руководителя Исполнительного комитета муниципального образования города Казани от 3 июня 2008 года № 2565

Конституционный суд Республики Татарстан в составе Председателя Ф.Г. Хуснутдинова, судей Л.В. Кузьминой, Р.А. Сахиевой, А.А. Хамматовой, А.Р. Шакараева,

заслушав в судебном заседании заключение судьи Р.А. Сахиевой, проводившей на основании статьи 44 Закона Республики Татарстан «О Конституционном суде Республики Татарстан» предварительное изучение жалобы гражданки Г.С. Халиуллиной,

установил:

1. В Конституционный суд Республики Татарстан обратилась гражданка Г.С. Халиуллина с жалобой на нарушение ее конституционных прав и свобод пунктом 2.1 Положения о порядке обмена жилых помещений муниципального жилищного фонда, утвержденного постановлением руководителя Исполнительного комитета муниципального образования города Казани от 3 июня 2008 года № 2565 «О порядке обмена жилых помещений муниципального жилищного фонда г. Казани» (далее также — Положение).

Оспариваемая заявительницей норма устанавливает, что наниматель жилого помещения муниципального жилищного фонда, желающий произвести обмен жилого помещения, представляет в уполномоченный орган заявление установленного образца (приложение № 1), заверяемое жилищно-эксплуатационной организацией по месту нахождения жилого помещения, подлежащего обмену, и справку жилищно-эксплуатационной организации по форме согласно приложению № 2.

Как следует из жалобы и приложенных к ней копий документов, гражданка Г.С. Халиуллина с 2010 года является нанимателем жилого помещения, расположенного по адресу улица Даурская города Казани, в котором она проживает с 1973 года, неся все расходы по его содержанию и оплачивая коммунальные и иные услуги. Ее сын в 1995 году вступил в брак с гражданкой, вставшей в 1999 году на регистрационный учет по указанному адресу. В 2009 году брак между ними был расторгнут. С 2007 года супруга сына в этой квартире не проживала, коммунальные услуги не оплачивала, но зарегистрировала в ней без согласия заявительницы своих детей и внучку. Заявительница указывает, что названные граждане не дают согласия на приватизацию данной квартиры, хотя фактическим местом их жительства является другая квартира в этом же жилом доме, а их регистрация в квартире гражданки Г.С. Халиуллиной является лишь формальной, тем самым это нарушает ее права как нанимателя жилого помещения. По ее утверждению, единственным реальным способом разрешения сложившейся

ситуации является принудительный обмен квартиры. Она также указывает, что Муниципальное унитарное предприятие города Казани «Дирекция муниципальных жилищных программ» на ее обращение по вопросу обмена занимаемого жилого помещения ответило, что в их картотеке подходящих вариантов обмена не имеется.

Гражданка Г.С. Халиуллина отмечает, что согласно форме заявления, установленной в приложении № 1 к оспариваемому Положению, необходимо указать жилую площадь, на которую заявитель просит произвести обмен своей жилой площади. В то же время обжалуемая норма не предусматривает право гражданина на подачу заявления о подборе иного жилого помещения для обмена при отсутствии у него варианта обмена жилого помещения, что, по ее мнению, противоречит Конституции Республики Татарстан.

На основании изложенного гражданка Г.С. Халиуллина просит Конституционный суд Республики Татарстан признать пункт 2.1 Положения о порядке обмена жилых помещений муниципального жилищного фонда, утвержденного постановлением руководителя Исполнительного комитета муниципального образования города Казани от 3 июня 2008 года № 2565, не соответствующим статьям 28 (части первая и вторая), 29 (часть первая), 55 и 58 Конституции Республики Татарстан.

2. Обмен жилыми помещениями, предоставленными по договору социального найма, производится по правилам, установленным в статьях 72, 73 и 74 Жилищного кодекса Российской Федерации. Наниматель жилого помещения по договору социального найма с согласия в письменной форме наймодателя и проживающих совместно с ним членов его семьи, в том числе временно отсутствующих членов его семьи, вправе осуществить обмен занимаемого ими жилого помещения на жилое помещение, предоставленное по договору социального найма другому нанимателю (часть 1 статьи 72).

В указанном правовом регулировании при обмене жилого помещения, находящегося в собственности у государственного или муниципального жилищного фонда, предоставленного гражданину по договору социального найма, федеральный законодатель не предусматривает обязанности собственника такого помещения осуществлять подбор вариантов его обмена.

В целях реализации норм жилищного законодательства и совершенствования процедуры обмена жилых помещений муниципального жилищного фонда города Казани руководителем Исполнительного комитета муниципального образования города Казани утвержден рассматриваемый порядок, закрепляющий правила обмена жилых помещений муниципального жилищного фонда, занимаемых гражданами на основании договоров социального найма.

Осуществление органами местного самоуправления поиска вариантов обмена жилых помещений, находящихся в муниципальной собственности, при отсутствии у граждан вариантов обмена жилого помещения не входит в обязанности органов местного самоуправления, поскольку такое полномочие не предусмотрено действующим законодательством, а является только их дискрецией.

Таким образом, обжалуемый пункт 2.1 Положения о порядке обмена жилых помещений муниципального жилищного фонда не содержит неопределенности в вопросе о его соответствии Конституции Республики Татарстан и не может рассматриваться как нарушающий конституционные права и свободы человека и гражданина. В связи с этим согласно пункту 2 части первой статьи 46 во взаимосвязи с пунктом 1 части второй статьи 39 Закона Республики Татарстан «О Конституционном суде Республики Татарстан» жалоба гражданки Г.С. Халиуллиной не является допустимой. Внесение же целесообразных, с точки зрения заявительницы, изменений в оспариваемое правовое регулирование не входит в компетенцию Конституционного суда Республики Татарстан, как она определена статьей 109 Конституции Республики Татарстан и статьей 3 Закона Республики Татарстан «О Конституционном суде Республики Татарстан».

На основании изложенного, руководствуясь статьей 3, пунктом 1 части второй статьи 39, пунктами 1 и 2 части первой статьи 46, частью пятой статьи 66, частями первой и второй статьи 67, статьями 69, 72, 73 и 101 Закона Республики Татарстан «О Конституционном суде Республики Татарстан», Конституционный суд Республики Татарстан

определил:

1. Отказать в принятии к рассмотрению жалобы гражданки Г.С. Халиуллиной на нарушение ее конституционных прав и свобод пунктом 2.1 Положения о порядке обмена жилых помещений муниципального жилищного фонда, утвержденного постановлением руководителя Исполнительного комитета муниципального образования города Казани от 3 июня 2008 года № 2565 «О порядке обмена жилых помещений муниципального жилищного фонда г. Казани», поскольку она в соответствии с установленными требованиями Закона Республики Татарстан «О Конституционном суде Республики Татарстан» не является допустимой, а разрешение поставленного заявительницей вопроса Конституционному суду Республики Татарстан неподведомственно.

2. Определение Конституционного суда Республики Татарстан по данной жалобе окончательно и обжалованию не подлежит.

3. Копию настоящего Определения направить гражданке Г.С. Халиуллиной и в Исполнительный комитет муниципального образования города Казани.

4. Настоящее Определение подлежит опубликованию в «Вестнике Конституционного суда Республики Татарстан».

№ 7-О

Конституционный суд
Республики Татарстан

ТАТАРСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ КОНСТИТУЦИЯ СУДЫ

Казан шәһәре муниципаль берәмлеге Башкарма комитеты җитәкчесенең 2008 елның 3 июнендәге 2565 номерлы карары белән расланган Муниципаль торак фондының торак урыннарын алмаштыру тәртибе турында нигезләмәнең 2.1 пункты белән үзенең конституциячел хокуклары һәм ирекләре бозылуга карата гражданка Г.С. Хәлиуллина шикаятен карауга алудан баш тарту турында

2017 ел
9 февраль
Казан шәһәре

БИЛГЕЛӘМӘСЕ

Татарстан Республикасы Конституция суды, Рәисе Ф.Г. Хөснетдинов, судьялары Л.В. Кузьмина, Р.Г. Сәхиева, А.А. Хамматова, А.Р. Шакараев составында,

суд утырышында «Татарстан Республикасы Конституция суды турында» Татарстан Республикасы Законының 44 статьясы нигезендә гражданка Г.С. Хәлиуллина шикаятен алдан өйрәнгән судья Р.Г. Сәхиева бәяләмәсен тыңлаганнан соң

а ч ы к л а д ы :

1. Татарстан Республикасы Конституция судына гражданка Г.С. Хәлиуллина «Казан шәһәре муниципаль торак фондының торак урыннарын алмаштыру тәртибе турында» Казан шәһәре муниципаль берәмлеге Башкарма комитеты җитәкчесенең 2008 елның 3 июнендәге 2565 номерлы карары белән расланган Муниципаль торак фондының торак урыннарын алмаштыру тәртибе турында нигезләмәнең (алга таба шулай ук — Нигезләмә) 2.1 пункты белән үзенең конституциячел хокуклары һәм ирекләре бозылуга карата шикаять белән мөрәҗәгать итте.

Мөрәҗәгать итүче тарафыннан дәгъва белдерелә торган норма шуны билгели: муниципаль торак фондының торак урынын алмаштырырга теләк белдергән торак урын яллаучы кеше вәкаләтле органга тиешле үрнәктә язылган һәм алмаштырылырга тиешле торак урын урнашкан урындагы торак-эксплуатация оешмасы тарафыннан расланган гариза (1 нче кушымта) һәм 2 нче кушымтада күрсәтелгән форма буенча төзелгән торак-эксплуатация оешмасының белешмәсен тапшыра.

Шикаятьтән һәм аңа кушымта итеп бирелгән документлар күчермәләреннән аңлашылганча, гражданка Г.С. Хәлиуллина 2010 елдан Казан шәһәренең Даурская урамында урнашкан торак урын яллаучысы булып тора, анда ул 1973 елдан бирле яши һәм коммуналь һәм башка хезмәтләр өчен түләп, торакны тоту буенча бөтен чыгымнарны каплап бара. Аның улы 1995 елда өйләнгән, ә хатыны күрсәтелгән адрес буенча 1999 елда теркәлгән булган. 2009 елда аларның никахлары таркалган. 2007 елдан улының хатыны әлеге фатирда тормаган, коммуналь хезмәтләр өчен түләмәгән, ләкин мөрәҗәгать итүченең рөхсәтеннән башка анда үз балаларын һәм оныгын теркәгән. Мөрәҗәгать итүче күрсәткәнчә, аталган гражданнар әлеге фатирны хосусыйлаштыруга ризалык бирмиләр, гәрчә аларның яшәү урыны булып әлеге

торак йорттагы башка фатир тора, ә гражданка Г.С. Хәлиуллина фатирында теркәлүләре формаль гына, шуның белән бу аның торак урын яллаучысы буларак хокукларын боза. Аның раславы буенча, әлеге ситуацияне хәл итүнең бердәнбер реаль ысулы булып фатирны мәҗбүри алмаштыру тора. Ул шулай ук күрсәткәнчә, Казан шәһәренең «Муниципаль торак программалар дирекциясе» муниципаль унитар предприятиесе аның яшәгән торак урынны алмаштыру мәсьәләсе буенча мөрәҗәгатенә аларның картотекасында яраклы алмаштыру вариантлары юк дип җавап биргән.

Гражданка Г.С. Хәлиуллина билгеләгәнчә, дәгъвалана торган Нигезләмәгә 1 нче кушымтада расланган гариза формасы буенча мөрәҗәгать итүче үзенең торак мәйданын алмаштырырга сорый торган торак мәйданны күрсәтергә кирәк. Шул ук вакытта дәгъва белдерелә торган норма гражданның торак урынны алмаштыру варианты булмаганда алмаштыру өчен башка торак урынны сайлау турында гариза бирүгә хокукын күздә тотмый, бу, аның фикеренчә, Татарстан Республикасы Конституциясенә каршы килә.

Бәян ителгәннәр нигезендә гражданка Г.С. Хәлиуллина Татарстан Республикасы Конституция судыннан Казан шәһәре муниципаль берәмлеге Башкарма комитеты җитәкчесенең 2008 елның 3 июнендәге 2565 номерлы карары белән расланган Муниципаль торак фондының торак урыннарын алмаштыру тәртибе турында нигезләмәнең 2.1 пунктын Татарстан Республикасы Конституциясенең 28 (беренче һәм икенче өлешләр), 29 (беренче өлеш), 55 һәм 58 статьяларына туры килми дип тануны сорый.

2. Социаль наем шартнамәсе буенча бирелгән торак урыннарны алмаштыру Россия Федерациясе Торак кодексының 72, 73 һәм 74 статьяларында билгеләнгән кагыйдәләр буенча башкарыла. Торак урынны социаль наем шартнамәсе буенча яллаучы яллауга бирүче һәм үзе белән бергә яшәүче, шул исәптән вакытлыча башка җирдә булган гаилә әгъзаларының язма рөхсәте белән алар биләгән торак урынны социаль наем шартнамәсе буенча башка яллаучыга бирелгән торак урынга алмаштырырга хокуклы (72 статьяның 1 өлеше).

Күрсәтелгән хокукый җайга салуда дәүләт яки муниципаль торак фонд милегендә булган һәм гражданга социаль наем шартнамәсе буенча бирелгән торак урынны алмаштырган вакытта федераль закон чыгаручы андый урын милекчесенең аны алмаштыру вариантларын сайлау бурычын күздә тотмый.

Торак законнары нормаларын гамәлгә ашыру һәм Казан шәһәре муниципаль торак фондының торак урыннарын алмаштыру процедурасын камилләштерү максатларында Казан шәһәре муниципаль берәмлеге Башкарма комитеты җитәкчесе тарафыннан карала торган тәртип расланган, ул муниципаль торак фондының гражданнар социаль наем шартнамәләре нигезендә биләп торган торак урыннарын алмаштыру кагыйдәләрен билгели.

Гражданнарның торак урынны алмаштыру вариантлары булмаганда җирле үзидарә органнары тарафыннан муниципаль милектәге торак урыннарны алмаштыру вариантларын эзләү

җирле үзидарә органнары бурычларына керми, чөнки андый вәкаләт гамәлдәге законнарда каралмаган, ул аларның дискрециясе генә булып тора.

Шулай итеп, Муниципаль торак фондының торак урыннарын алмаштыру тәртибе турында нигезләмәнең дәгъвалана торган 2.1 пунктында аның Татарстан Республикасы Конституциясенә туры килү-килмәве мәсьәләсендә билгесезлек юк һәм ул кеше һәм гражданның конституциячел хокукларын һәм ирекләрен боза торган итеп карала алмый. Шуңа бәйле рәвештә «Татарстан Республикасы Конституция суды турында» Татарстан Республикасы Законының 46 статьясындагы беренче өлешенең 2 пункты белән үзара бәйләнештә 39 статьясындагы икенче өлешенең 1 пункты нигезендә гражданка Г.С. Хәлиуллина шикаяте карала алмый. Дәгъвалана торган хокукый җайга салуга мөрәҗәгать итүче фикеренчә максатка ярашлы үзгәрешләр керту исә Татарстан Республикасы Конституция судының Татарстан Республикасы Конституциясенең 109 статьясы һәм «Татарстан Республикасы Конституция суды турында» Татарстан Республикасы Законының 3 статьясы белән билгеләнгән компетенциясенә керми.

Бәян ителгәннәр нигезендә, «Татарстан Республикасы Конституция суды турында» Татарстан Республикасы Законының 3 статьясына, 39 статьясындагы икенче өлешенең 1 пунктына, 46 статьясындагы беренче өлешенең 1 һәм 2 пунктларына, 66 статьясындагы бишенче өлешенә, 67 статьясындагы беренче һәм икенче өлешләренә, 69, 72, 73 һәм 101 статьяларына таянып, Татарстан Республикасы Конституция суды

билгеләде:

1. «Казан шәһәре муниципаль торак фондының торак урыннарын алмаштыру тәртибе турында» Казан шәһәре муниципаль берәмлеге Башкарма комитеты җитәкчесенең 2008 елның 3 июнендәге 2565 номерлы карары белән расланган Муниципаль торак фондының торак урыннарын алмаштыру тәртибе турында нигезләмәнең 2.1 пункты белән үзенең конституциячел хокуклары һәм ирекләре бозылуга карата гражданка Г.С. Хәлиуллина шикаятен карауга алудан баш тартырга, чөнки ул «Татарстан Республикасы Конституция суды турында» Татарстан Республикасы Законы билгеләгән таләпләр нигезендә карала алмый, ә мөрәҗәгать итүче куйган мәсьәләне хәл итү Татарстан Республикасы Конституция суды карамагына керми.

2. Бу шикаять буенча Татарстан Республикасы Конституция суды Билгеләмәсе катгый һәм аңа карата шикаять бирелми.

3. Әлеге Билгеләмәнең күчермәсен гражданка Г.С. Хәлиуллинага һәм Казан шәһәре муниципаль берәмлеге Башкарма комитетына җибәрергә.

4. Әлеге Билгеләмә «Татарстан Республикасы Конституция суды хәбәрләре»ндә басылып чыгарга тиеш.

№ 7-О

Татарстан Республикасы Конституция суды

ОПРЕДЕЛЕНИЕ КОНСТИТУЦИОННОГО СУДА РЕСПУБЛИКИ ТАТАРСТАН

о прекращении производства по жалобе гражданки Г.З. Галимзяновой на нарушение ее конституционных прав и свобод статьей 8 Закона Республики Татарстан от 25 июня 2013 года № 52-ЗРТ «Об организации проведения капитального ремонта общего имущества в многоквартирных домах в Республике Татарстан», абзацем сорок шестым раздела VII Краткосрочного плана реализации Региональной программы капитального ремонта общего имущества в многоквартирных домах, расположенных на территории Республики Татарстан, утвержденной постановлением Кабинета Министров Республики Татарстан от 31 декабря 2013 года № 1146, в 2016 году, утвержденного постановлением Кабинета Министров Республики Татарстан от 21 марта 2016 года № 152, разделом V Краткосрочного плана реализации на территории города Казани Региональной программы капитального ремонта общего имущества в многоквартирных домах, расположенных на территории Республики Татарстан, утвержденной постановлением Кабинета Министров Республики Татарстан от 31 декабря 2013 года № 1146, в 2016—2017 годах, утвержденного постановлением Исполнительного комитета муниципального образования города Казани от 20 февраля 2016 года № 675, а также названным постановлением Исполнительного комитета муниципального образования города Казани в целом

10 мая
2017 года
город Казань

Конституционный суд Республики Татарстан в составе Председателя Ф.Г. Хуснутдинова, судей Л.В. Кузьминой, Р.А. Сахиевой, А.Р. Шакараева,

заслушав в судебном заседании сообщение судьи А.Р. Шакараева о прекращении производства по жалобе гражданки Г.З. Галимзяновой,

установил:

В Конституционный суд Республики Татарстан обратилась гражданка Г.З. Галимзянова с жалобой на нарушение ее конституционных прав и свобод статьей 8 Закона Республики Татарстан от 25 июня 2013 года № 52-ЗРТ «Об организации проведения капитального ремонта общего имущества в многоквартирных домах в Республике Татарстан», абзацем сорок шестым раздела VII Краткосрочного плана реализации Региональной программы капитального ремонта общего имущества в многоквартирных домах, расположенных на территории Республики Татарстан, утвержденной постановлением Кабинета Министров Республики Татарстан от 31 декабря 2013 года № 1146, в 2016 году, утвержденного постановлением Кабинета Министров Республики Татарстан от 21 марта 2016 года № 152, разделом V Краткосрочного плана реализации на территории города Казани Региональной программы капитального ремонта общего имущества в многоквартирных домах, расположенных на территории Республики Татарстан, утвержденной постановлением Кабинета Министров Республики Татарстан от 31 декабря 2013 года № 1146, в 2016—2017 годах,

утвержденного постановлением Исполнительного комитета муниципального образования города Казани от 20 февраля 2016 года № 675, а также названным постановлением Исполнительного комитета муниципального образования города Казани в целом по порядку его официального опубликования.

Однако 20 марта 2017 года гражданка Г.З. Галимзянова обратилась в Конституционный суд Республики Татарстан с заявлением об отзыве своей жалобы.

В соответствии со статьей 47 Закона Республики Татарстан «О Конституционном суде Республики Татарстан» обращение в Конституционный суд Республики Татарстан может быть отозвано заявителем до начала рассмотрения дела в заседании Конституционного суда Республики Татарстан. В случае отзыва обращения производство по делу прекращается.

Поскольку заявительница отозвала свое обращение до начала рассмотрения дела в заседании Конституционного суда Республики Татарстан, производство по данной жалобе подлежит прекращению.

Исходя из изложенного, руководствуясь статьями 47, 63, частями первой и пятой статьи 66, статьей 72 и частью первой статьи 73 Закона Республики Татарстан «О Конституционном суде Республики Татарстан», Конституционный суд Республики Татарстан

определил:

1. Производство по жалобе гражданки Г.З. Галимзяновой на нарушение ее конституционных прав и свобод статьей 8 Закона Республики Татарстан от 25 июня 2013 года № 52-ЗРТ «Об организации проведения капитального ремонта общего имущества в многоквартирных домах в Республике Татарстан», абзацем сорок шестым раздела VII Краткосрочного плана реализации Региональной программы капитального ремонта общего имущества в многоквартирных домах, расположенных на территории Республики Татарстан, утвержденной постановлением Кабинета Министров Республики Татарстан от 31 декабря 2013 года № 1146, в 2016 году, утвержденного постановлением Кабинета Министров Республики Татарстан от 21 марта 2016 года № 152, разделом V Краткосрочного плана реализации на территории города Казани Региональной программы капитального ремонта общего имущества в многоквартирных домах, расположенных на территории Республики Татарстан, утвержденной постановлением Кабинета Министров Республики Татарстан от 31 декабря 2013 года № 1146, в 2016—2017 годах, утвержденного постановлением Исполнительного комитета муниципального образования города Казани от 20 февраля 2016 года № 675, а также названным постановлением Исполнительного комитета муниципального образования города Казани в целом прекратить в связи с отзывом заявительницей данной жалобы.

2. Определение Конституционного суда Республики Татарстан по данной жалобе окончательно и обжалованию не подлежит.

3. Копию настоящего Определения направить гражданке Г.З. Галимзяновой.

4. Настоящее Определение подлежит опубликованию в «Вестнике Конституционного суда Республики Татарстан».

№ 11-О

Конституционный суд
Республики Татарстан

ТАТАРСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ КОНСТИТУЦИЯ СУДЫ

«Татарстан Республикасында күпфатирлы йортларда гомуми мөлкәткә капиталь ремонт ясауны оештыру турында» 2013 елның 25 июнендәге 52-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы Законының 8 статьясы, Татарстан Республикасы Министрлар Кабинетының 2016 елның 21 мартындагы 152 номерлы карары белән расланган 2016 елда Татарстан Республикасы Министрлар Кабинетының 2013 елның 31 декабрендәге 1146 номерлы карары белән расланган Татарстан Республикасы территориясендә урнашкан күпфатирлы йортлардагы уртак мөлкәтне капиталь ремонтлау буенча региональ программаны тормышка ашыруның кыска вакытлы планының VII бүлегендәге кырык алтынчы абзацы, Казан шәһәре муниципаль берәмлеге Башкарма комитетының 2016 елның 20 февралендәге 675 номерлы карары белән расланган 2016—2017 елларда Казан шәһәре территориясендә Татарстан Республикасы Министрлар Кабинетының 2013 елның 31 декабрендәге 1146 номерлы карары белән расланган Татарстан Республикасы территориясендә урнашкан күпфатирлы йортлардагы уртак мөлкәтне капиталь ремонтлау буенча региональ программаны тормышка ашыруның кыска вакытлы планының V бүлеге, шулай ук тулысынча Казан шәһәре муниципаль берәмлеге Башкарма комитетының аталган карары белән үзенең конституциячел хокуклары һәм ирекләре бозылуга карата гражданка Г.Ж. Галимҗанова шикаяте буенча эш башкаруны туктату турында

2017 ел
10 май
Казан шәһәре

БИЛГЕЛӘМӘСЕ

Татарстан Республикасы Конституция суды, Рәисе Ф.Г. Хөснетдинов, судьялары Л.В. Кузьмина, Р.Г. Сәхиева, А.Р. Шакараев составында,

суд утырышында гражданка Г.Ж. Галимҗанова шикаяте буенча эш башкаруны туктату турында судья А.Р. Шакараев мәгълүматын тыңлаганнан соң

а ч ы к л а д ы :

Татарстан Республикасы Конституция судына гражданка Г.Ж. Галимҗанова «Татарстан Республикасында күпфатирлы йортларда гомуми мөлкәткә капиталь ремонт ясауны оештыру турында» 2013 елның 25 июнендәге 52-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы Законының 8 статьясы белән, Татарстан Республикасы Министрлар Кабинетының 2016 елның 21 мартындагы 152 номерлы карары белән расланган 2016 елда Татарстан Республикасы Министрлар Кабинетының 2013 елның 31 декабрендәге 1146 номерлы карары белән расланган Татарстан Республикасы территориясендә урнашкан күпфатирлы йортлардагы уртак мөлкәтне капиталь ремонтлау буенча региональ программаны тормышка ашыруның кыска вакытлы планының VII бүлегендәге кырык алтынчы абзацы белән, Казан шәһәре муниципаль берәмлеге Башкарма комитетының 2016 елның 20 февралендәге 675 номерлы карары белән расланган 2016—2017 елларда Казан

шәһәре территориясендә Татарстан Республикасы Министрлар Кабинетының 2013 елның 31 декабрендәге 1146 номерлы карары белән расланган Татарстан Республикасы территориясендә урнашкан күпфатирлы йортлардагы уртак мөлкәтне капиталь ремонтлау буенча региональ программаны тормышка ашыруның кыска вакытлы планының V бүлеге белән, шулай ук Казан шәһәре муниципаль берәмлеге Башкарма комитетының аталган карары белән тулысынча аны рәсми рәвештә бастырып чыгару тәртибе буенча үзенең конституциячел хокуклары һәм ирекләре бозылуга карата шикаять белән мөрәҗәгать итте.

Ләкин 2017 елның 20 мартында гражданка Г.Җ. Галимҗанова Татарстан Республикасы Конституция судына үзенең шикаятен кире алуы турында гариза белән мөрәҗәгать итте.

«Татарстан Республикасы Конституция суды турында» Татарстан Республикасы Законының 47 статьясы нигезендә Татарстан Республикасы Конституция судына бирелгән мөрәҗәгать Татарстан Республикасы Конституция суды утырышында эшне карый башлаганчы ук мөрәҗәгать итүче тарафыннан кире алынырга мөмкин. Мөрәҗәгать кире алынган очракта эшне карау туктатыла.

Мөрәҗәгать итүче үз шикаятен Татарстан Республикасы Конституция суды утырышында эш карала башланганчыга кадәр кире алганга күрә, әлеге шикаять буенча эш башкару туктатылырга тиеш.

Бәян ителгәннәрдән чыгып, «Татарстан Республикасы Конституция суды турында» Татарстан Республикасы Законының 47, 63 статьяларына, 66 статьясындагы беренче һәм бишенче өлешләренә, 72 статьясына һәм 73 статьясындагы беренче өлешенә таянып, Татарстан Республикасы Конституция суды

билгеләде:

1. «Татарстан Республикасында күпфатирлы йортларда гомуми мөлкәткә капиталь ремонт ясауны оештыру турында» 2013 елның 25 июнендәге 52-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы Законының 8 статьясы, Татарстан Республикасы Министрлар Кабинетының 2016 елның 21 мартындагы 152 номерлы карары белән расланган 2016 елда Татарстан Республикасы Министрлар Кабинетының 2013 елның 31 декабрендәге 1146 номерлы карары белән расланган Татарстан Республикасы территориясендә урнашкан күпфатирлы йортлардагы уртак мөлкәтне капиталь ремонтлау буенча региональ программаны тормышка ашыруның кыска вакытлы планының VII бүлегендәге кырык алтынчы абзацы, Казан шәһәре муниципаль берәмлеге Башкарма комитетының 2016 елның 20 февралендәге 675 номерлы карары белән расланган 2016—2017 елларда Казан шәһәре территориясендә Татарстан Республикасы Министрлар Кабинетының 2013 елның 31 декабрендәге 1146 номерлы карары белән расланган Татарстан Республикасы территориясендә урнашкан күпфатирлы йортлардагы уртак мөлкәтне капиталь ремонтлау буенча региональ программаны тормышка ашыруның кыска вакытлы планының V бүлеге, шулай ук тулысынча Казан шәһәре муниципаль берәмлеге

Башкарма комитетының аталган карары белән үзенең конституциячел хокуклары һәм ирекләре бозылуга карата гражданка Г.Җ. Галимҗанова шикаяте буенча эш башкаруны, мөрәҗәгать итүченең әлеге шикаятьне кире алуы сәбәпле, туктатырга.

2. Бу шикаять буенча Татарстан Республикасы Конституция суды Билгеләмәсе катгый һәм аңа карата шикаять бирелми.

3. Әлеге Билгеләмәнең күчермәсен гражданка Г.Җ. Галимҗановага җибәрергә.

4. Әлеге Билгеләмә «Татарстан Республикасы Конституция суды хәбәрләре»ндә басылып чыгарга тиеш.

№ 11-О

Татарстан Республикасы
Конституция суды

ОПРЕДЕЛЕНИЕ КОНСТИТУЦИОННОГО СУДА РЕСПУБЛИКИ ТАТАРСТАН

15 мая
2017 года
город Казань

об отказе в принятии к рассмотрению жалобы гражданки А.С. Насыровой на нарушение ее конституционных прав и свобод пунктом 3.3 Порядка формирования и использования бюджетных ассигнований муниципального дорожного фонда города Казани, утвержденного решением Казанской городской Думы от 29 ноября 2013 года № 2-27 «О муниципальном дорожном фонде города Казани»

Конституционный суд Республики Татарстан в составе Председателя Ф.Г. Хуснутдинова, судей Л.В. Кузьминой, Р.А. Сахиевой, А.Р. Шакараева,

заслушав в судебном заседании заключение судьи Р.А. Сахиевой, проводившей на основании статьи 44 Закона Республики Татарстан «О Конституционном суде Республики Татарстан» предварительное изучение жалобы гражданки А.С. Насыровой,

установил:

1. В Конституционный суд Республики Татарстан обратилась гражданка А.С. Насырова с жалобой на нарушение ее конституционных прав и свобод пунктом 3.3 Порядка формирования и использования бюджетных ассигнований муниципального дорожного фонда города Казани, утвержденного решением Казанской городской Думы от 29 ноября 2013 года № 2-27 «О муниципальном дорожном фонде города Казани» (далее также — Порядок).

Согласно пункту 3.3 Порядка распределение утвержденного объема бюджетных ассигнований муниципального дорожного фонда города Казани по целевым направлениям расходов на очередной финансовый год утверждается Исполнительным комитетом муниципального образования города Казани.

Как следует из жалобы и приложенных к ней копий документов, заявительница проживает в многоквартирном доме, расположенном по адресу город Казань, ул. Чистопольская. Она отмечает, что асфальтовое покрытие дороги и тротуаров двора в настоящее время находится в очень изношенном состоянии. С просьбой о ремонте асфальтового покрытия дворовой территории, проезжей части и тротуаров гражданка А.С. Насырова неоднократно обращалась в администрацию Авиастроительного и Ново-Савиновского районов Исполнительного комитета муниципального образования города Казани, а также в Казанскую городскую Думу. Однако ремонтные работы произведены не были.

По мнению гражданки А.С. Насыровой, пункт 3.3 Порядка, предоставляя Исполнительному комитету муниципального образования города Казани полномочие по распределению бюджетных ассигнований дорожного фонда, не устанавливает критерии, которыми местная администрация должна руководствоваться, осуществляя такое распределение. Вместе с тем заявительница указывает, что согласно абзацу сорок первому части 1 статьи 28 Устава муниципального образования города Казани, утвержденного решением представительного органа муниципального образования города Казани от 17 декабря 2005 года № 3-5, установление

порядка формирования и использования бюджетных ассигнований муниципального дорожного фонда отнесено к компетенции Казанской городской Думы. Как отмечает заявительница, отсутствие критериев распределения бюджетных ассигнований приводит к произвольному принятию решения по такому распределению и к не обусловленному никакими объективными факторами выбору ремонтируемых дорог и внутриквартальных проездов, что нарушает ее конституционные права.

На основании изложенного гражданка А.С. Насырова просит Конституционный суд Республики Татарстан признать пункт 3.3 Порядка формирования и использования бюджетных ассигнований муниципального дорожного фонда города Казани, утвержденного решением Казанской городской Думы от 29 ноября 2013 года № 2-27 «О муниципальном дорожном фонде города Казани», не соответствующим статьям 28 (часть первая), 58 (часть вторая) Конституции Республики Татарстан.

2. Оспариваемый заявительницей пункт 3.3 Порядка формирования и использования бюджетных ассигнований муниципального дорожного фонда города Казани, утвержденного решением Казанской городской Думы от 29 ноября 2013 года № 2-27 «О муниципальном дорожном фонде города Казани», уже был предметом рассмотрения Конституционного суда Республики Татарстан. В постановлении от 17 марта 2017 года № 72-П Конституционный суд Республики Татарстан пришел к выводу, что установленное в пункте 3.3 Порядка правовое регулирование не может рассматриваться как нарушающее конституционные права и свободы человека и гражданина, поскольку вытекает из единого комплекса норм, юридическая сила которых реализуется только путем применения их в совокупности, включая критерии распределения утвержденного объема бюджетных ассигнований дорожного фонда по целевым направлениям расходов. При этом Конституционный суд Республики Татарстан указал, что основными критериями, предопределяющими выделение денежных средств из дорожного фонда, являются несоответствие технического состояния автомобильных дорог общего пользования местного значения, дворовых территорий многоквартирных домов, внутриквартальных проездов нормативным требованиям, а также объективная необходимость обеспечения сохранности и восстановления дорожного полотна.

Кроме того, Конституционный суд Республики Татарстан особо отметил, что распределение бюджетных ассигнований дорожного фонда и выбор автомобильных дорог общего пользования местного значения, дворовых территорий многоквартирных домов, внутриквартальных проездов, ремонт которых подлежит финансированию из дорожного фонда, не являются произвольными, поскольку Исполнительный комитет муниципального образования города Казани при принятии решения о распределении объема бюджетных ассигнований муниципального дорожного фонда должен исследовать весь комплекс вопросов, в том числе связанных с оценкой их технического состояния, с учетом принципа соразмерности распределяемых средств преследуемым целям.

Таким образом, поскольку предметом обращения гражданки

А.С. Насыровой является положение, относительно которого Конституционным судом Республики Татарстан уже вынесено постановление, сохраняющее свою силу, жалоба заявительницы на основании пункта 3 части первой статьи 46 Закона Республики Татарстан «О Конституционном суде Республики Татарстан» не может быть принята к рассмотрению.

На основании изложенного и руководствуясь пунктом 3 части первой статьи 46, частями первой и пятой статьи 66, частями первой и второй статьи 67, статьями 69, 72, частью первой статьи 73 Закона Республики Татарстан «О Конституционном суде Республики Татарстан», Конституционный суд Республики Татарстан

определил:

1. Отказать в принятии к рассмотрению жалобы гражданки А.С. Насыровой на нарушение ее конституционных прав и свобод пунктом 3.3 Порядка формирования и использования бюджетных ассигнований муниципального дорожного фонда города Казани, утвержденного решением Казанской городской Думы от 29 ноября 2013 года № 2-27 «О муниципальном дорожном фонде города Казани», поскольку по предмету обращения Конституционным судом Республики Татарстан ранее было вынесено постановление, сохраняющее свою силу.

2. Определение Конституционного суда Республики Татарстан по данной жалобе окончательно и обжалованию не подлежит.

3. Копию настоящего Определения направить гражданке А.С. Насыровой и в Казанскую городскую Думу.

4. Настоящее Определение подлежит опубликованию в «Вестнике Конституционного суда Республики Татарстан».

№ 12-О

Конституционный суд
Республики Татарстан

ТАТАРСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ КОНСТИТУЦИЯ СУДЫ

«Казан шәһәренең муниципаль юл фонды турында» Казан шәһәр Думасының 2013 елның 29 ноябрендәге 2-27 номерлы карары белән расланган Казан шәһәренең муниципаль юл фонды бюджет ассигнованиеләрен формалаштыру һәм куллану тәртибенең 3.3 пункты белән үзенең конституциячел хокуклары һәм ирекләре бозылуга карата гражданка Ә.С. Насыйрова шикаятен карауга алудан баш тарту турында

2017 ел
15 май
Казан шәһәре

БИЛГЕЛӘМӘСЕ

Татарстан Республикасы Конституция суды, Рәисе Ф.Г. Хөснетдинов, судьялары Л.В. Кузьмина, Р.Г. Сәхиева, А.Р. Шакараев составында,

суд утырышында «Татарстан Республикасы Конституция суды турында» Татарстан Республикасы Законының 44 статьясы нигезендә гражданка Ә.С. Насыйрова шикаятен алдан өйрәнгән судья Р.Г. Сәхиева бәяләмәсен тыңлаганнан соң

а ч ы к л а д ы :

1. Татарстан Республикасы Конституция судына гражданка Ә.С. Насыйрова «Казан шәһәренең муниципаль юл фонды турында» Казан шәһәр Думасының 2013 елның 29 ноябрендәге 2-27 номерлы карары белән расланган Казан шәһәренең муниципаль юл фонды бюджет ассигнованиеләрен формалаштыру һәм куллану тәртибенең (алга таба шулай ук — Тәртип) 3.3 пункты белән үзенең конституциячел хокуклары һәм ирекләре бозылуга карата шикаять белән мөрәҗәгать итте.

Тәртипнең 3.3 пункты нигезендә чыгымнарның максатчан билгеләнеше буенча Казан шәһәренең муниципаль юл фондының расланган бюджет ассигнованиеләре күләме бүленеше алдагы финанс елына Казан шәһәре муниципаль берәмлеге Башкарма комитеты тарафыннан раслана.

Шикаятьтән һәм аңа кушымта итеп бирелгән документлар күчермәләреннән аңлашылганча, мөрәҗәгать итүче Казан шәһәре, Чистай урамы адресы буенча урнашкан күпфатирлы йортта яши. Ул ишегалдындагы юлның һәм тротуарларның асфальт түшәмәсе хәзерге вакытта бик нык таушалган хәлдә дип билгели. Ишегалды территориясе, машина үтә торган юл өлеше һәм тротуарларның асфальт түшәмәсен ремонтлауны сорап, гражданка Ә.С. Насыйрова берничә тапкыр Казан шәһәре муниципаль берәмлеге Башкарма комитетының Авиатөзелеш һәм Яңа Савин районнары администрациясенә, шулай ук Казан шәһәр Думасына мөрәҗәгать иткән. Ләкин ремонт эшләре башкарылмаган.

Гражданка Ә.С. Насыйрова фикеренчә, Тәртипнең 3.3 пункты, юл фондының бюджет ассигнованиеләрен бүлү вәкаләтен Казан шәһәре муниципаль берәмлеге Башкарма комитетына тапшырып, андый бүленешне башкарганда җирле админи-

страция таянырга тиешле критерийлар билгеләми. Шул ук вакытта мөрәҗәгать итүче Казан шәһәре муниципаль берәмлеге вәкиллекле органының 2005 елның 17 декабрендәге 3-5 номерлы карары белән расланган Казан шәһәре муниципаль берәмлеге Уставының 28 статьясындагы 1 өлешенең кырык беренче абзацы нигезендә муниципаль юл фонды бюджет ассигнованиеләрен формалаштыру һәм куллану тәртибен билгеләү Казан шәһәр Думасы компетенциясенә кертелгән дип күрсәтә. Мөрәҗәгать итүче билгеләгәнчә, бюджет ассигнованиеләрен бүлү критерийларының булмавы андый бүленеш буенча карарны ирекле кабул итүгә һәм ремонтланырга тиешле юлларны һәм квартал эчендәге машина юлларын бернинди дә объектив факторларга бәйле булмаган сайлауга китерә, бу аның конституциячел хокукларын боза.

Бәян ителгәннәр нигезендә гражданка Ә.С. Насыйрова Татарстан Республикасы Конституция судыннан «Казан шәһәренең муниципаль юл фонды турында» Казан шәһәр Думасының 2013 елның 29 ноябрендәге 2-27 номерлы карары белән расланган Казан шәһәренең муниципаль юл фонды бюджет ассигнованиеләрен формалаштыру һәм куллану тәртибенең 3.3 пунктын Татарстан Республикасы Конституциясенең 28 (беренче өлеш), 58 (икенче өлеш) статьяларына туры килми дип тануны сорый.

2. «Казан шәһәренең муниципаль юл фонды турында» Казан шәһәр Думасының 2013 елның 29 ноябрендәге 2-27 номерлы карары белән расланган Казан шәһәренең муниципаль юл фонды бюджет ассигнованиеләрен формалаштыру һәм куллану тәртибенең мөрәҗәгать итүче тарафыннан дәгъвалана торган 3.3 пункты Татарстан Республикасы Конституция судының карау предметын тәшкил иткән иде инде. 2017 елның 17 мартындагы 72-П номерлы карарында Татарстан Республикасы Конституция суды Тәртипнең 3.3 пунктында билгеләнгән хокукый җайга салу, юл фонды бюджет ассигнованиеләренең расланган күләмен чыгымнарның максатчан юнәлешләре буенча бүлү критерийларын кертеп, юридик көче аларны бары тик бергә куллану юлы белән генә гамәлгә ашырыла торган бердәм нормалар комплексыннан чыкканга күрә, кеше һәм гражданның конституциячел хокукларын һәм ирекләрен боза торган итеп карала алмый дигән нәтиҗәгә килә. Шул ук вакытта Татарстан Республикасы Конституция суды юл фондыннан акчалар бүлеп бирүнең төп критерийлары булып гомуми кулланылыштагы җирле әһәмияткә ия булган автомобиль юлларының, күпфатирлы йортларның ишегалды территорияләренең, квартал эчендәге машина юлларының техник торышының норматив таләпләргә туры килмәве, шулай ук юл полотносының саклануын һәм торгызылуын тәэмин итүнең объектив кирәклеге тора, дип күрсәтте.

Моннан тыш, Татарстан Республикасы Конституция суды юл фонды бюджет ассигнованиеләрен бүлү һәм ремонтланулары юл фондыннан финансланырга тиешле гомуми кулланылыштагы җирле әһәмияткә ия булган автомобиль юлларын, күпфатирлы йортларның ишегалды территорияләрен, квартал эчендәге машина юлларын сайлап алу ирекле түгел, чөнки Казан шәһәре

муниципаль берәмлеге Башкарма комитеты муниципаль юл фонды бюджет ассигнованиеләре күләмен бүлү турында карар кабул иткән вакытта, бүленә торган акчаларның каралган максатларга ярашлы булу принцибын исәпкә алып, бөтен мәсьәләләр комплексын, шул исәптән аларның техник торышын бәяләү белән бәйле булганнарын өйрәнергә тиеш, дип аеруча билгеләде.

Шулай итеп, гражданка Ә.С. Насыйрова мөрәҗәгатенең предметы булып аңа карата Татарстан Республикасы Конституция суды тарафыннан үз көчен саклый торган карар чыгарылган нигезләмә булганга күрә, мөрәҗәгать итүченең шикаяте «Татарстан Республикасы Конституция суды турында» Татарстан Республикасы Законының 46 статьясындагы беренче өлешенең 3 пункты нигезендә карауга алына алмый.

Бәян ителгәннәр нигезендә һәм «Татарстан Республикасы Конституция суды турында» Татарстан Республикасы Законының 46 статьясындагы беренче өлешенең 3 пунктына, 66 статьясындагы беренче һәм бишенче өлешләренә, 67 статьясындагы беренче һәм икенче өлешләренә, 69, 72 статьяларына, 73 статьясындагы беренче өлешенә таянып, Татарстан Республикасы Конституция суды

билгеләде:

1. «Казан шәһәренең муниципаль юл фонды турында» Казан шәһәр Думасының 2013 елның 29 ноябрендәге 2-27 номерлы карары белән расланган Казан шәһәренең муниципаль юл фонды бюджет ассигнованиеләрен формалаштыру һәм куллану тәртибенең 3.3 пункты белән үзенең конституциячел хокуклары һәм ирекләре бозылуга карата гражданка Ә.С. Насыйрова шикаятен карауга алудан баш тартырга, чөнки элегрәк мөрәҗәгать итү предметы буенча Татарстан Республикасы Конституция суды тарафыннан үз көчен саклый торган карар чыгарылган.

2. Бу шикаять буенча Татарстан Республикасы Конституция суды Билгеләмәсе катгый һәм аңа карата шикаять бирелми.

3. Әлеге Билгеләмәнең күчермәсен гражданка Ә.С. Насыйровага һәм Казан шәһәр Думасына җибәрергә.

4. Әлеге Билгеләмә «Татарстан Республикасы Конституция суды хәбәрләре»ндә басылып чыгарга тиеш.

№ 12-О

Татарстан Республикасы
Конституция суды

ОПРЕДЕЛЕНИЕ КОНСТИТУЦИОННОГО СУДА РЕСПУБЛИКИ ТАТАРСТАН

15 мая
2017 года
город Казань

об отказе в принятии к рассмотрению жалобы гражданки О.М. Зиятдиновой на нарушение ее конституционных прав и свобод пунктом 3.3 Порядка формирования и использования бюджетных ассигнований муниципального дорожного фонда города Казани, утвержденного решением Казанской городской Думы от 29 ноября 2013 года № 2-27 «О муниципальном дорожном фонде города Казани»

Конституционный суд Республики Татарстан в составе Председателя Ф.Г. Хуснутдинова, судей Л.В. Кузьминой, Р.А. Сахиевой, А.Р. Шакараева,

заслушав в судебном заседании заключение судьи Р.А. Сахиевой, проводившей на основании статьи 44 Закона Республики Татарстан «О Конституционном суде Республики Татарстан» предварительное изучение жалобы гражданки О.М. Зиятдиновой,

установил:

1. В Конституционный суд Республики Татарстан обратилась гражданка О.М. Зиятдинова с жалобой на нарушение ее конституционных прав и свобод пунктом 3.3 Порядка формирования и использования бюджетных ассигнований муниципального дорожного фонда города Казани, утвержденного решением Казанской городской Думы от 29 ноября 2013 года № 2-27 «О муниципальном дорожном фонде города Казани» (далее также — Порядок).

Согласно пункту 3.3 Порядка распределение утвержденного объема бюджетных ассигнований муниципального дорожного фонда города Казани по целевым направлениям расходов на очередной финансовый год утверждается Исполнительным комитетом муниципального образования города Казани.

Как следует из жалобы и приложенных к ней копий документов, заявительница проживает в многоквартирном доме, расположенном по адресу город Казань, ул. Четаева. Она отмечает, что асфальтовое покрытие дороги и тротуаров двора в настоящее время находится в очень изношенном состоянии. С просьбой о ремонте асфальтового покрытия дворовой территории, проезжей части и тротуаров гражданка О.М. Зиятдинова обращалась в администрацию Авиастроительного и Ново-Савиновского районов Исполнительного комитета муниципального образования города Казани, а также в Казанскую городскую Думу. Однако ремонтные работы произведены не были.

По мнению гражданки О.М. Зиятдиновой, пункт 3.3 Порядка, предоставляя Исполнительному комитету муниципального образования города Казани полномочие по распределению бюджетных ассигнований дорожного фонда, не устанавливает критерии, которыми местная администрация должна руководствоваться, осуществляя такое распределение. Вместе с тем заявительница указывает, что согласно абзацу сорок первому части 1 статьи 28 Устава муниципального образования города Казани, утвержденного решением представительного органа муниципального образования города Казани от 17 декабря 2005 года № 3-5, установление

порядка формирования и использования бюджетных ассигнований муниципального дорожного фонда отнесено к компетенции Казанской городской Думы. Она также отмечает, что отсутствие критериев распределения бюджетных ассигнований приводит к произвольному принятию решения по такому распределению и к не обусловленному никакими объективными факторами выбору ремонтируемых дорог и внутриквартальных проездов, что нарушает ее конституционные права.

На основании изложенного гражданка О.М. Зиятдинова просит Конституционный суд Республики Татарстан признать пункт 3.3 Порядка формирования и использования бюджетных ассигнований муниципального дорожного фонда города Казани, утвержденного решением Казанской городской Думы от 29 ноября 2013 года № 2-27 «О муниципальном дорожном фонде города Казани», не соответствующим статьям 28 (часть первая), 58 (часть вторая) Конституции Республики Татарстан.

2. Оспариваемый заявительницей пункт 3.3 Порядка формирования и использования бюджетных ассигнований муниципального дорожного фонда города Казани, утвержденного решением Казанской городской Думы от 29 ноября 2013 года № 2-27 «О муниципальном дорожном фонде города Казани», уже был предметом рассмотрения Конституционного суда Республики Татарстан. В постановлении от 17 марта 2017 года № 72-П Конституционный суд Республики Татарстан пришел к выводу, что установленное в пункте 3.3 Порядка правовое регулирование не может рассматриваться как нарушающее конституционные права и свободы человека и гражданина, поскольку вытекает из единого комплекса норм, юридическая сила которых реализуется только путем применения их в совокупности, включая критерии распределения утвержденного объема бюджетных ассигнований дорожного фонда по целевым направлениям расходов. При этом Конституционный суд Республики Татарстан указал, что основными критериями, предопределяющими выделение денежных средств из дорожного фонда, являются несоответствие технического состояния автомобильных дорог общего пользования местного значения, дворовых территорий многоквартирных домов, внутриквартальных проездов нормативным требованиям, а также объективная необходимость обеспечения сохранности и восстановления дорожного полотна.

Кроме того, Конституционный суд Республики Татарстан особо отметил, что распределение бюджетных ассигнований дорожного фонда и выбор автомобильных дорог общего пользования местного значения, дворовых территорий многоквартирных домов, внутриквартальных проездов, ремонт которых подлежит финансированию из дорожного фонда, не являются произвольными, поскольку Исполнительный комитет муниципального образования города Казани при принятии решения о распределении объема бюджетных ассигнований муниципального дорожного фонда должен исследовать весь комплекс вопросов, в том числе связанных с оценкой их технического состояния, с учетом принципа соразмерности распределяемых средств преследуемым целям.

Таким образом, поскольку предметом обращения гражданки

О.М. Зиятдиновой является положение, относительно которого Конституционным судом Республики Татарстан уже вынесено постановление, сохраняющее свою силу, жалоба заявительницы на основании пункта 3 части первой статьи 46 Закона Республики Татарстан «О Конституционном суде Республики Татарстан» не может быть принята к рассмотрению.

На основании изложенного и руководствуясь пунктом 3 части первой статьи 46, частями первой и пятой статьи 66, частями первой и второй статьи 67, статьями 69, 72, частью первой статьи 73 Закона Республики Татарстан «О Конституционном суде Республики Татарстан», Конституционный суд Республики Татарстан

определил:

1. Отказать в принятии к рассмотрению жалобы гражданки О.М. Зиятдиновой на нарушение ее конституционных прав и свобод пунктом 3.3 Порядка формирования и использования бюджетных ассигнований муниципального дорожного фонда города Казани, утвержденного решением Казанской городской Думы от 29 ноября 2013 года № 2-27 «О муниципальном дорожном фонде города Казани», поскольку по предмету обращения Конституционным судом Республики Татарстан ранее было вынесено постановление, сохраняющее свою силу.

2. Определение Конституционного суда Республики Татарстан по данной жалобе окончательно и обжалованию не подлежит.

3. Копию настоящего Определения направить гражданке О.М. Зиятдиновой и в Казанскую городскую Думу.

4. Настоящее Определение подлежит опубликованию в «Вестнике Конституционного суда Республики Татарстан».

№ 13-О

Конституционный суд
Республики Татарстан

ТАТАРСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ КОНСТИТУЦИЯ СУДЫ

«Казан шәһәренең муниципаль юл фонды турында» Казан шәһәр Думасының 2013 елның 29 ноябрендәге 2-27 номерлы карары белән расланган Казан шәһәренең муниципаль юл фонды бюджет ассигнованиеләрен формалаштыру һәм куллану тәртибенең 3.3 пункты белән үзенең конституциячел хокуклары һәм ирекләре бозылуга карата гражданка О.М. Зыятдинова шикаятен карауга алудан баш тарту турында

2017 ел
15 май
Казан шәһәре

БИЛГЕЛӘМӘСЕ

Татарстан Республикасы Конституция суды, Рәисе Ф.Г. Хөснетдинов, судьялары Л.В. Кузьмина, Р.Г. Сәхиева, А.Р. Шакараев составында,

суд утырышында «Татарстан Республикасы Конституция суды турында» Татарстан Республикасы Законының 44 статьясы нигезендә гражданка О.М. Зыятдинова шикаятен алдан өйрәнгән судья Р.Г. Сәхиева бәяләмәсен тыңлаганнан соң

а ч ы к л а д ы :

1. Татарстан Республикасы Конституция судына гражданка О.М. Зыятдинова «Казан шәһәренең муниципаль юл фонды турында» Казан шәһәр Думасының 2013 елның 29 ноябрендәге 2-27 номерлы карары белән расланган Казан шәһәренең муниципаль юл фонды бюджет ассигнованиеләрен формалаштыру һәм куллану тәртибенең (алга таба шулай ук — Тәртип) 3.3 пункты белән үзенең конституциячел хокуклары һәм ирекләре бозылуга карата шикаять белән мөрәҗәгать итте.

Тәртипнең 3.3 пункты нигезендә чыгымнарның максатчан билгеләнеше буенча Казан шәһәренең муниципаль юл фондының расланган бюджет ассигнованиеләре күләме бүленеше алдагы финанс елына Казан шәһәре муниципаль берәмлеге Башкарма комитеты тарафыннан раслана.

Шикаятьтән һәм аңа кушымта итеп бирелгән документлар күчермәләреннән аңлашылганча, мөрәҗәгать итүче Казан шәһәре, Четаев урамы адресы буенча урнашкан күпфатирлы йортта яши. Ул ишегалдындагы юлның һәм тротуарларның асфальт түшәмәсе хәзерге вакытта бик нык таушалган хәлдә дип билгели. Ишегалды территориясе, машина үтә торган юл өлеше һәм тротуарларның асфальт түшәмәсен ремонтлауны сорап, гражданка О.М. Зыятдинова Казан шәһәре муниципаль берәмлеге Башкарма комитетының Авиатөзелеш һәм Яңа Савин районнары администрациясенә, шулай ук Казан шәһәр Думасына мөрәҗәгать иткән. Ләкин ремонт эшләре башкарылмаган.

Гражданка О.М. Зыятдинова фикеренчә, Тәртипнең 3.3 пункты, юл фондының бюджет ассигнованиеләрен бүлү вәкаләтен Казан шәһәре муниципаль берәмлеге Башкарма комитетына тапшырып, андый бүленешне башкарганда җирле администрация таянырга тиешле критерийлар билгеләми. Шул ук ва-

кытта мөрәҗәгать итүче Казан шәһәре муниципаль берәмлеге вәкиллекле органының 2005 елның 17 декабрендәге 3-5 номерлы карары белән расланган Казан шәһәре муниципаль берәмлеге Уставының 28 статьясындагы 1 өлешенең кырык беренче абзацы нигезендә муниципаль юл фонды бюджет ассигнованиеләрен формалаштыру һәм куллану тәртибен билгеләү Казан шәһәр Думасы компетенциясенә кертелгән дип күрсәтә. Ул шулай ук билгеләгәнчә, бюджет ассигнованиеләрен бүлү критерийларының булмавы андый бүленеш буенча карарны ирекле кабул итүгә һәм ремонтланырга тиешле юлларны һәм квартал эчендәге машина юлларын бернинди дә объектив факторларга бәйле булмаган сайлауга китерә, бу аның конституциячел хокукларын боза.

Бәян ителгәннәр нигезендә гражданка О.М. Зыятдинова Татарстан Республикасы Конституция судыннан «Казан шәһәренең муниципаль юл фонды турында» Казан шәһәр Думасының 2013 елның 29 ноябрендәге 2-27 номерлы карары белән расланган Казан шәһәренең муниципаль юл фонды бюджет ассигнованиеләрен формалаштыру һәм куллану тәртибенең 3.3 пунктын Татарстан Республикасы Конституциясенең 28 (беренче өлеш), 58 (икенче өлеш) статьяларына туры килми дип тануны сорый.

2. «Казан шәһәренең муниципаль юл фонды турында» Казан шәһәр Думасының 2013 елның 29 ноябрендәге 2-27 номерлы карары белән расланган Казан шәһәренең муниципаль юл фонды бюджет ассигнованиеләрен формалаштыру һәм куллану тәртибенең мөрәҗәгать итүче тарафыннан дәгъвалана торган 3.3 пункты Татарстан Республикасы Конституция судының карау предметын тәшкил иткән иде инде. 2017 елның 17 мартындагы 72-П номерлы карарында Татарстан Республикасы Конституция суды Тәртипнең 3.3 пунктында билгеләнгән хокукый җайга салу, юл фонды бюджет ассигнованиеләренең расланган күләмен чыгымнарның максатчан юнәлешләре буенча бүлү критерийларын кертеп, юридик көче аларны бары тик бергә куллану юлы белән генә гамәлгә ашырыла торган бердәм нормалар комплексыннан чыкканга күрә, кеше һәм гражданның конституциячел хокукларын һәм ирекләрен боза торган итеп карала алмый дигән нәтиҗәгә килә. Шул ук вакытта Татарстан Республикасы Конституция суды юл фондыннан акчалар бүлеп бирүнең төп критерийлары булып гомуми кулланылыштагы җирле әһәмияткә ия булган автомобиль юлларының, күпфатирлы йортларның ишегалды территорияләренең, квартал эчендәге машина юлларының техник торышының норматив таләпләргә туры килмәве, шулай ук юл полотносының саклануын һәм торгызылуын тәэмин итүнең объектив кирәклеге тора, дип күрсәтте.

Моннан тыш, Татарстан Республикасы Конституция суды юл фонды бюджет ассигнованиеләрен бүлү һәм ремонтланулары юл фондыннан финансланырга тиешле гомуми кулланылыштагы җирле әһәмияткә ия булган автомобиль юлларын, күпфатирлы йортларның ишегалды территорияләрен, квартал эчендәге машина юлларын сайлап алу ирекле түгел, чөнки Казан шәһәре муниципаль берәмлеге Башкарма комитеты муниципаль юл фон-

ды бюджет ассигнованиеләре күләмен бүлү турында карар кабул иткән вакытта, бүленә торган акчаларның каралган максатларга ярашлы булу принцибын исәпкә алып, бөтен мәсьәләләр комплексын, шул исәптән аларның техник торышын бәяләү белән бәйле булганнарын өйрәнергә тиеш, дип аеруча билгеләде.

Шулай итеп, гражданка О.М. Зыятдинова мөрәҗәгатенең предметы булып аңа карата Татарстан Республикасы Конституция суды тарафыннан үз көчен саклый торган карар чыгарылган нигезләмә булганга күрә, мөрәҗәгать итүченең шикаяте «Татарстан Республикасы Конституция суды турында» Татарстан Республикасы Законының 46 статьясындагы беренче өлешенең 3 пункты нигезендә карауга алына алмый.

Бәян ителгәннәр нигезендә һәм «Татарстан Республикасы Конституция суды турында» Татарстан Республикасы Законының 46 статьясындагы беренче өлешенең 3 пунктына, 66 статьясындагы беренче һәм бишенче өлешләренә, 67 статьясындагы беренче һәм икенче өлешләренә, 69, 72 статьяларына, 73 статьясындагы беренче өлешенә таянып, Татарстан Республикасы Конституция суды

билгеләде:

1. «Казан шәһәренең муниципаль юл фонды турында» Казан шәһәр Думасының 2013 елның 29 ноябрендәге 2-27 номерлы карары белән расланган Казан шәһәренең муниципаль юл фонды бюджет ассигнованиеләрен формалаштыру һәм куллану тәртибенең 3.3 пункты белән үзенең конституциячел хокуклары һәм ирекләре бозылуга карата гражданка О.М. Зыятдинова шикаятен карауга алудан баш тартырга, чөнки элегрәк мөрәҗәгать итү предметы буенча Татарстан Республикасы Конституция суды тарафыннан үз көчен саклый торган карар чыгарылган.

2. Бу шикаять буенча Татарстан Республикасы Конституция суды Билгеләмәсе катгый һәм аңа карата шикаять бирелми.

3. Әлеге Билгеләмәнең күчермәсен гражданка О.М. Зыятдиновага һәм Казан шәһәр Думасына җибәрергә.

4. Әлеге Билгеләмә «Татарстан Республикасы Конституция суды хәбәрләре»ндә басылып чыгарга тиеш.

№ 13-О

Татарстан Республикасы
Конституция суды

ОПРЕДЕЛЕНИЕ КОНСТИТУЦИОННОГО СУДА РЕСПУБЛИКИ ТАТАРСТАН

15 мая
2017 года
город Казань

об отказе в принятии к рассмотрению жалобы гражданки Д.В. Кузнецовой на нарушение ее конституционных прав и свобод пунктом 3.3 Порядка формирования и использования бюджетных ассигнований муниципального дорожного фонда города Казани, утвержденного решением Казанской городской Думы от 29 ноября 2013 года № 2-27 «О муниципальном дорожном фонде города Казани»

Конституционный суд Республики Татарстан в составе Председателя Ф.Г. Хуснутдинова, судей Л.В. Кузьминой, Р.А. Сахиевой, А.Р. Шакараева,

заслушав в судебном заседании заключение судьи Р.А. Сахиевой, проводившей на основании статьи 44 Закона Республики Татарстан «О Конституционном суде Республики Татарстан» предварительное изучение жалобы гражданки Д.В. Кузнецовой,

установил:

1. В Конституционный суд Республики Татарстан обратилась гражданка Д.В. Кузнецова с жалобой на нарушение ее конституционных прав и свобод пунктом 3.3 Порядка формирования и использования бюджетных ассигнований муниципального дорожного фонда города Казани, утвержденного решением Казанской городской Думы от 29 ноября 2013 года № 2-27 «О муниципальном дорожном фонде города Казани» (далее также — Порядок).

Согласно пункту 3.3 Порядка распределение утвержденного объема бюджетных ассигнований муниципального дорожного фонда города Казани по целевым направлениям расходов на очередной финансовый год утверждается Исполнительным комитетом муниципального образования города Казани.

Как следует из жалобы и приложенных к ней копий документов, заявительница проживает в многоквартирном доме, расположенном по адресу город Казань, проспект Хусаина Ямашева. Она отмечает, что асфальтовое покрытие дороги и тротуаров двора в настоящее время находится в очень изношенном состоянии. С просьбой о ремонте асфальтового покрытия дворовой территории, проезжей части и тротуаров гражданка Д.В. Кузнецова неоднократно обращалась в администрацию Авиастроительного и Ново-Савиновского районов Исполнительного комитета муниципального образования города Казани, а также в Казанскую городскую Думу. Однако ремонтные работы произведены не были.

По мнению гражданки Д.В. Кузнецовой, пункт 3.3 Порядка, предоставляя Исполнительному комитету муниципального образования города Казани полномочие по распределению бюджетных ассигнований дорожного фонда, не устанавливает критерии, которыми местная администрация должна руководствоваться, осуществляя такое распределение. Вместе с тем заявительница указывает, что согласно абзацу сорок первому части 1 статьи 28 Устава муниципального образования города Казани, утвержденного решением представительного органа муниципального образования города Казани от 17 декабря 2005 года № 3-5, установление

порядка формирования и использования бюджетных ассигнований муниципального дорожного фонда отнесено к компетенции Казанской городской Думы. Она также отмечает, что отсутствие критериев распределения бюджетных ассигнований приводит к произвольному принятию решения по такому распределению и к не обусловленному никакими объективными факторами выбору ремонтируемых дорог и внутриквартальных проездов, что нарушает ее конституционные права.

На основании изложенного гражданка Д.В. Кузнецова просит Конституционный суд Республики Татарстан признать пункт 3.3 Порядка формирования и использования бюджетных ассигнований муниципального дорожного фонда города Казани, утвержденного решением Казанской городской Думы от 29 ноября 2013 года № 2-27 «О муниципальном дорожном фонде города Казани», не соответствующим статьям 28 (часть первая), 58 (часть вторая) Конституции Республики Татарстан.

2. Оспариваемый заявительницей пункт 3.3 Порядка формирования и использования бюджетных ассигнований муниципального дорожного фонда города Казани, утвержденного решением Казанской городской Думы от 29 ноября 2013 года № 2-27 «О муниципальном дорожном фонде города Казани», уже был предметом рассмотрения Конституционного суда Республики Татарстан. В постановлении от 17 марта 2017 года № 72-П Конституционный суд Республики Татарстан пришел к выводу, что установленное в пункте 3.3 Порядка правовое регулирование не может рассматриваться как нарушающее конституционные права и свободы человека и гражданина, поскольку вытекает из единого комплекса норм, юридическая сила которых реализуется только путем применения их в совокупности, включая критерии распределения утвержденного объема бюджетных ассигнований дорожного фонда по целевым направлениям расходов. При этом Конституционный суд Республики Татарстан указал, что основными критериями, предопределяющими выделение денежных средств из дорожного фонда, являются несоответствие технического состояния автомобильных дорог общего пользования местного значения, дворовых территорий многоквартирных домов, внутриквартальных проездов нормативным требованиям, а также объективная необходимость обеспечения сохранности и восстановления дорожного полотна.

Кроме того, Конституционный суд Республики Татарстан особо отметил, что распределение бюджетных ассигнований дорожного фонда и выбор автомобильных дорог общего пользования местного значения, дворовых территорий многоквартирных домов, внутриквартальных проездов, ремонт которых подлежит финансированию из дорожного фонда, не являются произвольными, поскольку Исполнительный комитет муниципального образования города Казани при принятии решения о распределении объема бюджетных ассигнований муниципального дорожного фонда должен исследовать весь комплекс вопросов, в том числе связанных с оценкой их технического состояния, с учетом принципа соразмерности распределяемых средств преследуемым целям.

Таким образом, поскольку предметом обращения гражданки

Д.В. Кузнецовой является положение, относительно которого Конституционным судом Республики Татарстан уже вынесено постановление, сохраняющее свою силу, жалоба заявительницы на основании пункта 3 части первой статьи 46 Закона Республики Татарстан «О Конституционном суде Республики Татарстан» не может быть принята к рассмотрению.

На основании изложенного и руководствуясь пунктом 3 части первой статьи 46, частями первой и пятой статьи 66, частями первой и второй статьи 67, статьями 69, 72, частью первой статьи 73 Закона Республики Татарстан «О Конституционном суде Республики Татарстан», Конституционный суд Республики Татарстан

определил:

1. Отказать в принятии к рассмотрению жалобы гражданки Д.В. Кузнецовой на нарушение ее конституционных прав и свобод пунктом 3.3 Порядка формирования и использования бюджетных ассигнований муниципального дорожного фонда города Казани, утвержденного решением Казанской городской Думы от 29 ноября 2013 года № 2-27 «О муниципальном дорожном фонде города Казани», поскольку по предмету обращения Конституционным судом Республики Татарстан ранее было вынесено постановление, сохраняющее свою силу.

2. Определение Конституционного суда Республики Татарстан по данной жалобе окончательно и обжалованию не подлежит.

3. Копию настоящего Определения направить гражданке Д.В. Кузнецовой и в Казанскую городскую Думу.

4. Настоящее Определение подлежит опубликованию в «Вестнике Конституционного суда Республики Татарстан».

№ 14-О

Конституционный суд
Республики Татарстан

ТАТАРСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ КОНСТИТУЦИЯ СУДЫ

«Казан шәһәренең муниципаль юл фонды турында» Казан шәһәр Думасының 2013 елның 29 ноябрендәге 2-27 номерлы карары белән расланган Казан шәһәренең муниципаль юл фонды бюджет ассигнованиеләрен формалаштыру һәм куллану тәртибенең 3.3 пункты белән үзенең конституциячел хокуклары һәм ирекләре бозылуга карата гражданка Д.В. Кузнецова шикаятен карауга алудан баш тарту турында

2017 ел
15 май
Казан шәһәре

БИЛГЕЛӘМӘСЕ

Татарстан Республикасы Конституция суды, Рәисе Ф.Г. Хөснетдинов, судьялары Л.В. Кузьмина, Р.Г. Сәхиева, А.Р. Шакараев составында,

суд утырышында «Татарстан Республикасы Конституция суды турында» Татарстан Республикасы Законының 44 статьясы нигезендә гражданка Д.В. Кузнецова шикаятен алдан өйрәнгән судья Р.Г. Сәхиева бәяләмәсен тыңлаганнан соң

а ч ы к л а д ы :

1. Татарстан Республикасы Конституция судына гражданка Д.В. Кузнецова «Казан шәһәренең муниципаль юл фонды турында» Казан шәһәр Думасының 2013 елның 29 ноябрендәге 2-27 номерлы карары белән расланган Казан шәһәренең муниципаль юл фонды бюджет ассигнованиеләрен формалаштыру һәм куллану тәртибенең (алга таба шулай ук — Тәртип) 3.3 пункты белән үзенең конституциячел хокуклары һәм ирекләре бозылуга карата шикаять белән мөрәҗәгать итте.

Тәртипнең 3.3 пункты нигезендә чыгымнарның максатчан билгеләнеше буенча Казан шәһәренең муниципаль юл фондының расланган бюджет ассигнованиеләре күләме бүленеше алдагы финанс елына Казан шәһәре муниципаль берәмлеге Башкарма комитеты тарафыннан раслана.

Шикаятьтән һәм аңа кушымта итеп бирелгән документлар күчермәләреннән аңлашылганча, мөрәҗәгать итүче Казан шәһәре, Хөсәен Ямашев проспекты адресы буенча урнашкан күпфатирлы йортта яши. Ул ишегалдындагы юлның һәм тротуарларның асфальт түшәмәсе хәзерге вакытта бик нык таушалган хәлдә дип билгели. Ишегалды территориясе, машина үтә торган юл өлеше һәм тротуарларның асфальт түшәмәсен ремонтлауны сорап, гражданка Д.В. Кузнецова берничә тапкыр Казан шәһәре муниципаль берәмлеге Башкарма комитетының Авиатөзелеш һәм Яңа Савин районнары администрациясенә, шулай ук Казан шәһәр Думасына мөрәҗәгать иткән. Ләкин ремонт эшләре башкарылмаган.

Гражданка Д.В. Кузнецова фикеренчә, Тәртипнең 3.3 пункты, юл фондының бюджет ассигнованиеләрен бүлү вәкаләтен Казан шәһәре муниципаль берәмлеге Башкарма комитетына тапшырып, андый бүленешне башкарганда җирле администрация

страция таянырга тиешле критерийлар билгеләми. Шул ук вакытта мөрәҗәгать итүче Казан шәһәре муниципаль берәмлеге вәкиллекле органының 2005 елның 17 декабрендәге 3-5 номерлы карары белән расланган Казан шәһәре муниципаль берәмлеге Уставының 28 статьясындагы 1 өлешенең кырык беренче абзацы нигезендә муниципаль юл фонды бюджет ассигнованиеләрен формалаштыру һәм куллану тәртибен билгеләү Казан шәһәр Думасы компетенциясенә кертелгән дип күрсәтә. Ул шулай ук билгеләгәнчә, бюджет ассигнованиеләрен бүлү критерийларының булмавы андый бүленеш буенча карарны ирекле кабул итүгә һәм ремонтланырга тиешле юлларны һәм квартал эчендәге машина юлларын бернинди дә объектив факторларга бәйле булмаган сайлауга китерә, бу аның конституциячел хокукларын боза.

Бәян ителгәннәр нигезендә гражданка Д.В. Кузнецова Татарстан Республикасы Конституция судыннан «Казан шәһәренең муниципаль юл фонды турында» Казан шәһәр Думасының 2013 елның 29 ноябрендәге 2-27 номерлы карары белән расланган Казан шәһәренең муниципаль юл фонды бюджет ассигнованиеләрен формалаштыру һәм куллану тәртибенең 3.3 пунктын Татарстан Республикасы Конституциясенең 28 (беренче өлеш), 58 (икенче өлеш) статьяларына туры килми дип тануны сорый.

2. «Казан шәһәренең муниципаль юл фонды турында» Казан шәһәр Думасының 2013 елның 29 ноябрендәге 2-27 номерлы карары белән расланган Казан шәһәренең муниципаль юл фонды бюджет ассигнованиеләрен формалаштыру һәм куллану тәртибенең мөрәҗәгать итүче тарафыннан дәгъвалана торган 3.3 пункты Татарстан Республикасы Конституция судының карау предметын тәшкил иткән иде инде. 2017 елның 17 мартындагы 72-П номерлы карарында Татарстан Республикасы Конституция суды Тәртипнең 3.3 пунктында билгеләнгән хокукый җайга салу, юл фонды бюджет ассигнованиеләренең расланган күләмен чыгымнарның максатчан юнәлешләре буенча бүлү критерийларын кертеп, юридик көче аларны бары тик бергә куллану юлы белән генә гамәлгә ашырыла торган бердәм нормалар комплексыннан чыкканга күрә, кеше һәм гражданның конституциячел хокукларын һәм ирекләрен боза торган итеп карала алмый дигән нәтиҗәгә килә. Шул ук вакытта Татарстан Республикасы Конституция суды юл фондыннан акчалар бүлеп бирүнең төп критерийлары булып гомуми кулланылыштагы җирле әһәмияткә ия булган автомобиль юлларының, күпфатирлы йортларның ишегалды территорияләренең, квартал эчендәге машина юлларының техник торышының норматив таләпләргә туры килмәве, шулай ук юл полотносының саклануын һәм торгызылуын тәэмин итүнең объектив кирәклеге тора, дип күрсәтте.

Моннан тыш, Татарстан Республикасы Конституция суды юл фонды бюджет ассигнованиеләрен бүлү һәм ремонтланулары юл фондыннан финансланырга тиешле гомуми кулланылыштагы җирле әһәмияткә ия булган автомобиль юлларын, күпфатирлы йортларның ишегалды территорияләрен, квартал эчендәге машина юлларын сайлап алу ирекле түгел, чөнки Казан шәһәре

муниципаль берәмлеге Башкарма комитеты муниципаль юл фонды бюджет ассигнованиеләре күләмен бүлү турында карар кабул иткән вакытта, бүленә торган акчаларның каралган максатларга ярашлы булу принцибын исәпкә алып, бөтен мәсьәләләр комплексын, шул исәптән аларның техник торышын бәяләү белән бәйле булганнарын өйрәнергә тиеш, дип аеруча билгеләде.

Шулай итеп, гражданка Д.В. Кузнецова мөрәҗәгатенең предметы булып аңа карата Татарстан Республикасы Конституция суды тарафыннан үз көчен саклый торган карар чыгарылган нигезләмә булганга күрә, мөрәҗәгать итүченең шикаяте «Татарстан Республикасы Конституция суды турында» Татарстан Республикасы Законының 46 статьясындагы беренче өлешенең 3 пункты нигезендә карауга алына алмый.

Бәян ителгәннәр нигезендә һәм «Татарстан Республикасы Конституция суды турында» Татарстан Республикасы Законының 46 статьясындагы беренче өлешенең 3 пунктына, 66 статьясындагы беренче һәм бишенче өлешләренә, 67 статьясындагы беренче һәм икенче өлешләренә, 69, 72 статьяларына, 73 статьясындагы беренче өлешенә таянып, Татарстан Республикасы Конституция суды

билгеләде:

1. «Казан шәһәренең муниципаль юл фонды турында» Казан шәһәр Думасының 2013 елның 29 ноябрендәге 2-27 номерлы карары белән расланган Казан шәһәренең муниципаль юл фонды бюджет ассигнованиеләрен формалаштыру һәм куллану тәртибенең 3.3 пункты белән үзенең конституциячел хокуклары һәм ирекләре бозылуга карата гражданка Д.В. Кузнецова шикаятен карауга алудан баш тартырга, чөнки элегрәк мөрәҗәгать итү предметы буенча Татарстан Республикасы Конституция суды тарафыннан үз көчен саклый торган карар чыгарылган.

2. Бу шикаять буенча Татарстан Республикасы Конституция суды Билгеләмәсе катгый һәм аңа карата шикаять бирелми.

3. Әлеге Билгеләмәнең күчермәсен гражданка Д.В. Кузнецовага һәм Казан шәһәр Думасына җибәрергә.

4. Әлеге Билгеләмә «Татарстан Республикасы Конституция суды хәбәрләре»ндә басылып чыгарга тиеш.

№ 14-О

Татарстан Республикасы
Конституция суды

ОПРЕДЕЛЕНИЕ КОНСТИТУЦИОННОГО СУДА РЕСПУБЛИКИ ТАТАРСТАН

15 мая
2017 года
город Казань

об отказе в принятии к рассмотрению жалобы гражданки З.И. Михайловой на нарушение ее конституционных прав и свобод пунктом 3.3 Порядка формирования и использования бюджетных ассигнований муниципального дорожного фонда города Казани, утвержденного решением Казанской городской Думы от 29 ноября 2013 года № 2-27 «О муниципальном дорожном фонде города Казани»

Конституционный суд Республики Татарстан в составе Председателя Ф.Г. Хуснутдинова, судей Л.В. Кузьминой, Р.А. Сахиевой, А.Р. Шакараева,

заслушав в судебном заседании заключение судьи Р.А. Сахиевой, проводившей на основании статьи 44 Закона Республики Татарстан «О Конституционном суде Республики Татарстан» предварительное изучение жалобы гражданки З.И. Михайловой,

установил:

1.В Конституционный суд Республики Татарстан обратилась гражданка З.И. Михайлова с жалобой на нарушение ее конституционных прав и свобод пунктом 3.3 Порядка формирования и использования бюджетных ассигнований муниципального дорожного фонда города Казани, утвержденного решением Казанской городской Думы от 29 ноября 2013 года № 2-27 «О муниципальном дорожном фонде города Казани» (далее также — Порядок).

Согласно пункту 3.3 Порядка распределение утвержденного объема бюджетных ассигнований муниципального дорожного фонда города Казани по целевым направлениям расходов на очередной финансовый год утверждается Исполнительным комитетом муниципального образования города Казани.

Как следует из жалобы и приложенных к ней копий документов, заявительница проживает в многоквартирном доме, расположенном по адресу город Казань, ул. Академика Лаврентьева. Она отмечает, что асфальтовое покрытие дороги и тротуаров двора в настоящее время находится в очень изношенном состоянии. С просьбой о ремонте асфальтового покрытия дворовой территории, проезжей части и тротуаров гражданка З.И. Михайлова обращалась в администрацию Авиастроительного и Ново-Савиновского районов Исполнительного комитета муниципального образования города Казани, а также в Казанскую городскую Думу. Однако ремонтные работы произведены не были.

По мнению гражданки З.И. Михайловой, пункт 3.3 Порядка, предоставляя Исполнительному комитету муниципального образования города Казани полномочие по распределению бюджетных ассигнований дорожного фонда, не устанавливает критерии, которыми местная администрация должна руководствоваться, осуществляя такое распределение. Вместе с тем заявительница указывает, что согласно абзацу сорок первому части 1 статьи 28 Устава муниципального образования города Казани, утвержденного решением представительного органа муниципального образования города Казани от 17 декабря 2005 года № 3-5, установление

порядка формирования и использования бюджетных ассигнований муниципального дорожного фонда отнесено к компетенции Казанской городской Думы. Она также отмечает, что отсутствие критериев распределения бюджетных ассигнований приводит к произвольному принятию решения по такому распределению и к не обусловленному никакими объективными факторами выбору ремонтируемых дорог и внутриквартальных проездов, что нарушает ее конституционные права.

На основании изложенного гражданка З.И. Михайлова просит Конституционный суд Республики Татарстан признать пункт 3.3 Порядка формирования и использования бюджетных ассигнований муниципального дорожного фонда города Казани, утвержденного решением Казанской городской Думы от 29 ноября 2013 года № 2-27 «О муниципальном дорожном фонде города Казани», не соответствующим статьям 28 (часть первая), 58 (часть вторая) Конституции Республики Татарстан.

2.Оспариваемый заявительницей пункт 3.3 Порядка формирования и использования бюджетных ассигнований муниципального дорожного фонда города Казани, утвержденного решением Казанской городской Думы от 29 ноября 2013 года № 2-27 «О муниципальном дорожном фонде города Казани», уже был предметом рассмотрения Конституционного суда Республики Татарстан. В постановлении от 17 марта 2017 года № 72-П Конституционный суд Республики Татарстан пришел к выводу, что установленное в пункте 3.3 Порядка правовое регулирование не может рассматриваться как нарушающее конституционные права и свободы человека и гражданина, поскольку вытекает из единого комплекса норм, юридическая сила которых реализуется только путем применения их в совокупности, включая критерии распределения утвержденного объема бюджетных ассигнований дорожного фонда по целевым направлениям расходов. При этом Конституционный суд Республики Татарстан указал, что основными критериями, предопределяющими выделение денежных средств из дорожного фонда, являются несоответствие технического состояния автомобильных дорог общего пользования местного значения, дворовых территорий многоквартирных домов, внутриквартальных проездов нормативным требованиям, а также объективная необходимость обеспечения сохранности и восстановления дорожного полотна.

Кроме того, Конституционный суд Республики Татарстан особо отметил, что распределение бюджетных ассигнований дорожного фонда и выбор автомобильных дорог общего пользования местного значения, дворовых территорий многоквартирных домов, внутриквартальных проездов, ремонт которых подлежит финансированию из дорожного фонда, не являются произвольными, поскольку Исполнительный комитет муниципального образования города Казани при принятии решения о распределении объема бюджетных ассигнований муниципального дорожного фонда должен исследовать весь комплекс вопросов, в том числе связанных с оценкой их технического состояния, с учетом принципа соразмерности распределяемых средств преследуемым целям.

Таким образом, поскольку предметом обращения гражданки

З.И. Михайловой является положение, относительно которого Конституционным судом Республики Татарстан уже вынесено постановление, сохраняющее свою силу, жалоба заявительницы на основании пункта 3 части первой статьи 46 Закона Республики Татарстан «О Конституционном суде Республики Татарстан» не может быть принята к рассмотрению.

На основании изложенного и руководствуясь пунктом 3 части первой статьи 46, частями первой и пятой статьи 66, частями первой и второй статьи 67, статьями 69, 72, частью первой статьи 73 Закона Республики Татарстан «О Конституционном суде Республики Татарстан», Конституционный суд Республики Татарстан

определил:

1. Отказать в принятии к рассмотрению жалобы гражданки З.И. Михайловой на нарушение ее конституционных прав и свобод пунктом 3.3 Порядка формирования и использования бюджетных ассигнований муниципального дорожного фонда города Казани, утвержденного решением Казанской городской Думы от 29 ноября 2013 года № 2-27 «О муниципальном дорожном фонде города Казани», поскольку по предмету обращения Конституционным судом Республики Татарстан ранее было вынесено постановление, сохраняющее свою силу.

2.Определение Конституционного суда Республики Татарстан по данной жалобе окончательно и обжалованию не подлежит.

3.Копию настоящего Определения направить гражданке З.И. Михайловой и в Казанскую городскую Думу.

4.Настоящее Определение подлежит опубликованию в «Вестнике Конституционного суда Республики Татарстан».

№ 15-О

Конституционный суд
Республики Татарстан

ТАТАРСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ КОНСТИТУЦИЯ СУДЫ

«Казан шәһәренең муниципаль юл фонды турында» Казан шәһәр Думасының 2013 елның 29 ноябрендәге 2-27 номерлы карары белән расланган Казан шәһәренең муниципаль юл фонды бюджет ассигнованиеләрен формалаштыру һәм куллану тәртибенең 3.3 пункты белән үзенең конституциячел хокуклары һәм ирекләре бозылуга карата гражданка З.И. Михайлова шикаятен карауга алудан баш тарту турында

2017 ел
15 май
Казан шәһәре

БИЛГЕЛӘМӘСЕ

Татарстан Республикасы Конституция суды, Рәисе Ф.Г. Хөснетдинов, судьялары Л.В. Кузьмина, Р.Г. Сәхиева, А.Р. Шакараев составында,

суд утырышында «Татарстан Республикасы Конституция суды турында» Татарстан Республикасы Законының 44 статьясы нигезендә гражданка З.И. Михайлова шикаятен алдан өйрәнгән судья Р.Г. Сәхиева бәяләмәсен тыңлаганнан соң

а ч ы к л а д ы :

1. Татарстан Республикасы Конституция судына гражданка З.И. Михайлова «Казан шәһәренең муниципаль юл фонды турында» Казан шәһәр Думасының 2013 елның 29 ноябрендәге 2-27 номерлы карары белән расланган Казан шәһәренең муниципаль юл фонды бюджет ассигнованиеләрен формалаштыру һәм куллану тәртибенең (алга таба шулай ук — Тәртип) 3.3 пункты белән үзенең конституциячел хокуклары һәм ирекләре бозылуга карата шикаять белән мөрәҗәгать итте.

Тәртипнең 3.3 пункты нигезендә чыгымнарның максатчан билгеләнеше буенча Казан шәһәренең муниципаль юл фондының расланган бюджет ассигнованиеләре күләме бүленеше алдагы финанс елына Казан шәһәре муниципаль берәмлеге Башкарма комитеты тарафыннан раслана.

Шикаятьтән һәм аңа кушымта итеп бирелгән документлар күчермәләреннән аңлашылганча, мөрәҗәгать итүче Казан шәһәре, Академик Лаврентьев урамы адресы буенча урнашкан күпфатирлы йортта яши. Ул ишегалдындагы юлның һәм тротуарларның асфальт түшәмәсе хәзерге вакытта бик нык таушалган хәлдә дип билгели. Ишегалды территориясе, машина үтә торган юл өлеше һәм тротуарларның асфальт түшәмәсен ремонтлауны сорап, гражданка З.И. Михайлова Казан шәһәре муниципаль берәмлеге Башкарма комитетының Авиатөзелеш һәм Яңа Савин районнары администрациясенә, шулай ук Казан шәһәр Думасына мөрәҗәгать иткән. Ләкин ремонт эшләре башкарылмаган.

Гражданка З.И. Михайлова фикеренчә, Тәртипнең 3.3 пункты, юл фондының бюджет ассигнованиеләрен бүлү вәкаләтен Казан шәһәре муниципаль берәмлеге Башкарма комитетына тапшырып, андый бүленешне башкарганда җирле админи-

страция таянырга тиешле критерийлар билгеләми. Шул ук вакытта мөрәҗәгать итүче Казан шәһәре муниципаль берәмлеге вәкиллекле органының 2005 елның 17 декабрендәге 3-5 номерлы карары белән расланган Казан шәһәре муниципаль берәмлеге Уставының 28 статьясындагы 1 өлешенең кырык беренче абзацы нигезендә муниципаль юл фонды бюджет ассигнованиеләрен формалаштыру һәм куллану тәртибен билгеләү Казан шәһәр Думасы компетенциясенә кертелгән дип күрсәтә. Ул шулай ук билгеләгәнчә, бюджет ассигнованиеләрен бүлү критерийларының булмавы андый бүленеш буенча карарны ирекле кабул итүгә һәм ремонтланырга тиешле юлларны һәм квартал эчендәге машина юлларын бернинди дә объектив факторларга бәйле булмаган сайлауга китерә, бу аның конституциячел хокукларын боза.

Бәян ителгәннәр нигезендә гражданка З.И. Михайлова Татарстан Республикасы Конституция судыннан «Казан шәһәренең муниципаль юл фонды турында» Казан шәһәр Думасының 2013 елның 29 ноябрендәге

2-27 номерлы карары белән расланган Казан шәһәренең муниципаль юл фонды бюджет ассигнованиеләрен формалаштыру һәм куллану тәртибенең 3.3 пунктын Татарстан Республикасы Конституциясенең 28 (беренче өлеш), 58 (икенче өлеш) статьяларына туры килми дип тануны сорый.

2. «Казан шәһәренең муниципаль юл фонды турында» Казан шәһәр Думасының 2013 елның 29 ноябрендәге 2-27 номерлы карары белән расланган Казан шәһәренең муниципаль юл фонды бюджет ассигнованиеләрен формалаштыру һәм куллану тәртибенең мөрәҗәгать итүче тарафыннан дәгъвалана торган 3.3 пункты Татарстан Республикасы Конституция судының карау предметын тәшкил иткән иде инде. 2017 елның 17 мартындагы 72-П номерлы карарында Татарстан Республикасы Конституция суды Тәртипнең 3.3 пунктында билгеләнгән хокукый җайга салу, юл фонды бюджет ассигнованиеләренең расланган күләмен чыгымнарның максатчан юнәлешләре буенча бүлү критерийларын кертеп, юридик көче аларны бары тик бергә куллану юлы белән генә гамәлгә ашырыла торган бердәм нормалар комплексыннан чыкканга күрә, кеше һәм гражданның конституциячел хокукларын һәм ирекләрен боза торган итеп карала алмый дигән нәтиҗәгә килә. Шул ук вакытта Татарстан Республикасы Конституция суды юл фондыннан акчалар бүлеп бирүнең төп критерийлары булып гомуми кулланылыштагы җирле әһәмияткә ия булган автомобиль юлларының, күпфатирлы йортларның ишегалды территорияләренең, квартал эчендәге машина юлларының техник торышының норматив таләпләргә туры килмәве, шулай ук юл полотносының саклануын һәм торгызылуын тәэмин итүнең объектив кирәклеге тора, дип күрсәтте.

Моннан тыш, Татарстан Республикасы Конституция суды юл фонды бюджет ассигнованиеләрен бүлү һәм ремонтланулары юл фондыннан финансланырга тиешле гомуми кулланылыштагы җирле әһәмияткә ия булган автомобиль юлларын, күпфатирлы йортларның ишегалды территорияләрен, квартал эчендәге ма-

шина юлларын сайлап алу ирекле түгел, чөнки Казан шәһәре муниципаль берәмлеге Башкарма комитеты муниципаль юл фонды бюджет ассигнованиеләре күләмен бүлү турында карар кабул иткән вакытта, бүленә торган акчаларның каралган максатларга ярашлы булу принцибын исәпкә алып, бөтен мәсьәләләр комплексын, шул исәптән аларның техник торышын бәяләү белән бәйле булганнарын өйрәнергә тиеш, дип аеруча билгеләде.

Шулай итеп, гражданка З.И. Михайлова мөрәҗәгатенең предметы булып аңа карата Татарстан Республикасы Конституция суды тарафыннан үз көчен саклый торган карар чыгарылган нигезләмә булганга күрә, мөрәҗәгать итүченең шикаяте «Татарстан Республикасы Конституция суды турында» Татарстан Республикасы Законының 46 статьясындагы беренче өлешенең 3 пункты нигезендә карауга алына алмый.

Бәян ителгәннәр нигезендә һәм «Татарстан Республикасы Конституция суды турында» Татарстан Республикасы Законының 46 статьясындагы беренче өлешенең 3 пунктына, 66 статьясындагы беренче һәм бишенче өлешләренә, 67 статьясындагы беренче һәм икенче өлешләренә, 69, 72 статьяларына, 73 статьясындагы беренче өлешенә таянып, Татарстан Республикасы Конституция суды

билгеләде:

1. «Казан шәһәренең муниципаль юл фонды турында» Казан шәһәр Думасының 2013 елның 29 ноябрендәге 2-27 номерлы карары белән расланган Казан шәһәренең муниципаль юл фонды бюджет ассигнованиеләрен формалаштыру һәм куллану тәртибенең 3.3 пункты белән үзенең конституциячел хокуклары һәм ирекләре бозылуга карата гражданка З.И. Михайлова шикаятен карауга алудан баш тартырга, чөнки элегрәк мөрәҗәгать итү предметы буенча Татарстан Республикасы Конституция суды тарафыннан үз көчен саклый торган карар чыгарылган.

2. Бу шикаять буенча Татарстан Республикасы Конституция суды Билгеләмәсе катгый һәм аңа карата шикаять бирелми.

3. Әлеге Билгеләмәнең күчермәсен гражданка З.И. Михайловага һәм Казан шәһәр Думасына җибәрергә.

4. Әлеге Билгеләмә «Татарстан Республикасы Конституция суды хәбәрләре»ндә басылып чыгарга тиеш.

№ 15-О

Татарстан Республикасы
Конституция суды

ОПРЕДЕЛЕНИЕ КОНСТИТУЦИОННОГО СУДА РЕСПУБЛИКИ ТАТАРСТАН

15 мая 2017 года
город Казань

об отказе в принятии к рассмотрению ходатайства гражданки Р.Х. Кашаповой об официальном разъяснении определения Конституционного суда Республики Татарстан от 6 июня 2016 года № 11-О

Конституционный суд Республики Татарстан в составе Председателя Ф.Г. Хуснутдинова, судей Л.В. Кузьминой, Р.А. Сахиевой, А.Р. Шакараева,

заслушав в судебном заседании заключение судьи А.Р. Шакараева, проводившего на основании статьи 44 Закона Республики Татарстан «О Конституционном суде Республики Татарстан» предварительное изучение обращения гражданки Р.Х. Кашаповой,

установил:

1. В Конституционный суд Республики Татарстан обратилась гражданка Р.Х. Кашапова с ходатайством о разъяснении определения Конституционного суда Республики Татарстан от 6 июня 2016 года № 11-О, которым заявительнице было отказано в принятии к рассмотрению жалобы на нарушение ее конституционных прав и свобод пунктом 2 приложения № 1 и пунктом 2 приложения № 2 к постановлению Исполнительного комитета муниципального образования города Казани от 23 декабря 2015 года № 4459 «О размере платы за пользование жилым помещением (платы за наем), за содержание жилых помещений в жилищном фонде г. Казани на 2016 год».

Оспариваемыми нормами была установлена плата за управление многоквартирным домом в размере 2 руб. 70 коп. с 1 кв. метра общей площади жилого помещения в месяц на 1 и 2 полугодия 2016 года. В данную стоимость, по мнению гражданки Р.Х. Кашаповой, была включена плата за услуги общества с ограниченной ответственностью «Единый расчетный центр г. Казани» (далее — ООО «ЕРЦ г. Казани»), размер которой для их многоквартирного дома составляет 1 руб. 23 коп. с 1 кв. метра общей площади жилого помещения в месяц.

Конституционный суд Республики Татарстан в определении от 6 июня 2016 года № 11-О пришел к выводу, что обжалуемые заявительницей нормативные положения не содержат неопределенности в вопросе их соответствия Конституции Республики Татарстан.

В ходатайстве о разъяснении данного определения Конституционного суда Республики Татарстан гражданка Р.Х. Кашапова указывает, что в своей жалобе в Конституционный суд Республики Татарстан она оспаривала конституционность вышеназванных норм, поскольку ими в тариф за управление многоквартирным домом включалась оплата услуг за осуществление расчетов ООО «ЕРЦ г. Казани», не являющимся платежным агентом в соответствии с Федеральным законом от 3 июня 2009 года № 103-ФЗ «О деятельности по приему платежей физических лиц, осуществляемой платежными агентами».

По ее мнению, наличие у граждан в соответствии с Жилищным кодексом Российской Федерации права самим устанавливать тарифы на общем собрании не означает, что органы местного самоуправления вправе включать в тариф за управление многоквартирным домом любые затраты и принимать не соответствующие Конституции Республики Татарстан нормативные правовые акты. В обоснование своей позиции заявительница ссылается на письмо Управления Федеральной антимонопольной службы по Республике Татарстан от 28 сентября 2016 года № ИП-05/13827, из содержания которого, в частности, следует, что в действиях УК «Жилищник-4» выявлены признаки нарушения пункта 3 части 1 статьи 10 Федерального закона от 26 июля 2006 года № 135-ФЗ «О защите конкуренции», выразившегося в навязывании собственникам помещений в многоквартирных домах условия о внесении платы за жилое помещение и коммунальные услуги на расчетный счет ООО «ЕРЦ г. Казани», которое не является исполнителем коммунальных услуг и платежным агентом в соответствии с Федеральным законом от 3 июня 2009 года № 103-ФЗ «О деятельности по приему платежей физических лиц, осуществляемой платежными агентами».

На основании изложенного, руководствуясь статьей 77 Закона Республики Татарстан «О Конституционном суде Республики Татарстан», гражданка Р.Х. Кашапова просит Конституционный суд Республики Татарстан разъяснить определение Конституционного суда Республики Татарстан от 6 июня 2016 года № 11-О в части того, признаны ли оспоренные нормы не содержащими неопределенности в вопросе об их соответствии Конституции Республики Татарстан в том числе постольку, поскольку в установленный ими тариф за управление многоквартирным домом не может входить оплата услуг за осуществление расчетов организацией, не являющейся исполнителем коммунальных услуг и платежным агентом.

2. В соответствии со статьей 77 Закона Республики Татарстан «О Конституционном суде Республики Татарстан» официальное разъяснение решения Конституционного суда Республики Татарстан дается только самим Конституционным судом Республики Татарстан в своем заседании, в частности, по ходатайству лица, имеющего право на обращение в Конституционный суд Республики Татарстан. Как уже отмечал Конституционный суд Республики Татарстан, по смыслу данной нормы в ее взаимосвязи со статьей 68 указанного Закона официальное разъяснение не может быть простым воспроизведением решения суда и не должно выходить за пределы произведенной Конституционным судом Республики Татарстан проверки конституционности соответствующего нормативного правового акта (определения от 4 октября 2001 года № 5-О и от 14 декабря 2005 года № 11-О).

Конституционный Суд Российской Федерации также указывал, что ходатайство о даче официального разъяснения не может быть рассмотрено, если представленные в нем вопросы не требуют какого-либо дополнительного истолкования решения по существу или формулирования новых правовых позиций (определения от 20

апреля 2010 года № 593-О-Р, от 24 сентября 2013 года № 1270-О-Р, от 24 декабря 2013 года № 1928-О-Р).

Из содержания мотивировочной части определения Конституционного суда Республики Татарстан от 6 июня 2016 года № 11-О следует, что обжалуемое заявительницей правовое регулирование принято Исполнительным комитетом муниципального образования города Казани в рамках реализации норм жилищного законодательства и, исходя из своей правовой природы, распространяется на собственников помещений в многоквартирных домах, которые не воспользовались своим правом на самостоятельное принятие решения о выборе способа управления многоквартирным домом и (или) об установлении размера платы за содержание жилых помещений по видам услуг. Обжалуемые нормы сами по себе не предусматривают ограничений в реализации собственниками помещений в многоквартирных домах права по принятию на общем собрании собственников решения об установлении размера платы за содержание жилого помещения, условиях и порядке ее внесения. При этом Конституционный суд Республики Татарстан также отметил, что, исходя из содержания пункта 64 Правил предоставления коммунальных услуг собственникам и пользователям помещений в многоквартирных домах и жилых домов, утвержденных постановлением Правительства Российской Федерации от 6 мая 2011 года № 354 «О предоставлении коммунальных услуг собственникам и пользователям помещений в многоквартирных домах и жилых домов», собственники жилых помещений в многоквартирном доме при наличии договора о предоставлении коммунальных услуг, заключенного с управляющей организацией, вправе вносить плату за такие услуги в том числе через платежных агентов или банковских платежных агентов, указанных ресурсоснабжающей организацией.

Рассматривая оспариваемые нормы, Конституционный суд Республики Татарстан давал им оценку исходя из их места в системе действующего правового регулирования и правового смысла, предусматривающего, что в тариф за управление многоквартирным домом может входить оплата услуг за осуществление расчетов только организацией, реализующей свою деятельность в соответствии с Федеральным законом от 3 июня 2009 года № 103-Федерального закона «О деятельности по приему платежей физических лиц, осуществляемой платежными агентами», положениями которого закреплены правовые основы регулирования отношений, возникающих при осуществлении деятельности по приему платежным агентом от плательщика денежных средств, направленных на исполнение денежных обязательств физического лица перед поставщиком по оплате товаров (работ, услуг).

Следовательно, содержание и смысл определения Конституционного суда Республики Татарстан от 6 июня 2016 года № 11-О выражены исчерпывающим образом, полностью основаны на нормах действующего законодательства Российской Федерации и Конституции Республики Татарстан и какая-либо правовая неопределенность по ним отсутствует. Вследствие этого указанное определение Конституционного суда Республики Татарстан не требует дополнительной детализации или уточнения.

Из ходатайства гражданки Р.Х. Кашаповой следует, что ее обращение в Конституционный суд Республики Татарстан обусловлено, по сути, не отсутствием определенности или ясности в правовой позиции, сформулированной в определении от 6 июня 2016 года № 11-О, а интерпретацией оспариваемых норм в правоприменительной практике. Между тем вопросы о том, является ли ООО «ЕРЦ г. Казани» надлежащим платежным агентом, обоснованно ли установлены размеры тарифов, применяемых при расчете платы за содержание жилых помещений, специально Конституционным судом Республики Татарстан не исследовались, поскольку в силу части девятой статьи 3 Закона Республики Татарстан «О Конституционном суде Республики Татарстан» Конституционный суд Республики Татарстан решает исключительно вопросы права и при осуществлении конституционного судопроизводства воздерживается от установления и исследования фактических обстоятельств во всех случаях, когда это входит в компетенцию других судов или иных органов государственной власти Республики Татарстан.

На основании изложенного, руководствуясь статьей 6, пунктом 3 части первой статьи 46, частью пятой статьи 66, частями первой и второй статьи 67, частями первой, второй и шестой статьи 68, статьями 69, 72, 73 и 77 Закона Республики Татарстан «О Конституционном суде Республики Татарстан», Конституционный суд Республики Татарстан

определил:

1. Отказать в принятии к рассмотрению ходатайства гражданки Р.Х. Кашаповой об официальном разъяснении определения Конституционного суда Республики Татарстан от 6 июня 2016 года № 11-О, поскольку для разрешения поставленных заявительницей вопросов официальное разъяснение данного определения не требуется.

2. Определение Конституционного суда Республики Татарстан по данному обращению окончательно и обжалованию не подлежит.

3. Копию настоящего Определения направить гражданке Р.Х. Кашаповой и в Исполнительный комитет муниципального образования города Казани.

4. Настоящее Определение подлежит опубликованию в «Вестнике Конституционного суда Республики Татарстан».

№ 16-О

Конституционный суд
Республики Татарстан

ТАТАРСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ КОНСТИТУЦИЯ СУДЫ

Татарстан Республикасы Конституция судының 2016 елның 6 июнендәге 11-О номерлы билгеләмәсен рәсми аңлату турында гражданка Р.Х. Кашапова үтенечнамәсен карауга алудан баш тарту хакында

2017 ел
15 май
Казан шәһәре

БИЛГЕЛӘМӘСЕ

Татарстан Республикасы Конституция суды, Рәисе Ф.Г. Хөснетдинов, судьялары Л.В. Кузьмина, Р.Г. Сәхиева, А.Р. Шакараев составында,

суд утырышында «Татарстан Республикасы Конституция суды турында» Татарстан Республикасы Законының 44 статьясы нигезендә гражданка Р.Х. Кашапова мөрәҗәгатен алдан өйрәнгән судья А.Р. Шакараев бәяләмәсен тыңлаганнан соң

а ч ы к л а д ы :

1. Татарстан Республикасы Конституция судына гражданка Р.Х. Кашапова Татарстан Республикасы Конституция судының 2016 елның 6 июнендәге 11-О номерлы билгеләмәсен аңлату турында үтенечнамә белән мөрәҗәгать итте, аның белән мөрәҗәгать итүчегә «2016 елга Казан шәһәренең торак фондына караган торак бинадан файдаланган өчен (наем өчен түләү), торак биналарны карап тоткан өчен түләү күләме турында» Казан шәһәре муниципаль берәмлеге Башкарма комитетының 2015 елның 23 декабрендәге 4459 номерлы карарына 1 нче кушымтаның 2 пункты һәм 2 нче кушымтаның 2 пункты белән үзенең конституциячел хокуклары һәм ирекләре бозылуга карата шикаятен карауга алудан баш тартылган.

Дәгъвалана торган нормалар белән 2016 елның 1 һәм 2 яртыеллыкларына күпфатирлы йорт белән идарә итү өчен түләү айга торак урынның гомуми мәйданының 1 кв. метрыннан 2 сум 70 тиен күләмендә билгеләнгән. Әлеге бәягә, гражданка Р.Х. Кашапова фикеренчә, «Казан шәһәренең бердәм исәп-хисап үзәге» җаваплылыгы чикләнгән җәмгыяте (алга таба — «Казан шәһәренең БИХҮ» ҖЧҖ) хезмәтләре өчен түләү кергән, аның күләме аларның күпфатирлы йортлары өчен айга торак урынның гомуми мәйданының 1 кв. метрыннан 1 сум 23 тиен тәшкил итә.

Татарстан Республикасы Конституция суды 2016 елның 6 июнендәге 11-О номерлы билгеләмәсендә мөрәҗәгать итүче тарафыннан дәгъвалана торган норматив нигезләмәләрдә аларның Татарстан Республикасы Конституциясенә туры килү-килмәве мәсьәләсендә билгесезлек юк дигән нәтиҗәгә килде.

Татарстан Республикасы Конституция судының әлеге билгеләмәсен аңлату турындагы үтенечнамәдә гражданка Р.Х. Кашапова шуны күрсәтә: Татарстан Республикасы Конституция судына шикаятендә ул югарыда аталган нормаларның конституциячеллегенә алар күпфатирлы йорт белән идарә итү тари-

фына «Физик затларның түләү агентлары гамәлгә ашыра торган түләүләрен кабул итү эшчәнлеге турында» 2009 елның 3 июнендәге 103-ФЗ номерлы Федераль закон нигезендә түләү агенты булмаган «Казан шәһәренең БИХҮ» ҖЧҖ тарафыннан исәп-хисаплар башкару хезмәтләре өчен түләүне керткәнгә күрә дәгъва белдергән.

Аның фикеренчә, Россия Федерациясе Торак кодексы нигезендә гражданнарның гомуми җыелышта тарифларны үзләре билгеләү хокукы булу җирле үзидарә органнары күпфатирлы йорт белән идарә итү тарифына теләсә нинди чыгымнар кертергә һәм Татарстан Республикасы Конституциясенә туры килми торган норматив хокукый актлар кабул итәргә хокуклы дигәнне аңлатмый. Үз позициясен нигезләп, мөрәҗәгать итүче Монополиягә каршы федераль хезмәтнең Татарстан Республикасы буенча идарәсенең 2016 елның 28 сентябрендәге ИП-05/13827 номерлы хатын күрсәтә, аның эчтәлегеннән, аерым алганда, «Жилищник-4» ИК эшчәнлегендә «Конкуренцияне яклау турында» 2006 елның 26 июлендәге 135-ФЗ номерлы Федераль законның 10 статьясындагы 1 өлешенең 3 пунктын бозу билгеләре ачыкланганлыгы аңлашыла, әлеге бозу күпфатирлы йортлардагы урыннар милекчеләрен торак урын һәм коммуналь хезмәтләр өчен түләүне «Физик затларның түләү агентлары гамәлгә ашыра торган түләүләрен кабул итү эшчәнлеге турында» 2009 елның 3 июнендәге 103-ФЗ номерлы Федераль закон нигезендә түләү агенты булмаган «Казан шәһәренең БИХҮ» ҖЧҖның исәп-хисап счетына кертергә мәҗбүр итүдә чагыла.

Бәян ителгәннәр нигезендә, «Татарстан Республикасы Конституция суды турында» Татарстан Республикасы Законының 77 статьясына таянып, гражданка Р.Х. Кашапова Татарстан Республикасы Конституция судыннан Татарстан Республикасы Конституция судының 2016 елның 6 июнендәге 11-О номерлы билгеләмәсен дәгъвалана торган нормаларда шул исәптән алар билгеләгән күпфатирлы йорт белән идарә итү тарифына коммуналь хезмәтләрне үтәүче һәм түләү агенты булмаган оешма тарафыннан исәп-хисаплар башкару хезмәтләре өчен түләү керә алмаганга күрә Татарстан Республикасы Конституциясенә туры килү-килмәү мәсьәләсендә билгесезлек юк дип танылу өлешендә аңлатуны сорый.

2. «Татарстан Республикасы Конституция суды турында» Татарстан Республикасы Законының 77 статьясы нигезендә Татарстан Республикасы Конституция суды карарына рәсми аңлатма, аерым алганда, Татарстан Республикасы Конституция судына мөрәҗәгать итү хокукына ия затның үтенечнамәсе буенча бары тик Татарстан Республикасы Конституция судының үзе тарафыннан үз утырышында гына бирелә. Татарстан Республикасы Конституция суды билгеләп үткәнчә, рәсми аңлатма, күрсәтелгән Законның 68 статьясы белән үзара бәйләнештә әлеге норманың мәгънәсе буенча, суд карарын гади кабатлау гына була алмый һәм тиешле норматив хокукый актның конституциячеллеген Татарстан Республикасы Конституция суды башкарган тикшерү чикләреннән чыкмаска тиеш (2001 елның 4 октябрендәге 5-О номерлы һәм 2005 елның 14 декабрендәге 11-О номерлы билгеләмәләр).

Россия Федерациясе Конституция Суды рәсми аңлатма бирү турындагы үтенечнамә, әгәр анда бирелгән сораулар карарны асылда ничек тә булса өстәмә аңлатуны яисә яңа хокукый позицияләр формалаштыруны таләп итмәсә, карала алмый дип шулай ук күрсәткән иде (2010 елның 20 апрелендәге 593-О-Р номерлы, 2013 елның 24 сентябрендәге 1270-О-Р номерлы, 2013 елның 24 декабрендәге 1928-О-Р номерлы билгеләмәләр).

Татарстан Республикасы Конституция судының 2016 елның 6 июнендәге 11-О номерлы билгеләмәсенең дәлилләү өлеше эчтәлегеннән аңлашылганча, мөрәҗәгать итүче дәгъва белдерә торган хокукый җайга салу Казан шәһәре муниципаль берәмлеге Башкарма комитеты тарафыннан торак законнары нормаларын гамәлгә ашыру кысаларында кабул ителгән һәм, үзенең хокукый табигатеннән чыгып, күпфатирлы йорт белән идарә итү ысулын сайлау турында һәм (яки) торак урыннарны карап тоткан өчен хезмәт күрсәтү төрләре буенча түләү күләмен билгеләү хакында мөстәкыйль карар кабул итүгә хокукларыннан файдаланмаган күпфатирлы йортлардагы урыннар милекчеләренә кагыла. Дәгъва белдерелә торган нормалар үзеннән-үзе күпфатирлы йортлардагы урыннар милекчеләре тарафыннан үзләренең гомуми җыелышында торак урынны карап тоткан өчен түләү күләмен билгеләү, аны кертү шартлары һәм тәртибе турында карар кабул итү хокукын гамәлгә ашыруда чикләүләр күздә тотмыйлар. Шул ук вакытта Татарстан Республикасы Конституция суды шулай ук «Күпфатирлы йортлар һәм торак йортлардагы урыннар милекчеләренә һәм кулланучыларына коммуналь хезмәтләр күрсәтү турында» Россия Федерациясе Хөкүмәтенең 2011 елның 6 маендагы 354 номерлы карары белән расланган Күпфатирлы йортлар һәм торак йортлардагы урыннар милекчеләренә һәм кулланучыларына коммуналь хезмәтләр күрсәтү кагыйдәләренең 64 пункты эчтәлегеннән чыгып, күпфатирлы йорттагы торак урыннар милекчеләре, коммуналь хезмәтләр күрсәтү турында идарәче оешма белән төзелгән шартнамә булганда, андый хезмәтләр өчен түләүне шул исәптән ресурслар белән тәэмин итүче оешма күрсәткән түләү агентлары яки банк түләү агентлары аша кертергә хокуклы, дип билгеләде.

Дәгъвалана торган нормаларны караганда, Татарстан Республикасы Конституция суды аларны гамәлдәге хокукый җайга салу системасындагы урыннарыннан һәм күпфатирлы йорт белән идарә итү тарифына нигезләмәләре белән физик затның тәэмин итүче алдындагы товарлар (эшләр, хезмәтләр) өчен түләү буенча акчалата бурычларын үтәүгә юнәлгән акчаларны түләү агенты тарафыннан түләүчедән кабул итү эшчәнлеген башкарганда барлыкка килә торган мөнәсәбәтләрне җайга салуның хокукый нигезләре беркетелгән «Физик затларның түләү агентлары гамәлгә ашыра торган түләүләрен кабул итү эшчәнлеге турында» 2009 елның 3 июнендәге 103-ФЗ номерлы Федераль закон нигезендә үз эшчәнлеген гамәлгә ашыра торган оешма тарафыннан гына исәпхисапларны башкару хезмәтләре өчен түләү керә алганлыгын күздә тота торган хокукый мәгънәсеннән чыгып бәяләгән.

Шулай итеп, Татарстан Республикасы Конституция судының 2016 елның 6 июнендәге 11-О номерлы билгеләмәсенең эчтәлеге һәм мәгънәсе җитәрлек дәрәҗәдә ачык чагылдырылган, Россия Федерациясенең гамәлдәге законнары һәм Татарстан Республикасы Конституциясе нормаларына тулысынча таяна һәм алар буенча нинди дә булса хокукый билгесезлек юк. Шуңа бәйле рәвештә Татарстан Республикасы Конституция судының күрәтелгән билгеләмәсе өстәмә тәфсилләүне яисә аныклауны таләп итми.

Гражданка Р.Х. Кашапова үтенечнамәсеннән аңлашылганча, аның Татарстан Республикасы Конституция судына мөрәҗәгате, асылда, 2016 елның 6 июнендәге 11-О номерлы билгеләмәдә булдырылган хокукый позициядә билгелелек яки ачыклык булу-булмауга түгел, ә хокук куллану практикасында дәгъвалана торган нормаларны интерпретацияләүгә бәйле. Шул ук вакытта «Казан шәһәренең БИХҮ» ҖЧҖ тиешле түләү агенты булып торамы-юкмы, торак урыннарны карап тоткан өчен түләүне хисаплаганда кулланыла торган тарифларның нигезле билгеләнгән булу-булмавы турындагы мәсьәләләр Татарстан Республикасы Конституция суды тарафыннан махсус тикшерелмәде, чөнки «Татарстан Республикасы Конституция суды турында» Татарстан Республикасы Законының 3 статьясындагы тугызынчы өлеше нигезендә Татарстан Республикасы Конституция суды бары тик хокук мәсьәләләрен генә хәл итә һәм конституциячел суд эшләрен башкарганда башка судлар яисә Татарстан Республикасы дәүләт хакимиятенең бүтән органнары компетенциясенә кергән барлык очракларда факттагы хәлләрне ачыклаудан һәм тикшерүдән тыелып кала.

Бәян ителгәннәр нигезендә, «Татарстан Республикасы Конституция суды турында» Татарстан Республикасы Законының 6 статьясына, 46 статьясындагы беренче өлешенең 3 пунктына, 66 статьясындагы бишенче өлешенә, 67 статьясындагы беренче һәм икенче өлешләренә, 68 статьясындагы беренче, икенче һәм алтынчы өлешләренә, 69, 72, 73 һәм 77 статьяларына таянып, Татарстан Республикасы Конституция суды

билгеләде:

1. Татарстан Республикасы Конституция судының 2016 елның 6 июнендәге 11-О номерлы билгеләмәсен рәсми аңлату турында гражданка Р.Х. Кашапова үтенечнамәсен карауга алудан баш тартырга, чөнки мөрәҗәгать итүче куйган мәсьәләләрне хәл итү өчен әлеге билгеләмәне рәсми аңлату таләп ителми.

2. Бу мөрәҗәгать буенча Татарстан Республикасы Конституция суды Билгеләмәсе катгый һәм аңа карата шикаять бирелми.

3. Әлеге Билгеләмәнең күчермәсен гражданка Р.Х. Кашапова-га һәм Казан шәһәре муниципаль берәмлеге Башкарма комитетына җибәрергә.

4. Әлеге Билгеләмә «Татарстан Республикасы Конституция суды хәбәрләре»ндә басылып чыгарга тиеш.

№ 16-О

Татарстан Республикасы Конституция суды